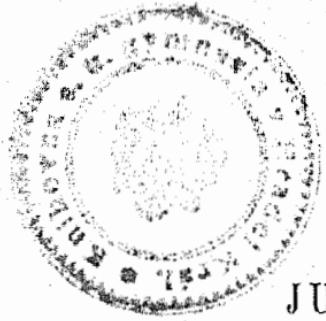

CVIČEBNÁ KNIHA
JAZYKA NĚMECKÉHO

PRO

Dnič. VIII.d. 1882.
- 55 -

TŘETÍ A ČTVRTOU TŘÍDU ŠKOL STŘEDNÍCH.

SEPSAL

JULIUS ROTH,

PROFESSOR PŘI C. K. ČESKÝCH REALNÍCH ŠKOLÁCH PRAŽSKÝCH.

V PRAZE 1881.
NÁKLADEM F. TEMPSKÉHO.

9
ÚSTŘEDNÍ KNÍHOVNA
PEDAGOGICKÉ FAKULTY
UNIVERSITY OF VŠE

S 7 1 6 1 6 70 / 3
M 1 1 3 1 2 0 1 1 8 7

Propouštěje na veřejné posouzení práci svou, kteroužto se zakončuje má cvičebná kniha německého jazyka pro střední školy vidím se nucena předem na jevo postaviti zásady, jimiž jsem se spravoval, skládaje nepatrné toto dílo.

Především měl jsem na zřeteli, *aby cvičba nebyla z míry rozprádána* syntaktickými neb fraseologickými drobotami, alebrž pokládal jsem za nejpřednější úkol cvičebné knihy, přivésti žáky hojnými příklady ku poznání oněch stránek skladby, ve kterých německého jazyka **různost** od českého nejpatrněji před oči se staví. Vybíraje příklady z němčiny spisovné i spolu ze vzorné mluvy obecné, zvláště toho jsem dbal, aby učení druhému jazyku nikterak nebylo na překážku naukám o jazyku mateřském, nýbrž aby žáci, srovnávajíce skladbu jednoho i druhého jazyka, čím určitěji, tím bezpečněji rozeznávali správné fráze a vazby české od germanismův. Ve příčině té, jestliže školám dobře poslouží kniha má, nebudete zásluhou mojí, nýbrž těch, kdož o *stanovení určitých pravidel české skladby* záslužnými se učinili. Zejména jest mi vděčně vyznati, kterak vydatnou pomoc mi poskytovaly páne Bartošova Skladba a Brus Maticce České, od kterýchžto knih jsem ve všezech podstatných nijak odchýlit se nechtěl, ač jsem zejména ku částem o rekei jednajícím *nevytýkal* ve slovníčku *všech různých českých frázi a vazeb* vedle každé německé, nýbrž obzvláště ty, které mi se viděly býti ku rozeznávání skladby obou jazyků nejspůsobilejšími.

Co do počtu a rozsáhlosti cvičebních úkolů byla spisovateli měřitkem snaha podatí tolik, co by za čas jazyku německému na

školách středních vyměřený mohlo býti náležitě a beze chvatu probráno. Za tou příčinou bylo v tento díl cvičebné knihy méně článků celistvých pojato než ve předchozí, jelikož čítanka zajisté poskytne více než dostatečnou zásobu četby, na kteréž by bylo lze též objasňovati a doplňovati nauky syntaktické. Na mnohých místech opakuji se věty známé již ze předchozích částí cvičebné knihy, což nebudiž knize za příhanu, ano se nestalo nikoli pro nedostatek jiných příkladů vhodných, než toliko za tím úmyslem, aby žáci, znajice věty dle obsahu a dle stránky tvaroslovné, tím hbitěji mohli prohlížeti ku předmětům nauk syntaktických.

Otzásky ke cviku ve mluvě, přidané na konci jednotlivých úkolů, nebudte, prosím, pokládány za překážku volné činnosti učitelově, nýbrž za návod, jenžto mnohým žákům — a zvláště slabším, ale příčinlivým — bude pomůckou vítanou. Přijav před léty od velect. p. t. pana školního rady J. Šfastného tuto spůsobu cvičby, přesvědčil jsem se, že žáci, kdykoli jde o cvik ve mluvení, vždy s chutí se nesou k učení, mají-li jakýs určitý před očima příklad, a že i nejslabší žáci za hodinu dosť průpovědi správných i zároveň obsahem významných buď sami tvoříce, buď reprodukujíce, snadno přemáhají *ten ostych*, se kterýmž jinak obzvláště ve třetí a čtvrté třídě bývá tuhý boj, jestliže bez náležitého cviku ve skladbě přistupují ku volné reprodukci statí celistvých.

Pokud se týče *rozlohy* této knihy, nelze mi nezmínilni se o veliké nesnázi, s níž mi bylo zápasiti. Bylof mi toužebným snažením, provésti cvičbu syntaktickou dle systému Skladby Bartošovy, a hned od uveřejnění toho výtečného díla jal jsem se porádati svou zásobu příkladů dle skladby české, rozděluje hned, co v obojím jazyku shodného jest a co různého. Však již nauka o částech větu rozšiřujících a skladba předložek přesvědčila mne, kterak pro značnou němčiny od jazyka českého rozdílnost počet vědeckých dělidel tou měrou by se rozmohl, že by skoro z každé kategorie skladby české vzrostly dvě nebo tři, ano i více kategorií ve skladbě německé, pročež rozvrh ten zajisté by se minul právě

se svým účelem — učiniti cvičbu přehlednou a zajímavou. Za tou příčinou nezbývalo mi nežli vyšetřiti methodu, při kteréž by skrovné dílo toto, směřujíc ku stručnému a přehlednému podání, mohlo nejen po stránce věcené z důkladné práce páně Bartošovy co nejvíce ve prospěch žactva těžiti, ale i, pokud by podstata nauk toho dopouštěla, shodnosti se školní knihou skladby české náležitě šetřiti.

Jest tudíž práce má rozdělena sice dle *předmětů nauky německé*, avšak úkoly cvičebné jsou tak složeny, že srovnávání s češtinou sotva se bude potkávati s nesnázemi, budou-li žáci mít dostatečné vědomosti ze skladby české.

O místě, kteréž jest vykázáno dvěma částem této knihy, budiž mi ještě dovoleno zvláště promluviti, totiž o skladbě předložek a vazbě infinitivní a participialní. Ve cvičbě o předložkách jest odloučena recke předložkových pádů předmětových od předložek ve rčeních adverbialních; stalo se tak proto, že část první, hledíce vlastně v obor fraseologie, nejlépe se druží k naukám o prostých pádech předmětu; ve druhé pak části, známé již žákům ze škol předchozích, vidělo se pořadateli býti s prospěchem nevytíkatí předložek podle recke, nýbrž podle skupin, kterými by žáci ku rozeznávání *synonymických* rozdílů předložek naváděni byli. Vazba infinitivní a participialní položena jest až za cvičbu o podřadném souvětí, a to za tou příčinou, že užívání těchto slovesních tvarů, pokud v *němčině* z jednoduché věty je poznati lze, rovněž ze dřívějších škol bude známo, že však rozličné případnosti, kdy německá vedlejší věta v češtině toliko přechodníkem neb infinitivem vyjadřena býti může, vyžaduji, aby nauka tato teprv po náležitém objasnění složené věty německé byla probrána.

Ve pravopise německém shoduje se kniha se třetím vydáním normativního spisu „*Regeln und Wörterverzeichnis für die deutsche Rechtschreibung*“. V českém pravopise dbáno bylo zvláště Brusu Matice České, ale v některých slovech nebylo již možno zachovati se dle druhého vydání Brusu, jelikož text knihy mé kromě slovníčku již

v minulém roce školním (1880.), tedy před vydáním Brusu byl vytiskněn; zejména nebylo již možno psáti zase „způsob, způsobiti“, jakož bylo psáno ve prvém díle této cvičebné knihy.

Na závěr své přímluvy prosím, by kniha tato posuzována byla jakožto pokus, který, čím více přihlížetí bylo ke spisům, učení jazyku českému na školách středních věcně i formalně opravujícím, sice tím pozorlivějších úvah vyžaduje, však i tím více shovívavosti nadítí se může.

J. R.

OBSAH.

Rozdíl první.

O částech větu skládajících. Die Hauptbestandtheile des Satzes.

I. O podmětě. Das Subject. — Úkol 1.	Str. 1
II. O přísudku. Das Prädicat. — Úkol 2.	2
III. O shodě přísudku s podmětem. Congruenz zwischen Subiect und Prädicat. — Úkol 3.	2
IV. Výpustky. Die Ellipsen. — Úkol 4.	3

Rozdíl druhý.

O částech větu rozšiřujících. Die Nebenbestandtheile des Satzes.

I. Přívlastek. Das Attribut.

Které místo zaujímá přívlastek ve větě německé. Die Stellung des Attributes im Satze. — Úkol 5.—6.	6
Kterými pády se pronáší přívlastek podřadný. — Úkol 7.—8. . . .	8
Přistávka. Die Apposition. — Úkol 9.	9

II. Předmět. Das Objekt.

A) Předmět v genitivě:

1. Ve shodě s vazbou českou. — Úkol 10.—12.	10
2. Odchylný od vazby české. — Úkol 13.—14.	12

B) Předmět v dativě:

1. Ve shodě s vazbou českou. — Úkol 15.	14
2. Odchylný od vazby české. — Úkol 16.	15

C) Předmět v akkusativě:

1. Slovesa, jež se pojí v němčině s akkusativem, v češtině s genitivem. — Úkol 17.—18.	17
2. Slovesa s akkusativem v němčině, s dativem v češtině. — Úkol 19.	18
3. Slovesa s akkusativem v němčině, s instrumentalem v češtině. — Úkol 20.	19
4. Akkusativ předmětu vniterního. — Akkusativ předmětu vnějšího při slovesech složených a slovesech neosobních. — Úkol 21. . .	20

D) Dvojí předmět:	
1. Dvojí akkusativ. — <i>Úkol 22.</i>	21
2. Akkusativ osoby, genitiv věci. — <i>Úkol 23.</i>	22
E) Předložkový pád předmětu:	
1. Předmět v akkusativě s předložkou. — <i>Úkol 24.—25.</i>	23
2. Předmět v dativě s předložkou. — <i>Úkol 26.—27.</i>	26
III. Příslovkové určení. <i>Das Adverbiale.</i>	
A) Příslovkové určení místa. — <i>Úkol 28.—30.</i>	29
B) Příslovkové určení času. — <i>Úkol 31.—32.</i>	33
C) Příslovkové určení spůsobu. — <i>Úkol 33.—35.</i>	35
D) Příslovkové určení příčiny. — <i>Úkol 36.—38.</i>	39
IV. Které místo ve větě náleží předmětům a příslovkovým určením. — <i>Úkol 39.</i>	44

Rozdíl třetí.

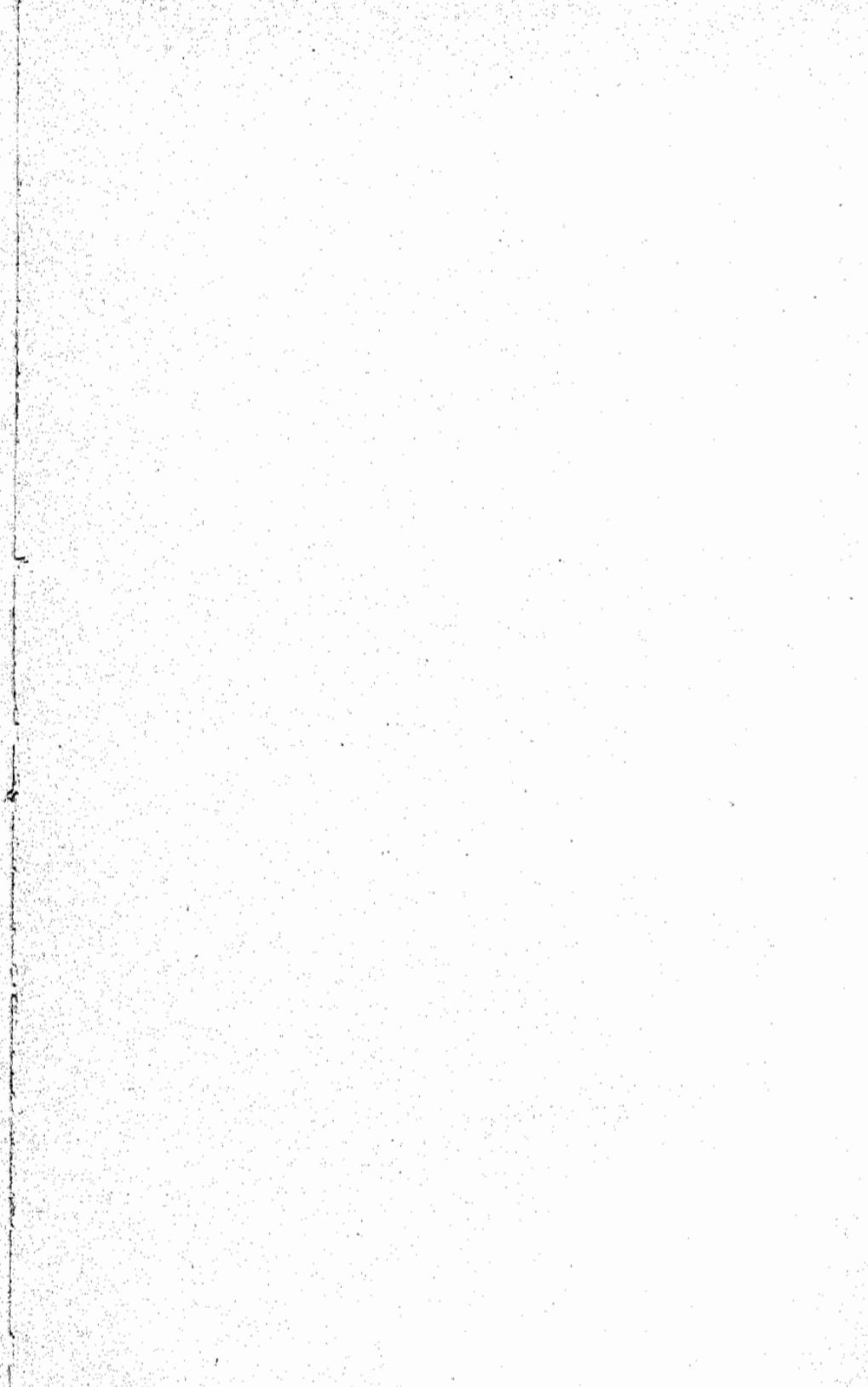
O vazbě věty složité a věty stažené. Construction des zusammengesetzten und des zusammengezogenen Satzes.

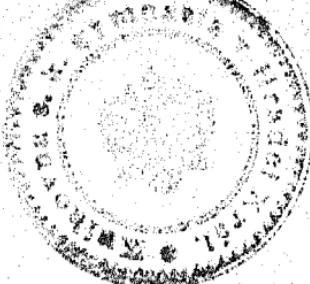
I. O případování vět. <i>Die Satzverbindung.</i>	
A) Případování vět spojkami slnčovacími. <i>Satzverbindungen mit anreichenden Bindewörtern.</i> — <i>Úkol 40.</i>	47
B) Případování vět spojkami odporovacími, rozlučovacími a výlučními. <i>Satzverbindungen mit entgegenstellenden, aufhebenden und ausschließenden Bindewörtern.</i> — <i>Úkol 41.</i>	49
C) Případování vět spojkami přičinnými a výslednými. <i>Satzverbindungen mit begründenden und folgernden Bindewörtern.</i> — <i>Úkol 42.</i>	50
Cvičba o větách případěných. — <i>Úkol 43.</i>	51
II. O větě stažené. <i>Der zusammengezogene Satz.</i> — <i>Úkol 44.</i>	52
III. O podřadování vět. <i>Das Satzgefüge.</i>	
A) Spůsoby vedlejších vět dle poměru ke hlavní větě. — <i>Úkol 45.</i>	54
B) Vazba souvětí případěných dle obsahu věty závislé.	
I. Podřadné souvětí s větou vypravovací. — <i>Úkol 46.</i>	56
II. Podřadné souvětí s nepřímou větou tázací. — <i>Úkol 47.</i>	57
III. Podřadné souvětí s větou přičinnou. — <i>Úkol 48.</i>	58
IV. Podřadné souvětí s větou žádací. — <i>Úkol 49.</i>	59
V. Podřadné souvětí s větou výslednou. — <i>Úkol 50.</i>	60
VI. Podřadné souvětí s větou podmínečnou. — <i>Úkol 51.</i>	61
VII. Podřadné souvětí s větou připouštěcí. — <i>Úkol 52.</i>	63
VIII. Podřadné souvětí s větou časovou. — <i>Úkol 53.</i>	64
IX. Podřadné souvětí se vztažnou větou:	
a) substantivní. — <i>Úkol 54.</i>	65
c) adjektivní. — <i>Úkol 55.</i>	67
b) adverbialní. — <i>Úkol 56.—58.</i>	68

	Str.
IV. Jmenné tvary slovesní (infinitiv a příčestí). Die Nominalformen des Zeitwortes (der Infinitiv und das Particium).	
I. Infinitiv. — <i>Úkol 59.—60.</i>	71
II. Příčestí. — <i>Úkol 61.—62.</i>	74
V. Přímá řeč a nepřímá. Die direkte und die indirekte Rede. — <i>Úkol 63.—64.</i>	76
VI. Mnohonásobně složené věty. Obvěti. Mehrfach zusammengesetzte Sätze und Perioden. — <i>Úkol 65.</i>	80
Slovník německo-český	82
Slovník česko-německý	139

Seznam článků souvislých.

	Str.		Str.
Memnon	10	Slovo v čas	41
Das Rohr und die Eiche	16	Zlé znamení	57
Der Frosch und die Schnecke	16	Xenofon a sprostý vojín	68
Der Wolf und der Schäfer	20	Pokora	80
Aus dem Leben Peters des Großen	22	Kterak poučil Sokrates neskromného Alkibiada	80
Die Kapelle. Von L. Uhland	43	Curius Dentatus a Samuifané	80
Das kindliche Herz	44		
„Gleich“ und „Später“	48		
Rätsel	48		
Der Köhler und der Bleicher	79		
Die bleibenden Güter	79		

Rozdíl první.

O částech větu skládajících. — Die Hauptbestandtheile des Satzes.

I. O podmětě. — Das Subjekt.

Úkol 1.

Gebet an, durch welche Redetheile und in welchen Wortformen das Subject in folgenden Sätzen ausgedrückt ist?

A) a) 1. Arbeit schändet nicht. — 2. Die Zeit enteilt. — b) 3. Wer ist vollkommen? — 4. Du sollst nicht tödten! — c) 5. Der Kluge überlegt. — 6. Das Schöne gefällt. — 7. Ererbt ist nicht erworben. — d) 8. Zwölf sind ein Dutzend. — e) 9. Das Betteln ist verboten. (Es ist verboten zu betteln.) — 10. Freien ist menschlich. — f) 11. Heute ist nicht morgen. — 12. Und ist ein Bindewort. — 13. Wenn und Aber haben manchen geschadet.

B) a) 1. Befiehl! — 2. Kommet! — b) 3. Es regnet. — 4. Es hat gedonnert. — 5. Es wird schneien. — c) 6. Es starb der König. — 7. Es läuteten die Glocken.

C) 1. Pravda vítězí. — 2. Zahálka uspává. — 3. Kdož by nechyboval? — 4. Marnivý se vychloubá. — 5. Dobré se vyhledává. — 6. Haněti je snadno. — 7. Často není vždy. — 8. Skrize jest předložka. — 9. Mluv! — Mluvme! — Mluvte! — Mluv ty! — 10. Prší. — Hřmělo. — Blýská se. — 11. V noci padal snih.

II. O příslušku. — Das Prädicat.

Úkol 2.

Führet an, durch welche Redetheile das Prädicat in folgenden Sätzen ausgedrückt ist und zeiget auch das Satzband oder die Copula an.

A) a) 1. Der Schein trügt. — 2. Die Blumen blühen. — 3. Die Rache schlafst nicht. — 4. Die Käfer summen. — 5. Das Salz wird gegraben.

b) 6. Die Mittelstraße ist die beste. — 7. Der Eid ist heilig. — 8. Die Rosen sind wohlsriechend. — 9. Der Tod ist unersättlich. — 10. Der Bettelsack ist hodenlos.

c) 11. Der Diamant ist ein Edelstein.

d) 12. Die Knaben werden Männer. — 13. Ein Hase wird wie ein Löwe werden. — 14. Der Geizhals bleibt immer ein Thor. — 15. Cicero wurde wegen seiner Verdienste um den Staat Vater des Vaterlandes genannt. — 16. Der Mond scheint uns fast ebenso groß wie die Sonne. — 17. Der Adler wird König der Vögel genannt.

e) 18. Wir sind eines Sinnes. — 19. Sei gutes Muthes! — 20. Seid außer Sorgen!

f) 21. Geben ist Aussäen. — 22. Stillestehen ist Zurückgehen.

g) 23. Der Arme ist zu unterstützen. — 24. Der Muth ist zu loben.

h) 25. Umsonst ist nur der Tod.

B) 1. Vitr hučí. — 2. Žába jest obojživelník. — 3. Práce je společným údělem všeho lidstva. — 4. Utrpení jest školou moudrosti. — 5. Oko jest zrcadlo duše. — 6. Nikdo není dokonalý. — 7. Aristides byl velice spravedliv. — 8. Z rána bývají květiny nejkrásnější. — 9. Tiché vody bývají nejhlebší. — 10. Nejbohatší lidé nebývají nejštědřejší. — 11. Jsme jedné krve, jedné myсли. — 12. Duše tvá budiž bez poskvrny. — 13. Zůstaň mi dobrým přítelem! — 14. Vzdálené předměty zdají se malými.

III. O shodě příslušku s podmětem. — Congruenz zwischen Prädicat und Subject.

Úkol 3.

A) a) shoda v rodu:

1. Die Erfahrung ist die beste Lehrerin. — 2. Der Hunger ist der beste Koch. — 3. Die Kunst ist eine Veredlerin der

Menschen. — 4. Die Rose ist die Königin der Blumen. — 5. Der Löwe ist der König der Thiere. — 6. Die Zeit ist der beste Arzt.
b) ve přičině čísla:

1. Delphi war dem Gott Apollo geheiligt. — 2. Athen war der Sitz der griechischen Bildung. — 3. Kärnthen hat lange Thäler.

B) 1. Přiroda jest největší u mělkyně. — 2. Dějepis jest učitelem národův. — 3. Vlaštovka jest poselkyně jara. — 4. Jazyk jest poslem duše. — 5. Athény byly zhustě navštěvovány ode vzdělanějších Římanův. — 6. Benátky jsou vystaveny na množství malých ostrovův. — 7. Nepomuky leží na jih od Plzně. — 8. Budějovice leží na sever od Lince.

V němčině podmět osobní, v češtině neosobní.

C) 1. Alle Menschen müssen sterben. — 2. Die Steuern sind in barem Gelde zu entrichten. — 3. Alte Gewohnheiten sind schwer abzulegen.

4. In der Schlacht bei Kolín kämpften 50.000 Österreicher gegen 36.000 Preußen. — 5. Nach der Schlacht am Weißen Berge sind 36.000 Familien aus Böhmen ausgewandert. — 6. Über 80.000 Tote und Verwundete bedeckten das Schlachtfeld bei Leipzig.

D) 1. Vojinům často bývá snášeti hlad i žízeň. — 2. Nálevníci jsou velmi malá zvírátká; není jich hrubě ani viděti. — 3. Ránu z děla jest daleko slyšeti. — 4. V Římě panovalo od roku 753. do roku 509. sedm králův. — 5. Kolik let uplynulo od založení Pražské university? — 6. Mnoho jest povolaných, ale málo vyvolených. — 7. Kolik žákův jest ve vaší třídě? — 8. V každém domě bylo po dvou vojinech ubytováno.

IV. Výpustky. — Die Ellipsen.

Úkol 4.

A) Výpustky slovesné. — Verbale Ellipsen.

Leset und vervollständiget die nachfolgenden elliptischen Sätze:

a) 1. Volkes Stimme — Gottes Stimme. — 2. Junger Spieler — alter Bettler. — 3. Welch herrlicher Anblick! — 4. Ein liebliches Bild! — 5. Willkommen, mein Freund! — 6. Ohne Mühe kein Verdienst. — 7. Um Gotteswillen, Fährmann, euren Kahn! — 8. Den Verdienste seine Krone!

b) 9. Die Zeit ist dahin. — 10. Der Zug ist fort. — 11. Das Boot ist zurück. — 12. Das Lied ist aus. — 13. Die Stunde ist vorbei. — 14. Das Jahr ist vorbei. — 15. Der Kahn ist hinüber. — 16. Das Gewitter ist vorüber. — 17. Woher des Weges? — 18. Halt! Wer da?

c) 19. Auf, in Reih' und Glied nun, Brüder! — 20. Herein! — 21. Hinauf! — 22. Herunter! — 23. Zurück! — 24. Bei Gott! — 25. Bet meiner Treu'!

d) 26. Ich muss hinaus. — 27. Wozu das Geschrei? — 28. Der Vogel will hinaus.

B) Výpustky jmenné. — Nominalessippen.

1. Bewahre (Gott)! — 2. Behüte (Gott)! — 3. Dass dich — !

Opakujte nejobyčejnější německé formy pozdravovací, které se pronášejí elliptickými větami. x.

Rozdíl druhý.

O částečch větu rozšiřujících. — Die Nebenbestandtheile des Satzes.

I. Přívlastek. — Die Beifügung oder das Attribut.

Úkol 5.

1. Přívlastek souřadný (die beigeordnete Beifügung).

Saget, durch welche Nebetheile das Attribut in folgenden Sätzen ausgedrückt ist:

a) 1. Der gerade Weg ist der beste. — 2. Schöne Gestalt verliert sich bald.

b) 3. Unser Geist ist unsterblich. — 4. Die ganze Erde ist unser Eigenthum.

c) 5. Zwölf Stücke sind ein Dutzend. — 6. Der zweite Tag der Woche heißt Dienstag.

d) 7. Jeder Augenblick ist theuer. — 8. Alle Menschen sind sterblich. — 9. Aller Anfang ist schwer.

2. podřadný (untergeordnete Beifügung).

Durch was für Nebetheile und in welcher Wortform sind die Beifügungen in folgenden Sätzen ausgedrückt?

a) 1. Der Schnabel des Falken ist gebogen. — 2. Der Saft einer Citrone ist sauer. — 3. Die Frucht der Tanne heißt Zapfen.

4. Gottes Segen prangt auf den Feldern. — 5. Sanft ist der Frommen Schlummer. — 6. Des Lebens Frühling blüht nur einmal.

b) 7. Der Freitag vor Ostern heißt Churfreitag. — 8. Der Glaube ohne Werke ist todt.

c) 9. Die Pflicht zu strafen ist unangenehm. — 10. Die Kunst zu schweigen ist läblich. — 11. Der Wunsch glücklich zu werden ist natürlich. — 12. Das Streben zu beglücken ist edel.

Které místo zaujímá přívlastek ve větě německé. — Die Stellung des Attributes im Satze.

A) Souřadný přívlastek.

Die nächsten Freunde werden oft die ärgsten Feinde.
Handwerk hat goldenen Boden.

Die Prager Kirchen sind meist alterthümlich.

Zahllose Pilger besuchten im Mittelalter das hl. Grab.

Die Schiller'schen Gedichte liest die reifere Jugend mit Begeisterung.

Der erste Gesetzgeber ist die Noth.

B) Podřadný přívlastek.

Die Fehler anderer sind gute Lehrer.

Das Unglück ist die Schule der Jugend.

Das Glück der Waffen ist wandelbar.

In einem Walde auf der Höhe, da singen Vöglein ohne Zahl.

Ein Mährchen aus alten Zeiten, das geht mir nicht aus dem Sinn.

Der Kampf fürs Vaterland ist heilig.

Gebet nach den vorstehenden Beispielen an, wohin das beigeordnete und wohin das untergeordnete Attribut zu setzen ist.

C) 1. Arabský kůň má malou, štíhlou, však velmi úhlednou hlavu. — 2. Kůň jest člověku účinlivým, vytrvalým a trpělivým pomocníkem při práci. — 3. Zákonodárství Solonovo bylo dílo veliké politické moudrosti. — 4. Pevná, vznešená, ušlechtilá mysl jest nejkrásnější ozdobou muže. — 5. Největší a nejobratnější všech ptáků vodních jest zajisté pelikán. — 6. Procházky lesem jsou velice příjemny. — 7. Člověk bez dobrých skutků jest jako strom bez ovoce.

D) Beantwortet folgende Fragen mit Anwendung von Attributen:

a) 1. Was für Schüler werden gelobt? — 2. Was für ein Wasser ist nicht trinkbar? — 3. Was für ein Holz brennt gut? — 4. Was für ein Obst ist der Gesundheit schädlich?

b) 1. Welches Thieres Geruch ist fein? — 2. Welches Thieres Gebiss ist scharf? — 3. Welches Vogels Gefieder ist immer sauber? — 4. Welcher Vogel Gesang ist besonders lieblich?

Úkol 6.

Přídavné jméno přívlastkové položeno za podstatným jménem. Přívlastek v genitivě položen před podstatné jméno.

A) Přídavné jméno přívlastkové, je-li položeno za své podstatné jméno, nesklání se.

Sezjet die folgenden Sätze und stellest hierauf das attributive Weltwort vor das Hauptwort.

1. Bei einem Writte wundermild, da war ich jüngst zu Gaste. —
2. Es blüht ein Blümlein, zart und fein, auf feuchtem Wiesengrunde. —
3. Mai, kühl und nass, füllt dem Bauern Keller und Fass. — 4. Drei Worte neun' ich euch, inhaltschwer. — (5. Mein Vater selig = mein seliger Vater.)

Sezjet das Attribut in folgenden Sätzen nach dem Substantiv:

1. Ich will euch einen kurzen und sinnigen Spruch sagen. —
2. In meinem Garten blühen viele zarte und wohlriechende Blumen. —
3. Im Himmel ist ein gerechter und barmherziger Richter.

Auf Firmatafeln könnet ihr lesen: Johann Schneiders sel. Witwe; d. h. Johann Schneiders seligen Witwe. — Welcher Christ ist seligen in diesem Satze?

B) Přívlastek podřadný, pronesený genitivem, může kladen být před podstatné jméno, však podstatné jméno jím určeno pozbyvá členu. Die schönste Zier Deutschlands sind seine Eichenwälder nebo: Deutschlands schönste Zier sind seine Eichenwälder. — Der Hai ist die Hyäne des Meeres. — Des Meeres Hyäne ist der Hai.

Sezjet in folgenden Sätzen den Genitiv vor das durch denselben bestimmte Wort:

- a) 1. Undank ist der Lohn der Welt. — 2. Das Gebet des Gerechten vermag viel. — 3. Gott ist der Vormund der Armen. — 4. Der Segen des Vaters baut den Kindern Häuser. — 5. Das Unglück ist die Schule der Tugend. — 6. Der Frühling des Lebens blüht nur einmal. — 7. Der Rath Gottes schläft nie. — 8. Das Leben ist nicht das höchste der Güter. — 9. Das größte der Übel ist die Schuld. — 10. Fester Sinn ist der edelste Schmuck des Mannes.
- b) 1. Von den Gütern des Lebens ist der Ruhm das höchste doch. — 2. Mit den Mächten des Geschickes ist kein ewiger Bund zu schlechten. — 3. Selbst des Nachts in meinen Träumen schiff' ich auf dem See der Heimat. — 4. In dem Schatten des Waldes lagern bunte Scharen. — 5. Auf die nackten Rippen der Felsen klettert die Gemse mit leichtem Sprung.

Kterými pády se pronáší přívlastek podřadný.

a) Genitivem.

Úkol 7.

Genitiv činný (subjectiver Genitiv).

A) 1. Undank ist der Welt Lohn. — 2. Des Menschen Leben ist ein kurzes Blühen und ein langes Welken. — 3. Virgil beschreibt die Flucht des Aneas aus Troja. — 4. Das Gebet des Gerechten vermag viel.

Genitiv přisvojovací (possessiver Genitiv.)

5. Die Enden der Erdachse heißen Pole. — 6. Die schönsten Städte Europas sind Neapel und Constantinopel. — 7. Volkes Stimme ist Gottes Stimme. — 8. Die Schrift ist die jüngere Schwester der Sprache.

Genitiv trpný (objectiver Genitiv).

9. Eine Classe der Ritter von Malta beschäftigte sich mit der Pflege der Kranken und Verwundeten. — 10. Die Durchgrabung des Kanals von Suez ist einer der größten Triumphen des neunzehnten Jahrhundertes. — 11. Durch Aufführung großartiger Bauwerke hat Eimon viel zur Verschönerung Athens beigetragen.

Genitiv celkový (partitiver Genitiv).

12. Christus war der gerechteste der Griechen. — 13. Bethlehem war eine der kleinsten Städte Judas. — 14. Aus einem Gramm Gold könnte ein Goldblatt von sehr großem Umfange gemacht werden. — 15. Die Mutter hat ein Schöck Birnen gekauft. — 16. Zwei Körbe Obst sind uns verdorben. — 17. Der Feind hat 300 Centner Huerbeutet. — 18. Den verwundeten Soldaten sind 50 Liter echten Malagawines geschenkt worden. — 19. Das Krankenhaus hat zehn Hektoliter Wein gekauft.

B) 1. Za panování římského císaře Konstantina valně se rozšířilo křesťanství. — 2. Žádná láska nevyrovnaná se láse matky k dítěti. — 3. Dobré vychování dítěk jest nejpřednější starostí rodičů. — 4. Poznání chyby jest prvním krokem k napravení. — 5. Čtením dobrých knih nejlépe se vzděláváme. — 6. Karlovy Vary jsou nejznámenitější léčebné místo v Evropě. — 7. Moravské pole jest z (cines) největších bojišť evropských. — 8. Ze všech dílů světa jest Evropa nejkrásnější. — 9. Nejlepší mých přátel mne opustili. — 10. Den svatého Rufa pokládán byl v Čechách ode dálna za den neštěsti. — 11. Lépe chutná doma sousto černého chleba než v cizině drahé lahůdky. — 12. Dejte žebrákovi kousek

chleba! — 13. Dejte mi vody! — 14. Podejte žebrákovi sklenici čerstvé vody! — 15. Zač je sklenice dobrého červeného vína? — 16. Zač je sklenice vína? — 17. Libra peří váží tolik jako libra olova.

---

b) Předložkový pád na místě genitivu přivlastkového.

Úkol 8.

A) 1. Die Lage von Paris ist schöner als die Lage von Berlin. — 2. Die Trauerspiele von Shakespeare zeichnen sich durch Fülle von Gedanken vor allen anderen Dichtungen aus. — 3. Nach der Eroberung von Konstantinopel durch die Türken wurden die alten Sprachen ein Gegenstand des eifrigsten Studiums. — 4. Im Jahre 1813 hatte Napoleon der Erste nur noch ein Herr von unreisen und ungeübten Fünglingen. — 5. Ein Mann von festem Charakter wird von jedermann geachtet. — 6. Die Tiroler sind ein Volk von biederer Gesinnung. — 7. Sizilien ist ein Land von seltener Fruchtbarkeit. — 8. Hadrianus war von allen römischen Kaisern der gebildetste. — 9. Die Eiche ist unter allen Waldbäumen der nützlichste. — 10. Welcher ist der aufrichtigste von (aus, unter) meinen Freunden?

B) 1. Rudolf První, král český, zemřel při obléhání Horažďovic roku 1307. — 2. Řeckého pěvce Ibyka provázelo hejno jeřábů na cestě do Korintha. — 3. Sta tisíc lidí putovalo ve středověku do Palaestiny. — 4. Odysseus byl muž neobyčejné chytrosti. — 5. V šestnáctém a sedmnáctém věku zanášeli se českým písemnictvím mnozí mužové vzneseného rodu. — 6. Lidé povahy nestálé málo vykonají. — 7. Starí Slované byli národ povahy klidné. — 8. Mládež mravů čistých jest nejkrásnější naděje vlasti. — 9. Šumava jest pohoří nevšední krásy. — 10. Nejukrutnější všech pronásledovatelů křesťanstva byl císař Diocletianus. — 11. Achilles byl nejudatnější hrdin řeckých před Trojí.

Přistávka. — Die Apposition.

Úkol 9.

*
1. Perikles byl syn Xanthippa, vítěze u Mykaly. — 2. Kairo, nynější hlavní město Aegypta, jest za naší doby nejpřednějším

městem od Arabův obydleným. — 3. Janus, bůh míru, oslavován byl v Římě ve chrámě vystaveném od Numy Pompilia, druhého krále římského. — 4. Phidias, nejznamenitější řecký sochař, byl důvěrníkem Perikleovým. — 5. Clementinum, nejrozsáhlejší budova školní v Praze, jest založeno r. 1556. — 6. Učení Sokratovo zachováno jest nám ve spisech Platona, jednoho z nejlepších žáků jeho. — 7. Alexander, král Makedonský, zemřel ve 33. roce věku svého.

Mennion.

Mennion, der beste der Heerführer des Darius, Königs der Perser, vernahm einst, wie einer seiner Krieger Alexander den Großen beschimpft hat. „Glinder!“ rief Mennion aus; „ich habe dich nicht dazu in Sold genommen, dass du den feindlichen König beschimpfst, sondern dass du gegen seine Krieger kämpfest.“

II. Předmět. — Die Ergänzung oder das Object.

A) Předmět v genitivě.

a) Při slovesech předmětných.

Úkol 10.

A) 1. Leichtsinnige Menschen achten nicht ihrer Gesundheit. — 2. Ein tapferer Soldat achtet nicht seiner Wunden. — 3. Die Zuckerrübe bedarf grosser Pflege. — 4. Die Natur bringt alles hervor, wessen der Mensch bedarf. — 5. Man schätzt seine Muttersprache dann am besten, wenn man in der Fremde ihre süßen Klänge entbehrt. — 6. Hast du ein Amt, so warte eines Amtes. — 7. Der Diener harret der Befehle seines Herrn. — 8. Wer dächte nicht gerne seiner Jugendtage? — 9. Vergesset meiner nicht, und ich werde euer nicht vergessen. — 10. Kurzsichtige benötigen der Augengläser. — 11. Gott wartet treu auch des Sperlings. — 12. Die Wahrheit bedarf nicht vieler Worte. — 13. Der Mensch bedarf eines Freundes.

B) 1. Plavci čekají příznivého větru. — 2. Děti potřebují stálého dozoru. — 3. Sobec při všem dbá jen svého zisku. — 4. Neštastný potřebuje útěchy. — 5. Bezbranných i ve válce jest šetřiti. — 6. Člověk těžko postrádá společnosti. — 7. Chudi postrádají mnohých radostí. — 8. Zdravý nepotřebuje lékaře. — 9. Lidé vrkaví zapominají často svých povinností.

b) Při slovesech zvratných.

Úkol 11.

A) 1. Der Reiche möge sich des Armen annehmen. — 2. Der Schmied bedient sich bei seiner Arbeit der Zange, des Hammers und der Feile. — 3. Die Schwäne bedienen sich beim Schwimmen ihrer Flügel wie eines Segels. — 4. Wer sich einer Lüge nicht schämt, wird sich auch anderer Laster erschrecken. — 5. Im Glücke erinnert man sich gern überstandener Leiden. — 6. Beslehet euch anständiger Rede! — 7. Der Haule weigert sich der Arbeit. — 8. Wer hat großer Kälte einen weiten Weg gegangen ist, kann sich des Schlafes kaum erwehren. — 9. Wer sich nicht geregelter Thätigkeit beslehet, dessen bemächtigt sich bald Unlust zur Arbeit. — 10. Wer dem Trunk fröhlt, der entäußert sich jedes edleren Genusses. — 11. Kinder sollen sich geistiger Getränke enthalten. — 12. Ich kann mich nicht des Lachens erwehren (enthalten). — 13. Vermisset euch keiner Wiedersehlichkeit gegen eure Eltern oder eure Erzieher! — 14. Manche Menschen können sich nicht der Furcht entschlagen, wenn sie abends an einem Kirchhofe vorübergehen.

B) 1: Blaze tomu, kdo nešťastných ujimati se může! — 2. Stát se ujmá vdov a sirotků po padlých vojinech. — 3. Starcové rádi vzpominají dnu mladosti své. — 4. Budte pilni četby dobrých knih! — 5. Alexander Veliký chtěl se zmocnit celého starého světa. — 6. Kdož by se vzdával naděje v (auf) lepší budoucnost? — 7. Ků spisování státních listin užívali státnici druhdy jazyka latinského, nyní užívají jazyka francouzského. — 8. Mírumilovný nezřídká se vzdává svého práva, by rozepří neměl. — 9. Hospodář, který se dobytka spouští, chleba se spouští. — 10. Malé děti nemohou se zdržet smíchu, vidí-li koho padnouti. — 11. Rádny občan nezdráhá se žádných obětí pro vlast. — 12. Vzdělaný muž se zdržuje slov urážlivých. — 13. Napoleon I. vzdal se roku 1815. všech práv ke (auf s akk.) trůnu Francie. — 14. Turci se zmocnili měst Budína a Pešti. X.

c) Při jménech přídavných.

Úkol 12.

A) 1. Der Schwache ist des Beistandes bedürftig. — 2. Wehe dem, der sich eines Verbrechens bewusst ist! — 3. Dankbar ist der, welcher jeder empfangenen Wohlthat eingedenkt ist. — 4. Wie nennt man den, welcher der empfangenen Wohlthaten uneingedenkt

ist? — 5. Lügner und Betrüger sind aller Ehren *) bar. — 6. Jedes lebende Geschöpf ist des Sonnenlichtes begierig. — 7. Der Mensch ist der Vervollkommenung fähig. — 8. Im Frühling werden die Flüsse ihrer Fesseln ledig. — 9. Träge Menschen werden mit der Zeit des Lebens überdrüssig. — 10. Wer andere führen will, muss des Weges kundig sein. — 11. Der Zornige ist oft seiner fünf Sinne nicht mächtig. — 12. Fleißige Schüler sind eines guten Fortschrittes gewärtig. — 13. Die Erde ist voll der Wunder des Herrn. — 14. Die Gerechten werden der himmlischen Freuden theilhaftig werden. — 15. Die Aufständischen wurden ihrer Güter verlustig. — 16. Sei des Namens deiner Väter wert! — 17. Reines Gewissen ist reiner Sprache besessen. — 18. Der Besuch zu dringlicher Leute wird man bald überdrüssig. — 19. Oft zu spät werden wir unserer Fehler gewahr. — 20. Ohne Freundschaft ist die Welt aller Freuden leer.

B) 1. Budte pilni spůsobné mluvy! — 2. Slepec potřeben jest vůdce. — 3. Jest potřebí, aby soudeové byli práva dokonale znali. — 4. Národné jsou pamětlivi dobrých panovníkův. — 5. Svědomitá práce jest pochvaly hodna. — 6. Kliti není vzdělance důstojno. — 7. Jest třeba, by úředník byl mocen obou zemských jazykův. — 8. Zahradá jest plna krásných květin. — 9. Uděl (geben), at jsem svých hřichů prost. — 10. Almužna důstojna jest odplaty boží. — 11. Modlete se, byste účastni byli věčného života. — 12. Vojini jsou účastni slávy vojevůdcovy. — 13. Život chudého jest pln starostí. — 14. Krása přírody jest hodna podivení. — 15. Poctivý muž není lži schopen.

Úkol 13.

Genitiv předmětu **odchylný** od vazby české.

a) při slovesech.

A) 1. Nur ein böser Mensch kann des Gebrüderlichen spotten. — 2. Auch der kleinste Wurm freut sich seines Lebens. — 3. Wer würde sich im Frühlinge nicht seines Daseins freuen? — 4. Mache dich mit leerem Stolz nicht breit, sonst lacht man deiner Eitelkeit. — 5. Ein Blinder spottet des Hinkenden. (Sprichwort.) — 6. Selten erfreut sich jemand eines dauernden Glücks.

7. Der bleibt ohne Ruhm, wer sich nur seiner Vorfahren rühmen kann. — 8. Der Landmann rühme sich des Pfluges. —

*) Ehren jest zastaralý genitiv; podstatná jména ženského rodu v e zakončená skloněna bývala ve starším jazyku skloněním slabým. (Vuj Erden.)

9. Wer sich seiner Sünde rühmt, sündigt doppelt. — **10.** Die Soldaten rühmen sich mit Recht ihrer Wunden.

b) při přídavných jménech.

1. Sei gut und du wirst des Lebens froh werden. — **2.** Seid meiner Wachsamkeit gewiss. — **3.** Ein fleißiger Studierender kann einer schönen Zukunft gewiss sein. — **4.** In Kriegszeiten ist niemand seiner Habe sicher. — **5.** In Urwäldern ist der Mensch nicht des Lebens sicher.

B) **1.** Zli chlapci posmívali se proroku Elizeovi. — **2.** Kdož by se netěsil z vykonané práce své? — **3.** Lidé se radují léta a včelky květu. — **4.** Přičinlivosti svojí může každý hrdým býti. — **5.** Soud uznal, že jest obžalovaný vinen zločinem vraždy. — **6.** Bud bezpečen mojí pomocí. — **7.** Pyrrhus nebyl radosten svým vítězstvím nad Římany. — **8.** Ve středověku pocestní nebývali ni svými statky ni svým životem jisti. — **9.** Aristides byl Athéňanům podezřelý touhou po vládě. — **10.** Jsem unaven práci.

C) Beantwortet folgende Fragen durch vollständige Sätze:

Wessen gedenkt der Mensch am liebsten? — Wessen freuen wir uns im Frühling? — Wessen bedürfen die Pflanzen? — Wessen die Thiere? — Wessen darf sich jeder rühmen? — Wessen sollte sich niemand schämen? — Welcher Werkzeuge bedient sich der Schreiber? welcher der Schuhmacher? — Wessen bedient man sich beim Schreiben, beim Zeichnen, beim Malen? — Wessen begeht der Müde? der Kranke? — Wessen entbehren die Blinden? Wessen entbehrt der Taube? — Wessen freut sich der Gehende? — Wessen genießt der Träger am liebsten?

Wessen ist der Kranke bedürftig? Wessen der Arme? das Kind? die Jugend? das Alter? — Wessen muss ein Schüler beflissen sein? — Wessen ist ein guter Arbeiter würdig? — Wessen wird ein Verbrecher verlustig? — Wessen muss der Richter kündig sein? Wessen ein Führer? X.

Úkol 14.

Slovesa i přídavná jména, jež dopouštějí ve mluvě obecné předmětu v akkusativě za předmět v genitivě jazyka spisovného.

A) **1.** Ich begehre nun keine (Acc.) Blätter mehr, weder grüner noch rother, noch gelber. (Rückert.) — **2.** Ein vernünftiger Vater gibt seinen Kindern nicht das, was sie wollen, sondern was sie bedürfen! —

- 3.** Genießet die Freuden des Sommers! — **4.** Nimm deiner Fehler (deine Fehler) wahr, so lange es Zeit zur Besserung ist. — **5.** Die Belagerten entbehrtēn tagelang der Kost (die Kost). — **6.** Less sagte zu Gessler: „Und euer, wahrlich, hätt' ich nicht gefehlt!“ — **7.** Ich habe den Weg verfehlt. — **8.** Der Greis soll seiner Ruhe pflegen. — **9.** Hannibal war aller Mühen des Kriegsdienstes gewohnt. — **10.** Der Schmied ist des Lärms gewohnt.

- B)** **1.** Vnukové požívají ovoce stromů, které děd sázel. — **2.** Strom sám neužívá ovoce svého. — **3.** Potřebujete peučz? Nepotřebujeme jich. — **4.** I nejlepší střelec chybí (se) cíle. — **5.** Šetří zdraví svého! — **6.** Nikdy nezapomenu dobrodinu tváho. — **7.** Pes ostříhá domu. — **8.** Kdo zlých šetří, škodí dobrým. — **9.** Starého zvyku nesnadno se zbauš (los werden). — **10.** Kdo jest žebrání zvyklý, štíti se práce.

B) Předmět v dativě.

Úkol 15.

Dativ předmětu ve shodě s českou vazbou.

a) při slovesech.

- A)** **1.** Dem Ermüdeten behagt der Schlaf. — **2.** Der Friedsiebernde weicht allen Streitigkeiten aus. — **3.** Der Sohn gleicht nicht immer dem Vater. — **4.** Der Lohn entspricht nicht immer dem Verdiente. — **5.** Kann eine Mutter ihrem Kinde fluchen? — **6.** Alte Leute sehen gern dem Spiele kleiner Kinder zu.

- 7.** Dem Muthigen glückt (gelingt) jede Unternehmung. — **8.** Dem Tapferen gehört die Welt. — **9.** Dem Verdiente gehört die Krone. — **10.** Der Zeit wehrt keine Gewalt.

b) při jménech přídavných.

- 11.** Dem Feigen ist jedes Hindernis willkommen. — **12.** Der lezte Wille der Eltern soll den Kindern heilig sein. — **13.** Dem Glück ist niemand stark genug. — **14.** Der Faule ist dem Fleißigen selten hold. — **15.** Die Arbeit muss den Kräften angemessen sein (rovnat. se). — **16.** Zuviel redet und zuviel schwelen ist allen Narren eigen. — **17.** Lüge ist der edlen Seele fremd.

- (B)** **1.** Matka vyhrožuje neposlušnému dítěti. — **2.** Studujícímu sluší skromnost. — **3.** Dobří lidé rádi pomáhají nošastným. — **4.** Nelichotíme vám. — **5.** Noc ustupuje dnu. — **6.** Zásluhám odplata nalezi. — **7.** Občané přišli vstří novému duchovnímu

správci svému. — 8. Děti jdou do vesnice otci vstříce. — 9. Bůh ti bud milostiv! — 10. Háje byly Řekům místy posvátnými. — 11. Povždy budte vděčni moudrým sprácům obce! — 12. Hruškový strom jest jabloni velmi podoben. — 13. Regulus zůstal věren přísaze, kterou nepříteli vlasti byl učinil. — 14. Láska ke vlasti jest nám vrozena.

C) Antwortet mit vollständigen Sätzen auf folgende Fragen:

Wem schadet der Hase? — der Fuchs? — der Marder? — die Raupe? — Wem schadet der übermäßige Regen? — Wem der Frost? — die Hitze?

Wem dient der Soldat? — der Priester?

Wem ertheilt man gern einen Rath? — Wem nützt kein Rath?

Wem gebürt Achtung? — Lob?

Welcher Classe der Thiere gehört der Igel an? — Welcher die Biene? — Welcher die Spinne?

Wem soll der Mächtige beistehen?

Welchen Thiere ist der Hund am ähnlichsten? — Welchem Zustande ist der Schlaf ähnlich?

Welchen Pflanzen ist die Nässe schädlich?

Wem ist das Lesen schlechter Bücher verderblich?

Wem sollen wir dankbar sein?

Wem ist der Genuss des Weines schädlich? — Wem ist er zuträglich?

Wem ist jede Arbeit schwer, wem leicht?

Wem sind die Guten hold, geneigt, gewogen? X.

Úkol 16.

Dativ předmětu **odchylný** od vazby české.

A) 1. Den Vorgesetzten muss man gehorchen, dem Rathen guter Freunde darf man folgen. — 2. Mein Vater wollte einen Garten kaufen, aber der Nachbar ist ihm zuvorgekommen. — 3. Gehet euren jüngeren Geschwistern mit gutem Beispiel voran! — 4. In den Ferien können die Studierenden ihrem Vergnügen nachgehen. — 5. Maria Theresia folgte ihrem Vater, Kaiser Karl dem Sechsten in der Regierung nach. — 6. Kinder müssen ihren Eltern und Lehrern gehorchen. — 7. Der Jäger stellt dem Hasen nach. — 8. Einem alten Übel kann man schwer abhelfen. — 9. Kaiser Karl der Fünfte entzog im Jahre 1556 dem Throne und brachte den Rest seines Lebens

in einem Kloster zu. — 10. Dem Tode kann niemand entrinnen (entgehen, entlaufen). — 11. Was man in der Jugend gelernt hat, entfällt nicht leicht dem Gedächtnis. — 12. Der Monarch vertraut seinen Ministern.

13. Die Karthager waren den Römern nicht gewachsen.

B) 1. Syn předešel otce do hrobu. — 2. Hřich následuje hanba. — 3. Poslouchej (folgen) rady upřímných přátel. — 4. Moudrého pána rádi jsou poslušni sluhové. — 5. Nenadále člověka potkává neštěstí. — 6. Potkal jsem tě dnes ráno. — 7. Sestra praví, že jsi ji ráno potkal. — 8. Ferdinand První, císař Rakouský, zrekł se trůnu roku 1848. — 9. Zločinec může ujít trestu, však neunikne zlého svědomí. — 10. Otče, nehněvejte se na mne! — 11. Ve staré přátele se dívčírujeme. — 12. Nejsem s tebe.

C) Ergänzet folgende Sätze durch passende Objecte im Dativ:

Ein Unglück ist — begegnet. Viele Gefahren drohen —. Die Herde folgt —. Der Stärkere trobt —. Das Leben gleicht —. Die Schüler gehorchen —. Folget —. Der Mönch entsagt —.

Das Rohr und die Eiche.

Ein Sturm hatte eine Eiche niedergeworfen. Sie stürzte in einen Strom und schwamm an dünnem Schilf vorbei. „Was thut, ihr dünnen Gewächse,” sprach sie, „dass ihr dem Sturme trotzen könnet?” — „Wir trotzen keinem Sturme,” antwortete das Schilfrohr, „wir beugen uns vor ihm; darum schadet uns der Sturm nicht.”

Der Frosch und die Schnecke.

Bei einer alten Gartenmauer begegnete ein Frosch einer Schnecke. „Ich bedauere dich,” sagte der Frosch zu der Schnecke; „du musst ja auf deinen mühsamen Wanderungen dein schweres Hänschen überall mit-schleppen.” Die Schnecke antwortete: „Was mir möglich sein kann, ist mir keine Last.”

In demselben Augenblicke fiel ein Stein von der alten Mauer auf beide Thiere herab; der Schneckethat er nichts zuleide, den Frosch aber schlug er tott.

C) Předmět v akkusativě.

1. Slovesa, jež se pojí v němčině s akkusativem, v češtině s genitivem.

Úkol 17.

A) 1. Fleiße den Müßiggang! — 2. Meidet jede böse Gesellschaft! — 3. Vermeide unnütze Auslagen! — 4. Ein gebräutes Kind scheut das Feuer. — 5. Unartige Kinder müssen die Ruhethe fürchten. — 6. Böse Menschen scheuen das Licht. — 7. Das Kind hat seinen Fehler bekannt.

8. Der Kabe kann ein hohes Alter erreichen. — 9. Niemand weiß, wo der Tod ihn ereilen wird. — 10. Nur wenige Menschen haben den Gipfel des Montblancs erstiegen. — 11. Mögen eure Eltern viel Freude an euch erleben! — 12. Hast du etwas Neues erfahren? — 13. Ich könnte deine Wohnung nicht erfragen (erforschen). — 14. Das Windspiel kann den schnellsten Hasen einholen. — 15. Der Kranke hat die Speise gar nicht angerührt.

16. Wer viel begehrt, wird wenig erlangen. — 17. Was verlangst du von mir? — 18. Die Studien erfordern viel Fleiß. — 19. Nach der Arbeit suchen wir eine Erholung. — 20. Der Mensch hofft immer bessere Zeiten. — 21. Ich wünsche dir alles Gute.

B) 1. Počlebníkův utíkej! → 2. Střezte se nemravných lidí! — 3. Sova štíti se světla. → 4. Zlosyn boji se spravedlnosti. — 5. Bojte se Boha a zpovídejte se hříchů svých! → 6. Lučiny pozbyly již svého kvíti. — 7. Nepřátelé dobyli města. → 8. Nemohl jsem dočkat příchodu tvého. — 9. Kdo neumí chleba se dodělati, musí se ho dožebrávat. — 10. Kato se nedožil zkázy města Karthagini. — 11. Chopte se meče! — 12. Přeji ti stáleho zdraví. → 13. Vyučování mládeže vyžaduje veliké práce. — 14. Války vyžadují mnohých oběti na (von) občanech. — 15. Nenadáli jsme se tak dobré žně. *X Blky*

Úkol 18.

A) 1. Wenn der Fuchs predigt, dann hüte die Gänse. — 2. Gehüte dich Gott! — 3. Gott beschütze euch! — 4. Die Augenslider schützen das Auge. — 5. Die Löwin hütet sorgsam ihre Jungen. — 6. Es ist ein schöner Beruf, das Vaterland zu verteidigen. — 7. Wer seine Eltern gering schätzt, wird von niemandem geachtet werden. — 8. Das

Vaterland schätzt ausgezeichnete Männer hoch, denn sie verdienen es.

— 9. Der Kranke muss die Anordnungen des Arztes befolgen.

10. Reiche mir Salz! — 11. Die Mutter hat Milch und Eier gekauft.

— 12. Schon im 15. Jahrhunderte gebrauchte man im Kriege die Geschüsse. — 13. Benütze rasch den Augenblick; vergang'ne Zeit kehrt nie zurück. — 14. Du sollst den Namen Gottes nicht missbrauchen.

— 15. Man verwendet das Kindesleder zu Stiefeln und Schuhen. — 16. Cicero sagte zu Catilina: „Wie lange wirst du unsere Geduld missbrauchen?“

17. Lasset das Spiel! — 18. Wer seine Pflichten vernachlässigt, kann nicht glücklich leben.

19. Den Fehler bereuen ist der wichtigste Schritt zur Besserung.

— 20. Die Trojaner beweinten den Tod Hektors.

B) 1. Pes ostříhá domu. — 2. Važte si svého zdraví!

3. Bůh ostříhej domu vašeho! — 4. Spravedlivý šetří přikázání božích. — 5. Zlého skutku nelze zastávat.

+6. Cicero uměl obratně hájiti obžalovaných. — 7. Nezkušený ptej se moudřejších. — +8. Ptám se tebe, kolik jest ti let.

9. Popřejte chudým almužny! — +10. Zahradník nakoupil semen. — 11. Pojedli jsme chleba. — 12. Popili jsme mléka. — 13. Okusete tohoto vína! — 14. Přilij oleje do lampy! — 15. Moudrý rozumně užívá času. — +16. Soli užíváme, abychom jídlu chuti dali. — 17. Zanechte žertův. — 18. Moudrý pochlebníků nenávidí.

+19. Scipio mladší oplakával města Karthagini. — 20. Knížete Čech všickni jak otce svého plakali. — +21. Brutus hořec želel své nevěry k Caesarovi.

2. Slovesa s akkusativem v němčině, s dativem v češtině.

Úkol 19.

A) 1. Von der Ameise können wir Fleiß und Ausdauer lernen.

— 2. Verne nicht vielerlet, sondern viel. — 3. Was man nicht versteht, soll man weder loben noch tadeln. — 4. Sprich so, dass man dich verstehe.

— 5. Überall können wir die Werke der Natur bewundern.

— 6. Glaube nicht alles, was du hörst. — 7. Nur Thoren können den Banern verhöhnen.

— 8. Ein gebildeter Herr wird seinen Dienern niemals schmähen. — 9. Der Kessel schilt den Ofentopf und schwarz sind alle beide. (České přísloví? — Lop. se p. sm.) —

10. Der Arme beneidet den Reichen. — 11. Gott segnet die Werke

der Nächstenliebe. — 12. Sokrates wurde verklagt, dass er die Götter gelästert habe. — 13. Astyages hat einst dem jungen Cyrus gestattet, dass er ihn bei Tische bediene. — 14. Die Jugend muss frühzeitig Ordnung gewöhnen. — 15. Was hindert dich abzureisen?

B) 1. Nemluv o věcech, kterým nerozumíš. — 2. Nerozumím ti. — 3. Nouze naučila člověka mnohé práci. — 4. Vypravuje se, že Ludvík Sedmnáctý, syn francouzského krále Ludvíka Šestnáctého, řemeslu se učil. — 5. Pošetilecům vysmívají se lidé. — 6. Znamenitým mužům mnohý závidí. — 7. Nemocný zdravému závidí. — 8. Věříme všemu, co nám milo jest. — 9. Vice věř svým očím nežli cizím řečem. — 10. Boh ti požehnej! — 11. Podivujeme se tlukotu slavičímu. — 12. Belisar rouhal se Bohu. — 13. Jednomu peníze panují, druhému slouží. — 14. Práce tvá vidi se mi dobrou býti.

3. V němčině akkusativ, v češtině instrumental.

Úkol 20.

A) 1. Der Löwe schüttelt die Mähne. — 2. Blutige Bürgerkriege erschütterten im zweiten und ersten Jahrhunderte vor Christus den römischen Staat. — 4. Ein angeschossener Vogel kann kaum die Flügel schwingen. — 4. In alten Zeiten wurden bei Belagerungen große Steine in Burgen geschleudert. — 5. Das Fieber hat den Kranken gebeutelt. — 6. Die Römer warfen im Kriege Speere nach den Feinden zehn bis zwanzig Fuß weit. — 7. Wissenschaft beherrscht die Welt. — 8. Verachte nicht den Armen! — 9. Wer das Kleine verschmäht, ist des Großen nicht wert. — 10. Vergeude nicht die kostbare Zeit! — 11. Der Soldat ist seinem Vorgesetzten unbedingten Gehorsam schuldig. — 12. Die Wälder atmen Wohlgerüche.

B) 1. Pára pohybuje strojem. — 2. Vitr otrásá stromem. — 3. Odjízdějící playci mávali vlajkou. — 4. Alexander Veliký máchl mečem a rozsekly gordijský uzel. — 5. Do bláta neházej kamením. — 6. Hladový nepohrdá suchým chlebem. — 7. Lhárem každý opovrhuje. — 8. Omyl člověkem ovládá. — 9. Duše tělem (tělu) vládne. — 10. Kristus potil se krví. — 11. Jazyk naš český nebeskou dýše svobodou. — 12. Neplýtvaj penězi!

Úkol 21.

Akkusativ předmětu vniterního a předmětu vnějšího.

A) Předmět vniterní pronesen jménem soukmenným neb souznačným se slovesem.

a) v češtině akkusativ:

1. *Einen guten Kampf habe ich gefämpft.* (Lessing.) — 2. *Der Kranke schläft einen süßen Schlaf.*

b) v češtině instrumental:

3. *Die Welt geht ihren Gang.* — 4. *Der Mond läuft seinen Lauf.* — 5. *Fahre fort auf der ehrenwollen Bahn,* welche du bisher gewandelt bist.

B) Akkusativ předmětu vnějšího při slovesech, která složením stávají se z podmětných předmětnými.

1. *Der Reiter hat das Ross bestiegen.* — 2. *Hat einer von Ihnen den Gipfel der Schneekoppe ersteigert?* — 3. *Die Stelle, die ein großer Mann betrat, ist denkwürdig.* — 4. *Alexander Humboldt hat fast alle Länder der Erde durchreist.* — 5. *Die Hoffnung umflattert den Menschen bis an sein Lebensende.* — 6. *Die Feinde durchlaufen die Stadt, durchsuchen die Häuser und morden Kinder und Greise und Weiber.*

C) Akkusativ předmětu vnějšího při slovesech neosobních.

1. *Es reute Alexander den Großen gar bald, dass er den Klitus ermordet hat.* — 2. *Wenn es friert, der reibe sich die Hände.* — 3. *Es dauert mich (ich bedauere), dass ich meinen Freund nicht mehr angetroffen habe.* — 4. *Das arme Kind danert mich.* — 5. *Es wundert mich, dass ich keinen Brief von den Eltern bekommen habe.* — 6. *Wenn deinen Feind hungert, so speise ihn.*

1. *Farao snil podivný sen.* — 2. *Leonidas bojoval těžký boj.* — 3. *Nech vše jít svým chodem.* — 4. *Regulus zemřel strašlivou smrti.*

5. *Letěl sokol, třikrát letěl, třikrát Krakov obletěl.* — 6. *Taborité v noci vzlezli město Boleslav.* — 7. *Naše pěchota obešla pravý roh (der Flügel) nepřátelského vojska.*

8. *Zebe mne v prsty.* — 9. *Mám hlad.* — 10. *Nemáte žizeň?*

Der Wolf und der Schäfer.

Ein Schäfer hatte durch eine grausame Seuche seine ganze Herde verloren. Das erfuhr der Wolf und kam sein Beileid abzufragen.

„Lieber Schäfer“, sprach er, „ist es wahr, dass dich ein so großes Unglück betroffen hat? Du bist um deine ganze Herde gekommen? Die lieben, frommen, fetten Schafe! Du dauerst mich und ich möchte blutige Thränen weinen.“

„Habe Dank, Meister Isegrim,“ versetzte der Schäfer; „ich sehe, du hast ein sehr mitleidiges Herz.“

„Das hat er auch wirklich,“ fügte des Schäfers kluger Hund hinzu, „so oft er unter dem Unglück eines andern selbst mitleidet.“

D) Dvojí předmět.

1) Dvojí akkusativ.

Úkol 22.

- A)** 1. Die Noth hat die Menschen verschiedene Künste gelehrt. — 2. Wer hat dich das Singen so gut gelehrt? — 3. Die Mutter lehrt ihre Töchter das Stricken.

4. Fleiß macht den Menschen reich. — 5. Der Richter hat den Angeklagten freigesprochen. — 6. Eine gute That macht auch den trüben Tag heiter. — 7. Die Wissenschaft macht die Menschen frei. — 8. Können Schläge einen Menschen weise machen?

9. Den nenne ich meinen Freund, der mir die Wahrheit sagt und mich das lehrt, was ich wissen muss. Wer mir schmeichelt, den nenne ich meinen Feind. — 10. Der Vater schalt den Sohn einen Müßiggänger. — 11. Die Griechen nannten jeden der griechischen Sprache Unkundigen einen Barbaren. (Von den Griechen wurde jeder der griechischen Sprache Unkundige ein Barbar genannt).

B) 1. Tycho de Brahe učil císaře Rudolfa Druhého astrologii. — 2. Včely nás učí pořádku. — 3. Ceres naučila lidstvo orbě. — 4. Ferdinanda Prvního, císaře Rakouského, nazývali již za živobytí jeho Dobrotivým. — 5. Nazýváme Boha králem králův. — 6. Zmrzlou vodu nazýváme ledem. — 7. Osel oslu nadává ušatých. — 8. Peršané nazývají ministra okem i uchem královým.

9. Zastihl jsem přitele nemocna. — 10. Škoda čini člověka opatrny. — 11. Čechové osvědčili se v boji povzdy statečnými. — 12. Chudoba mnohé lidi hrdými čini.

C) Věty 4. 5. 6. 7. 8. odstavce **B)** proneste též trpným rodem.

D) Beantwortet folgende Fragen:

Wen nennst du deinen Onkel (Oheim)? — deine Tante? — deinen Schwager? — deine Schwägerin?

Wie nannten die Römer den Camillus? — Wie wird Karl der Vierte in der Geschichte Böhmens genannt?

Aus dem Leben Peter des Großen.

Als Peter der Große, Kaiser von Russland, unter dem angenommenen Namen „Peter Baas“ in Holland den Schiffsbau lernte, nannte ihn der Meister gewöhnlich seinen „braven Jungen“; doch geschah es auch mitunter, dass er ihm einen ungeschickten Menschen schalt. Gleichwohl ertrug Peter gelassen den Unwillen dieses Mannes und belohnte ihn königlich dafür, dass er ihm eine Kunst gelehrt hat, welche ihm viel Vergnügen bereitete. Nichts war nachher dem Kaiser angenehmer, als wenn ihm seine Angehörigen zuweilen „Peter Baas“ oder „den Meister Peter“ hießen.

2) Akkusativ osoby, genitiv věci.

Úkol 23.

- A)** 1. Man klagte den Pausanias des Verrathes an. — 2. Viele Menschen klagt man der Bosheit an, denen man nur Thorheit vorwerfen kann. — 3. Den Heiland könnte niemand einer Sünde überführen. — 4. Jakob sprach zu seinen Söhnen: „Ihr veraubt mich aller meiner Kinder!“ — 5. Würdige nur wenige deines Vertrauens. — 6. Die Kinder sollen ihre alten Eltern aller Sorgen entheben (entlasten). — 7. Einen ungetrennen Diener entlässt man des Dienstes. — 8. Der Kaiser hat den Grafen Wallenstein des Hochverraths beschuldigt. — 9. Die Schule überhebt die Menschen mithamern Lernens. — 10. Der Winter entkleidet die Natur ihres Schmückes. — 11. Napoleon der Erste wurde des Thrones entsezt. — 12. Alcibiades wurde von seinen Zeitgenossen des Leichtsmins geziehen.

- B)** 1. Upřímného přitele máme za hodna své důvěry. — 2. Zpověď a pokání zproštuje nás všech hřichů. — 3. Vášeň zbavuje člověka svobody. — 4. Náboženství ujišťuje nás životem věčným. — 5. Rozumní lidé nemají všetečného za hodna odpovědi. — 6. Za války bývají poddaní nepřátelského panovníka ze země vypovězeni. — 7. Ujišťuji tebe svým přátelstvím. — 8. Biskup

Kosmas chtěl Božetěcha zbavit důstojenství opatského. — 9. Nikoho neviň zlým skutkem, dokud jsi se nepřesvědčil. — 10. Soudce usvědčil obžalovaného z podvodu.

C) Věty 1. 2. 3. 7. 8. 10. odstavce A) převedeny budťež v rod trpný; věty 11. a 12. téhož odstavce budťež vyjádřeny rodem činným.

D) Beantwortet folgende Fragen:

Wessen wurde Miltiades angeklagt? — Wessen Sokrates?

Wessen veraubt uns eine Krankheit?

Wessen entbindet der Priester den Beichtenden?

Wessen entheben uns die Maschinen?

Wessen versichert uns die Religion?

+ 27

E) Předložkový pád předmětu.

1. Předmět v akkusativě s předložkou.

Úkol 24.

für:

A) 1. Es ist die Pflicht des Vaters, für die Familie zu sorgen. — 2. Den Eltern und Lehrern kann ein Kind für die Erziehung nicht genug danken (danckbar sein). — 3. Die Menschen sind nicht immer das, wofür sie sich ausgeben und wofür sie gehalten werden. — 4. Columbus ist für die Entdeckung Amerikas schlecht belohnt worden. — 5. Jeden Tag, den du lebst, sich für eine neue Gabe Gottes an. — 6. Columbus und seine Mannschaft wurden von den Einwohnern Amerikas für Götter gehalten. — 7. Cicero erklärte den Catilina für einen Feind des Vaterlandes.

gegen:

8. Schüler sollen gegen ihre Lehrer aufrichtig sein. — 9. Gott ist liebreich gegen alle Geschöpfe. — 10. Gegen den Feind sei bescheiden, gegen dich sei streng.

um:

11. Weinet nicht um mich! — 12. Bittet Gott nicht um Reichtum! — 13. Jakob brachte den Esau um den Segen seines Vaters. — 14. Durch den Krieg sind viele Bürger um ihr Vermögen gekommen. — 15. Saul hat den David um sein heiteres Gemüth beneidet. — 16. Oft streiten die Menschen um des Kaisers Bart. (Sprichwort.)

für:

B) 1. Děkuji ti za návštěvu. — 2. Příroda postarala se o výživu všeho tvorstva. — 3. Alexander Veliký vydával se za Boha. — 4. Goethe pokládán jest právem za největšího básníka německého. — 5. Bohu děkuj z darův jeho!

gegen:

6. Bůh jest hříšníku milostiv. — 7. Nepríteli svému bud aspoň spravedliv! — 8. Budte chudým milosrdní! — 9. Přátelům budte vždy upřímní!

um:

10. Prosím vaši rady. — 11. Tonoucí volali pomoci. —

12. Sousedé měli spor o nepatrnu věc. — 13. Psi rvou se o kost. — 14. O bohatství ducha netřeba se báti.

C) Suchet passende Antworten auf folgende Fragen:

Wofür gilt der Esel? — Wofür gelten der Elephant und das Pferd?

— Wofür gilt der Adler? — Wofür hießt sich Alexander der Große?

Wofür hat Kaiser Josef der Zweite vorzugsweise gesorgt? — Wofür sorgen eure Eltern? — Für wen muss der Landmann sorgen?

Wo gegen sündigt der Unmäßige? — Wo gegen wehrt sich das Ross? — Wo gegen kann sich niemand wehren?

Worum bringt sich der Lügner? — Um was für Gaben sollen wir Gott bitten? — Worum (um welche Würde) bewarb sich Marius in Rom?

11/187

Předmět v akkusativě s předložkou.

Úkol 25.

an s akkusativem:

A) 1. Der edle Mann denkt an sich selbst zuletzt. — 2. Der Schlaf erinnert uns an den Tod. — 3. Furchtsame Leute glauben an Geister. — 4. Die Mark Brandenburg ist im Jahre 1411 an das Haus Hohenzollern verkauft worden. — 5. Das Ross gewöhnt sich bald an den Domier der Geschütze. — 6. Im Norden grenzt Böhmen an Sachsen.

auf s akkusativem:

7. Die Arbeiter warten auf Bezahlung. — 8. Der Edle sinnt niemals auf Rache. — 9. Auf den Regen folgt Sonnenschein. — 10. Auf die Gunst des Glückes kann man sich nicht verlassen. — 11. Wer auf

Gott vertraut, hat wohl gebaut. — 12. Weiland Erzherzog Franz Karl hat auf die Thronfolge verzichtet. — 13. Bei jeder Unternehmung kommt es auf Überlegung an. — 14. Ich bane (rechne, hoffe) auf deine Freundschaft. — 15. Der Leichtfertige pocht auf das Glück. — 16. Der Schlechte redet sich auf die Schlechtigkeiten anderer aus. — 17. Die Nachricht stützt sich nicht auf Thatachen. — 18. Auf unser Vaterland können wir stolz sein. — 19. Künstler pflegen auf den Ruhm eines andern eifersüchtig zu sein. — 20. Seid auf alles gefasst!

in s akkusativem:

21. Der Genußsame findet sich (fügt sich) in jede Lage. — 22. Die Kinder theilen sich in das väterliche Erbe.

über s akkusativem:

23. Der Weise lächelt über die Thorheiten der Menschen. — 24. Worüber lachet ihr? — 25. Spotte nicht über die Gebrechlichkeit des Alters. — 26. Der Unwissende staunt (wundert sich) über alltägliche Dinge. — 27. Der Kranke beklagt sich über Hitze. — 28. Die Lehrerin hat sich über den Ungehorsam einer Schülerin beschwert. — 29. Der Kaiser von Österreich gebietet über 37 Millionen Menschen. — 30. Frohlocke nicht über das Unglück deines Feindes! — 31. Wer sich über andere erhebt, wird gedemüthigt werden.

an:

- ✗ B) 1. Staří Řekové věřili v nesmrtnost duše. — 2. Moudrý pomyslí na své stáří. — 3. Naše louky hraničí s vašemi polemi. — 4. Mládež snadno přivyká práci. — 5. Karel V. postoupil vlády bratru svému Ferdinandovi Prvnímu.

auf:

- ✗ 6. Spolohám na Vaše slovo. — 7. Důvěřujte se v Boha! — 8. Byl čas, kdy každý hrdým býval tím krásným, slavným jménem Čech.

in:

9. Zbožný člověk jest vždy odevzdán do vůle Boží. — ✗ 10. Rakousy dělí se v Rakousy Horní a Dolní. — 11. Dělnici rozdělili se o práci.

über:

12. Těšíme se návratu jara. — 13. Divili se Němci kráse kněžny Tatarské. — ✗ 14. Ze přitele nikdy nežertuj! — 15. Divíme se věcem, kterým nerozumíme. ✗

C) Beantwortet folgende Fragen mit Anwendung passender Objecte:
 Woran soll man im Sommer denken? — Woran denkt der Weise im Glück? — Woran glauben die Christen? — Woran soll sich die Jugend gewöhnen? — Woran muss sich der Soldat gewöhnen?

Woran hoffen alle Menschen? — Worauf sieht der fleißige Mann? — Worauf sieht der Böse? — Worauf vertraut der Unglückliche? — Worauf baut der Feldherr? — Worauf rechnet ein tüchtiger Arbeiter? — Worauf verlässt sich (stützt sich, pocht) der Träger? der Leichtsinnige?

Worin theilen sich Erben? — In wie viel Monate wird das Jahr eingeteilt? — Worein fügt sich der Träger schwer?

Worüber belehrt uns die Geschichte? — Über welche Völker gebot Cyrus? — Über welche Länder herrschte Xerxes? — Worüber frohlocken die Kinder am heiligen Abend? — Worüber betrüben sich neidische Menschen?

2. Předmět v dativě po předložce.

Úkol 26.

bei:

A) 1. Es bleibt beim alten. — 2. Der Eigensinnige verharrt bei seinen Ansichten.

mit:

3. Etliche Menschen rühmen sich (prahlen) mit nichtigen Dingen. — 4. Feuer fängt mit Funken an. — 5. Der Strauß wird oft mit dem Kameele verglichen.

nach:

6. Die Gelehrten streben nach Vervollkommenung der Wissenschaften. — 7. Die Philosophen forschen nach den Ursachen jeder Erscheinung. — 8. Wahre Wohlthäter der Menschheit fragen nicht nach Vergeltung. — 9. Ein fremder Herr hat mich nach dem Namen des Dorfes gefragt.

von:

10. Sokrates hat kurz vor seinem Tode von der Unsterblichkeit der Seele gesprochen. — 11. Die Gültigkeit der Gesetze, welche der Reichsrath aufstellt, ist von der Sanction des Monarchen abhängig.

12. Herakles hat sein Vaterland von vielen gemeinschädlichen Thieren und Ungeheuern befreit. Derselbe hat auch den Stall des Augias von dem mehrjährigen Mist einer übergroßen Herde gereinigt. — 13. Herr, erlöse uns von allem Übel! — 14. Kein Mensch ist frei von Fehlern.

zu:

15. Herakles wählte die Tugend zu seiner Führerin. — 16. Deine Offenheit macht mich zu deinem Freunde. — 17. Windet zum Kranze die goldenen Uhren! (Schiller.) — 18. Die vielen Kirchen und Thürme gereichen der Stadt Prag zur Zierde. — 19. Trotz den Bemühungen des Pyrrhus wurde Fabričius nicht zum Verräther.

bei:

- * B) 1. Starí lidé setrvávají při svých obyčejích až do smrti.

mit:

2. Bohatstvím se vychloubají nejvíce ti, kteří ho sami nenhromáždili. — 3. Děšť od kapek začíná.

nach:

- * 4. Udatný vojín touží po bojích. — 5. Osení prahne po dešti. — 6. Kdož by v cizině netoužil po své vlasti?

von:

- * 7. Zdar vína závisí zvláště na příznivém počasi. — * 8. Plavci rádi vypravují o bouřích mořských. — 9. Smrtí zbaveni budeme všeho zla vezdejšího. — 10. O zemřelých nic zlého nemluvme!

zu:

- * 11. Po smrti krále Jiřího z Poděbrad byl zvolen Vladislav Druhý za krále českého. — * 12. Roku osmistého po Kr. byl Karel Veliký korunován za císaře římského. — * 13. Přílišné požívání piva neb vína jest (gerüthen) ke škodě zdraví. — 14. Rozvoj umění národního jest (dient) celému národu se cti.

C) Beantwortet folgende Fragen:

Wovon sprechen die Menschen am liebsten? — Wovon hängt das Gedelhen des Getreides ab?

Wornach strebt ein guter Schüler? — Wornach streben die gebildeten Völker? — Wornach sehnt sich der Mensch in der Fremde? — Wornach forscht der Astronom?

Womit wird der Schlaf verglichen? — Mit wem kann man die Biene vergleichen?

Wozu gereicht (dient) uns die Kenntnis der Geschichte?

Předmět v dativě s předložkou.

Úkol 27.

an s dativem:

- A) 1.** An dem Ausbau der Prager Domkirche wird fleißig gearbeitet.
— 2. Fette Menschen leiden im Alter meistens an der Gicht. — **3.** Auch die Thiere ergößen sich an dem Anblick einer grünen Wiese und eines dunklen Waldes. — **4.** Räche dich an niemandem! — **5.** Der türkische Soldat wird an Ausbauer kaum übertroffen. — **6.** Die ganze Welt nimmt theil an den Früchten der Arbeit großer Denker. — **7.** Es fehlte an Wasser, wovon die Rosse getrunken hätten. — **8.** Vielen Menschen gebriicht es da an Worten, wo sie unerschrocken sprechen sollten. — **9.** Die Slowakei ist reich an hübschen Gegenden, aber sie ist arm an Getreide. — **10.** Aristoteles zweifelte an der Unsterblichkeit der Seele.

auf s dativem:

- 11.** Deine Behauptung beruht auf einem Irrthum und du bestehst dennoch auf derselben.

vor s dativem:

- 12.** Hüttet euch vor bösen Jungen! — **13.** Gott beschütze das Land vor einem Kriege! — **14.** Vor dem Gebrüll eines Löwen erschrickt der kühnste Mensch.

- 15.** Schamhaftigkeit schützt vor Schande. — **16.** Mancher fürchtet sich vor zehn anderen nicht — wenn er allein ist. — **17.** Ein scheues Pferd erschrickt vor seinem Schatten. — **18.** Man sagt, dem Pferde schaudere es vor einem Kameele. — **19.** Vor Verleumdung ist kein Mensch gesichert. — **20.** Auch im Winter blühen viele Blumen, wenn wir sie gehörig vor Kälte bewahren.

in s dativem:

- 21.** Wer eine fremde Sprache gut erlernen will, muss sich fleißig im Sprechen üben. — **22.** Die Römer wetteiferten mit den Griechen in den schönen Künsten. — **23.** In welcher Kunst übertraf der Griechen den Römer?

an:

- + B) 1.** Josef Jungmann pracoval o svém slovníku plných 30 let. — **2.** Styrsko bohatý jest uhlím a železem. — **3.** Leníví lidé bývají bohatí na výmluvy. — **+ 4.** Purkyně byl ještě silen duchem, když byl již na těle velice slab.

auf:

5. Rozvoj věd přírodních zakládá se na bedlivém pozorování přírody. — ^{6.} Galilei setrval na svém výroku, že se země otáčí kolem slunce. *(Poj)*

vor:

7. Práce chrání mládež od mnohých nepravostí. — ^{8.} Zlý člověk leká se vlastního stínu. — ^{9.} Ani na okamžik nejsme bezpečni od neštěstí. — ^{10.} Střeze se pomluv! — ^{11.} Ohně a povodně uchovej nás Pane!

in:

^{12.} Cvičiváme se nejraději v těch uměních, ve kterých již máme dosti zběhlosti. — ^{13.} Ve průmyslu závodí Francouzové s Angličany.

C) Antwortet mit vollständigen Sätzen auf folgende Fragen:

Woran gebricht es der Jugend? — Woran ergötzte sich das altrömische Volk am liebsten? — Woran übertrifft das Kameel das Pferd und den Esel? — Woran leiden alte Menschen? — Woran findet die Jugend Gefallen? — Woran ist Böhmen reich?

In welchen Künsten wetteiferten die Römer mit den Griechen? — Worin üben sich die Soldaten?

Wovor schützt uns der Regenschirm? der Hut? der Mantel? — Vor was für Menschen muss man sich hüten? — Wovor fürchtet sich ein Verbrecher? — Wovor ist niemand sicher? *(Vid.)*

III. Příslovkové určení. — Die Umstandsbestimmung oder das Adverbiale.

A) Příslovkové určení místa. — Das Adverbiale des Ortes.

Úkol 28.

a) Na otázku **kde?** — Auf die Frage **wo?**

A) Příslovec:

1. Hier wollen wir ausruhen. — 2. Dort oben ist unsere wahre Heimat. — 3. Gott sieht uns allerorten.

Pád s předložkami: **auf, ob, oberhalb; unter, unterhalb:**

4. Es gibt nichts Vollkommenes auf Erden. — 5. Das Glück steht auf einer Kugel. — 6. Oberösterreich liegt ob der Enns, Niederösterreich unter der Enns. — 7. Oberhalb der Kleinstadt liegt die Prager Königsburg. — 8. Über den Spitzen der Alpen liegt ewiger Schnee. — 9. Unter ewig freundlichem Himmel liegt das schöne Neapel. — 10. Unterhalb der Stadt Schaffhausen bildet der Rhein einen Wasserfall.

in, innerhalb; außer, außerhalb:

11. Die Unschuld hat im Himmel einen Freund. — 12. Morgensonne hat Gold im Munde. (V čest. podob. přísl.) — 13. Innerhalb der Stadt sind viele Gärten. — 14. Schiffssleute bringen die größte Zeit ihres Lebens außer dem Hause zu. — 15. Die Phönizier suchten ihren Erwerb außerhalb ihres Vaterlandes.

diesseits, jenseits; vor, hinter; zwischen, unter; gegenüber; längs:

16. Amerika liegt jenseits des Atlantischen Oceans. — 17. Baden liegt diesseits des Rheins. — 18. Feder kehre vor seiner Thüre. — 19. Sprich über niemanden Böses hinter seinem Rücken. — 20. Amerika liegt zwischen dem Atlantischen und dem Großen Ocean. — 21. Unter Wölfen muss man heulen. — 22. Längs der Donau in Ungarn liegen sehr fruchtbare Gegenden.

an, bei, neben, unweit, unfern, nächst, zu, um:

23. Bei Mainz ergießt sich der Main in den Rhein. — 24. Frankfurt am Main liegt unfern der Stadt Mainz. — 25. Nächst dem Hause ist ein Brunnen. — 26. Die besten Früchte hängen an dem Wipfel. (Dagegen: Auf dem Gipfel des Berges steht ein Kreuz.) — 27. Um Trautenau herum gibt es viele Leinweber. — 28. Die Peterskirche zu (in) Rom ist die größte Kirche der Welt. — 29. Wir saßen lange zu Tische (bei Tische). — 30. Ich werde heute zu Hause bleiben. > 4/16

B) Překládajíce následující věty, pronášejte příslovková určení rozličnými předložkami, pokud význam toho dopouští.

+1. České národní divadlo v Praze jest naproti železnému mostu. — +2. Josef Jungmann narodil se v Hudlicích bliže Berouna. — 3. Pochlebník má na jazyku med a v srdci jed. — 4. Život lidský na nitce visí. — 5. Blíže Mělníka daří se výborné víno. — +6. Kolem Čáslavi jest mnoho továren na cukr. — 7. Budějovice leží mezi Prahou a Lincem. — 8. Mezi obilím býl roste. — 9. Vedle štíhlé břízy široký

dub roste. — 10. Kolín leží nad (an) Labem. — 11. U potoka vrby rostou. — 12. Podle lesa potok teče. — 13. V horkých zemích daří se jiné rostliny nežli ve krajích našich. — 14. Vně přístavu loď jest nejbezpečnější. — 15. Bavory za Šumavou leží. — 16. Dobré všude se chváli. — 17. Pošetilý člověk ni doma ni v cizině není vzácen. — 18. Na silnici stojí kočár. — 19. U silnice jest lesík. — 20. Seděli jsme pod lipou kolem stolu. — 21. Divochové kolem ohně tancují.

Úkol 29.

b) Směr na otázku **kam?** — Die Richtung auf die Frage **wohin?**

A) Příslovce:

1. Kommet herunter (herauf, herein, herüber)! —
2. Gehet hinunter (hinauf, hinein, hinüber)! — 3. Der Wanderer geht rüstig vorwärts. — 4. Bergauf soll man nicht rasch gehen. — 5. Die Hunnen zogen westwärts vom Ural. — 6. Stromaufwärts fährt das Schiff weit langsamer als Stromabwärts. — 7. Der Hirt treibt die Herde heim. — 8. Der Apfel fällt nicht weit vom Stämme.

Pád s předložkami **auf, an, über, unter, in, vor, hinter, neben, zwischen** s alkusativem:

1. Die meisten Ströme ergießen sich ins Meer. — 2. Stelle die Lampe auf den Tisch! — 3. Hänge das Bild an die Wand! — 4. Das Schiff stieß ans Land. — 5. Im Sommer ziehen viele Prager aufs Land. — 6. Die Henne breitet ihre Flügel über die Jungen aus. — 7. Kummer und Sorgen bringen den Menschen vorzeitig unter die Erde. — 8. Der Verbrecher wurde vor's Gericht gestellt. — 9. Ein Dieb ist hinter's Haus geschlichen. — 10. Setze dich neben mich! — 11. Wann tritt der Mond zwischen die Sonne und die Erde?

nach, gegen, wider, zu, bis:

12. Der Kranke wurde nach Prag zu einem Arzte geführt. — 13. Mein Zimmer liegt gegen Norden. — 14. Es ist nicht leicht, wider den Strom zu schwimmen. — 15. Drusus drang mit dem römischen Heere bis zur Weser vor.

- B) 1. Blesk udeřil do stodoly. — 2. Rolník vezl obilí do města na trh. — 3. Slunce nad hory vystoupilo. — 4. Loď přistala ku břehu. — 5. Rozestří koberec na stůl! — 6. Z Čech vyváží se pivo až do Ameriky. — 7. Zavěste zrcadlo na zeď! —

8. Postav kalamář na stůl! — 9. Polykrates zahodil drahocenný prsten do moře. — 10. Střelka ukazuje vždy k severu. — 11. Do Teplic a do Karlových Varů přijíždí každým rokem veliké množství cizincův. — 12. Vytrvalost vede k cili. — 13. Měsíc se schoval za mraky.

Úkol 30.

c) Směr na otázku **odkud?** — Die Richtung auf die Frage **woher?**

Pád s předložkami **von, aus:**

- A) 1. Es ist noch kein Meister vom Himmel gefallen. — 2. Ein Ziegel ist von der Mauer heruntergefallen. — 3. Der Wind weht vom Westen her. — 4. Die Burg Karlstein ist etwa drei Meilen von Prag entfernt. — 5. Woher des Weges? — Ich komme eben vom Hause. — 6. Das Vieh frisst aus der Krippe. — 7. Aus der Schweiz beziehen wir gute und billige Uhrwerke. — 8. Die Metalle werden aus dem Innern der Erde gefördert.

d) Směr na otázku **kudy?** — Die Richtung auf die Frage: **Welches Weges? Welchen Weg?**

Genitiv neb akkusativ (za český instrumental místní):

1. Gehet aus der Schule geraden Weges nach Hause! — 2. Führet mich den kürzesten Weg! — 3. Eine Schar Pilger zieht die Straße hinan.

Pád s předložkami **durch, um, entlang, über, unter** s akkusativem, **auf, zu** s dativem:

1. Stolz und langsam schwimmt der Schwan über den Teich. — 2. Cäsar ließ eine Brücke über den Rhein schlagen. — 3. Wir giengen den Fluss entlang. — 4. Mit dem Hinte in der Hand kommt man durch das ganze Land. — 5. Der Weg zur Tugend führt durch Dornen. — 6. Der Wagen bog um die Ecke ein. — 7. Wer reitet so spät durch Nacht und Wind? — Es ist der Vater mit seinem Kind. — 8. Es ist angenehm, bei schönem Wetter zum Fenster hinauszuschauen.

- B) 1. Ze skály potáček se prýšti. — 2. Vitr ovoce se stromu setrásl. — 3. Dělníkům s čela káne pot. — 4. Z černého lesa vystupuje skála. — 5. Pověz, odkud jsi? — Jsem z Budějovic. — 6. Kdy se vrátíte z Prahy? — 7. Z Uher dovážejí mnoho tabáku do Čech.

8. Vltava Prahou protéká. — 9. Není dovoleno smeti oknem na ulici vyhazovat. — 10. Kravičky jdou z pastvy dědinou. —

- 11.** Rádi se procháziváme podle lesa. — **12.** Nemohl jsem jítí domem; přišel jsem dvorem. — **13.** Šel jsem z Prahy Českým Brodem do Kouřimi.

C) Opakování o příslovkovém určení místa.

Stáli jsme na výšině. Překrásná krajina rozprostírala se před našimi zraky. Hluboko na obzoru obráželi se poslední paprskové sluneční v tiché hladině řeky, na břehu klapaly mlýny, na vodě houpaly se lehounké čluny. Za jezerem vypínaly se tmavé lesy a daleko široko za nimi vysoké hory, na jichž úpatí zde onde bělaly se úhledné vesničky. Na polích a lukách, ve dvorcích a zahradách, všude byl čilý život, odevšad rozléhaly se veselé písne milé mládeže; však ze přírody již zaznivali zvukové smutní jako na rozloučenou. Popatřili jsme vzhůru k obloze: hejno ptactva přelétavého vznášelo se nad hlavami našimi, putujíc ku dalekému jihu. Myšlenky mé provázely milené hosti tam v dálí za širé moře.

D) Zur Übung im Sprechen:

Wo wächst das beste Getreide? — Wo geht die Sonne auf? — Wo geht sie unter? — Wo leben die Fische? Wohin legen sie ihren Laich? — Wo liegt ewiger Schnee? — Woher erhalten wir die Südfrüchte? — Wo leben die Schwäbeln? Wohin bauen sie ihre Nester? Wohin ziehen sie im Herbst? — Welchen Weg gehst du in die Schule? — Wo liegt Wien? — Prag? — Brünn? — Innsbruck? — Ugram? — An welchem Flusse liegt Pisek? Kolin? — Wohin ergießt sich die Elbe? Die Moldau? Die Donau? Die Wolga? — Woher beziehen wir den Kaffee? *A 22/37*

B) Příslovkové určení času. — Das Adverbiale der Zeit.

Úkol 31.

- a) Na otázku **kdy?** — Auf die Frage **wann?**

Příslovce:

A) **1.** *Vormals* gab es in Deutschland große Sumpfe. — **2.** Die Blumen schließen abends ihre Kelche. — **3.** Gute Bäume tragen zeitig Früchte. — **4.** Überall geht die Sonne morgens auf. — **5.** Über kurz oder lang wird jede Missethat offenbar.

Prostý genitiv nebo prostý akkusativ:

1. Des Abends wird der Haule fleißig. — 2. Des Tags soll der Mensch arbeiten, des Nachts soll er ruhen. — 3. Des Sonntags herrscht auf dem Lande heilige Ruhe. — 4. Werde ich dich noch diese Woche sehen? — 5. Dieses Jahr sind die Kirschen gut gerathen. — 6. Die Kaiserin Maria Theresia starb den 29. November 1780.

Pád s předložkami:

1. Halte Rath vor der That. — 2. Landleute pflegen schon mit Tagesanbruch aufzustehen. — 3. Der Unterricht beginnt um 8 Uhr vormittags. — 4. Gegen Abend wirft jeder Gegenstand den längsten Schatten. — 5. Nach Sonnenuntergang begeben sich die meisten Vögel zur Ruhe. — 6. Der deutsche Dichter Theodor Körner starb in seinem vierundzwanzigsten Lebensjahr. — 7. Der Mond leuchtet nur in der Nacht. — 8. Kaiser Josef der Zweite ist am 20. Februar des Jahres 1790 gestorben. — 9. Die Schüler müssen zur rechten Zeit in die Schule kommen. — 10. Unter der Regierung des römischen Kaisers Octavianus Augustus (nebo Unter Octavianus Augustus) wurde Christus geboren. — 11. Übers Jahr (též aufs Jahr nebo künftiges Jahr) will ich eine Reise machen.

- B) 1. Před učením a po učení školním modlí se učitel se žáky. → 2. Po práci milo jest odpočinouti. — 3. O které hodině (v kolik hodin) obědváte? — 4. O vánocích bývají největší mrazy. — 5. Na podzim bývají honby konány. → 6. V letech 1845. a 1862. řeka Vltava velikou část města Prahy zaplavila. — 7. Dne 28. měsice září slaví se památka sv. Václava. — 8. Pod večer došli jsme lesa. — 9. Z rána se procházeti jest velmi prospěšno zdraví. — 10. Dnešní noci nespal jsem ani okamžik. — 12. Nechval dne před večerem!

Úkol 32.

b) Na otázku **jak dlouho?** — Auf die Frage **wie lange?**

Akkusativ prostý:

- A) 1. Der Seine bleibt den ganzen Sommer auf den Bergen. — 2. Das Kameel kann neun bis zehn Tage dürsten. — 3. Gewitter dauern oft einige Stunden lang (nebo stundenlang). — 4. Die Fichten sind das ganze Jahr grün.

Pád s předložkou:

1. Die Fichten sind durchs ganze Jahr grün. (Nebo: Die Fichten sind das ganze Jahr hindurch grün.) — 2. Karl der Große legte

während seiner sechsvierzigjährigen Regierung das Schwert fast gar nicht aus der Hand. — 3. Columbus gelangte auf seiner ersten Reise nach Westen binnen 71 Tagen nach Amerika. — 4. Von Prag aus kann man jetzt mittels der Eisenbahn binnen 12 Stunden nach Wien kommen. — 5. Die Gäste saßen bis 3 Uhr bei Tische.

c) Na otázku **od které doby?** — **Seit wann?**

1. Seit der Erfindung der Buchdruckerkunst hat die Wissenschaft umgehend Fortschritte gemacht. — 2. Von früher Jugend auf übten sich die Perser in den Waffen. — 3. Ich bin seit einem Jahre krank. (Aber: Vor einem Jahre bin ich erkrankt.)

B) 1. Mnohá zvířata žijí toliko jediný den. — 2. Pobyl jsem za dva měsíce na venkově. — 3. Některá zvířata po celou zimu pobývají v podzemních skrýších. — 4. Panství Římanů v Evropě trvalo přes dvanácte set let. — 5. Za devatenácte věků odolává církev Kristova všem nepřátelům svým. — 6. Za den může se mnoho změnit. — 7. Za doby zimní odpočívá příroda.

+ 8. J. V. Císař František Josef První panuje od 2. prosince roku 1848. — 9. Aegyptské pyramidy trvají (bestehen) od čtyř tisíc let. — 10. Slované od nejstarších časů vzdělávají role. — 11. Mozart od dětského věku se zanášel hudbou. — 12. Od několika neděl nepršelo.

C) Zur Übung im Sprechen:

Wie lange dauert der längste Tag? — Wie lange dauert bei uns der Winter? — Wann wurde die Buchdruckerkunst erfunden? — Wann beginnt die Weinlese? — In welchen Monaten wird das Heu gemäht? — Wann lebte Kaiser Karl der Große? — Wie lange hat Kaiser Ferdinand der Gütige regiert? — Wie lange besuchen die Kinder die Volksschule? — Seit wann besuchst du die Mittelschule? — Wann beginnt das Schuljahr, und wann endet es? — Wann beginnt bei uns die Ernte? *11/14/87*

C) Příslovkové určení spůsobu. — Das Adverbiale des Modus.

a) Příslovkové určení jakosti. — Das Adverbiale der Weise.

Úkol 33.

A) 1. Ein gutes Kind gehorcht geschnell. — 2. Das Stroh brennt lichterloh. — 3. Neue Besen kehren gut.

4. Gewisse Heilmittel werden tropfenweise eingenommen. — 5. Der Regen stürzte stromweise nieder. — 6. Die Schwalben ziehen im Herbst scharenweise (= in Scharen) fort. — 7. Die Thränen glänzen perlengleich (nach Art der Perlen).

8. Sprich lecken Muthes von Guten Gutes. — 9. Leisen Schrittes geht der Tiger auf Raub aus. — 10. Ich rede allen (alles) Ernstes. — 11. Der Löwe geht langsamem Schrittes einher.

12. Der Geizige bewacht mit Angstlichkeit seine Schätze. — 13. Der Menschenfreund handelt ohne Eigenart. — 14. Die Schüler springen beim Turnen der Reihe nach. — 15. Unter Thränen bin ich von meinem Vaterhause geschieden. — 16. Der verwundete Soldat starb unter den heftigsten Schmerzen. — 17. Die tiefsten Flüsse fließen mit dem geringsten Geräusch.

Beachtet in folgenden Sätzen den begleitenden Umstand, welcher nicht durch Adverbien, sondern durch ein Adjektiv oder ein Particium ausgedrückt ist:

Die Kinder standen fröhlig um die kranke Mutter herum. — Verwundert sah das Volk dem fähnigen Schwimmer nach.

B) 1. Měsíc jasně svítí. — 2. Vlk žere hltavě. — 3. Mladí lidé rádi cestují pěšky. — 4. Starí lidé chodí volným krokem. — 5. Rovnice mohou několikerým spůsobem (auf) řešeny býti. — 6. Pojd' honem! — 7. Bez práce nedojdeš slávy. — 8. Dotraví lidé s hanbou odcházejí. — 9. Čtěte s náležitým přízvukem! — 10. Dobrý řečník umí mluvit nejen se zápalem, ale i s klidem. — 11. S trpělivostí snájejte všecky nehody! — 12. Mnozí hudebnici umějí hrát s velikou zručností, a přece nehrají krásně. — 13. Nemohu Vám nižádným spůsobem pomoci.

14. Rakem zpátky jdeš. — 15. Osykou se třeseš. — 16. Krupěje s květin spadají perličkami. — 17. Starost kam nem mi na srdeci leží.

18. Lid valil se po ulici davem. — 19. Hejnem se ptáci sletovali. — 20. Nestavte se zástupem před budovu školní! — 21. Na máku rojem usedli motýli. X

b) Příslovkové určení kolikosti. — Das Adverbiale des Grades (der Quantität).

Úkol 34.

Příslovce:

A) 1. Die Schweiz ist ein überaus schönes Land. — 2. Schweigen schadet selten. — 3. Ein gutes Buch soll man einmal lesen.

Prostý akkusativ (míry) při přídavných jménech a příslovečích:

4. Mein Vater ist **fünfzig** Jahr alt. — 5. Der Graben ist **sechshundert Meter** lang, **zwanzig Meter** breit und **acht Meter** tief. — 6. Belgien ist **ein wenig** kleiner als Tirol.
7. Weiche **keinen** Finger breit von Gottes Wegen ab.

Pád s předložkou:

8. Eine Reise durchs Gebirge ist in **hohem Grade** beschwerlich.
- 9. Gelehrte und Künstler arbeiten oft über **das Maß ihrer Kräfte**.
- 10. Luther hat ungefähr um **ein Jahrhundert** später gelebt als Johann Hus.
- 11. Wie theuer kaufte dein Vater **seinen Meierhof**?
- Er hat ihn um **26000 Gulden** gekauft.
- 12. Die Semmeln werden zu **zwei Kreuzern** (das Stück) verkauft.

In nachstehenden Sätzen bezeichnet das Adverbiale des Grades die Folge einer Handlung:

13. Die Ungarn tanzen oft bis **zur Ermüdung**.
- 14. Zur Verwunderung aller Reisenden fuhr der Zug ungewöhnlich schnell.
- 15. Zur Vertrübnis der Eltern verharrt der ungehorsame Knabe in seinen Fehlern.
- 16. Räuber schlagen einen Reisenden bis aufs Blut.

B) 1. Cesta s vrchu bývá druhdy mnohem obtížnější než cesta do vrchu. — 2. Matka mi zemřela čtyřmi léty dříve než otec.

- + 3. Světnice nových domů Pražských bývají za 4 až 5 metrů zvýši. — 4. Zbraslav jest od Prahy za dvě míle vzdálena. — 5. Kamzik jest asi o pět výšší než domácí koza. — 6. Stálého zdraví nade vše si važte! — 7. Pilní studující nezřídka nad míru povinnosti pracují. — 8. Přeplatili jsme dům o dvě tisíce zlatých. + 9. Chybíl jsi v účtu svém o dvacet krejcarů. — 10. Nechybil jsem ani o vlas.

11. Zač jsi koupil svůj klobouk? — Koupil jsem jej za půl třetího zlatého. — 12. Kupujeme knihu papíru po (žu) patnácti krejcarech.

+ 13. Karel Páty, císař Německý, navštívil Německo devětkrát, Španěly šestkrát, Nizozemsko desetkrát; dvakrát cestoval do Anglie a rovněž dvakrát do Afriky.

14. Nečítejte zábavné knihy až do unavení! + 15. Žáci chovají se k spokojenosti učitelově. — 16. Mnozí lidé pijí netoliko bez potřeby, ale i se (žu) škodou zdraví.

c) Příslovkové určení vztahu. — Das Adverbiale der Beziehung und Einschränkung.

Úkol 35.

A) 1. Das Licht übertrifft den Schall an Geschwindigkeit. — 2. Das Pferd kommt dem Kameel an Ausdauer nicht gleich. — 3. Nur dem Leibe nach gehört der Mensch der Erde an. — 4. Gegen das Weltall ist die Erde ein Sandkorn. — 5. Böhmen ist reich an Bergwerken. — 6. Tirol ist nicht so reich an Seen wie die Schweiz.

7. Jeder kleide sich nach seinem Stande (= seinem Stande gemäß). — 8. Handle stets deiner Pflicht gemäß. — 9. Die Bergleute grüßen nach ihrer Sitte. — 10. Nach der Meinung der Gelehrten war Sizilien vorzeiten eine Halbinsel.

11. In Betreff der Dichtkunst werden die alten Griechen höher geschätzt als die alten Römer. — 12. Die Fortschritte der Schüler werden vom Lehrer mit Rücksicht auf den Fleiß und die Fähigkeiten beurtheilt. — 13. Im Vergleich mit Asien ist Europa ein kleiner Welttheil.

B) 1. Cicero vynikal řečnickým nadě všecky Římany. — 2. Francie bohatá jest vínem, obilím a rozličným ovozem. — 3. Český básník Karel Schneider byl rodem Němec. — 4. Vlachové vynikají výtvarným uměním nad jiné národy. — 5. Afrika jest chuda řekami.

6. Světlavý vše po své hlavě činí. — 7. Poslušné dítky činí po výli rodičů. — 8. Za starých časů spravovali se plavci na svých cestách podle hvězd.

9. Což jest věk proti věčnosti? — 10. Světlo plynové proti elektrickému světlu jest jako soumrak proti světlu dennímu. — 11. Spisy, jež vynikají po stránce obsahu i po stránce formy, nazýváme klassickými.

C) Zur Übung im Sprechen:

Wie geht der Knabe, wie der Greis? — Wie arbeitet die Biene? — Wie fährt ein Dampfschiff? — Wie handelt der Kluge? — Wie soll man ein gutes Buch lesen? — Wie glänzt der Thau an den Strahlen der Sonne? — Wie ziehen die Zugvögel fort? — Wie fliegen die Bienen?

Wie groß ist das Haus, in welchem du wohnst? — Wie hoch ist es? — Wie dick sind die Fensterscheiben in eurer Wohnung? — Wie theuer wird die Tinte verkauft? — Wie oft in der Woche lernst du Geschichte?

Woran ist das Erzgebirge arm? — Woran ist Böhmen reich? — Wornach handelt der Rechtschaffene?

D) Příslovkové určení příčiny. — Das Adverbiale der Ursache und des Grundes.

Úkol 36.

a) Osobní původ děje trpného na otázku **kým?** **od koho?** — Die thätige Ursache (der Urheber) auf die Frage **durch wen?** **von wem?**

A) 1. Amerika ist von den Spaniern entdeckt worden. — 2. Die Liebe zum Vaterlande ist dem Menschen von der Natur eingegeben. — 3. Im alten Rom wurden die Söhne vornehmer Bürger von gebildeten Slaven unterrichtet. — 4. Die Israeliten sind durch Moses aus der ägyptischen Knechtschaft befreit worden.

b) Věcný původ děje nebo stavu na otázky **proč?** **od čeho?** **z čeho?** **čím?** — Der Sachgrund auf die Fragen **wodurch?** **warum?** **weshalb?** **weswegen?**

1. Das Eisen rostet von Feuchtigkeit. — 2. Die Metalle werden durch Hitze geschmolzen. — 3. Der Kranke weint vor Schmerz. — 4. Das Wasser fließt vermöge der Schwere bergab. — 5. Schwächliche Menschen pflegen an Ohnmachten zu leiden. — 6. Kaiser Albrecht starb an der Nehr. — 7. Vom Funken brennt das Haus. — 8. Durch den Krieg werden viele Kinder zu Waisen. — 9. Der Berstreute sieht den Wald vor langer Bäumen nicht. — 10. Das Vieh schreit vor Hunger. — 11. Wer arbeiten kann, wird nicht Hungers sterben. — 12. Wegen anhaltenden Regens kann das Getreide nicht gemäht werden.

c) Prostředek, nástroj a prostředník činnosti na otázky **čím?** **kým?** (skrze koho)? — Das Mittel, das Werkzeug, der Vermittler auf die Fragen: **womit?** **wodurch?** **durch wen?**

1. Das Feuer wird mit Wasser gelöscht. — 2. Wir fühlen mittels der Nerven. — 3. Nur wenige sagen mit wenigem viel, aber viele mit vielem wenig. — 4. Mittels der Sprache wird die Nation gebildet und veredelt. — 5. Mittels eines Hebels kann ein schwacher Mensch ungewöhnliche Lasten heben. — 6. Mittels der Dampfschiffe werden Waren nach den entferntesten Ländern billig

befördert. — 7. Wir schützen uns durch warme Kleidung gegen die Kälte. — 8. Der Monarch wird an fremden Höfen durch seine Gesandten vertreten.

B) 1. Caesar byl od mnohých milován, od mnohých nenáviděn. — 2. Jaroslavem ze Sternberka zbavena byla Morava surových Tatarův. — 3. Boh mluvil skrze proroky k lidu svému. — 4. Svorností vzmáhají se obce, nesvornosti hynou. — 5. Vojnou jeden zbohatne, a sto jiných schudne. — 6. Tráva vyschla velikým horkem. — 7. Starí rybáři trpívají dnou (pakostnicí). — 8. Alexander Veliký zemřel od horečky. — 9. Od zármutku již mnoho lidí ošilelo. — 10. Pro dešť nemohl jsem z domu vyjít. — 11. Čechové jsou proslulí svou pracovitostí (pro svou pracovitosf).

12. Dýcháme plicemi. — 13. Ryby dýchají žábami. — 14. Očima vidíme, ušima slyšíme. — 15. Olejem neuhasíš ohně. — 16. Zlato vážíme na velmi důklivých vážkách. — 17. Poslal jsem ti psaní po poště (poštou). — 18. Poslali jsme vám peníze poslem (skrze posla, po poslu). — 19. Hlad se nedá utišiti slovy. — 20. Obchodem Anglie zbohatla.

C) Antwortet auf folgende Fragen mit vollständigen Sätzen und gebraucht hierbei Adverbialbestimmungen der Ursache.

Von wem ist die Stadt Prag gegründet worden? — Durch wen ist Karthago zerstört worden?

Wovon werden die meisten Menschen krank?

Wodurch gehen die Feldfrüchte zugrunde? — Wodurch kann man sein Leben verlängern? — Wodurch werden die Staaten mächtig?

Woran leiden alte Menschen? woran Kinder?

Weshalb (weswegen) kann der Strauß nicht fliegen? — Weswegen kann auf sehr hohen Bergen kein Getreide gedeihen?

Wodurch sind uns die Vogel nützlich?

Mit welchen Werkzeugen arbeitet der Schuhmacher? der Schneider? der Tischler? der Maurer? der Zimmermann? der Schmied? der Schlosser? der Landmann?

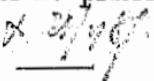
Womit siegeln wir Briefe?

Mittels welcher Werkzeuge können wir schreiben, zeichnen, malen?

Womit sehen, hören, riechen, schmecken, fühlen wir?

Womit wehrt sich das Pferd, der Esel, die Ziege? Womit wehren sich andere Thiere?

Slovo v čas.

Řecký vojín, když z daleka spatřil ohromné davy perského vojska, zvolal: „Pro množství šípů v ani slunce neuvidíme!“ — „Tím lépe“, odpověděl kterýsi ze přítomných Spartanův; „aspoň budeme bojovat ve stínu!“

Úkol 37.

d) Látka. — Der Stoff.

- A) 1.** Aus einem Funken kann großes Feuer entstehen. — **2.** Rüdert sagt in einem Gedichte über Kaiser Friedrich den Rothbart: „Sein Bart ist nicht von Flachse, er ist von Feuersglut.“ — **3.** Sonst prägte man Münzen aus Eisen. — **4.** Aus Staub und Erde sind wir geschaffen. — **5.** Opium wird aus Mohn bereitet. — **6.** Aus dem Samen entwickelt sich die Pflanze.

e) Důvod poznatku. — Der Erkenntnisgrund.

- 1.** Aus zwei Winkeln eines Dreieckes lässt sich der dritte berechnen. — **2.** Kurzsichtige Menschen erkennen ihre Bekannte selbst auch von weitem an dem Gange. — **3.** Laut des Wahrspruches der Geschworenen ist der Angeklagte verurtheilt worden. — **4.** Laut der Quittung ist die Rechnung bezahlt. — **5.** Die Größe einer Kraft erkennt man nach ihrer Wirkung. — **6.** Man soll die Menschen nicht ausschließlich dem Äußen nach beurtheilen. — **7.** Den neuen Nachrichten zufolge ist der Feind geschlagen worden. — **8.** Greise wissen vieles aus Erfahrung. — **9.** Der Wechsel der Jahreszeiten erklärt sich aus der Lage der Erdachse.

- B) 1.** Z hedvábi vyrábějí se drahé látky. — **2.** V Americe zkoušeli budovati ze železa (od železa) domy. — **3.** Foiničané stavěli lodi ze dříví cedrového. — **4.** Ze sádry lze vytvořovati úhledné sošky.

- 5.** Člověka poznáš po skutečích (ze skutkův). — **6.** Ptáky po peří poznáváme. — **7.** Podle zuba lze souditi o (schließen auf s akk.) stáří koně.

c) Antwortet mit vollständigen Sätzen auf folgende Fragen:

Aus was für Stoffen fertigt man Kleider?

Von welchem Metall sind die meisten Schmuckstücke?

Woraus besteht das Wasser? — Woraus wird Papier erzeugt? —

Woraus bereitet man Bier? — Woraus versiegt man Kochgeschirr? — Woraus bauen die Vögel ihre Nester?

Woran erkennt man den Baum? — Woran erkennt man den Färdchenbaum? — Worauf werden Flüssigkeiten gemessen? — Woraus schließt man auf die Tiefe eines Flusses? ~~Auf das Wasser.~~

Úkol 38.

f) Pohnutka. — Der Beweggrund.

A) 1. Der Raupen wegen muss man den Baum nicht fällen. — 2. Der Armut wegen ist niemand zu verachten. — 3. Der wahre Menschenfreund unterstützt die Armen aus Mitleid. — 4. Der Tugendhafte thut das Gute aus eigenem Willen. — 5. Erbarmet euch um Gottes willen. — 6. Betnet nicht um mich! — 7. Meinetwegen kommt ihr mich begleiten. — 8. Auf Gottes Befehl wollte Abraham seinen Sohn opfern.

g) Účel. — Der Zweck oder die Absicht.

1. Zur Rettung der Schiffbrüchigen wurde ein Boot abgeschickt. — 2. Reiche Leute reisen zum Vergnügen. — 3. Zur Arbeit sind wir geboren. — 4. Gott schickt uns oft Leiden zur Prüfung. — 5. Der Fuchs geht selten in der Nähe seiner Wohnung auf Raub aus. — 6. Der Landmann sät der Ernte wegen.

h) Příčina možná neboli podmínka. — Der mögliche Grund oder die Bedingung.

1. Auch der Schwache kann bei mässiger Lebensweise ein hohes Alter erreichen. — 2. Bei anhaltendem Regen treten viele Völke aus. — 3. Ohne Kampf gibt es keinen Sieg. — 4. Ohne Regen würden selbst die fruchtbarsten Felder zu Wüsten. — 5. Ohne Mühe gibt es kein Verdienst.

i) Příčina připuštěná čili příčina bez výsledku. — Der eingeräumte Grund oder die Ursache ohne Wirkung.

1. Ungerachtet seiner Wunden stürzt sich der tapfere Soldat wieder in den Kampf. — 2. Trotz aller Fertigkeit in anderen Sprachen bleibt uns die Muttersprache doch stets die Sprache des Herzens. — 3. Trotz der Übermacht des persischen Heeres ist Leonidas mit seinen Helden nicht gewichen. ~~Auf das Wasser.~~

B) 1. Ze závisti Kain zabil Abela. — 2. Kdož by z úmyslu zlé činil bližnímu svému? — 3. Z lásky ke vlasti Řekové hrdinsky umírali v bojích. — 4. K žádosti otcově zůstal jsem po celý den doma.

5. Ach ty růže, čemu jsi raně rozkveta? — 6. Čemu se z dobrých kněž učíme, neučíme se ke škodě své. — 7. V Karlině vystaven jest kostel na počest svatých Cyrilla i Metoděje. — 8. Císař Josef Druhý staral se o blaho byt stavu rolnického. — 9. Hospodáři z okoli Prahy sešli se v radu (na radu). — 10. Cestujme nejen pro zábavu, ale též pro poučení!

— 11. Při svornosti dobře se daří obcím. — 12. V záhalce duch i tělo slabne. — 13. Bez setby není žatby. — 14. Bez práce není odplaty.

15. Pracovití lidé při vši chudobě bývají šťastni. — 16. Zahaleči přes všecky radovánky bývají nespokojeni.

C) Antwortet mit vollständigen Sätzen auf folgende Fragen:

Um wessentwillen achtet man den Soldaten? den Landmann? den Arbeiter?

Wozu dient das Holz? — Wozu gebraucht man Steine? — Wozu dient der Hut? — Wozu hat man den Stock? — Wozu gebraucht man die Feder, den Bleistift, die Kreide? — Wozu die Farben, den Pinsel? — Wozu einen Haken? einen Nagel? Wozu die Hacke? den Spaten? X 5/50

Zur Wiederholung über Adverbialbestimmungen.

Die Kapelle.

(Von Ludwig Uhland).

Droben steht die Kapelle,
Schauet still ins Thal hinab,
Drunter singt bei Wies' und Quelle
Froh und hell der Hirtenknab'.

Traurig tönt das Glöcklein nieder,
Schauerlich der Leichendorf;
Stille sind die frohen Lieder,
Und der Knabe lauscht empor.

Droben bringt man sie zu Grabe,
Die sich freuten in dem Thal.
Hirtenknabe, Hirtenknabe!
Dir auch singt man dort einmal.

Das kindliche Herz.

Ein Kindesherz soll sein:
wie die Lilie so rein,
wie der Thau so klar,
wie der Spiegel so wahr,
wie der Quell so frisch
und froh wie der Vogel im Gebüsch.

Které místo ve větě náleží předmětům a příslovkovým určením. —
Stellung der Objecte und der Adverbialbestimmungen.

Úkol 39.

A) Přímý slovosled. — Die gerade Wortfolge.

a) Věty o jediném předmětu neb o jediném příslovkovém určení.

Leset die nachstehenden Sätze und setzt das Zeitwort eines jeden Sätze in eine zusammengesetzte Form (Vergangenheit oder Zukunft).

1. Der Krieg verwüstet die Länder. — 2. Der beste Schütze verfehlt manchmal das Ziel. — 3. Der Regen erfrischt die Saaten. — 4. Der Handel bereichert den Staat. — 5. Cäsar bestiegte die Gallier. — 6. Der Bettler bittet um Almosen. — 7. Die Soldaten kämpfen tapfer. — 8. Der Hahn kräht vor Tagesanbruch. — 9. Die Frösche springen in den Teich. — 10. Viele Menschen arbeiten nur des Erwerbes halben. — 11. Der Richter richtet nach dem Geseze.

b) Věty o dvojím předmětě.

Ergänzet folgende Sätze:

1. Der Kranke beschreibt sein Leiden. Wem? — 2. Die Propheten sagten die Ankunft des Heilands vorher. Wem? — 3. Der Friedliche gewährt Frieden. Wem? — 4. Gott vergibt dem Büßenden. Was? — 5. Diebe beraubten einen Reisenden. Wessen? — 6. Der Angeklagte wurde überführt. Wessen? — 7. Das Kind dankt den Eltern. Wofür? — 8. Die Mutter erinnert das Kind. Woran? — 9. Die Söhne Jakobs verkaufen ihren Bruder. An wen? — 10. Die Winde reinigen die Luft. Wovon? — 11. Der Lehrer warnt die Schüler. Wovor?

(Der Kranke beschreibt dem Arzte sein Leiden. u. s. w.)

c) Konstrukce vět s předmětem i příslovkovým určením.

1. Der Hirt treibt das Vieh. Wohin? — Wann? — Wie oft? (Antwort: Der Hirt treibt das Vieh auf die Weide. Der Hirt treibt das Vieh zeitlich auf die Weide.) — 2. Arme Leute sammeln Holz. Wo? — Wann? — Zu welchem Zwecke? — 3. Der Hasen gewährt Sicherheit. Wem? — Wovor? — 4. Die Erde bietet Nahrung. Wem? — Wann? — In welcher Menge? — 5. Der Herr entlässt den Diener. — Wessen entlässt er ihn? — Weshalb? — 6. Der rechtschaffene Mann erfüllt seine Pflichten. Wie? — Wann? — Aus welchem Beweggrunde? — 7. Hannibal hat die Römer vollständig besiegt. Wann? — Wo? — 8. Der Soldat opfert sein Leben. Wo? — Für wen? — Aus welchem Beweggrunde? — 9. Der Vorte geht in die Stadt. Wann? — Wie oft? — Zu welchem Zwecke? 10. Italien wird häufig besucht. Von wem? — In welcher Jahreszeit? — Zu welchem Zwecke? — 11. Reisende nehmen sich einen Führer mit. Wo? — Wozu?

B) Převrat. — Die verkehrte Wortfolge oder Inversion.

Předmět nebo příslovkové určení položeno přízvukem v čelo věty.

Setzt in folgenden Sätzen ein Object oder ein Adverbiale mit Nachdruck auf die erste Stelle im Satze:

1. Der Mensch¹⁾ ist²⁾ in seiner Kindheit mehr als das Thier der Pflege bedürftig. (Mehr als das Thier ist der Mensch in seiner Kindheit der Pflege bedürftig. — In seiner Kindheit ist der Mensch der Pflege mehr bedürftig als das Thier.) — 2. Man kann das Fleisch in der heißesten Jahreszeit durch Einsalzen vor Fäulnis bewahren. — 3. Die glorreiche Kaiserin Maria Theresia bestieg den Thron der österreichischen Länder nach dem Tode ihres Vaters Karls des Schönen. — 4. Der größte Theil der Bewohner Europas bekannte sich seit einem Jahrtausende zur christlichen Religion. — 5. Viele Menschen wandern um des Erwerbes willen aus ihrer Heimat in fremde, ungekannte Länder. — 6. Das Reisen in den heißen Ländern ist wegen der reisenden Thiere äußerst gefährlich.

Následujici věty přeložte na jazyk německy nejprve slovosledem prímým a potom převratem.

1. Srny ošetrují mládata svá s láskou a pečlivostí podivuhodnou. Na každé nebezpečenství pozorný je čini a chrání je ode

dravých zvířat. — 2. Na výslunných osamělých místech zvláště v lesích aneb i jinde blízko křovin, plotů, zdí a na kamenitých místech vidáme v létě ještěrku. — 3. V hornatých krajinách Čech, Moravy a Slezska setím, předením a tkaním lnu posud mnoho lidí se živí. — 4. Pravda stavi nám všecky chyby a nedostatky naše ve pravé světlo. — 5. Z lásky k dětem svým odpirají si rodiče mnohá vyražení.

Rozdíl třetí.

O vazbě věty složité a věty stažené. — Construction des zusammengesetzten und des zusammengezogenen Satzes.

I. O přiřadování vět. — Die Satzverbindungen.

Úkol 40.

A) Přiřadování vět spojkami slučovacími. — Satzverbindungen mit anreihenden (copulativen) Bindewörtern.

- A) 1. Der Mensch denkt, und Gott lenkt. — 2. Der Augenblick entflieht, und niemand bringt ihn zurück. — 3. Die Blume verbüht, und der Mensch stirbt. — 4. Die Vögel erfreuen uns durch ihren Gesang, überdies sind viele derselben dem Menschen nützlich. — 5. Das Pferd ist ein schönes Thier, es ist auch sehr gehrig. — 6. Der Frühling ist kurz, desgleichen entschwindet auch die Jugendzeit sehr schnell.
7. Ein unaufmerksamer Schüler schadet nicht nur sich selbst, sondern er stört auch andere im Lernen. — 8. Das Holz wird theils zum Brennen verwendet, theils verarbeitet man es zu Geräthschaften. — 9. Im Monat April ist bald der Himmel heiter, bald strömen Regengüsse nieder. — 10. Man darf nicht bloß versprechen, sondern man muss auch Wort halten. — 11. Der Maulwurf verursacht dem Landmann einerseits Schaden, anderseits wird er durch Vertilgung der Engerlinge nützlich. — 12. Der Neidische ist weder selbst glücklich, noch gönnt er andern ihr Glück.

13. Erst prüfe dich, dann richte mich! — 14. Der Landmann muss den Acker zuerst pflügen, hierauf werden die Schollen mittels der Egge zerbröckelt und erst dann kann die Müssaat beginnen.

15. Der Krieg rafft Tausende von Männern hin, ja er schont auch nicht des Weibes, nicht des Kindes in der Wiege.

16. Die Hirsche können sehr alt werden; in einem Thiergarten erreichte nämlich ein Hirsch an zweihundert Jahre. — **17.** Das Wasser ist ein zusammengesetzter Körper: es besteht nämlich aus Wasserstoff und Sauerstoff.

B) **1.** Myšlenka jest duše, slovo jest tělo. — **2.** Drahokamy jsou vesměs tvrdé; nejtvrdší jest démant. — **3.** Člověk na světě málo potřebuje a toho mála potřebuje také krátký čas. — **4.** Šetrnost není lakota; oné buď pilen, této se střez. — **5.** Jednak sám zkoumej, jednak od jiných se přiučuj. — **6.** Byliny nejen vlahou se živí, nýbrž i vzdachu jest jim potřebí. — **7.** Včely nejen sobě pracují, ale i člověku jsou prospěšny. — **8.** Ještérky dílem v zemi bytuji, dílem ve trávě se skrývají. — **9.** Nejprve před svým domem zamítej, potom o jiné se starej. — **10.** Vlast naše má před jinými zeměmi vzácné přednosti: především má půdu velmi úrodnou, za druhé má výborné zákony a pak jest o vzdělání obyvatelstva postarano četnými školami. — **11.** Sochaři od (mit) hliny začali, potom ze dřeva rozličné věci vyřezávali, pak teprv jsou sochy z kamene tesány a konečně z kovů lity. — **12.** Některá zvířata dosahují značného věku, jako: jelen, krkavec a mezi rybami kapr. — **13.** Opici ni slon se nerovná chytrostí, ni pes ji nepředčí ucelivosti.

„Gleich“ und „Später.“

Zwei Herren regieren im menschlichen Leben: der eine heißt „Gleich“, der andere „Später“. Munter ist jener und setzt alles durch; dieser ist träge und bringt wenig zustande. Folget dem ersten der beiden und ihr werdet glücklich werden!

Räthsel.

Bier Brüder reisen mit einander:
 Der eine läuft und wird nicht matt,
 Der andre ist und wird nicht satt,
 Der dritte trinkt und wird nicht voll,
 Der vierte pfeift, doch klingt's nicht wohl.

B) Přířadování vět spojkami odporovacími, rozlučovacími a výlučnými. — Satzverbindungen mit entgegenstellenden, aufhebenden und ausschließenden Bindewörtern.

Úkol 41.

- A)** 1. Der Wein ist kein Narr, aber er macht Narren. — 2. Alle Menschen haben Mängel und Schwachheiten, aber jeder Mensch hat seine besonderen Fehler. — 3. Eintracht baut Häuser, jedoch Zwietracht reißt sie nieder. — 4. Die Zeit vergeht, allein die guten Thaten¹⁾ leben²⁾ fort. — 5. Unhaltendes Glück stumpft ab, Leidet dagegen (hingegen) erweichen das Gemüth. — 6. Der Mangel klopft dem Fleißigen dann und wann ans Fenster, er kommt ihm jedoch selten ins Haus. — 7. Die Erforschung Afrikas hat schon viele Menschenleben gekostet; dennoch wird dieser Erdtheil von führen Männer von neuem besucht. — 8. Napoleon war ein großer Feldherr, doch seiner Siege wurde er nicht froh. — 9. Das Geld allein macht nicht glücklich, gleichwohl streben viele nur nach Geld. — 10. Sokrates war ein Muster der Eingend, dessen ungeachtet hatte er viele Feinde. — 11. Pilatus erklärte Christum für unschuldig, nichtsdestoweniger verurtheilte er ihn zum Tode. — 12. Die Wahrheit richtet sich nicht nach uns, sondern wir müssen uns nach ihr richten. — 13. Bei uns wachsen die Obstbäume nicht wild, sondern sie werden veredelt. — 14. Die Sahara ist nicht überall mit Sand bedeckt, sie hat vielmehr sehr fruchtbare und angenehme Plätze. — 15. Nichts ist beständig, nur die Wahrheit wird ewig bestehen. — 16. Entweder bist du mein Freund, oder du bist mein Feind. — 17. Das Salz wird entweder gegraben, oder es wird aus der Sole bereitet.

- B)** 1. Škoditi jiným může každý, ale dobré činiti umějí jen lidé dobrí. — 2. Tulipán jest krásná květina, ale nevoni. — 3. Ptáci v horkých krajinách mají krásné peří, avšak málokterý pěkně zpívá. — 4. Mnoho jest povolaných, ale málo vyvolených. — 5. Železo není vzácný kov, nicméně důležitější jest nad zlato. — 6. Sob rychle táhne sáně, ale jezdce nesnese na svém hřbetě. — 7. Oheň mnoho škody spůsobuje, nicméně přece jest člověku velmi prospěšen. — 8. Učitel netupí žáka, nýbrž kárá jej z vady jeho. — 9. Mojžíš neuvědл Židy do zaslíbené země, nýbrž Josua dokonal dílo jeho. — 10. Rozumný muž nemiluje pochlebníka, nýbrž opovrhuje jím. — 11. Krtek není škodlivé zvíře, anobrž od škody chrání pole naše. — 12. Zbožný nezlořečí svým nepřátelům, a dobrdiní jim prokazuje. — 13. Varuj se lži, sice pozbýdeš víry. — 14. Bud' umíš krotiti své žádosti aneb ony budou ovládati tebou.

C) Přířadování vět spojkami přičinnými a výslednými. — Satzverbindungen mit begründenden und folgernden Bindewörtern.

Úkol 42.

A) 1. Der Walfisch ist ein Süngethier, denn er¹⁾ bringt²⁾ lebendige Junge zur Welt. — 2. Es muss sehr geregnet haben, denn die Flüsse¹⁾ sind²⁾ angeschwollt. — 3. Duale nie ein Thier zum Scherz, denn es fühlt wie du den Schmerz.

4. Das Licht verbreitet sich viel schneller als der Schall, daher nehmen wir den Blitz früher wahr als den Donner. — 5. Das Öl schwimmt auf dem Wasser, demnach ist dieses schwerer als jenes. — 6. Du bist zur Arbeit geboren, also arbeite. — 7. Die Erde wirft einen runden Schatten, mithin muss sie rund sein.

(Sejet in den Säzen A 4—7 das Bindewort nach dem Zeitworte. Welche Wortfolge wird dann der durch das Bindewort eingeleitete Satz haben? — Kann auch in den Säzen 1—3 das Bindewort nach dem Zeitworte gestellt werden?)

B) 1. Zvíře nemůže ni dobré ni zle činiti, neboť nemá rozumu. — 2. Žito hojně seto bývá, neboť jest nejužitečnější druh obili. — 3. S rozvahou vše konej, nebo kvap jest špatným rádecem. — 4. Medvěd rád chodí za včelami: miluje zajisté med. — 5. Pštros těžko litá, má zajisté malá křídla. — 6. Nepohrdej nikým, neboť každý člověk může ti býti něčím prospěšen.

7. Mořská voda jest hořká a solnatá; proto nelze jí pít. — 8. Korek jest lehký vody; proto na vodě pluje. — 9. Netopýři kojí svá mládata; jsou tudíž ssavci. — 10. Sovy mají velmi měkké peří; proto letem svým nespůsobují šumotu. — 11. Hvězdy jsou od země nesmírně vzdáleny; tudíž se zdají velmi malými. — 12. Všickni chybujeme; budeme tedy shovívaví. > *Jančí*.

Úkol 43.

Cvičení o větách přířaděných.

A) Satzverbindungen ohne Bindewort.

Gebet an, in welchem Verhältnisse die einzelnen Sätze jeder der nachstehenden Satzverbindungen zu einander stehen:

a) 1. Alte soll man ehren, Junge muss man belehren. — 2. Das Leben ist kurz, die Kunst ist lang. — 3. Viele Gefahr muss einen Gebieter anerkennen: er heißt Wahrheit. — 4. Ein Weiser röhme sich nicht.

seiner Weisheit; ein Starker rühme sich nicht seiner Stärke; ein Reicher rühme sich nicht seines Reichtums.

b) 5. Neden ist Silber, Schweigen ist Gold. — 6. Aufangen ist leicht, beharren ist Kunst. — 7. Schreibe Beleidigungen auf Sand, Wohlthaten schreibe auf Marmor. — 8. Friede ernährt, Unfriede verzehrt.

c) 9. Venuige rasch den Augenblick; verlorene Zeit lehrt nie zurück. — 10. Bleibe im Lande und nähere dich redlich; goldene Berge findest du nirgends in der Welt. — 11. Niemand verachte den Funken; aus dem Funken kann leicht ein Feuer werden.

Wiederholest die oben angeführten Beispiele von Satzverbindungen mit Anwendung jener Bindewörter, welche passend gebraucht werden können.

B) Bildet aus nachstehenden Sätzen Satzverbindungen durch Anreihung von Gegensätzlichem:

1. Der Pfau hat schönes Gefieder, aber —. — 2. Die Nachtigall ist kein schöner Vogel, —. — 3. Die Sonne erscheint uns als eine kleine Scheibe, —. — 4. Das Kameel ist ein unschönes Thier, —. — 5. Der Landmann pflügt und streut den Samen aus, —. — 6. Wahrhaft gebildete Menschen sind in der Regel bescheiden, dagegen —. — 7. Die Jugend fasst oft gute Vorsätze, allein —. — 8. Petrus gelobte dem Heiland Treue, dessenmingeachtet —. — 9. Die Jugendzeit ist uns nicht zum Spielen gegeben, vielmehr —. — 10. Viele reden von Wohlthun, jedoch —.

(Entweder — oder.) 11. Die Leichen werden begraben —. — 12. Die Tage nehmen zu —. — 13. Das Holz wird zum Brennen verwendet —. — 14. Sei in der Schule aufmerksam, sonst —. — 15. Spare bei Zeiten, sonst —. — 16. Der Diener muss seine Schuldigkeit thun, widrigenfalls —.

C) Bildet Satzverbindungen durch Anreihung von Sätzen im Verhältnis der Begründung.

1. Fliehe den Müßiggang, denn —. — 2. Meide die böse Gesellschaft, denn —. — 3. Die Gewitter sind eine wohlthätige Naturerscheinung, denn —.

4. Das Unkraut schadet der guten Saat; daher —. (Ausjäten). — 5. Freie Luft ist dem Menschen sehr zuträglich; deshalb —. — 6. In Amerika gibt es noch viel unbebautes Land; deswegen —. — 7. Der Schatten der Erde ist rund, mithin —. — 8. Das Getreide ist missrathen, daher —. — 9. Der Walfisch atmet durch Lungen, folglich —. — 10. Gott hat dich mit Vernunft ausgestattet, also —.

II. O větě stažené. — Der zusammengezogene Satz.

Úkol 44.

A) Kterak ve větě stažené shoduje se přisudek s několika podměty.

1. Albrecht Dürer, Hans Holbein und Lukas Cranach haben die bildenden Künste sehr gehoben. — 2. „Der Triumph des Reichthums“ und „die Leiden der Armut“ werden für die gelungensten Bilder Holbeins gehalten. — 3. Rom und Karthago waren seinerzeit die mächtigsten Städte des Occidents.

4. Gross und Rache sei vergessen. — 5. Salz und Brot macht die Wangen roth. — 6. Dumuth und Stolz wächst auf einem Holz.

B) Příklady vět stažených:

a) spojkou und:

1. Geduld und Klugheit lehren einander. — 2. Die Raben und die Dohlen bleiben im Winter bei uns. — 3. Das Rentier ist des Lappänders Pferd, Kuh und Schaf. — 4. Die Metalle sind dehnbar und schmelzbar. — 5. Faulheit und Noth sind Mutter und Tochter.

6. Die Sonne verbreitet Licht und Wärme. — 7. Arbeit erwirbt uns die Achtung und das Vertrauen der Mitmenschen. — 8. Es gibt rothe, schwarze und gelbe Kirschen. — 9. Schan' in dich und um dich! — 10. In jeder Pfarrkirche wird früh, mittags und abends das Ave Maria geläutet. — 11. Ein tüchtiger Meister macht seine Arbeit gut und schnell. — 12. Kurz und gut soll der Redner sprechen. — 13. Die Kinder sollen schon aus Liebe und Dankbarkeit den Eltern gehorsam sein. — 14. Zu Freunde und Leid ist der Mensch geboren.

b) jinými spojkami součadnými:

1. Anstand und Sittsamkeit zieren sowohl den Knaben als das Mädchen. — 2. Die Ameisen sind den Bienen erstlich durch die leibliche Beschaffenheit, ferner durch ihre Lebensweise und außerdem durch ihre Thätigkeit verwandt. — 3. Der Mond erleuchtet, erwärmt aber nicht. — 4. Rede wenig, aber wahr! — 5. Der Träger will ernten, aber nicht säen. — 6. Alte Eichhörnchen lassen sich selten vollkommen zähmen, die jungen dagegen werden leicht gezähmt.

7. Gestandenes Wasser ist warm, daher unschmackhaft.

c) spojkami srovnávacími:

1. Bosnien ist ungefähr so groß wie Böhmen. — 2. Der Lärchenbaum wächst fast so hoch wie die Pappel. — 3. Das Leben fließt dahin

wie ein Strom. — 4. Die Erde ist weit größer als der Mond. — 5. Vörgen ist wenig besser dem betteln. ~~Wort~~.

C) 1. Uhli, rašelina, jantar a síra jsou hořlavé nerosty. — 2. Citrony, fiky a datle dají se jen v teplých krajinách. — 3. Bohu, rodičům, učitelům nemůžeš splatit dobrodiní. — 4. Ssavci a ptáci mají krev teplou, však obojživelnici a ryby studenou. — 5. Byliny jsou dílem užitečny, dílem škodny. — 6. Některá zvířata nejsou člověku ni škodna, ni prospěšna. — 7. Jídáme maso buď vařené, buď pečené, buď dušené, buď uzené. — 8. Žáby mohou nejen ve vodě, ale i na suchu žít. — 9. Jiným odpouštěj mnoho, sobě nic nepromijej.

D) Bildet zusammengezogene Sätze nach folgenden Schlagwörtern. Mit dem Bindeworte **und**:

Tanne, Buche, Eiche. — Tanne, Kiefer. — Buche, Eiche. — Die Sonne, erleuchten, erwärmen. — Gold, Silber, Platin. — Der Diamant, der Rubin. — Die Käfer, Bienen — summen. — Die Gans, die Ente — fliegen. — Ich — du — Freund. — Du — deine Schwester — fleißig.

sowohl — als auch: Obst, Getreide — stammen aus Afien. — Bauer, Handwerker, Soldat. — Die Sprache, der aufrechte Gang — Vorzüge des Menschen.

theils — theils: Bäume — Nadeln, Laub. — Das Salz — graben, aus der Sole gewinnen. — Die Einwohner von Böhmen — Slaven, Deutsche, Israeliten.

nicht nur — sondern auch: Wein, Bier — der Zugend schädlich. — Die alten Römer — Tugenden, Fehler.

entweder — oder: Die Rose hat Blüte — weiß, roth usw.

oder: Die Kartoffeln — ausgraben, aussackern.

weder — noch: Reichthum, Armut — vor dem Tode schützen. — Das Fleisch der Raubthiere — schmackhaft, verdaulich. — Der Mensch, das Thier — die Finsternis lieb.

aber: Der Esel — langsamer, sicherer Gang.

sondern: Nicht der Reichthum macht glücklich.

darum: Der Hase ist waffenlos — furchtsam. ~~Wort~~

III. O podřadování vět. — Das Satzgefüge.

Úkol 45.

A) Spůsoby vět vedlejších dle poměru ke hlavní větě.

1. Podstatné věty. — Substantivsätze.

a) Podmětná věta. — Der Subjectsatz.

Der Lügner wird verachtet.

Wer lügt, der wird verachtet.

Das Wahre besteht ewig.

Was wahr ist, besteht ewig.

Die Bewegung der Erde ist zweifellos.

Dass sich die Erde bewegt, ist zweifellos.

Die Genesung des Kranken ist ungewiss.

Ob der Kranke genesen werde, ist ungewiss.

b) Předmětná věta. — Der Objectsatz.

Einen Lügner achtet niemand.

Wer lügt, den achtet niemand.

Nede immer die Wahrheit!

Nede immer, was wahr ist.

Niemand bezweifelt die Bewegung der Erde.

Niemand bezweifelt, dass sich die Erde bewege.

Der Kranke hofft auf Genesung.

Der Kranke hofft, dass er genesen werde.

c) Přisudková věta. — Der Prädicatsatz.

Gott ist der Beschützer der Unschuld.

Gott ist es, der die Unschuld beschützt.

2. Přivlastkové věty. — Attributsätze.

Ein genügsamer Mensch ist glücklich.

Ein Mensch, welcher sich mit wenigem begnügt, ist glücklich.

Die Jugend zeigt den Weg zum Himmel.

Die Jugend zeigt den Weg, der zum Himmel führt.

3. Přislovkové věty. — Adverbialsätze.

a) místa. — Localsätze.

In der Heimat weilt jeder gern.

Jeder weilt gern dort, wo er geboren ist.

Lege deine Bücher auf den gehörigen Ort. | Lege deine Bücher, wohin sie gehören.

b) čas. — Temporalsätze.

Gesundheit schätzt man erst in der Krankheit.

In der Jugend müssen wir lernen.

Nach Alexanders Tode zerfiel das macedonische Reich.

Erwäge immer vor der That!

Gesundheit schätzt man erst, wenn man frank ist.

Wir müssen lernen, so lange wir jung sind.

Nachdem Alexander gestorben war, zerfiel das macedonische Reich.

Erwäge immer, bevor du handelst!

c) spùsobu. — Modalsätze.

Arbeite nach Kräften.

Die Schüler arbeiten zur Zufriedenheit des Lehrers.

Der Leichtsinnige handelt ohne Überlegung.

Arbeite, so weit deine Kräfte es erlauben.

Die Schüler arbeiten so, dass der Lehrer zufrieden ist.

Der Leichtsinnige handelt, ohne dass er überlegen würde.

d) příčiny. — Causalsätze.

Vom Genusse unreifen Obstes sind viele Kinder erkrankt.

Zur Arbeit sind wir auf Erden.

Ein gutes Kind gehorcht den Eltern aus Liebe.

Der Furchtsame zittert beim Manchen eines Blattes.

Trotz seiner Ähnlichkeit mit den Fischen ist der Walfisch ein Säugethier.

Viele Kinder sind erkrankt, weil sie unreifes Obst gegessen hatten.

Wir sind auf Erden, damit wir arbeiten.

Ein gutes Kind gehorcht den Eltern, weil es sie liebt.

Der Furchtsame zittert, wenn ein Blatt rauscht.

Der Walfisch ist ein Säugethier, wiewohl er den Fischen ähnlich ist.

Verändert in den oben angeführten Beispielen von Satzgefügen — so weit als es möglich ist — die Satzfolge und achtet genau auf die Wortfolge im Hauptsätze.

10/II. 14/II.

B) Vazba souvětí podřadných dle obsahu věty závislé.

I. Podřadné souvětí s větou vyjadřovací. — *Satzgefüge mit einem Declarativsatz oder Aussagesatz.*

Úkol 46.

a) Věta vyjadřovací závislá na slovesech myšlení neb myšlenek projevování. — Indikativ na označenou výroku jistého, skutečného, však konjunktiv nejistotný na označenou pochybnosti, domněnky, nejistoty.

- A)** 1. Wir sehen, dass die Erde einen runden Schatten wirft. — 2. Es ist bewiesen, dass die Erde die Gestalt einer Kugel hat. — 3. Ich höre, dass es gestern gehagelt hat. — 4. Wir fühlen es, dass auf hohen Bergen die Luft dünn ist. — 5. Die Erfahrung lehrt, dass auf einem kühles Frühjahr in der Regel eine gute Ernte folgt. — 6. Der Schüler gestand, dass er nicht fleißig gewesen ist. — 7. Die Pyramiden beweisen, wie sehr die alten Ägypter in den technischen Künsten vorgeschritten waren. — 8. Wer würde glauben, dass das Krähen eines Hahnes dem Löwen Furcht einjagen könnte? — 9. Columbus ahnte wohl, dass es jenseits des Oceans ein bewohntes Land gebe. — 10. Aristoteles bezweifelte, dass die menschliche Seele unsterblich sei.

(Vypusťte spojku *dass* ve větě 3., 6., 8., 9. — Věta závislá bude pak konstruována slovosledem věty hlavní a sloveso bude položeno konjunktivem nejistotným.)

b) Věty vyjadřovací při slovesech vnitřního hnutí aneb jeho projevování:

11. Es gerente den Herrn, dass er den Menschen erschaffen hat. — 12. Den Geizhals betrübt das am meisten, dass er seine Habe nicht ins Jenseits mitnehmen kann. — 13. Es freut gewiss jeden Lehrer, wenn es seinen ehemaligen Schülern wohlgeht.

c) Věty vysvětlovací, jimiž se pronáší soud o skutku jakéms:

14. Es ist eine große Wohlthat für Kinder, dass es Schulen gibt. — 15. Es ist ein Glück für die Gemeinde, wenn uneigennützige Männer dieselbe verwälten.

(Pozn. Rozeznávejte vyjadřovací *dass* od účelného *damit* nebo *dass*.) *z 111.*

- B)** 1. Víme, že všickni zemřeme. — 2. Kristus slíbil apoštolům, že jim seše těšitele. — 3. Květiny vadnoucí připomínají nám,

kterak vše jest vratké. — 4. Netuší vždy plavci, že by se bouře zdvihla. — 5. Vysoké školy Pražské jsou svědkem, kterak otcovsky pečoval Karel Čtvrtý o Čechy. — 6. Ve starověku nebylo známo, že se země pohybuje. — 7. Nepodobno jest, by na měsíci živoucí bytosti byly. — 8. Brutus hořce toho želel, že Caesara zradil. — 9. Neprávem naříkáme, že by nám příroda jen krátkého žití přála. — 10. Štěstí veliké jest, že budoucích věcí neznáme. — 11. Učenci tvrdí, že za pradávných časů byla Sicilie půlostrovem.

C) Drücket den Inhalt folgender einfacher Sätze durch Säzgefüge mit Aussagesätzen aus:

Denke an den Tod! — Der Wechsel der Jahreszeiten ist kein Zufall. — Der Kranke fühlt seine Schwäche. — Christus sagte die Verstörung Jerusalems vorher. — Der Christ glaubt an die Unsterblichkeit der Seele. — Der Undank der Kinder schmerzt die Eltern.

Zlé znamení.

Když Epaminondas kdysi přemýšlel o plánu k bitvě, stalo se, že se zlomila stolice, na které seděl. Přátelé jeho tvrdili, že to zlé znamení, a prosili, by odložil bitvu na dobu příznivější. Epaminondas pravil: „Jste na omylu! Bohové sami volají nás a znamení dávají nám, že jest čas k boji.“ *F. 27/4. 88.*

II. Podřadné souvěti s nepřímou větou tázací. — Säzgefüge mit einem indirekten Fragesatz.

Úkol 47.

a) Otázky větné, jimiž se dotazujeme platnosti celé věty:

A) 1. Der Weise fragt nicht, ob ihn die Thoren loben. — 2. Es ist nicht einerlei, ob wir mit rechtschaffenen, oder (ö) mit schlechten Menschen umgehen. — 3. Selbst die Naturforscher wüssten lange nicht, ob die Blindenschleiche Augen habe.

b) Otázky slovné, jimiž se dožadujeme odpovědi toliko k jedinému slovu:

4. Niemand weiß, was uns die Zukunft bringen werde (wird).
5. Gott zeigt im Domier, wer er sei. — 6. Jeder weiß, wo ihn der Schuh drückt. — 7. Es kommt viel darauf an, mit wem man umgeht.

— 8. Niemand kann dir sagen, wann deine Todesstunde kommt. — 9. Man kann leicht errathen, warum so viele Menschen nach Reichthum streben. — 10. Die Schiffer prüfen mit dem Senkblei, wie tief das Meer sei.

B) 1. Každého večera sám sebe se otaž, zdalis toho dne co dobrého vykonal. — 2. Kdo ví, dožijeme-li večera? — 3. Dlouho se nevědělo, jsou-li houby mořské živočichové či byliny. — 4. Astronomové vypočítávají na minutu, kdy bude zatmění slunce neb měsice. — 5. Nikdo neví, kde jej překvapi smrt. — 6. Nikdo ti říci nemůže, kdy zmířeš.

C) Drückt den Inhalt folgender einfacher Sätze durch Satzgefüge mit indirekten Fragesätzen aus:

Der Lehrer fragt den Schüler um seine Wohnung. — Der Arzt erkundigt sich nach dem Besinden des Kranken. — Der Richter erforscht die Schuld des Angeklagten. — Der Baumeister berechnet den Wert des Bauplatzes. > 17/28

III. Podřadné souvěti s větou příčinnou. — Satzgefüge mit einem Causalsatz.

Úkol 48.

a) Věty, jež značí příčinu věnovou:

A) 1. Die Enle fliegt in der Dämmerung, weil sie das helle Tageslicht nicht vertragen kann. — 2. Der Selbstsüchtige kann keine Freunde haben, weil niemand vor (od) ihm sicher ist. — 3. Da die Sterne von uns sehr weit entfernt sind, scheinen sie uns sehr klein zu sein. — 4. Das abgekühlte Glas lässt sich nicht biegen, weil es nicht elastisch ist. — 5. Die Pflanzen werden am leichtesten dadurch getrocknet, dass man sie zwischen Papier presst.

b) Věty, jež značí pohnutku:

6. Mancher befolgt nur deshalb die Gesetze, weil er Strafen fürchtet. — 7. Da die Zeit flüchtig ist, müssen wir sie gut benützen. — 8. Warum sollte ich dir feind sein, da du mir doch nichts Böses angethan hast?

c) Věty, kterými se označuje důvod poznatku:

9. Da das Eisen im Wasser unter sinkt, so ist es schwerer als das Wasser. — 10. Da das Barometer steigt, so wird wohl schönes Wetter eintreten. — 11. Man erkennt den Vogel schon daran, dass er Federn hat.

B) 1. Pára vzhůru vystupuje, protože jest lehčí vzdachu. — **2.** Zahálka zkracuje člověku život, že tělo i ducha oslabuje. — **3.** Bůh tresce hřišníky, ježto jest nejvýše spravedliv. — **4.** Nikdo ti pomoci nemůže, ježto si sám rady nevíš. — **5.** Proto lichotí, že tvých peněz chtí. — **6.** Dobrých přátele jest si vážiti, a n o jich nemnoho bývá. — **7.** Že penězi plýtváš, nejsi zajisté podpory potřeben. — **8.** Mnozí připravili se o dobrou pověst (tím), že do špatných společnosti chodívali.

C) Zur Übung in der richtigen Construction der Satz- und Wortfolge:

1. Bezeichnet an der Tafel jeden Hauptsaß mit A, jeden Nebensaß mit a.
2. Vertauschet die Satzfolge in den vorangehenden Satzgefügen **A) 1—7, 9—11.**; z. B. Weil die Eule das helle Tageslicht nicht vertragen kann, fliegt sie in der Dämmerung.

3. Verwandelt die oben angeführten Satzgefüge **A) 1—7, 9—11.** in **Satzverbindungen mit causalem Verhältnis;** z. B.:

Die Eule kann das helle Tageslicht nicht vertragen; daher fliegt sie in der Dämmerung. Ober: Die Eule fliegt in der Dämmerung, denn sie kann das helle Tageslicht nicht vertragen. ▷ 22

IV. Souvětí podřadné s větou žádací. — **Satzgefüge mit einem Begehrungsfall.**

Úkol 49.

a) Věta účelná. — Der Finalsaß.

A) 1. Die Pferde werden beschlagen, damit (dass) sie sicherer auftreten können. — **2.** Strenet den Bögeln im Winter Getreidekörner, dass sie nicht Hunger leiden müssen! — **3.** Ehre Vater und Mutter, auf dass es dir wohlgehe auf Erden! — **4.** Nichtet nicht, auf dass ihr nicht gerichtet werdet!

b) Věta rozkazovací a zabraňovací. — Der Imperativsaß und der Prohibitivsaß.

1. Die christliche Religion gebietet, dass wir gegen unsere Feinde gerecht seien. — 2. Wir bitten Gott, dass er uns von allem Übel erlöse. — (Wir bitten Gott, er möge uns von allem Übel erlösen). — 3. Von einem guten Feldherrn wird gesordert, dass er umsichtig, klug und kühn sei. — 4. Die Regenten wünschen, dass ihre Unterthanen einig seien. — 5. Der Arzt ermahnt den Kranken, dass er seine Anordnungen befolge.

6. Solon hat den Athenern verboten, dass sie die Grabmäler zerstören. — **7.** Die Winde verhindern, dass die Luft durch schädliche Dünste verdorben werde. — **8.** Der Arzt verbietet dem Kranken, dass er ans Gehege. — **9.** Hüte dich, dass du (nicht) in schlechte Gesellschaft gerathest!

c) Věty snahové. — Sätze, die ein Streben ausdrücken.

1. Bestrebet euch (befleißet euch, bemühet euch), dass ihr allen guten Menschen gefallen möget! — **2.** Jeder wünscht, dass er glücklich werde. — **3.** Die Landlente bemühen sich, dass sie ihre Äcker recht fruchtbar machen. — **4.** Die Gemeinde hat dafür zu sorgen, dass jede Leiche bestattet werde. — **5.** Dem Themistokles lag viel daran, dass die Athener eine Flotte bauen.

d) Věty obavné. — Befürchtungssätze.

1. Der Geizhals fürchtet immer, dass er nicht genug zu seinem Lebensunterhalt haben werde. (Der Geizhals fürchtet immer, er werde nicht genug zum Lebensunterhalt haben.) — **2.** Hannibal fürchtete, dass ihn seine Mitbürger den Römern ausliefern werden.

B) **1.** Příroda dala zvířatům zbraň, aby se bránila. — **2.** Zasolujeme maso, by se nezkazilo. — **3.** Dobytče bývá na pastvě uvázáno, by neodbihalo. — **4.** Vstávej časně, ať nikdy školy nezameškáš!

5. Rečník Cineas radil Pyrrho, by ve válkách ustal. — **6.** Prosím Boha denně, by má práce méně i jiným byla prospěšna.

7. Stát o to pečuje, by bylo v každém okresu dosti škol. — **8.** Kato usiloval o to, by Karthago byla zbořena. — **9.** Císař Josef Druhý ustanovil, aby některé kláštery byly zrušeny. — **10.** Dlouho pokoušeli se křestané o to, by Země Svatá byla osvobozena.

11. Lenivec obává se stále, že nebude s práci uloženou. — **12.** Rolník obává se, by osení nebylo zničeno krupobitím. — **13.** Střez se, bys nenastydil. — **14.** Sníh brání, by osení nepomrzlo. — **15.** Mojžíš zakázal Israelitům, by nepožívali ani masa velbloudů ani vepřového dobytka. Tím hleděl zabránit, by se některé nemoci nerozšírovaly.

V. Souvěti podřadné s větou výslednou. — Satzgefüge mit einem Consecutivsatz.

Úkol 50.

A) **1.** Viele Menschen rechnen so schlecht, dass sie Heller sparen und Thaler wegwerfen. — **2.** Ein ordentlicher Kenabe legt seine Sachen

immer so zurecht, dass er sie gleich wiederfinden kann. — 3. Ein rechtschaffener Mann handelt so, dass er seine Handlungen jederzeit verantworten kann. — 4. Die Strauße sind so gefräßig, dass sie selbst kleine Steinchen und Splitter von Holz, Glas und Eisen verschlingen. — 5. Gegen die Pole der Erde zu ist die Kälte so groß, dass das Quecksilber gefriert. — 6. Ungarn ist so fruchtbar, dass es noch einige Millionen Einwohner ernähren könnte. — 7. Die Bewohner des Erzgebirges sind so arbeitsam, dass sie jedem Volke als Muster dienen sollten. — 8. Es ziemt sich, dass ein Bruder dem andern in der Nottheit bei stehe. — 9. Es ist nicht möglich, dass man es allen recht machen. — 10. Es ist noch nie dagewesen, dass wir so viel Hagelschläge gehabt hätten wie heuer.

B) 1. Mnohá zvířata jsou tak drobounká, že jich pouhým okem nelze viděti. — 2. Jed mnohých hadů jest tak žhoubný, že za několik minut usmrceje. — 3. Bouře v horách bývají tak úsilné, že prastaré duby vyvracejí. — 4. Vejce pštrosi jsou tak tvrdá, že z nich rozličné nádoby zhotovovat lze. — 5. Římský císař Titus byl tak dobrativ, že nikomu nemohl odepříti prosby. — 6. Pršelo, až voda proudem po ulici tekla.

7. Lež čini, že lidé často pravdě (Wahres) nevěří. — 8. Nejednou se přihází, že i nejmoudřejší chybují. — 9. Předkové naši tu pochvalu (chvalnou pověst) vždycky měli, že svou vlast milovali. — 10. Lze není, aby lež pravdou byla. — 11. Toho nikdy nebude, bychom si nevážili svého jazyka.

VI. Souvětí podřadné s větou podmínečnou. — *Satzesfüge mit einem Bedingungssatz (Conditionalsatz).*

Úkol 51.

a) Podmínka klade se za skutečnou, výsledek za jistý. (V podmiňovací větě i v podmíněné indikativ neb imperativ.)

A) 1. Das Glas fällt, wenn man mit einem harten Gegenstande daran schlägt. — 2. Wenn man eine Bohne in feuchte Erde legt, schwilzt sie an. — 3. Der Fuchs verbirgt sich schnell in seine Höhle, wenn er die Jäger sieht. — 4. Ein dünnes Glas zerbricht leicht, wenn man heißes Wasser dareingießt. — 5. Wenn du glücklich werden wirst, so lebe rechtschaffen. — 6. Wenn jeder vor seiner Thüre kehrt, so wird es in der ganzen Stadt rein werden. — 7. Gehe die Mittelstraße, wofern du den rechten Weg nicht weißt. — 8. Ich werde dich die nächste Woche

besuchten, so Gott will. — 9. Der Citronenbaum gedeiht bei uns nicht, es sei denn daß er in Glashäusern gehalten wird.

b) Podminka se klade za možnou, výsledek jest jistý. (Ve větě podmiňovací buď indikativ, buď kondicional, ve větě hlavní indikativ neb imperativ.)

1. Falls du einen meiner Bekannten siehst (sehen solltest), so grüße ihn von mir. — 2. Im Falle daß du meines Rathes bedarfst (bedürfstest), wende dich an mich.

c) Podminka jest toliko pomyšlena, jsouc neskutečná v době přítomné; výsledek rovněž neskutečný. (V podmiňovací i podmíněné větě **konditional přítomný**.)

1. Was würde es dem Menschen nützen, wenn er die ganze Welt besäße, wenn er doch an seiner Seele Schaden litte? — 2. Wenn es keine Luft gäbe, dann gäbe es auch keinen Schall und keine Sprache.

d) Podminka toliko pomyšlená klade se za neskutečnou v době minulé; výsledek rovněž jest neskutečný. (V obou větách **konditional minulý**.)

1. Die Phönizier hätten kaum so weite Seereisen gemacht, wenn sie nicht die Noth dazu gezwungen hätte. — 2. Die Römer hätten kaum einen so hohen Grad von Bildung erreicht, wenn sie nicht die Griechen zu Lehrern gehabt hätten. — 3. Wie traurig wäre unser Leben, wenn uns die Natur nicht die Sprache verliehen hätte!

B) Lasset das Bindewort *wenn* in den obenangeführten Sätzen aus und ordnet die Wortfolge der Bedingungssätze nach folgendem Muster:

Wenn der Topf siedet,	Siedet der Topf,
blühet die Freundschaft.	blühet die Freundschaft.

C) Drücket die Bedingung der Satzgefüge A) 5. 6. 7. durch einen Imperativ aus (nach folgendem Muster):

Wenn du gegen jedermann höflich Sei gegen jedermann höflich,	
sein wirst,	und es werden dich alle Menschen
werden dich alle Menschen lieben.	lieben.

D) 1. Jestliže jsi dobré vykonal práci svoji, dostaneš odměny. — 2. Jestliže budeš dobré konati povinnosti své, dostaneš odměny. — 3. Poctivec nezapírá, jestliže chybí. — 4. Stětí-li tobě přeje, nezapomínej chudých a nešťastných. — 5. Mluví-li blázni, muž rozumný mlčí.

6. Kdybys dobré konal povinnosti své, dostal bys odměny. — 7. Kdybychom neměli železných nástrojů,

mohli bychom sotva nejdáležitější práce vykonávat. — **8.** Mnohý boháč byl by šťastnější, kdyby jej nouze ku práci nutila. — **9.** V sobě-li klidu nenalezás, jinde marně bys ho hledal. — **10.** Kdyby nebylo zločinů, nebylo by trestů.

11. **Kdybys** byl řádně konal povinnosti své, **byl** bys dostal odměny. — **12.** **Byl** **bych** se tomu velice těšil, kdybys mne **byl** navštívil. — **13.** Vědy nezaniknou (untergehen), leč by lidstvo vymřelo.

VII. Souvětí podřadné s větou připouštěcí. — Satzefüge mit einem Einräumungssatz oder Concessivsatz.

Úkol 52.

A) **1.** Wenn wir auch die Fliegen fortjagen, so kommen sie doch wieder. — **2.** Ein Wolf ist ein Wolf, wenn er auch kein Schaf zerissen hat. — **3.** Wiewohl die Gewitter zeitweise die Felder verwüstten, so sind sie doch eine sehr wohlthätige Naturerscheinung. — **4.** Licht ist Licht, ob es auch der Blinde nicht sieht. — **5.** Die Auerochsen sterben fast gänzlich aus, obzwar sie sehr geschont werden. — **6.** Wie sehr es auch den Vater betrübt, er muss das ungehorsame Kind doch strafen. — **7.** Wenn der Winter noch so lange dauert, es muss doch Frühling werden. (So lange auch der Winter dauert, es muss doch Frühling werden. Dauert der Winter noch so lange, es muss doch Frühling werden. Der Winter mag noch so lange dauern, es muss doch endlich Frühling werden.) — **8.** Verachte keinen Feind, so schwach er dir auch scheint. — **9.** Der Gerechte muss nicht zittern, wenn er auch noch so viele Feinde hätte. — **10.** Das Meer tritt niemals aus seinen Gestaden, wenn auch die Flüsse noch so angeschwollen wären.

B) **1.** Lháři nevěříme, jakkolivěk pravdu mluví. — **2.** Netopýři nalezejí ke ssavcům, ačkoli létatí. — **3.** Slon, ač jest největší zvíře pozemní, přece v boji podléhá lvovi. — **4.** Husa jest neobratna k letu, ač má veliká křídla. — **5.** Fabricius neustoupil s dráhy ctnosti, ačkoli byl chud. — **6.** Labut, jakkoli jest krotka, přece umí dobře se brániti. — **7.** Mnohý se omlouvá, an ho nikdo neviní.

8. Lháři nevěříme, byť pravdu mluvil. — **9.** Střídmí lidé bývají šťastní, byť nebyli bohati. — **10.** Nikdy se nedoučíme, bychom sto let na světě žili. — **11.** Varuj se zlého, třeba ti se zdalo příjemným. — **12.** Bys sebe opatrněji žil, přec umřiti musíš. — **13.** Byť byli Karthagiňané nad Římany zvítězili, přece by nikdy mezi Římem a Karthaginou mír byl nestanul (eintreten).

VIII. Souvěti podřadné s větou časovou. — **Satzgefüge mit einem Temporalsatze (Adverbialsatz der Zeit).**

Úkol 53.

a) Časová věta děje současného. (Gleichzeitigkeit.)

A) 1. Oft fällt auf dem Berge Schnee, während es im Thale regnet. — 2. Wenn die jungen Vögel flügge sind, suchen sie sich selbst die Nahrung. — 3. Es irrt der Mensch, so lange er lebt. — 4. Den Baum muss man biegen, so lange er jung ist. — 5. So oft der Frühling wiederkehrt, kehren auch die Schwäbchen wieder. — 6. Indessen (indes) die Mutter arbeitete, spielten die Kinder. — 7. Die Sonne gieng eben unter, als wir in die Stadt gelangten.

b) Časová věta děje předčasného. (Vorhergehende Nebenhandlung.)

1. Fleißige Landleute stehen auf, sobald der Hahn gekräht hat. — 2. Wenn die Birne reif geworden ist, fällt sie von selbst ab. — 3. Kaum hatte Salomon das achtzehnte Lebensjahr erreicht, folgte er seinem Vater in der Regierung. — 4. Man hört den Donner erst, nachdem man den Blitz gesehen hat. — 5. Nachdem Alexander der Große gestorben war, zerfiel sein ungeheneres Reich. — 6. Seitdem die Dampfmaschine erfunden worden ist, hat das Gewerbe einen ungeheneren Fortschritt gemacht. — 7. Sobald (nebo bis) ich werde zurückgekehrt sein, werde ich dir meine Reise beschreiben.

c) Časová věta děje následného. (Nachfolgende Nebenhandlung.)

1. Bevor die Gänse einschlafen, stecken sie den Kopf unter die Flügel. — Mancher will fliegen, bevor er Flügel hat. — 2. Die Israeliten hatten vierzig Jahre in der Wüste zugebracht, ehe sie ins gelobte Land kamen. — 3. Muß geht so lange mit dem Krug zum Wasser, bis der Henkel bricht.

B) 1. Kristus modlil se na hoře Olivetské, ani (während) učenici jeho spali. — 2. Když jest nouze nejvyšší, bývá pomoc Boží nejbližší. — 3. Nesměj se, když jiní pláčí. — 4. Železo třeba kouti, dokud je žhavo. — 5. Pokud ti bude štěstí přáti, budeš mítí mnoho přátel. — 6. Kohout svolává kuřata, kdykoli najde několik zrnek.

7. Když slunce zapadne, objevují se hvězdy. — 8. Jakmile slunce se objevilo, potuchly hvězdy. — 9. Když Kristus skonal, otrásla se země. — 10. Když Tarquinius Superbus z Říma vyhnán byl, zřídili Římané republiku. — 11. Rolník zasívá, když pole zoráno jest. — 12. Sotva sníh roztál, již fialky se objevují.

- 13.** Slepice usínají dříve, než slunce zajde. — **14.** Rozumný rozvažuje, než promluví. — **15.** Trhejte růže, než uvadnou. — **16.** Mnohý neumí si vážiti zdraví, až onemocní.

C) Drücket die Adverbialbestimmungen der Zeit in folgenden Sätzen durch Nebensätze aus:

- 1.** Unter der Regierung des Kaisers Augustus wurde Christus geboren. — **2.** Im Kampfe gegen die Römer wurden die Einbfern von ihren Frauen zur Tapferkeit angefeuert. — **3.** Alexander der Große starb im dreiunddreißigsten Jahre seines Lebens. — **4.** Schon in seinem Knabenalter schwor Hannibal den Römern Feindschaft. — **5.** Bei Sonnenuntergang schließen die Blumen ihre Kelche. — **6.** Nach Attilas Tode löste sich das Hunnenreich auf. — **7.** Vor der Erfindung der Buchdruckerkunst gab es bloß geschriebene Bücher. — **8.** Die Gebirgsbewohner müssen sich vor Einbruch des Winters mit allen Lebensmitteln versehen.

IX. Souvětí podřadné se vztážnou větou. — Satzgefüge mit einem Relativsätze.

Úkol 54.

a) Vztážné věty substantivní. — (Relative Substantivsätze.)

Předmětné — (Subjectsätze):

- A) **1.** Es ist nicht immer wahr, was die Leute reden. — **2.** Wer immer Wahrheit spricht, wird geachtet. — **3.** Wer ruhig sterben will, muss ehrenhaft leben. — **4.** Wer von Hoffnung lebt, stirbt am (od) Fasten. — **5.** Doppelt gibt, wer gleich gibt. — **6.** Was heute nicht geschieht, ist morgen nicht gethan. — **7.** Früh übt sich, wer ein Meister werden will. — **8.** Der sündigt doppelt, der sich seiner Sünde rühmt. (Doppelt sündigt, der sich seiner Sünde rühmt).

Předmětné — (Objectsätze):

- 9.** Wer immer Wahrheit spricht, den achtet jedermann. — **10.** Man darf nicht immer glauben, was die Leute reden. — **11.** Wohl dem, der seiner Väter gern gedenkt! — **12.** Wessen Brot du issest, dessen Lied musst du singen. — **13.** Wem nicht zu ratzen ist, dem ist nicht zu helfen. — **14.** Was der Vater erwirkt, das erben die Kinder. — **15.** Ehre, dem Ehre gebürt.

Přisudkové — (Prädicatsätze):

- 16.** Gott ist es, der die Welt erschaffen hat und sie erhält. —

17. Das Reithier ist dem Kappler das, was uns das Pferd, die Kuh und das Schaf ist. — **18.** Die Menschen sind nicht immer, was sie scheinen.

Příklady vztažných vět substantivních, ve kterých se klade v češtině i v němčině kondicional.

a) ve výsledných:

19. Wo ist der, welcher niemals fremder Hilfe bedürftig wäre? — **20.** Wer ist, der mich einer Sünde zeihen könnte? — Ist einer unter euch, der diesen Ausspruch nicht kennt?

b) v podmínečných:

21. Wer alles wüsste, würde bald reich. — **22.** Wer es allen recht machen könnte, wäre der bewunderungswürdigste Mensch. — **23.** Wes (wessen) du dich schämen müsstest, das thue nicht.

B) **1.** Kdo setrvá, zvítězi. — **2.** Co nyní města jsou, před časy vesnice bývaly. — **3.** Kdo mnoho povídá, (ten) často lhává. — **4.** Kdo spokojen jest, (ten) jest bohat. — **5.** Kdo nikdy nehody neměl, neumí si štěstí vážiti.

6. Splňuj vždy, co jsi slibil. — **7.** Štěstí pomáhá těm, kdo si sami pomoci umějí. — **8.** Co dnes vykonati můžeš, na zítrek neodkládej. — **9.** Bud spokojen tím, co máš. — **10.** Co tisíce lidí zbudovalo, jediná ruka zničiti může.

11. Čím oku světlo, tím věda duši jest. — **12.** Co nejvíce zdobi křesfana, jest láска ku bližnímu. — **13.** Ty jsi ten, který dlouhou práci naši zkazil jednou nocí!

14. Není, **kdo by se ujal** sirotků. — **15.** V některých krajích Rusi není [], **kdo by zemi vzdělával**. — **16.** Nic není, **co by spůsobovalo** tolik bidy ve světě jako bezbožnost.

17. **Kdo by chtěl** sám ze sebe všemu se naučiti, v ničem by neprospěl. — **18.** Nic není, **čeho by** pevná vůle překonati nemohla.

C) Bildet Satzgefüge mit relativen Substantivsätzen in Beantwortung nachstehender Fragen:

Wer ist ein rechtschaffener Mann? — Wer sieht überall seine Feinde? — Wem kann kein Arzt helfen? — Wer muss sich auf freunde Menschen verlassen? — Wer muss im Alter Noth leiden? — Wen nennt man einen Geizhals? — Was entbehrt man leicht? X

b) Vztažné věty adjektivní (přívlastkové). — Relative Attributsätze.

Úkol 55.

- A)** 1. Schon vor den Kreuzzügen war die Donau der gewöhnliche Weg, den die Pilger zu den heiligen Orten des Orients wählten. — 2. Der größte Strom Afrikas ist der Nil, dessen Länge 6000 Kilometer beträgt. — 3. Es gibt Spinnen, deren Biß gefährlich ist. — 4. Das Auge einer Stubenfliege besteht aus 4000 sechseckigen Flächen, deren jede gewölbt ist und zum Sehen dient. — 5. Das Pferd vergibt seinem Herrn die Sorge, die er demselben widmet, durch vielfache Dienste. — 6. Jeder Tag, an welchem du nichts Neues gelernt hast, ist für dich verloren. — 7. Die Himmelsgegend, wo die Sonne aufgeht, heißt der Osten. — 8. O schöner Tag, wann endlich der Soldat ins Leben heimkehrt!

Vztažné věty adjektivní, ve kterých se klade konjunktiv nebo kondicional.

Účelné:

9. Der Schwache bedarf eines Armes, der ihn mit Liebe leite — 10. Die Reisenden fragen nach einem Fährmann, der sie übers Wasser setze.

Výsledné:

11. Möge jeder einen Beruf wählen, in welchem er mit Liebe arbeiten könnte. — 12. Der Faule sucht einen (solchen) Herrn, der ihm in der Woche sieben Feiertage gäbe.

- B)** 1. U Římanů byli veřejně káráni občané, kteří špatně vzdělávali svá role. — 2. Sever jest ona krajina nebeská, odkud nejstudenější větry vanou. — 3. Poušť jest krajina, kteréž nelze vzdělávat. — 4. Stromy žijí ze štav, jež ze země ssají. — 5. Nejčistší voda, kterou příroda poskytuje, jest roztály snih. — 6. Hledej si přátel, kteří **by** ti tvé chyby upřímně **vytýkali**. — 7. Učitel doporučuje žákům knihy, kterými **by** se **poučili** a zároveň **pobavili**.

C) Beantwortet folgende Fragen in Satzgefügen mit attributiven Relativsätze:

Welche Arbeiter nennt man Schnitter? — Wen nennt man eine Waise? Wen einen Vormund? — Welche Sprache nennen wir unsere Muttersprache? — Wen nennst du deinen Mitschüler? — Was für eine Fläche nennt man ein Dreieck? ein Viereck? — Welche Thiere nennt man Amphibien? — Was für Pflanzen werden am häufigsten angebaut?

Xenofon a s prostým vojínem.

Xenofon, výborný dějepisec řecký, byl jmenován vůdcem vojska, kteréž Řekové poslali na pomoc Cyrovi Mladšímu. Kdysi velel Xenofon pěchotě, by zaujali horu, jejíhož vrcholu nesnadno bylo dostoupiti. Jeden z nejmladších vojínův, jenž se štitil namahavé výpravy, řekl: „Vojevůdci, jenž na koni sedí, snadno jest dosíci vrcholu, ale nesnadno prostému vojínu, jehož nohy jsou zemdleny.“ (*Kterážto*) slova když zaslechl Xenofon, slezl s koně a velel vojínu, by na kůň vsedl; on sám pak pěšky dále krácel. Vojín se zastyděl, a proše za odpustění sliboval, že vždy konati bude, co mu povinnost káže. Xenofon statečně došel vrcholu a vykonal, co mladíkovi za těžko bylo. Nikdy nelitoval tohoto příkladu mírnosti a sebezapření, kterýmž zároveň poučil svůj voj o povinnostech bojovníkův.

c) Vztažné věty přislovečné.

Úkol 56.

1. Přislovečné věty místní. — Adverbialsätze des Ortes.

- A)** 1. Wo man Holz schneidet, da fallen Späne. — 2. Wo ein Was ist, da sammeln sich die Adler. — 3. Wo sieben essen, da kann sich auch der achte satteßen. — 4. Wo keine Thüre ist, da dringt das Licht durch die Spalten ein. — 5. Wo Fröschlein sind, da sind auch Störche. — 6. Wohin wir blicken, überall sehen wir die Wunder der Natur. — 7. Wir alle müssen dorther wandern, woher noch keiner zurückkam. — 8. Gehe, woher du gekommen bist. — 9. Woher der befruchtende Regen strömt, dorther schlägt auch der verheerende Blitz.

- B)** 1. Kde člověk nemáhá (können), tam Bůh pomáhá. — 2. Kde jsi nesil, tam nemůžeš žít. — 3. Kde jest řeka nejhlubší, tam jest nejtisší. — 4. Brouci kladou vajíčka nejradije tam, kde by mláď jejich ihned nalézala potravu. — 5. Kde řeka hučí, není slyšeti bubláni potůčka. — 6. Bůh vidí nás i tam, kam lidské oko dohlédnouti nemůže. — 7. V úle každá včelka tam jede, kam ji povinnost volá. — 8. Kudy mnoho lidí chodí, tam se obchodníkům dobře daří. — 9. Přicházím odtud, kam ty jdeš.

*) V němčině náměstkou ukazovací.

C) Setzt anstatt der Adverbialbestimmungen des Ortes in folgenden Sätzen Nebensätze:

Die Vögel bauen ihre Nester an schattigen Orten. — Die Stadt Melnik liegt an der Mündung der Moldau in die Elbe. — In grasreichen Gegenden ist die Viehzucht am einträglichsten. — Vom Thurmie sieht man bis an das Ende des Waldes. — Bei friedlichen Leuten ist der Segen Gottes.

Beantwortet folgende Fragen durch Satzgefüge mit Adverbialsätzen des Ortes:

Wo halten sich die Vögel am liebsten auf? — Wo gedeiht kein Getreide? — Wo blüht der Handel und das Gewerbe? — Wo haben Flüsse raschen Lauf? — Wo halten sich Mäuse auf? — Wohin wendet sich die Sonnenblume? — Wohin wendet sich der Wetterhahn?

Úkol 57.

2. Přislovečné věty přirovnávací. — Adverbialsätze der Vergleichung oder Comparativsätze.

a) Děj věty přirovnávací jest skutečný.

Rovnost anebo podoba.

A) 1. Wie man säet, so wird man ernten. — 2. Wie der Mensch lebt, so stirbt er. — 3. Rede und handle so, wie du denkst. — 4. Wie du grüßest, so dankt man dir. — 5. Wie man sich gebettet hat, so schläft man. — 6. Sowie (gleichwie) das Wasser Feuer löscht, so siegt die Bescheidenheit über den Stolz. — 7. Thuet Gutes, so viel ihr könnet. — 8. So weit (jelikož) der Himmel über der Erde ist, so hoch (tolikéž) steht der Schöpfer über dem Geschöpfe.

Různost.

9. Die Thiere sind viel klüger, als manche Menschen glauben.
— 10. Die Sterne sind weit größer, als wir uns vorstellen.

b) Děj přirovnávací věty jest neskutečný, pomyslený.

11. Die Sterne sind zu groß, als dass wir uns ihre Größe vorstellen könnten.

(Sovětím se zápornou větou výslednou: Die Sterne sind so groß, dass wir uns ihre Größe nicht vorstellen können.)

12. Die Iufusorien sind zu klein, als dass wir sie mit bloßem Auge sehen könnten.

13. Der Schnee bedeckt die Felder, wie wenn ein weißes Tuch über dieselben ausbreitet läge.

3. Příslovečné věty poměrné. — Verhältnissäße.

1. Je mehr einer hat, desto mehr will er haben. — 2. Je mehr der Brunnen gebraucht wird, um so besseres Wasser gibt er. — 3. Je älter der Mensch, desto besonnener wird er. — 4. Je weniger du bedarfst, um so freier bist du. — 5. Je mehr du schlafst, je weniger lebst du.

4. Příslovečné věty omezovací a vztahové. — Einschränkungssäße.

1. Hilf den Armen, so weit du kannst. — 2. Vergnügungen sind erlaubt, insofern sie der Sittlichkeit nicht gefährlich sind. — 3. Vertraue den Menschen nur insoweit, als du sie kennst.

B) 1. Čiň, jak ti velí svědomi. — 2. Jak jiným měřiš, tak i tobě bude naměřeno. — 3. Jazyk náš není tak drsný, jakož se některým zdá.

4. Jest příliš mnoho hvězd na nebi, bychom je sečítati mohli. — 5. Voda z rybníků bývá příliš nechutna, bychom ji pítí mohli.

6. Učitel miluje žáky své, jako by jeho vlastní dítky byli. — 7. Slavík druhdy lhuče, jako by naříkal. — 8. Lidé nevzdělaní činivají, jako by všemu rozuměli.

9. Čím výše kdo stoupá, tím hleoubějí muže klesnouti. — 10. Čím jest slunce nížeji, tím jest delší stín. — 11. Čím dřive slunce vychází, tím později zachází. — 12. Čím větší živnost (der Besitz), tím větší práce.

13. Jsi ve právu, pokud já rozumím. — 14. Umění jest krásné, pokud ušlechtuje mysl lidskou. — 15. Učitel chváli žáky, jelikož toho zasluhují. — 16. Afrika, jakož piše cestovatelé, má dosti krajin úrodných.

Úkol 58.

5. Příslovkové věty spůsobu, jež značí, za jaké okolnosti děj hlavní nastupuje. — Abverbialsäße des begleitenden Umstands.

a) Kladné. (V němčině spojka indem, v češtině přechodník.)

A) 1. Der Weise genießt die Gegenwart, indem er zugleich an die Zukunft denkt. — 2. Die Lüge strafft sich selbst, indem sie sich immer ärger verwickelt.

b) Záporné. (V němčině ohue dass, v češtině bud přechodník záporný, bud a ne...., aniž, bud kondicional záporný.)

3. Ost thut man dem Nächsten weh, ohue dass (a ne....) man es will. — 4. Die Zeit enteilt, ohue dass (a ne....) wir sie festhalten könnten. — 5. Titus begegnete seinem Römer, ohue dass er ihn zuerst gegrüßt hätte. — 6. Manche Menschen werden reich, ohue dass sie sich darum bemühen.

B) 1. Učíme se, jiné vyučujice. — 2. Chyby své poznávaje, zmoudříš. — 3. Modlice se, k Bohu povznašíme mysl svou. — 4. Kohout kokrhaje, oči zavírá. — 5. Kuřátko pije, k nebi hlavičku zvedajíc.

6. Kuřátko nepije, by k nebi hlavičky nezvedlo. — 7. Nezmoudříš, nepoznavaje chyb svých.

C) Die Kuh nützt uns, indem sie uns Milch und Butter liefert.

Bildet nach diesem Beispiel Satzgefüge mit Adverbialsätzen der Weise auf folgende Fragen:

Wie nützt uns das Schaf — die Ziege — das Pferd — die Gans — die Henne — die Biene — der Hund — die Katze?

Wie (in welcher Weise) ist die Magnetnadel dem Menschen dienlich? — wie die Uhr? — wie der Mond dem Wanderer? — die Sterne dem Schiffer? — Wie können wir einem Blinden einen guten Dienst erweisen? — Wie können wir ein hohes Alter erreichen?

C). Jmenné tvary slovesní (infinitiv a příčeství). — Die Nominalformen des Zeitwortes (der Infinitiv und das Particium).

Nezřídka, co v češtině jest vyjádřeno jmennými tvary slovesními, v němčině pronéstí lze také celou větu vedlejší nebo naopak. V následujících úkolech jest obsaženo cvičivo o tom, kterak převáděti věty vedlejší ve jmenné tvary slovesní.

I. Infinitiv.

Úkol 59.

A) Infinitiv za podstatné věty vyjadřovací, žádací a výsledné.

Es ist die Pflicht jedes Kindes, dass es seinen Eltern gehorche.

Der Hochmuthige verdient, dass er gedemüthigt werde.

Es ist die Pflicht jedes Kindes, seinen Eltern zu gehorchen.

Der Hochmuthige verdient, gedemüthigt zu werden.

Der schönste Trost des Alters ist das Bewusstsein, dass wir recht geschaffen gelebt haben.

Der schönste Trost des Alters ist das Bewusstsein, rechtschaffen ge lebt zu haben.

Wendet die Construction mit dem Infinitiv an:

1. Scheidende tröstet die Hoffnung, dass sie einander wiedersehen werden. — 2. Der Edle ist bestrebt, dass er anderen nütze. — 3. Es wird dich nie reuen, dass du deine Pflichten redlich erfüllt hast. — 4. Trachtet, dass ihr rechtschaffenen Menschen gesalset. — 5. Gereicht es euch nicht zur Freude, dass ihr euch täglich mit neuen Kenntnissen bereichert? — 6. Der Eingebildete glaubt, dass er alles besser verstehe als andere Leute. — 7. Wer hätte nicht den Wunsch, dass er glücklich werde? — 8. Wir bitten Gott, dass er uns von allem Übel erlöse. — 9. Es ist Sitte, dass man seinen Bekannten am Neujahrstage Glück wünsche. — 10. Dass man seine Fehler erkenne, ist der erste Schritt zur Weisheit. — 11. Pharao befahl, dass man alle neugeborenen israelitischen Knaben ertränke. — 12. Die spartanischen Knaben wurden dazu angehalten, dass sie kurze und gute Antworten geben. — 13. Sokrates fand es seiner unwürdig, dass er sich gegen seine Ankläger vertheidigen sollte. — 14. Es ist unmöglich, dass man allen gefalle. — 15. Der Weise befleißt sich, dass er seine Leidenschaften zähme. — 16. Der Vater verbot dem Sohne, dass er baden gehe. — 17. Es freut mich, dass ich dich näher kennen gelernt habe. — 18. Ich fürchte, dass ich meinen Freund beleidigt habe. — 19. Ich bitte dich, dass du sicher kommst.)

Úkol 60.

B) Infinitiv za věty účelné.

Der Landmann säet, damit er ernte.	Der Landmann säet, um zu ernten.
Dass man den Armen helfe, darf man kein Opfer scheuen.	Um den Armen zu helfen nebo Den Armen zu helfen, darf man kein Opfer scheuen.

C) Infinitiv za věty přirovnávací, uvedené spojkou als dass.

Der Kranke ist zu schwach, als dass er ausgehen könnte.	Der Kranke ist zu schwach, um aus gehen zu können.

Věty účelné, uvedené spojkou damit nebo dass, a věty přirovnávací, uvedené spojkou als dass, nahrazovat lze infinitivem s um zu, ač je-li podmět ve hlavní i ve vedlejší věti týž.

Wendet die Construction mit dem Infinitiv an:

1. Damit man sprechen lerne, muss man hören können. — 2. Wir essen, damit wir leben; aber wir leben nicht, damit wir essen. — 3. Dass er sich die Hände nicht verbrenne, gebraucht der Schmied die Zange. — 4. Dass sie die Armen unterstützen könnte, wünschte sich die Kaiserin Maria Theresia ein langes Leben. — 5. Wir baden, damit wir uns erfrischen. — 6. Der Wanderer beeilt sich, damit er noch vor Anbruch der Nacht die Stadt erreiche. — 7. Hannibal hat Gift genommen, dass er nicht in der Gefangenschaft sterben müsste.
8. Du kennst zu wenig die Gegend, als dass du ohne Führer gehen könnešt. — 9. Der Mensch ist zu schwach, als dass er gegen die Kräfte der Natur aufkämpfen könnte.

Ist in folgenden Sätzen die Infinitivconstruction statthaft?

1. Die Eltern schicken die Kinder in die Schule, damit sie in allem Guten unterrichtet werden. — 2. Man bindet den bösen Hund an, damit er niemanden beiße.

D) Infinitiv za věty spůsobu, uvedené spojkou **ohue dass**.

Oft schlägt der Blitz ein, ohue dass er zündet.

Často uhodi hrom a nezapaluje.

Der Unbesonnene handelt, ohue dass er überlegt hätte.

Prehlý jedná a neuvážil.

Titus begab sich keines Abends zur Ruhe, ohue dass er eine gute That vollbracht hätte.

Titus neodebral se nikdy na lůžko, by nebyl vykonal některý dobrý skutek.

Věty spůsobu, uvedené spojkou **ohue dass**, nahrazovati lze infinitivem s **ohue že**, ač je-li ve hlavní i vedlejší větě týž podmět.

Wendet die Construction mit dem Infinitiv an:

1. Viele finden das Glück, ohue dass sie es suchen. — 2. Der Leichtfertige hört die Ermahnungen, ohue dass er sich bessert. — 3. Das Unglück kommt, ohue dass es gerufen wird. — 4. Der römische Kaiser Titus begegnete keinem Römer, ohue dass er ihn zuerst begrüßt hätte. — 5. Das Huhn schluckt keinen Tropfen Wasser, ohue dass es zum Himmel aufblicken würde. — 6. Der rechte Mann thut seine Pflicht, ohue dass

Oft schlägt der Blitz ein, ohue zu zünden.

Der Unbesonnene handelt, ohue überlegt zu haben.

Titus begab sich keines Abends zur Ruhe, ohue eine gute That vollbracht zu haben.

er auf Neid und Verleumdung achtet. — 6. Von Sorgen und Kummer ergraut man , ohne dass man alt geworden ist.

Ist in allen folgenden Sätzen die Infinitivconstruction möglich?

1. Die Zeit entsteht, ohne dass man daran denkt. — 2. Das Unglück erscheint, ohne dass man es ahnt. — 3. Selten wird jemand reich, ohne dass er sich bemühen würde. *✓ ✓ ✓*

II. Příčestí.

Úkol 61.

Příčestím pronášeti lze jen takové věty vedlejší, které mají s větou hlavní jeden a týž podmět.

A) Příčestí za větu příslovkovou:

a) času:

Als Cäsar den Rubicon überschritt, rief er: „Die Würfel sind gefallen!“

Nachdem ich von der Reise zurückgekehrt war, habe ich wieder mein Amt angetreten.

Nachdem die Karthager besiegt worden waren, baten sie um Frieden.

Den Rubicon überschreitend, rief Cäsar: „Die Würfel sind gefallen!“

Von der Reise zurückgekehrt, habe ich wieder mein Amt angetreten.

Besiegt, baten die Karthager um Frieden.

b) spůsobu (okolnosti provázející děj hlavní):

Die Christen beten, indem sie die Hände falten.

Die Christen beten, die Hände falten.

c) přičinné:

Viele Menschen arbeiten, nur weil sie durch Notth gezwungen werden.

Viele Menschen arbeiten, nur durch Notth gezwungen.

d) podmínečné:

Wenn sie sich einigen, werden auch die Schwachen mächtig.

Geeinigt werden auch die Schwachen mächtig.

e) připouštěcí:

Wiewohl ich ermüdet war, konnte ich doch nicht einschlafen.

Wiewohl ermüdet, konnte ich doch nicht einschlafen.

Pozn. Příčestí připouštěcí z pravidla nebyvá kladenno bez spojky připouštěcí.

Drücket die Nebensätze in folgenden Satzgefügen durch Participien aus:

1. Als Salomon einst in seinem Garten lustwanderte, hörte er die Thiere sprechen. In dem er sein Ohr neigte, lauschte er, damit er vernähnte, was sie einander sagten. Alle sprachen den bittersten Tadel über ihn aus. Der König entfernte sich gleich von dem Orte, in dem er seine Schritte beschleunigte.

2. Als ich im Grase saß, erblickte ich eine Schlange. — 3. Als das Heer vom Feldzuge heimkehrte, wurde es von dem Volke festlich begrüßt. — 4. Als Varus seine Niederlage voraussah, gab er sich selbst den Tod. — 5. Kaiser Maximilian verstieg sich, in dem er eine Gemse verfolgte, auf eine Felsenwand.

6. Indem man lehrt, lernt man. — 7. Cäsar sank, in dem er aus dreiundzwanzig Wunden blutete, bei der Bildsäule des Pompejus nieder.

8. David floh, weil er von Saul verfolgt wurde, in die Wüste. — 9. Weil sie der Ausdauer entbehren, verfehlten viele ihr Ziel. — 10. Die Spartauer, da sie an alle Mühen gewöhnt waren, leisteten im Kriege tüchtige Dienste. ^{35/5. 10.}

11. Die Orgel, wenn sie würdevoll gespielt wird, stimmt jeden zur Andacht. — 12. Wenn sie zu sehr gespannt werden, reißen selbst die stärksten Saiten. — 13. Das Sprichwort, wenn es unrichtig angewendet wird, ist kein wahres Wort.

14. Columbus verlor den Mut nicht, obwohl er von den Matrosen mit Rache bedroht wurde. — 15. Die Wahrheit, wenn sie auch jeden überzeugt, hat doch ihre Gegner. ^{25/5. 10.}

B) Příčestí na místě vztažných vět přivlastkových.

Úkol 62.

Souvěti: Ein Wort, welches zur rechten Zeit gesprochen wird, kann mächtig wirken.

Vazba příčestím: a) Ein zur rechten Zeit gesprochenes Wort kann mächtig wirken.

b) Ein Wort, zur rechten Zeit gesprochen, kann mächtig wirken.

Pravidlo: Na místě vztažné věty přivlastkové lze klásti příčestí, kteréž se klade tvarem přivlastkovým před, ale tvarem přisudkovým za podstatné jméno.

Pozn. Vztažných vět přívlastkových, jichž výrok jest jmenný přísudek se sponou *sein*, nelze vyjadřovati příčestím slovesa *sein*. (Vypustí-li se spojka i spona, stane se z vět takých pouhý přívlastek, po případě přistávka.)

David schonte Sauls, der sein bitterster Feind war. Zkr. David schonte Sauls, seines bittersten Feiudes.

In welchen der folgenden Säye ist die Construction mit dem Particíp statthaft?

1. Flüsse entstehen aus Bächen, welche zusammenfließen. — 2. Wetter, die langsam ziehen, schlagen am schwersten. — 3. Der Hirsch bemerkt sogleich jede Gefahr, welche ihm droht. — 4. Wer begrüßt nicht freudig die Schwalben, die wiederkehren?

5. Eine Freude, welche mit niemandem getheilt wird, ist nur eine halbe Freude. — 6. Karthago war eine Ansiedelung der Phönizier, welche der Sage nach um das Jahr 880 von Dido gegründet worden ist. — 7. Die Zeit, welche nicht gut benützt wurde, hat für uns keinen Wert. — 8. Handlungen, welche oft wiederholt wurden, werden zur Gewohnheit.

9. Die Augen, welche die Wache des Körpers sind, beschützen uns vor Gefahren. — 10. Dem Körper, der der Sitz der Seele ist, sollen wir alle Sorgfalt widmen. — 11. Ehre deine Mutter, welche deine treue Führerin im Leben ist! — 12. Im Wasser leben zahllose Thierchen, welche kaum sichtbar und der Gesundheit des Menschen doch sehr nachtheilig sind. X ~~zu schaen~~.

D) Přímá řeč a nepřímá. — Die directe und die indirecte Rede.

Úkol 63.

I. O větosledu a dělidlech v řeči přímé i nepřímé.

Řeč přímá:

Solon sagte: „Vor seinem Tode ist niemand glücklich zu preisen.“ „Vor seinem Tode ist niemand glücklich zu preisen,“ sagte Solon. „Vor seinem Tode,“ sagte Solon, „ist niemand glücklich zu preisen.“

Řeč nepřímá:

Solon sagte, dass niemand vor seinem Tode glücklich zu preisen ist. Solon sagte, niemand sei vor seinem Tode glücklich zu preisen.

Otzáka přímá:

Frage dich jeden Abend: „Bin ich wiser und besser geworden?“

Otzáka nepřímá:

Frage dich jeden Abend, ob du wiser und besser geworden bist.

II. O časech a spůsobech slovesa v řeči nepřímé.

A) Kterak převésti v nepřímou řeč větu pronesenou indikativem.

V řeči přímé:

1) indikativ přítomného, minulého nebo budoucího času.

Cäsar sagte: „Ich will lieber der erste in Gallien, als in Rom der zweite sein.“

Das Schaf klagte dem Zeus: „Herr, du hast mich allzu wehrlos erschaffen und ich muss von allen Thieren viel leiden.“

Sokrates sagt: „Die Seele des Menschen ist vom Himmel und wird in den Himmel zurückkehren.“

2) indikativ času souminulého.

Der Gesandte des Pyrrhus berichtete seinem Könige: „Rom kam mir vor wie ein großer Tempel und der Senat wie eine Versammlung von Göttern.“

B) Kterak imperativ řeči přímé vyjádřiti v nepřímé.

V řeči přímé imperativ.

Tobias ermahnte seinen Sohn: „Hab immer Gott vor Augen.“

Christus gebietet: „Liebe deinen Nächsten!“

C) Konjunktiv a kondicional řeči přímé zůstává nezměněn v řeči nepřímé.

1) Konjunktiv.

„Spare bei Zeiten, dass du im Alter nicht Hunger leidest,“ lehrt ein Sprichwort.

V řeči nepřímé:

konjunktiv téhož času, jako v řeči přímé.

Cäsar sagte, er wolle lieber der erste in Gallien, als in Rom der zweite sein.

Das Schaf klagte dem Zeus, er habe es allzu wehrlos erschaffen und es müsse von allen Thieren viel leiden.

Sokrates sagt, die Seele des Menschen sei vom Himmel und werde in den Himmel zurückkehren.

konjunktiv času minulého.

Der Gesandte des Pyrrhus berichtete seinem Könige, Rom sei ihm wie ein großer Tempel vorgekommen und der Senat wie eine Versammlung von Göttern.

V nepřímé **konjunktiv** opsaný slovesy sollen, mögen.

Tobias ermahnte seinen Sohn, er möge Gott immer vor Augen haben.

Christus gebietet uns, dass wir unsern Nächsten lieben sollen.

Ein Sprichwort lehrt, man möge bei Zeiten sparen, dass man im Alter nicht Hunger leide.

2) Kondicional.

Pyrrhus sagte über Fabricius: „Eher könnte die Sonne von ihrer Bahn abirren, als dieser Römer von dem Wege der Tugend.“

D) Konjunktiv přítomný řečí přímé zaměňuje se v kondicional, jestliže by se tvar konjunktivní nerozeznával od indikativního.

Die Esel beklagten sich beim Zeus: „Herr, die Menschen gehen mit uns grausam um!“

Aurora beklagte sich unter den Göttern: „Ich werde von den Menschen wenig geliebt und am wenigsten von denen, die mich am meisten besingen und preisen.“

Položte v obou příkladech slovo „Menschen“ singularem a přímou řec převeďte v nepřímou.)

E) Kondicional v řeči neprímé na označenou, že výpověď není ke pravdě podobná.

Přímou řeči: Mein Freund sagte mir: „Ich bin krank.“

Nepřímou: a) Mein Freund sagte mir, er sei krank. (Věřím.)

b) Mein Freund sagte mir, er wäre krank. (Pochybuji.)

Přímou řeči: Mein Freund sagte mir: „Ich war krank.“

Nepřímou: a) Mein Freund sagte mir, er sei krank gewesen.

b) Mein Freund sagte mir, er wäre krank gewesen.

Pyrrhus sagte über Fabricius, dass eher die Sonne von ihrer Bahn abirren könnte, als dieser Mann von dem Wege der Tugend.

Die Esel beklagten sich beim Zeus, dass die Menschen mit ihnen grausam umgingen (za umgehen).

Aurora beklagte sich unter den Göttern, sie werde von den Menschen wenig geliebt und am wenigsten von denen, die sie am meisten besängen und preisen (za besingen, preisen).

Úkol 63.

A) Übertraget die directe Rede in die indirecte.

Franklin sagt: „Tugend allein ist der wahre Adel.“

Ein Sprichwort sagt: „Morgenstunde hat Gold im Munde.“

Ein Winzer, der auf dem Todbett lag, sagte zu seinen Kindern: „In unserem Weinberg liegt ein Schatz; grabt nur danach!“

Wir beten zu Gott: „Erlöse uns von allem Übel!“

Kurz vor seinem Tode soll Kaiser Augustus seine Freunde gefragt haben: „Habe ich meine Rolle gut gespielt?“ Und auf ihre bejahende Antwort soll derselbe gesagt haben: „Also klatschet mir Beifall!“

Ptolemäus behauptete: „Die Sonne sammt allen Sternen dreht sich um die Erde.“ (Glaubwürdig?)

Die chinesischen Priester lehrten: „Ein Drache trägt die Erde, und wenn er sich bewegt, so gibt es ein Erdbeben.“ (Glaubwürdig?)

Norwegische Schiffer erzählen: Im nördlichen Theile des Atlantischen Oceans wohnt ein Seelingehener, welches gleich einer schwimmenden Insel sich zuweilen aus den Fluten erhebt und schon manchem Schiffer verderblich geworden ist. An einem heiteren Tage, als das Meer ruhig war, kam das Thier herauf und streckte seine Arme aus, die stärker sind als die stärksten Mastbäume. So blieb es liegen, bis die Sonne untergegangen ist; dann sank es in die Tiefe hinab und verursachte einen Sturm, welcher die größten Schiffe zerstörte. (Glaubwürdig?)

Der Köhler und der Bleicher.

Ein Köhler sagte zu einem Bleicher: „Ziehe zu mir in mein Hans; es ist dort Raum für uns beide!“ Der Bleicher antwortete aber: „Nein, das ist nicht recht möglich; denn was ich weiß mache, wirdest du mir schwarz machen.“

Die bleibenden Güter.

Ein reicher Kaufmann wurde von dem Könige gefragt, wie viel Vermögen er habe. „Tausend Gulden,“ antwortete der Kaufmann. Der König wollte nicht glauben, dass er so wenig hätte. Da sagte der Kaufmann weiter: „Tausend Gulden habe ich einem Armenhause geschenkt, und die sind mein Eigenthum. Mein übriges Geld muss ich nach meinem Tode zurücklassen; aber jene Summe, welche ich den Armen geschenkt habe, die gehört mir, die wird mich in die Ewigkeit begleiten.“ X APP.

B) Übertraget die indirekte Rede in folgendem Aufsatze in die directe:

Herodot meldet uns, Psammetich, König der Ägypter, habe einst erforschen wollen, welche wohl die älteste Sprache gewesen sei. Zu diesem Zwecke habe er zwei neugeborene Kinder einem Hirten übergeben, damit er sie in der Einsamkeit aufziehe und habe ihm den Befehl ertheilt, kein einziges Wort vor ihnen zu sprechen, und wohl darauf zu achten, welches Wort sie zuerst hervorbringen würden. Nach einiger Zeit hätten die Kinder, die Hände ausstreckend, „bekos“ gerufen. Nach vielfachen Erforschungen habe man erfahren, dass die Phryger das Brot „bekos“

nennen, und darnach glaubte man, dass die Phryger das älteste Volk der Erde seien.

Úkol 64.

Přeložte na jazyk německý:

Pokora.

Když zbožnému Gottfriedovi z Bouillonu nabízeli korunu královskou v Jerusalémě, zvolal hrabě pokorně, že nechce korunou zlata zdobiti čelo své tam, kde Spasiteli dána byla koruna trnová.

Kterak poučil Sokrates neskromného Alkibiada.

Alkibiades vychloubal se kdysi svými statky. Sokrates, učitel jeho, pokořil jej vtipným spůsobem. Kázal mu zajiště, by na mapě vyhledal Attiku. Což když učinil Alkibiades, velel mu Sokrates, by nalezl místa, kde leží jeho statky. Alkibiades odpověděl, že pozemky jeho nejsou na mapě znamenány. Tuť pravil Sokrates: „Těš se statkům, které si zdědil, ale nechlub se jimi; jsou nepatrnnou země částkou.“

Curius Dentatus a Samnitane.

Když byl Curius Dentatus poprve v Římě konsulem, Samnitane poslali k němu vyslance, kteří by s ním o mír jednali. Kteřížto (diese) zastihli jej u ohniska, an si zeleninu za pokrm vařil. Když pak mu zlaté nádoby darem nabízeli, Curius usmál se řka: „Touží-li po zlatě, kdož na mále přestává? Nechci sám zbohatnouti, ale přál bych, aby Řím vládl lidem, kteří jsou bohati zlatem a statky.“

E) Mnohonásobně složené věty. Obvětí. — Mehrfach zusammengesetzte Sätze und Perioden.

Úkol 65.

Příklady vět mnohonásobně složených.

a) Přířaděných:

1. Des Stromes Weste kehret niemmer wieder; das Wort kehrt nicht in deinen Mund zurück; darum überlege jedes deiner Worte. —
2. Befiehl dich Gott; sei stark in Not; gib Armen Brot; denk' an den Tod!

b) Podřaděných:

3. *Kinder, welche zur Zeit einer großen Thauerung heranwachsen, lernen die Gaben Gottes höher achten, weil ihnen die Mutter jedes Stücklein Brot, das sie verzehren sollen, nur unter Seufzern abschneidet.* — 4. *Sprich nie etwas Böses von einem Menschen, wenn du es nicht gewiss weißt; und weißt du es gewiss, so frage dich: warum erzähle ich es?* — 5. *Wer viel von Lebenden spricht, muss bald über das Gute, bald über das Böse erröthen, das er von ihnen gesagt hat; über das Gute, weil sie es oft wieder verderben; über das Böse, weil sie es oft wieder gutmachen.*

Příklady obvěti.

a) Dvojčlenná obvěti. — Zweigliedrige Perioden.

1. *Wie ein Licht sich schneller verzehrt, wenn es dem Windzug ausgesetzt ist; so verzehrt sich das Leben rascher, wenn es von Leidenschaften beunruhigt wird.*

2. *Wie der Tropfenfall endlich auch den härtesten Stein anshöhlt; so kann der Mensch durch Fleiß und Ausdauer auch die beschwerlichste Arbeit vollführen.*

3. *Wie ein Dolch, je spitzer er ist, desto leichter eindringt; so geht auch das böse Wort desto tiefer ins Herz, je feiner es geschliffen ist.*

b) Trojčlenné obvěti. — Dreigliedrige Periode.

4. *Weil der Adler den höchsten Flug hat und nur auf Bergen von bedeutender Höhe horstet; weil er an edler Gestalt, an Kraft und Schnelligkeit alle Thiere seines Geschlechtes übertrifft: so wird er mit Recht der König der Vögel genannt.*

c) Čtyřčlenná obvěti. — Viergliedrige Perioden.

5. *Wenn auch einige Thiere an Gestalt den Menschen ähnlich sind; wenigstens andere sie an Körperkraft und an Schärfe einzelner Sinne übertreffen; wenn auch viele derselben merkwürdige Beweise von Klugheit geben: so bleibt doch zwischen ihnen und den Menschen eine ungeheuere Kluft, über welche sich die Thiere auf keinerlei Weise den Menschen anzunähern vermögen, weil ihnen die Vernunft und deren Ausdruck — die Sprache fehlt.*

6. *Wenn je wieder ein Feind hereinbrechen sollte, um unsere Freiheit in Ketten zu schlagen: dann erhebe sich die waffenhafte Jugend des ganzen Landes; dann lege jeder seine Gabe auf dem Altare des Vaterlandes nieder; dann lebe nur ein Vorsatz in allen Herzen — der große Vorsatz, entweder zu siegen oder zu sterben.* A. B.

Slovník německo-český.

M

der Mal, g. es, pl. e, úhoř
das Nas, g. Nase, pl.
Üser, zdechlina
abslüthen odkvéstí
abbrechen ulomiti
der Abend, g. s, pl. e,
večer; abends, des Abends
na večer [vánky]
die Abendröthe vočerní čer-
der Abendstern, g. s, pl. e,
večernice
aber ale, však
aberglücklich pověrečný
abfallen odpadnouti
abfassen složiti, sepsati
abhängen (von etw.) závi-
seti (na čem)
abhängig (von etw.) závislý
(na čem)
abhärten otužiti
abhauen useknouti
abheßen (dat. předim.) spo-
moci čeho (od čeho)
abirren zblouditi
abklíhlen ochladiti
ablegen odložiti
abnehmen sejmouti, (den
hut) smeknouti (klobouk); der Tag nimmt
ab dne ubývá

abpflichten urlounouti
abreisen odcjeti
abschaffen (slab.) odstraniti,
zrušiti
abscheren ostříhati
der Abschent, g. s, necluſ,
osklivost
abschicken odeslati
abschliezen uzavřiti
absenden = abschicken
die Absicht, pl. en, úmysl
absondern odloučiti
abstatten (splatiti) einen Be-
such abstatten návštěvu
učiniti; sein Beileid ab-
statten projeviti sou-
strast
absterben odumřiti
das Absterben úmrť
abstumpfen otupovati
abwarten vyčkatи
abweichen odchylovati se
abwesend nepřítomný
abwischen utřisti
abzählen splatiti
achtgeben (auf s alk.) pozor
miti (nač)
achten 1. (einer Sache nebo
auf eine S.) dbati (čeho)
vážiti si; 2. jmdu. achtet
ctiti koho
die Achtung úcta

áčjen vzlykati
der Acker, g. s, pl. die
Acker, pole, role
der Ackerbau, g. s, orba
der Ackerbauer, g. s, pl. —,
rolník
ačteri orati
der Adel, g. s, šlechta
der Adelstand, g. es, stav
šlechtický
der Adler, g. s, pl. —,
orel
der Affe, g. n, pl. n, opice
Agram, g. s, (vl. jm. rodu
stř.) Záhřeb
Ägypten, g. s, Aegypt
der Ägyptier, g. s, pl. —,
Aegyptan
ägyptisch aegyptský
ähnen tušiti
ähnlich podobný
die Ähnlichkeit podoba
die Ähre, pl. n, klas
allein 1. (náměstka) samo-
ten, sám; 2. (spojka) ale
der Alleinherrschér, g. s,
pl. —, samovládce
aller, alle, alles všecek,
všecka, o; veškeren, ve-
škera, o
allerlei všelikery, rozličný
allerorten všude

allgemein obecný, všeobecný	andächtig pobožný, zbožný	aufkämpfen gegen etwas bojovati proti komu, s kým anklagen (jmdn. eines Verbrechens) obžalovati, viniti (koho zločinem)
die Allmacht všemohoucnost, všemoc	das Andenken, g. s, pl. —, památka	der Ankläger, g. s, pl. —,
allmächtig všemocný	d. d. d. andere jiný	Žalobec
allmächtlich poněkam, ponamalu	ändern změniti	ankleiden obléci
alltäglich všední, obyčejný	anderthalb päldruhého	ankommen (wo) 1. přijíti (kam); 2. es kommt auf dich an, záleží na tobě, jest na tobě
allzu, allzusehr příliš	Andreas Ondřej	die Ankunft příchod
das Allmosen, g. s, almužna	Aeneas Aeneas	anlaufen; das Fenster läuft an okno navlhává
die Alpen Alpy	die Anekdote anekdota	anlegen založiti k. p. einen Garten
als když, než; als dass přel.	anempfehlen doporučovati	ausleiten naváděti, vésti
pouhým kondicionalem	anerkennen uznávati	annähren přidělati; řeuer annähren oheň rozdělati
also tak, tedy	der Anfang, g. s, pl. die Anfänge, počátek	annähren přiměti, naměřiti
alt starý; alt werden stárnouti	ansangen (mit etw.) začítí, počítí, začinati od čeho	annähren přišisti
der Altar, g. s, pl. die Altäre, oltář	ansetzen podněcovati	sich annähern přiblížiti se
das Alter, g. s, věk, stáří	anslehnit vzývati	annehmen přijati, sich jindes annehmen ujati se, za-
das Alterthum, g. s, 1. starověk; 2. starožitnost, pl. die Alterthümer	angeben udati	statii se koho
alterthumských starožitný, starobyly	angehören náležeti, přináležeti, patřiti	anordnen nařídit, přikázati
astronomický starořímský	angehörig příslušný, náležity; die Angehörigen	die Anordnung nařízení
die Ameise mravenec	příbuzní, domácí	anpreisen vychvalovati
Amerika, g. s, (vl. jm. str. rodu) Amerika	die Engel, pl. u, udice	anrufen vyzývati
das Amphibium, g. s, pl. die Amphibien, obojživelník	die Angelegenheit, pl. en, záležitosť	anrühren (Acc.) dotknouti se čeho
das Amt, g. es, pl. die Ämter, úřad, hodnost	angeli ryby chytati udice	anschauen (Acc.) hleděti nač
an na, při, ve, po	angemessen příslušný, připadný; angemessen sein (s dat.) rovnati se čemu,	der Anschein, g. s, vzezření
anbauen sázeti, zasiti, přestovati	srovnávati se s čím	ausdříjet postřeliti
anbeten vzývati	angenehm příjemný	anschwelen nabobtnati; (o
anbieten nabízeti	angreifen napadnouti	řece) rozvodnitise; pom.
anbinden přivázati	der Angriff, g. s, pl. e, útok	slvs. sein; 2. přičinné
der Anblick, g. s, pl. e, pohled (nač)	die Angst úzkost, strach	slvs. == nadmouti, roz-
der Anbruch počátek	die Angstlichkeit úzkostlivost	vodniti (pom. haben)
die Andacht pobožnost	anhästen přidržovati, naváděti, zu etwas anh. vésti k čemu	G*
	anhaltend ustavičný, stálý	
	anhören poslouchati	

ansehen 1. patřiti (nač),
2. jmdn. fir etw. ansehen
pokládati (koho zač)
die Anſicht 1. pohled, 2.
mínení
anspannen připrálhnouti,
zapřáhlhnouti
die Anſtalt, pl. en, ústav
der Anſtand, g. es, slušnost
anständig slušny, adv. slušně
anstatt (Gen.) na místě, za
anstecken nakaziti
ansteckend nakažlivý
die Anſtrengung namáhání
anthun 1. výčelati (komu
cos), 2. odíti
Anton Antonín [lézti
antreffen zastihnuti, na-
antreten (Acc.) nastoupiti
nač; ein Amt antreten
uvázati se v úřad; eine
Reise ant. vydati se na
costu
die Antwort, pl. en odpověď
antworten odpověděti
anwendet (Acc.) užiti, uží-
vati čeho
angelegen oznámiti, ukazo-
vati, udávati
anzünden zapáliti, rozžíti
der Apfel, g. s, pl. die
Äpfel, jablko
der Äpfelbaum, g. s, pl.
—bäume, jabloň
Apollo Apollo, gen. Apol-
lona neb Apollina
der Apostel, g. s, pl. —,
apostol
die Apotheke lékárna
der April, g. s duben
die Arbeit, pl. en práce
arbeiten an (Dat.), praco-
vati o čem,

der Arbeiter, g. s, pl. —,
dělník
arbeitsam pracovitý, při-
činlivý
arg zlý; ärger horší
der Arm, g. es, pl. e, rámě,
náručí
arm an (Dat.) chudý čím,
nač; arm werden zchud-
nouti
die Armee, pl. n, armáda,
vojsko
das Armeuhans chudinec
die Armut chudoba, chu-
dina
die Art, pl. en spůsob, druh
artig spůsobný, zdvořilý
die Arznei, pl. en, lék
der Arzt, g. es, die Ärzte,
lékař
ärztlich lékařský
die Asche popel
Asien, g. s, (r. stř.) Asie
der Äst, g. es, pl. die Äste,
větve
der Astronom, g. en, pl. en
hvězdář, astronom
Athen, s, (vl. jm. r. stř.)
Athény (v češ. pl.)
der Athener, g. s, pl. —,
Athénan
athmen (Acc.) dýchati čím
das Athmungsorgan g. s,
pl. e, dýchací ústroj
atlantisch Atlantský
auch také, též, i
der Anerödhs, g. en, pl. en,
tur
auf na, do, po, ku
auf! vzhůru
aufbauen vystavěti
aufbewahren uschovati
aufbliesen vzhlédnouti
ausbrechen odcházeni, na
odchodu být; ich bin
aufgebrochen
auffangen zachytiti
auffressen sežratí
aufführen uvéstí, 2. vy-
stavěti (eine Mauer); sič
aufführen chovati se
die Aufführung 1. chování
(mravní); 2. stavba
die Ausgabe úloha
aufgeben uložiti
aufgeblasen nadutý [ci]
aufgehen vycházeti (o slun-
aufthalten zdržovati; sič
aufthalten zdržovati se,
pohybati, meškatí
aufheben 1. vyzdvihnouti,
2. zrušiti
aufhören přestati, přestávatí
aufleben oživnouti
auflesen sesbíratí
auflockern načechrati, na-
kypřiti
sič auflösen rozpadnouti se
aufmachen otevřiti
aufmerksam pozorlivý
aufnehmen přijmouti
aufräumen ukliditi
aufrecht přímo, vzhůru, kol-
mo; aufrechtstehen kolmo
stati, přímo stati
aufrichtig gegen jemanden
upřímný komu
die Aufführung, pl. en nápis
auffchieben odkládati, od-
ročiti
sič auffchwingen vznéstí se
die Aufführung dohled, dozor
auffrießen vypučeti
auffringen vyskočiti
aufständisch povstalecký; die
Aufständischen povstalci

aufstellen vstávati	die Aussdauer vytrvalost	ausreden 1. vymluviti, 2.
ausstellen postaviti; sich aufstellen postaviti se; ein Gesetz aufstellen zákon stanoviti [dávati	ausdienet dosloužiti, vysloužiti	domluviti; sich ausreden (auf s akk.) vymluvati se (čím)
aussuchen vyhledati, vyhle-	der Ausbruch, g. es, pl. -bruk, výraz, vyjádření	auerrotten vyplementi, vypuditati
der Auftrag, g. es, pl. die Aufträge, rozkaz	auserkiesen vyvoliti	ausrufen zvolati
austrennen rozpárat	aussliegen vyletäti	ausruhen odpočinouti si
austreten stoupati, vystou-	der Ausflug, g. es, die Ausflüge, vycházka	die Aussaat setba
piti, vykračovati	ausflíhren vyvésti, vyvá-	ausstáti rozsvatati
aufziehen odchovávati	žeti, vykonati	auschleißlich výlučně
der Aufzug, g. es, pl. die Aufzüge, právod	ausgähren vykysati	aussehen vydati, ostaviti
das Auge, g. s, pl. n, oko	der Ausgang, g. s, pl. die Ausgänge, 1. východ,	ausstingen dozpívati; (das Lied ist ausgesungen)
der Augenblick, g. s, pl. e, okamžení, okamžik	2. konec	ausspredjeni vysloviti, pro-
augenblicklich v okamžení	ausgeben 1. vydati, 2. sich	néstati
das Augenglás, pl. die Augengläser, brýle	für jmdn. ausgeben vydávati se za koho	der Ausspruch, s, die Aussprache, výrok, výpověď
das Augenlid, pl. ev, klapka, víčko u oka	ausgehen vyjítí ven, na procházku jítí	ausplakovati
der August, g. s, srpen	ausgelassen rozpustilý, ne-	ausstaaten obdařiti, opa-
aus ze	zbedný	třiti, nadati koho čím
ausackern vyorati	die Ausgelassenheit rozpustilost	ausstellen vystaviti; ein
ausarbeiten vypracovati	ausgezeichnet výtečný, zna-	Zenguis ausstellen vy-
der Ausbau, g. es, vysta-	menitý	svádění vydati
věni, dostavění	ausgleiten uklouznouti,	aussterben vymřiti, vyhy-
ausbedingen vymínti	sklouznouti	nouti
ausbesseru spraviti, opraviti	ausgraben vykopati	ausstrecen rozpínati, vze-
die Ausbildung vzdělání	aushačení vyklopati, vy-	pnouti
ausblafen vyfouknouti, sha-	sekati [mílati]	ausstreuken roztrousiti, roz-
siti	ausöhleu vyhloubiti (vy-	siti
ausborgen vypújčiti si	ausjáten pláti, vypleti	Australien, s, Australie
ausbrechen 1. vylomiti, ih-	auslehren vyměsti, zaměsti	ausstreten 1. vystoupiti, 2.
h. ausg. 2. vypuknouti	auslíhlen vychladnouti	rozvodniti se
(o ohni) das Feuer ist ausgebrochen	die Auslage, pl. n, výloha, útrata	ausstrocknen 1. vyschnouti,
ausbreiten rozšířiti, rozpl-	das Ausland, g. es, cizina	2. vysušiti
nati, rozprostírati; sich ausbreiten rozšířiti se	der Ausländer, g. s, pl. —, cizozemec, cizinec	auswandern vystehovati se,
der Ausbruch, g. s, pl. die Ausbrüche, výbuch	ausstefern vydati	odejiti; idž bin ausge- wandert
	auslösen vykoupiti, vy-	ausweichen vyhýbatí se
	platiti	auswerfen vyhazovati co, soptiti čím
		auswinden (die Wäsche) vy- ždímati

aufser kromě, mimo, bez;
aufser Sorgen sein býti
bez starosti, nemítí
starostí
außerdem mimo to, kromě
toho
d. d. d. äußere vnější; das
Äußere vnějšek
außerhalb kromě, mimo
außerst nejvýš, velice
auszahlen vyplatiti
auszeichnen vyznamená-
vati; sich ausz. vynikati
das Ave Maria! Zdrávas
Maria! pozdravení an-
dělské, (klekání)
die Axt, pl. die Axta, sekora.

B.

Babylonien (vl. jm. střed.
rodu) Babylonie; babyl-
onisch babylonský
der Bach, g. es, pl. die
Bäche, potok
baken péci (z mouky),
smažiti
der Backen, g. s, pl. —,
tvář, líc
der Backenknochen, g. s, pl.
—, klení kost
der Backenzahn, g. s, pl.
—zähne, třenovní zub
der Bäcker, s, pekař
das Bad, g. es, pl. die
Bäder, koupel, lázeň
baden 1. koupati, 2. kou-
pati se
die Badereise cesta do
lázní, eine B. machen
do lázníjeti
die Bahñ, pl. en dráha
der Bahnhof, g. es, pl. die
Bahnhöfe, nádraží

der Bahnvächter, g. s, pl.
—, hlášec při dráze
die Bahre, pl. u, máry
Baiern, g. s, Bavory
bald brzo, brzy
der Ball, g. es, die Bälle,
mič; ples
der Band, es, die Bänder
svazek (knihy)
das Band, g. es, pl. die
Bänder, stužka
die Bank, die Bänke, lavice
bar 1. bareš Gelb hotové;
2. (s gen.) prost, práz-
dén; aller Ehren bar vši-
cti prázden
der Barbar, en, barbar
der Bär, en, medvěd
barnherzig milosrdný
das Barometer, g. s, pl. —,
tlakoměr
der Bart, g. es, pl. die
Bärte, vous
bartlos bezvousý
die Bastei, pl. eit, hradba
bauen stavěti; auf jmén.
b. spoléhati na koho
der Bauer, g. u, pl. u,
sedlák, rolník
die Bäuerin, pl. die Bäue-
rinnen, selka
der Baum, g. es, die
Bäume, strom
das Baumaterial, g. s, pl.
die Baumaterialien, sta-
vivo
der Baummeister, g. s, pl.
—, stavitel
die Baumwolle bavlna
der Bauplatz, g. es, pl. die
Baupläže, stavební místo
das Bauwerk, g. s, pl. e,
budova, stavba

beantworten odpovídati nač
bearbeiten zpracovati, zdě-
lati
bebauen vzdělávati
beběti třásti se, chvíti se
der Bedačt rozvalka
bedauern (Accus.) litovati
(čeho)
bedauernswert politování
hoden
bedecken pokrývati
bedeuten znamenati, vy-
znamenávati
bedeutend adj. znamenitý;
adv. znamenitě, valně
bedienen (Acc.) posluhovati
(komu)
sich bedienen (wessen) uží-
vati čeho (potřebovati,
upotřebiti čeho)
bedingen vymínti
bedrohen (imdu. mit etu.)
ohrožovati koho čím
bedürfen (s gen. předm. vo
mluvě spisovné, s akk.
ve ml. obec.) potřebo-
vati, potřeben býti čeho;
též iž bedarf jest mi
potřebi, třeba (čeho)
das Bedürfnis, g. nisseš,
pl. nisse, potřeba
bedürftig (Gen.) potřeben
čeho
sich beeilen pospišiti si
beenden ukončiti
der Befehl, g. s, pl. e,
rozkaz; einen Befehl er-
theilen rozkaz dát, roz-
kaz vydati
befehlen poroučeti, rozka-
zovati; sich befehlen (in
jmde. Schub) poroučeti
se (do ochrany něčí)

befestigen upěvniti	beharren setrvati	belaggen litovati; sich beklagen (über etw.) stözovati si nač
das Besinden, g. s, stav	behaupten tvrditi	bekommen (Acc.) dostati (čeho)
sich besležení (gen. předm.)	die Behauptung výrok, výpověď	sich beslimmen starati se beladen obtížiti
pilen býti, dbáti čeho	beherrſchen (Acc.) vlásti	beslagern obléhati
beslissen ſeiu (gen. předm.)	kým neb čím, komu	die Belagerung obležení
pilen, snažen býti čeho	behifſlich nápomočný	besleben oživiti, oživovati
befolgen (Acc.) zachovávati,	behitten opatrovati, chráni	beslehren, über (Acc.) poučovati o čem
šetřiti čeho	niti; behüte Gott! Böh	beslehdigen uraziti
besfördern dopravovati	zachraň!	die Beleidigung urážka
befreien (jmén. von etw.)	bei při, u, na, v, z, za;	besleuchtten osvítiti, objasnit
osvoboditi, zbaviti, zprostiti koho čeho	bei Gott! při živém	Belgien, g. s, (vl. jm. rodu st.) Belgie
bespruchten oplodniti, zúrodnovati; bespruchtender	Bozel bei meiner Treue!	besleben ráčiti; es beliebt (s inf. s zu) jest libo
Negen úrodný děš	na mou věru!	beslebt obliben
besühlen (etw.) ohmatati;	beichten zpovídati se (čeho)	besellen štěkatí
sahati nač	beide oba	belohnen (jemanden wofür)
sich (wohin) begeben odebrati se, vydati se, jít	der Beifall, g. s, souhlas,	odměniti se komu čeho,
begegnen (jemand.) ich bin	Beifall klatschen tleskati	zač; belohnit werden
begegnet; 1. potkatí	komu (na pochvalu)	odměnu vzítí
koho; 2. přihoditi se	beilegen připojiti, přikládati	die Belohnung odměna
begehren (akk. v obecné mluvě, ve spis. gen.)	das Beileib, g. s soustrast	sich bemächtigen (gen. předmětný) zmocnit se
žádati, přáti si čeho	das Bein, g. es, pl. e,	bemerken pozorovati
die Begeisterung nadšení	kost, hnát, noha	beneßeu vyměřovati
begierig (Genit.) žádostiv	der Beiname, g. — us,	sich bemißhen (um etwas)
beginnen počíti	pl. u, přijmení	snažiti se oč, přičinovati
begleiten doprovoditi	beisanmen spolu, pospolu	beslezen (um etwas)
beglüčen oblažiti	das Beispiel, s, e, příklad	snažen snažení, usilování
sich begütgen (mit etwas)	der Beistand, g. es, pomoc	benachrichtigen zpraviti,
spokojiti se čím, přestávatí na čem	beistehten (s dat. předm.)	uvědomiti
begraben pochovati	pomáhati komu, podporovati koho	benagen ohryzovati
begreifen chápati, pochopiti	beifßen kousati	sich benehmien chovati se
der Begriff, g. es, pl. e,	beitragen přičiniti, přispěti	beneiden (jemdn. um etw.)
ponětí	beizeiten v čas, záhy	záviděti, nepřáti (komu čeho)
begrußien pozdraviti, uvítati	bejahent (Acc.) stvrzovati	
behagen lahoditi, milým býti, chutnati	cos, přisvědčiti čemu;	
behalten podržeti, zachovati	bejahend přivědějíci	
	bekannt známý, povědomý	
	bekehren obrátití (na víru)	
	bekennen (Acc.) vyznávati	
	se, zpovídati se čeho sítj	
	zu einem Glauben bez-	
	kennen vyznávati víru	

benötigen (Acc.) potřebovatí (čeho)	bejhauen přehlžeti, prohlížeti	bessern napraviti; sich b. napraviti se, polepšiti se
benützen (Acc.) užívatí, používatí čeho	bescheiden 1. skrovný; 2. mfrný, skromný	die Besserung polepšení, náprava
beobachten pozorovati	die Bescheidenheit skromnost	beständig ustavičný, stálý;
berauben (jmdu. einer Sache) oloupiti, zbavití koho čeho	beschimpfen tupiti, pohaniti	adv. stále, neustále
die Beräum Berounka	beschlagen pobiti, okovati	bestatten pochovatí, po-
berechnen vypočítati	beschleunigen urychliti	hřbiti
die Beredsamkeit výmluvnost	beschmücken zašpiniti, po-	die Bestattung pohřeb
bereichern obohatcovati	spiniti	bestehen 1. potrvati; auf
bereiten 1. připraviti, spůsobiti, 2. přistrojiti (eine Speise), 3. vyráběti	beschneiden ořezávati	(Dat.) bestehen při čem setrvati, 2. in (Dat.)
bereits již, právě	beschränkt omezen	bestehen, an etw. be-
bereren (Acc.) litovati, želeti, pykatí čeho	beschreiben popisovati	stehen záležeti v čem
der Berg, g. es, pl. e, vrch, hora	beschuldigen (jemdu. wessen) viniti koho (čím, z čeho)	bestehlen okrásti
bergab s vrchu	beschützen (jmdu. vor etw.) chrániti, ochrániti koho čeho neb od čeho	besteigen (Acc.) vylézti nač; ein Pferd besteigen
bergau do vrchu, vzhůru	der Beschützer ochránce	vsednouti na koně (na kůň); den Thron besteigen
der Bergmann, die Bergleute, horník	die Bejähverde brímě, ob-	dosednouti na trůn
das Bergwerk, g. es, pl. e, báň, doly	tiž, nesnáz; stížnost	bestens co nejlépe
berichten oznámiti, vypravovati	sich beschweren (über s akk.) stěžovati si (nač, do čeho)	bestimmen určiti; bestimmt určity
bersten puknouti, prasknouti	beschwörlich obtížný, nesnadný, trudný	besiran potrestati
der Beruf, es, povolání	der Besen, g. e, pl. —, chvoště, koště	sich bestreben snažiti se
berühren (auf s dat.) záležeti na čem	besichtigen prohlédnouti, ohledati	das Bestreben, g. s, snaha
berührt slavný, proslulý	besiegen přemoci	bestrebt sein snažení býtí
besän ositi	besingen opěvovati	der Besud, g. e, pl. e, návštěva
die Besatzung posádka	der Besitz, g. es, jméní, majetek	besuchenu navštíviti
beschädigen porušiti, pokaziti	besitzen mít, držeti	betur modlitvi se
die Beschaffenheit vlastnost	der Besitzer, g. s, pl. —, majitel, držitel	Bethlehém, g. s, Betlém
sich beschäftigen zaměstnávati se	die Besitzerin, pl. —nen, majitelka	die Betonung přízvuk
beschämien zahanbiti	b. d. d. besoudere zvláštní	betrachten pozorovati
	besonders obzvláště	das Betragen, g. s, chování
	besonnen rozvážlivý, rozumný	betragen činiti, dělati, býtí;
		die Länge beträgt 3 Meter délka jest tři metrů;
		sich betrazen chovati se
		betreff, in Betreff vzhledem k čemu, co do
		betreffen 1. týkat se (čeho), 2. ein Unglück hat mich

betroffen neštěstí mi se přihodilo	bewähren osvědčiti, ztvrditi; sīch bewähren osvědčiti se, ztvrozenu býti	bezweifelu (Acc.) pochybovat o čem
betreten (Acc.) vstoupiti (nač)	bewegen 1. slabé: iči habe bewegt (Acc.) hnouti, hýbati (čím), 2. sil. iči habe bewogen přimati	bezwingen přemoci
sich betrüben opiti se, opojiti se	der Beweggrund, g. es, —gritlude, pohantka	die Bibel, pl. u, bibli
betrüben zarmucovati; sīch ilber etv. (Acc.) betrüben rmountiti se z čeho, čím	die Bewegung pohyb, pohybování	die Bibliothek, pl. eit, knihovna
betrübt zarmoucen, truchliv	beweinen (Acc.) plakati, oplakávati koho, čeho	bieder poetivý
die Betrübnis zármutek	der Beweis, des Beweises, pl.	biegen ohnouti, ohýbati,
der Betrüger podvodník	Beweise důkaz, doklad	zahnouti
das Bett, g. es, pl. en, postel, lože, peřina	beweisen dokázati	die Biene, pl. u, včela
die Bettdecke přikrývka	sīch bewerben (um etv.) ucházeti se oč	das Bier, g. es, pivo
betteln žebrati	bewerstelligen učiniti, vykonati	bieten poskytovati, nabízeti
der Bettelstab, g. es, pl. —säde, žebrácká mošna	bewillkommen nebo bewillkommen uvítati	das Bild, g. es, pl. er, obraz, vyobrazení
der Bettelstab, g. es, žebrácká hůl	bewirken spůsobiti	bilden 1. tvořiti, činiti, spůsobovati; 2. vzdělati
betten stláti, ustlati	der Bewohner, g. s, pl. —, obyvatel	bildend 1. výtvarný, 2. vzdělávací
der Bettler, g. s, pl. —, žebrák	bewohnt werden býti obydlenu	das Bilderbuch, s, die —bilder, kniha s obrázký
beugen ohnouti, pokrožti, skloniti; sīch beugen (vor s dat.) klaněti se čemu, kožiti se	bewundern (Acc.) diviti se, podivovati se čemu	die Bildsäule socha
beunruhigkeit znepokojovati	Bewunderungswürdig podivuhodný	die Bildung vzdělání, vzdělanost
beurtheilen posuzovati	bewusst (einer S.) vědom, povědom; sīch bewusst seit býti si svědom	billig laciný
die Beute kořist	das Bewusststein, g. s, vědomí	das Bindewort, g. es, pl. —wörter, spojka
beutelt (Acc.) třásti, lomcovati kým, čím	bezahlen zaplatiti	binnen v, ve, za
bevölkert zalidněn	die Bezahlung zaplacení, plat [menati	die Birke bříza
bevor dřívó než, než	bezeichneten naznačiti, zna	der Birnbau, g. s, pl. die Birnbäume, hruškový
bewachen (Acc.) stráci, hlídati (čeho)	beziehen dostávati, odbírat	strom, hruseň
bewaffnet ozbrojen	das Bezirkgericht, g. es, pl. e, okresní soud	die Birne hruška
bewahren chovati, zachovati, opatrovati; bewahre Gott Bůh uchovej! vor (Dat.) bewahren uchovati od čeho	bezweilen někdy, časem, druhdy	bis až
		bisher, potud, posud
		der Biss, g. es, pl. e, kousnutí, ušknutí
		der Bissen, g. s, pl. —, sousto, kousek
		das Bisthum, g. s, die Bisthimer, biskupství

bitten jmdn. um etw. pro-
siti koho zač, prosiť
čeho od koho, na kom
bitter hořký, trpký
die Blase měchýř
blasen 1. foukati, dmýchati
2. troubiti, pískati
bläß bledý; bläß werden
blednouti
das Blatt, g. es, pl. die
Blätter, list
blau modrý
das Blei, g. (e)s, olovo
bleiben zůstat, setrvati;
es bleibt beim alten zů-
stane vše, jak bývalo
bleibend trvanlivý, stály
bleichen 1. sil. blednouti
2. slabé, příč. biliti
der Bleicher, g. s, pl. —,
bělič
der Bleistift, g. es, pl. e,
tužka
der Blid, es, e, pohled
bliden patřiti, hleděti
blind slepý; der Blinde
slepec
die Blindschleiche slepýš
der Bliz, g. es, pl. e,
blesk
blitzen blýskati se
blöfen bečeti
bloß pouhý, pouze
blühen kvéstí
die Blume květina
das Blümlein kvítek
der Blumentopf, g. es, pl.
die — töpfce, hrneč na
květiny
das Blut, g. es, krev
die Blute květ
bluten krvácati
blutig krvavý

der Böck, g. es, die Böcke,
kozel
der Boden, s, die Böden,
půda, země, dno, podlaha
bodenlos bezedný
der Bodensee Bodamské
jezero
der Bogen, g. s, pl. die
Bögen, oblouk
der Böhme, g. u, pl. u, Čech
Böhmen (pojednotné stř.
rodu) Čechy
der Böhmerwald, g. es,
Šumava
böhmis̄ch český; das Böh-
mis̄che čeština
die Bohne bob
bohren vrtati
der Bohrer, g. s, pl. —,
nebozez
Boleslaw Boleslav
das Boot, g. es, pl. e,
člun, loďka
borgen vypůjčiti si; půjčiti
bōse zlý, zlostný, špatný
der Bösewicht, g. es, pl. er,
zlosyn
boshaft zlý, zlomyslný
die Bosheit zloba, zlomysl-
nost
Bosnien (r. střed.), Bosna
botanisch botanický
der Bote, g. u, pl. u, posel
die Botschaft poselství,
zpráva
brach liegen ladem ležeti
der Brand, g. es, die Brände,
požár [sborško]
Brandenburg, g. s, Branibor
die Brantweinbrennerei vi-
nopalna, likovar
braten 1. péci (maso) 2. péci
se

der Braten, g. s, pl. —,
pečeně
die Bratpfanne pekáč
brauchen (etw.) potřebovati,
užívat něčeho
braun hnědý
braunroth hnědočervený
brausen šuměti, hučeti; das
Brausen šum, hukot
die Braut, pl. die Bräute,
nevěsta
brav hodný, dobrý, rádný
brechen 1. zlomiti, lámati
ich h. gebrochen; 2. zlo-
miti se, rozbiti se, puk-
nouti, der Stock ist ge-
brochen
der Brei, g. es, kaše
breit široký; sich breit ma-
čhen (mit etwā) nadý-
mati se, pyšným byti čím
brennbar hořlavý
brennen 1. podm. hořeti,
páliti se, 2. přečh. pá-
lič, vypalovati
das Brett, g. es, pl. er, prkno
der Brief, g. es, pl. e, list,
dopis, psaní
der Brießbote, g. u, pl. u,
listonoš
der Briesträger listonoš
bringen přinésti, přinášeti;
zur Welt bringen roditi;
sich nm etwā bringen
připraviti se oč; jindn.
ins Grab bringen spro-
voditi koho do hrobu
(nebo se světa), vyko-
pati komu hrob (obrazně)
das Brot, g. es, pl. e, chléb
die Brücke most
der Bruder, g. s, pl. die
Brüder, bratr

briljen řváti
der Brunnen, g. s, pl. —,
studnice
der Brunnenmeister, g. s,
pl. —, pumpař, vodák
Brno (stř. rodu) Brno
die Brust prsa, hrud
sich briljen chlubiti se, vy-
pínati se
die Brut mlád (mladiptaci
zvláště)
das Buch, g. es, pl. die
Bücher, kniha
der Buchbinde, g. s, pl. —,
knihař
der Buchdruck, g. s, knih-
tiskařství
die Buchdruckerkunst knih-
tiskařství
die Buche buk
der Bücherkasten, g. s, pl.
—kästen skříň na knihy
die Büchersammlung sbírka
knih
der Buchhalter, g. s, pl. —,
účetní
der Buchhändler, g. s, pl.
—, knihkupec
die Buchhandlung, pl. eu,
knihkupectví
der Büffel, g. s, pl. —,
bývol
bügeln žehliti
der BUND g. es, úmluva,
spolek, pl. die Bündnisse
od slova das Bündnis
blindig stručný
bunt strakatý, pestrý
die Bürde břímě
die Burg, pl. en, hrad
Burgund, g. s, Burgundsko
der Bürger, g. s, pl. —,
měštan, občan

der Bürgerkrieg válka ob-
čanská
der Bürgermann občan
bitzen káti se
die Butter máslo.

C

Camillus Kamillus
der Canäl, g. s, pl. die Ca-
näle, stoka, příplav
das Capitolium Kapitolium
Cäsar Caesar
Catilina Katilina
der Centner, g. s, pl. —,
cent
der Charakter, g. s, pl. die
Charaktere, povaha
der Charfreitag, g. s, ve-
liký pátek
chinesisch čínsky
der Chor, g. es, die Chöre,
sbor zpěváků
der Chor, též das Chor kür
der Christ, en, křestan
das Christenthum křestan-
ství, křesťanstvo
christlich křesťanský
Christus Kristus
die Cimbern Cimbrové
die Citrone citron
der Citronenbaum strom
citronový
die Classe třída, odbor
die Colonie osada
Columbus Kolumbus
Constantinopel (vl. jm. r.
stř.) Caříhrad
der Consul, g. s, pl. n.,
konsul
der Cousin, g. s, bratranc
die Cousine, g. —, pl. n.,
sestřenice

Crösus Kroesus
der Cubitmeter krychlový
metr.

D

da přísl. zde, tu; spojka
když, že
das Dach, g. es, pl. die
Dächer, střecha
der Dachs, pl. die Dächse,
jezevec
der Dachshund jezevčík
dagegen 1. přísl. proti
tomu, 2. spojka však,
ale
daheim doma
daher 1. přísl. odtud, 2.
spojka proto, tudíž
dahin tam; das Geld ist
dahin peníze jsou ty tam,
veta po penězích
dahin enteilen (o čase) uply-
nouti
dahinstromen téci
damit 1. tím, 2. spojka
účelná (v češ. pouhý
kondicional)
der Datum, g. es, pl. die
Dämme, hráz
die Dämmerung soumrak,
šero
die Dampfmaschine parní
stroj
das Dampfschiff, g. es, pl. e,
paroloď
daneben vedle (čeho)
der Dank, g. es, dík, vděč-
nost; habe Dank! přijmi
mě díky!
dankbar für etw. vděčen
čeho, z čeho
die Dankbarkeit vděčnost
danken děkovati

danit potom, pak; dann
 und wann časem, ob čas,
 za čas
 darben nedostatek mítí,
 nouzi tříti
 darbieten nabízeti, poskytnouti
 darbringen přinéstí, vzdávati,
 darovati; jinut Opfer
 darbringen za obět přinéstí
 dareingießen vliti, naliti
 darreichen podati, předložiti
 darstellen zobrazovati, představovati
 dasein býti; es iſt noč nicht
 dagewesen jest neslycháno
 das Dasein bytí, život
 dass že; též pouhým konditionalem se překládá
 do čestiny
 dauerhaft trvanlivý, pevný
 dauern trvati; dauernd trvalý, stálý
 es dauerst mič jest mi líto
 čeho, lituji čeho; du
 dauerst mič jest mi tebe
 líto
 der Daumen, g. s, pl. —,
 palec
 davonlaufen utéci, odběhnouti
 der December, g. s prosinec
 die Decce přikrývka
 der Dedel, g. s, pl. —,
 víska, deska
 dehnbár roztažitelny
 die Deichsel voz u vozu
 Delphi (stř. rodu) Dolfy
 (v čes. plur.)
 der Delphin, g. s, pl. e,
 plískavice
 demnach tudíž, tudy, tedy

demlthig pokorný
 demlthigen pokořiti
 denken mysliti; (wessen)
 denken pomniti, vzpomínatí čeho; an etw. denken
 pomýšleti nač
 der Denker, g. s, myslitel,
 badatel
 das Denkmal, g. s, pl. die
 Denkmäler, pomník
 denkwürdig pamětihodný
 denn 1. neboť; 2. (v otázce) pak; 3. (ve přirovnání) než; 4. es sei
 denn dass leda že
 dennoch přece, nicméně
 derjenige, diejenige, dasje-
 nige ten, ta, to
 derselbe, dieselbe, dasselbe
 tyž, tentýž
 desgleichen rovněž
 deshalb, deswegen proto
 dessenungeachtet přes to,
 přece
 desto (viz je)
 deutsch zřetelný, jasný,
 patrný, zřejmý, srozumitelný
 deutsch německý
 der Deutsche, g. n, pl. n,
 Němec; die Deutsche
 Němkyně
 das Deutsche, g. n, němčina
 Deutschland (vl. jm. stř. r.)
 Německo
 der Diamant, g. s, pl. en,
 démant
 der Diamantenstaub, g. es,
 démantový prášek
 dicht hustý
 die Dichthe hustota
 der Dichter, g. s, pl. —,
 básničk

die Dichtkunst básniectví
 die Dichtung básně
 dichtlusty
 der Dieb, g. es, pl. e, zloděj
 der Diebstahl, g. s, pl. die
 Diebstähle, krádež
 dienen sloužiti; jinudin. zu
 etw. dienen býti komu
 zač, k čemu, hoditi se
 zač, k čemu, prospívati
 k čemu
 der Diener, g. s, pl. —,
 sluha, služebník
 dienlich sein sloužiti, pro-
 spívati
 der Dienstag, g. s, úterek
 der Dienst, es, e, služba
 dienstbar služebný; dienst-
 bar sein služby proka-
 zovati, sloužiti
 der Dienstbote, g. n, pl. n,
 čeledín, sluha; služka
 diesmal tentokráte
 diesseits (na této straně)
 před
 das Ding, g. es, pl. e, věc
 dingent najmouti (do služby)
 der Director, g. s, pl. en,
 ředitel
 die Distel bodlák
 doch přece, však, ale
 der Doctor, g. s, pl. en,
 doktor
 die Dohle, pl. n, kavka
 der Dolský, g. es, die Dolské,
 dýka
 die Domkirche dóm
 die Donau Dunaj
 der Donner, g. s, hrom
 donnern hřmíti, hřimati
 doppelt zdvojnásobný, dvojí;
 přísl. dvojnásobně

das Dorf, g. es, pl. die
 Dörfer, ves, vesnice
 der Dorn, g. s, pl. en, trn;
 pl. = trní
 dörren sušiti
 dort tam, onde
 dorther odtud
 dorthin tam
 der Drache, g. n, pl. n, drak
 draußen venku, vně
 sich drehen otáčeti se
 drei tři, dreierlei trojí
 das Dreieck, g. es, pl. e, troj-
     úhelník
 dreißigjährig třicetiletý
 dreschen mlátiti
 der Drescher, g. s, pl. —,
     mlatec
 Dresden (pojednotné stř.
     rodu) Dráždany
 dringen 1. vniknouti, ič
     bin gedrungen; 2. nalé-
     hati nač ič habe auf
     etw. (Acc.) gedrungen
 droben adv. nahoře
 drohen hroziti
 drücken tlačiti
 brunten dole
 der Duft, g. es, pl. die
     Dúfte, vůně
 duften voněti
 die Dummheit hloupost
 düngen hnojiti, mrviti
 dunkel temný, tmavý
 dünken; es dünkt mič zdá
     mi se
 dünn tenký, štíhlý, řídký
 der Dunst, g. es, pl. die
     Dúmst, pára, výpar
 durch skrze (nebo pouhým
     instr.)
 durch und durch veskruz
 durchdringen proniknouti

durchdringend pronikavý
 die Durchgrabung proko-
     pání, prálkop
 durchlaufen probhati
 durchreisen 1. neodl. (s akk.)
     procestovati, 2. odluč.
     cestovati kudy
 durchsetzen provéstí (odl.)
 durchsuchen neodl. (s akk.)
     prohledávati
 díření směti
 dírr suchý, uvadly
 der Durst, g. es, žízlení
 dířství žízniti; es dířství
     mich žízním
 díster tmavý
 das Dithzend, g. s, tucet
 der Dynamit, g. s, dynamit.

E

eben právě
 die Ebene rovina, plán
 ebenfalls též, rovněž
 ebenso, taktéž, rovněž
 esť pravý
 die Ecke, pl. u, roh
 edel šlechetný, ušlechtilý,
     vzácný
 der Edelmann, g. s, pl.
     —leute, šlechtice
 der Edelstein, g. es, pl. e,
     drahotkam
 die Egger Ohře
 die Egge brána ku vláčení
 ehe = bevor dříve než
 ehedem dříve, kdysi
 ehemalig dřívější
 ehemals dříve, kdysi
 eher spíše, dříve
 die Ehre čest
 ehren cítiti
 ehrenhast počestny

ehrenvoll důstojný, čestný
 ehregezig ctížadostiv
 ehrlich poctivý
 ehrlos bezectný
 ehrwürdig ctihodný
 das Ei, g. es, pl. er, vejce
 die Eiche dub
 die Eichel žalud
 das Eichenholz, g. es, du-
     bové dříví
 die Eichenrube kůra dubová
 der Eichenwald doubrava
 das Eichhörnchen, g. s, ve-
     verka
 der Eid, g. es, přísaha
 die Eidechse ještěrka
 eifersichtig žárliv
 elfrig horlivý
 der, die, das eigene vlastní;
     es ist mir eigen jest mi
     zvykem
 der Eigenmuž, g. es, so-
     beetví, zíšnost
 die Eigenschaft vlastnost
 der Eigentum, g. s, své-
     hlavost
 eigenstümig svéhlavy
 das Eigenthum, g. s, vlast-
     nictví, majetek
 eigenstümlich obzvláštní
 eigenstlich vlastní; vlastně
 eisen spéchatí
 ein jeden; der eine . . .
     der andere jeden . . .
     druhý
 einander sebe vespolek,
     sobě vespolek
 der Einband, g. es, vazba
 einbiegen ohnouti, otočiti,
     zabočiti, zajeti
 einbrechen vniknouti, vlo-
     pati se; pf. ič být ein-
     gebrochen

der Einbruch, g. es, die Einbrüche vpád; vor Einbruch der Nacht než noc nadejde, než n. nadešla eindringen vniknouti, vtrhnouti

der Einbringling, g. s, pl. e, vetřelec

einerlei jednaký

einerseits . . . anderseits jednak . . . jednak

einfach jednoduchý, prostý die Einfalt zpozdilost, poštilosť

einfältig pošetily, hľoupý

eingrieren zamrznoti

einfiltrieren uvéstí, svážeti der Eingang, g. es, pl. die Eingänge, vchod

eingebildet domýšlivý eingedenk (Gen.) pamětliv čeho

ingegeben vrozen, vštípen

eingefangen zavařeny einheimisch domácí

einheizen zatopiti einhereschreiten vykračovati si

einholen (Acc.) dohoniti, dostihnouti čeho

einig sjednocen einige někteří, několik

einigmál několikráté sih einigen sjednotiti se, spojiti se

einjagen vohnati; Furcht einjagen strachu nahnat, postrašiti

einladen pozvatí einliefert dodati, odevzdati

einmal jednou; kdysi; nicht einmal ani

einmessen naměřiti

einnehmen 1. zajati; 2. užívatí (léku)

einräumen postoupiti einreiben natíratí

einritčení vtrhnouti (min. č. ich bin eingerichtet)

einsalzen nasoliti die Einsamklet samota

einschenken naliti einschlafet usnouti

einschláfern uspati einschlásgen udeřiti, uhoditi

einschlummern sedíjmnoti einsetzen 1. zasaditi, 2. ustanoviti

einspannen zapráhnouti

einst kdysi einstödig jednopatrový

einstürzen sboriti se, srítiti se (v min. č. das Haus ist eingestürzt)

eintheilen iii (Acc.) dělití rozdělovati (na, ve)

die Einträcht svornost

einträglík výnosný

eintreffen očtnouti se, přijíti

eintreten 1. vstoupiti, 2. nastati

eiutročnen vyschnouti, vyprahnoti

síh einšiben vyevičiti se

der Einwohner, g. s, pl. —, obyvatel

einzelni jednotlivý

einzig jediný das Eis, g. des Eis, led

das Eisen, g. s, železo

die Eisenbahn železná dráha, železnice

eisern železný

eitel marný, ješitný

die Eitelfeit marnivost, ješitnost

elastisch pružný

die Elbe Labe elend bídny, ubohý; der

Elenče bídnič der Elephant, et, slon

Eliše (zkrácelo z Elisabeth) Alžběta, Eliška

die Eltern rodiče

empfangen přijati empfehlen doporučiti; síh empf. poroučeti se

empfunden cítiti

empfindlich citlivý

empor vzhůru

emporovlečen vzhlednouti, vzhůru pohlížeti

emporschwingen vznéstí

emporwachjet vyrůstatí

das Ende, g. s, pl. u, konec enden 1. ukončiti, 2. skončiti se (pom. sl. haben)

endlich konečně, posléze eng úzký

der Engel, g. s, pl. —, anděl

der Engerling, g. s, pl. e, ponrava

England (vl. jm. stř. r.)

Anglie, Anglicko

der Engländer, g. s, pl. —,

Angličan

englisch anglický

der Entel, g. s, pl. —, vnuček

die Enns Enže

síh entäußern (s gen.) zba-viti, zbabovati se čeho,

zhostiti se čeho

entbehren (předm. v akk. nebo v gen.) bez ně-

čeho byti, něčeho po-

strádati

entbinden (jmén. eines Ver-sprechens) zprostiti (koho

slibu)

entbeden odkryti, objeviti,
 nalézti
 die Entdeckung objevení
 die Ente kachna
 enteilen ublíhati (v pf. použ.
 sein)
 entfallen (dat. předm.)
 ujít; etw. entfällt dent
 Gedächtnis sejde cosi
 s paměti
 entfernen odstraniti; sich e.
 vzdáli se
 entfernt vzdáleny
 entflehen 1. utéci, 2. uply-
 nouți (o čase)
 entgegen proti, naproti,
 vstříce
 entgegnen odpověděti
 entgehen (s dat. předm.)
 ujít čeho, čemu
 enthalten obsahovati, v sobě
 zdržovati; sich enthalten
 (Gen.) zdržeti se čeho
 entheben (jmdn. wessen) zba-
 viti, zprostiti koho čeho
 entkleiden (jemanden wessen)
 obnažiti koho čeho
 entlang podél
 entlassen (jmdn. des Dienstes)
 propustiti (ze služby)
 entlasten (jmdn. wessen) zba-
 viti koho čeho
 entlaufen uběhnouti, utéci
 entrichten platiti
 entrinnen (s dat. předm.)
 ujít, utéci čeho, čemu
 entsagen (dat. předm.) zříci
 se čeho
 sich entschlagen (gen. předm.)
 zbaviti se, zprostiti se,
 zbyti se čeho, odolati
 čemu
 entschuldigen omluviti; o-

mluvena msti; sich entsch.
 omluviti se
 entschwinden zmizeti, uply-
 nouți
 entsezen (jmdn. des Amtes)
 zhaviti (koho úřadu)
 entsprechen (s dat. předm.)
 rovnati se čemu, srovná-
 vali se s čím
 entspringen 1. utéci, 2.
 (o řece) prýštěti se
 entstehen vzniknouti, vzejiti
 entweber — oder bud —
 bud
 entweichen ujít, utéci
 entwideln vyvinouti, roz-
 vinouti; sich entwideln
 rozvíjeti se
 entwirzelu vyvrátili, vy-
 vraceti (z kořene)
 entzünden zapáliti
 der Epheu, g. s, břečtan
 sich erbarmen smilovati se
 erbauen vystavěti
 der Erbe, g. u, pl. u, dědic
 das Erbe, g. s, dědictví
 erben děditi, zděditi
 erbeuten ukořistiti
 erblassen zblednouti (pf.
 ič bin erblsst)
 erblicken spatřiti, spatřovati
 erblindet oslepnouti (pf. ič
 bin erblndet)
 erborgen vypůjčiti si
 erbrechen vypáčiti; einen
 Brief erbredhen rozpe-
 četiti list
 die Erbse hrách
 die Erdachse zemská osa
 der Erdapfel, g. s, die Erd-
 apfel, brambor
 das Erdbeben, g. s, pl. —,
 zemětřesení

der Erbhoden, g. s, půda,
 podlaha
 erdenken vymyslit
 erdroßeln uškrťtit, zardou-
 siti
 der Erbtheil, g. s, pl. e,
 část země, díl světa
 ereisen (s akk. předm.)
 dohoniti, dostihnouti
 erverben zděditi
 erfahren (akk. předm.)
 dověděti se čeho
 die Erfahrung zkušenost
 erfechten vybojovati
 erfinden vynalezti
 die Erfindung vynalezení
 der Erfolg, g. es, pl. e, vý-
 sledek; prospěch, zdar
 erfordern (Acc.) vyžadovati
 čeho
 erforsjen zkoumati, vy-
 zkoumati, prozkoumati,
 vypátrati; dopátrati se
 čeho
 die Erforschung prozkou-
 mani, vypátrání
 erfragen (Acc.) doptati se
 čeho
 sich erfrechen (wessen) opo-
 vážiti se, dopustiti se
 čeho
 erfreuen obveselovati; sich
 erfr. (s genit.) těšiti se,
 radovati se čemu, z čeho
 erfrieren zmrznouti, po-
 mrznouti
 erfrischen občerstvit
 erfüllen plnit, vyplnit,
 konati [vtékati
 sich ergießen vlévat se,
 ergötzen obveselovati; sich
 erg. těšiti se z čeho,
 čemu, kochati se v čem

ergrauen zešedivěti
 ergreifen uchopiti, popad-
     nouti
 erháben vznešený
 erhalten 1. zachovati, 2.
     dostati
 erhášhen polapiti
 erhebet povýšiti, sīc̄ er-
     heben povyšovati se,
     zvedati se, povstati
 erheiteri obveseliti
 erhízen rozpáliti; sīc̄ er-
     hízen uhřáti se
 erhöhen povýšiti
 die Erholung zotavení
 erhören vyslyšeti
 erinnern (jmdn. an etiv.)
     pamatovati koho nač,
     upomínati; sīc̄ erinnern
     (s gen. předm. nebo
     an s alk.) vzpomínati
     čeho, pamatovati
 erkästen vychladnouti, pf.
     ich bin erkästet
 sīc̄ erkästen nastydlnouti
 erkennen poznati
 erklären 1. vysvětliti; 2.
     jmdn. filr etiv. prolila-
     siti koho zač
 erklíngent zaznívati
 erkranken onemocněti, roz-
     stonati se, pf. ich bin
     erkrankt
 sīc̄ erkundigen vyptávati
     se, pátrati
 die Erkundigung poptávka
 erlangen (Acc.) dosíci, do-
     jiti čeho
 erlauben dovoliti
 die Erlaubnis dovolení
 erleben (akk. předm.) do-
     žiti se (čeho)
 erlegen zabiti, zastřeliti

erleichtern usnadniti
 erleiden strpěti, zakusiti
 ersernen (Acc.) naučiti se
     (čemu)
 erleuchten osvítiti, osvětliti
 erlöschjen 1. podm. vyhas-
     nouti, pf. (der Stamm
     ist erlöschjen; 2. přech.
     hasiti, shasiti, pf. ich
     habe erlöschjt
 erlösen (jmdn. von etwas)
     zbaviti, osvoboditi koho
     čeho (od čeho)
 ermahnent napomínati
 die Ermahnung naponie-
     nuti
 ermorden zavražditi
 ermüdet unaven, umullen
 die Ermüdung unavení
 ernähren živiti
 die Ernährung výživa
 erniedrigen snižovati; sīc̄
     erniedrigen ponížiti se
 erust vážny, opravdový,
     přísný
 die Ernte žen
 ernten sklízeti, žiti (žnu)
 erobern vybojovati, pod-
     maniti, dobyti
 die Eroberung dobytí
 erquidren občerstviti, po-
     siliti
 die Erquidring občerstvení
 errathen uhnodnouti
 erreichen (akk. předm.) do-
     sici, dojiti čeho, dohoniti
 errichten zřiditi, vystavěti
 erringen vybojovati, vydo-
     byti
 erröthen začervenati se,
     zapýřiti se
 ersäufen utopiti se
 ersäufen utopiti

erschaffen stvořiti
 erscheinen zjevit se, zdát se
 die Erscheinung zjev
 erschießen zastřeliti
 erschlagen zabiti
 erschöpfen vyčerpati; pře-
     máhati
 erschöpst umdlen
 erschrecken 1. (silné) le-
     knouti se (čeho), ich
     bin erschrocken (vor etiv.);
 2. (slabé) poděsiti ich
     habe erschreckt (pří-
     činné)
 erschüttern (Acc.) otřasti,
     otřásati, zmístiti čím
 ersehen nahraditi
 ersinnen vymyslitli
 ersparen uspořiti, ušetřiti
 erst 1. nejprve, 2. teprve
 erstechen probodnouti
 ersteigen (akk. předm.) do-
     stoupiti čeho, vystoupiti
     (na)
 ersterben odumřiti
 die Erstlinge prvotiny
 ersuchen prositi, požádati
 ertheisen udileti; eien Be-
     fehl erth. rozkaz vydati
 ertönen zaznívati
 ertragen 1. unésti (břimě),
     být seč, 2. snáseti
 ertränen utopiti
 erwachsen pročinouti, pro-
     budit se; pf. ich bin er-
     wacht
 erwachsen dorostlý, dospělý
 erwägen uvážiti, uvažovati
 erwärmen otepliti, zahří-
     vati, rozehříti
 erwarten čekati, očekávati
 erwecken buditi, probuditi,
     prohouzeti

sich erwehren (s gen. předm.)	die Fakultät, g. —, pl. en, fakulta	připraven nač; gute Vor- sáže fassen dobrá před- sevzetí učiniti
zdržeti se čeho, odolati čemu	der Faden, g. s, pl. die Fäden, nif	fast skoro, téměř, málem
erweichen změkčovati	fähig (Genit.) schopen čeho (k čemu)	fasiem postiti se; pf. ich habe gefastet
erweisen prokázati	die Fähigkeit schöpnoſt	fauſl hný, lenivý; der Faule lenoch
der Erwerb, g. es, výdělek	die Fahne prapor	fauſen hniti
erwerben vydělati, vydobytí	der Fährer, g. s, pl. e, praporečník	der Faulenzer, g. s, pl. —, lenoch
ernidern odpověděti	fahren jeti; durch etwas fahren projeti něčím, pf. ich bin gef. 2. voziti pf. ich habe gef.	die Fahlheit lenost
erwitrgeu zardousiti	der Fährmann přivozník	die Fäulnis hnibola
das Erz, es, e, ruda, kov	der Falke, g. u, pl. u, sokol	der Februar, g. s únor
erzählen vypravovati	der Fall, g. (e)s, pl. die Fälle, pád, případ	der Fechter, g. s, pl. —, zápasník
die Erzählung vypravování	die Falle léč, past	die Feder, pl. u, pero
das Erzbistum, g. s, pl. —thilmer, arcibiskupství	fallen padnouti; zu Boden fallen sklesnouti na zem	fehlen 1. scházeti; es fehlt an (Dat.) nedostává se čeho; 2. chybiti, poklesnouti; 3. chybiti se čeho
erzeugen ploditi, spůsobovati, vyráběti	fällen káceti, porážeti; einen Wald fällen vysekati les	der Fehler, g. s, pl. —, chyba, vada
das Erzgebirge, g. s, Krušné Hory	falls, im Falle dass jestliže, jestli	feierlich slavný, adv. slavně
der Erzherzog, g. s, pl. —herzoge, arcivéoda	falsch nepravý; podloudný; adv. nepravě, podloudně, křivě	feieren slavit, světit; ne-
erziehen vychovávati	falten sepnouti (die Hände)	pracovati
der Erzieher, g. s, pl. —, vychovatel	die Familie rodina	der Feiertag, es, e, svátek
die Erzieherin, pl. —innen, vychovatelka	fangen chytati	seig zhabělý
die Erziehung vychování	die Farbe barva	seil prodajný, seil seit na prodej býti
der Esel, g. s, pl. —, osel	die Farbenpracht nádhera barev, krásá barev	die Feile, pl. u, pilník
der Eseltreiber oslař	der Fasan, s, en bažant	sein hebký, tenký; seiner
essen jísti	das Fass, des Fasses, die Fässer, sud	Geruch bystrý čich; fein geschliffen hladce broušen
etliche několik	der Fassbinder, g. s, pl. —, bednář	der Feind, g. es, pl. e, nepřítel
etwa asi, snad	fassen (etw.) chopiti se čeho; Muth fassen, mysli nabity; gefast (auf etw.)	feindlich nepřátelský
etwas něco, cosi		die Feindschaft nepřátelství
die Eule sova		die Feinheit jemnost
das Evangelium, g. s, pl. Evangelien, evangelium		das Feld, es, er, pole, role
etwig věčný, a d. v. věčně		die Feldfrucht, pl. —früchte, plodina polnf
die Ewigkeit věčnost.		
F		
das Fach, g. es, pl. die Fächer, příhrádka		

der Feldherr, g. n, pl. en, vojevůdce	in (Acc.) finden vprá- viti se več	stříci se, vzdalovati se čeho, pf. iž habe ge- stochen
der Feldzug, g. es, pl. die Feldzlage, výprava (vá- lečná)	der Finger, g. s, pl. —, prst	fliegen téci, plynouti
das Fell, es, e, kůže, srst	finster tmavý, temný	die Flinte ručnice
der Fels, g. ens, pl. en, skála	die Finsternis tma	die Flotte loďstvo
die Felsenwand, pl. —wände	die Firmatafel, g. —, pl. u, štít, firma	fluchen zlořečiti, klíti
skalní stěna, stráň	der Fisch, g. es, pl. e, ryba	die Flucht útek
das Fenster, g. s, pl. —, okno	der Fischer, pl. —, rybář	fluch flüchten utéci se
der Fensterslaben, g. s, pl. —läden, okenice	die Fischerhütte rybářská chýze	fluchtig kvapný, prchavý, rychlý
die Fensterscheibe tabule (u okna)	der Fischmarkt, g. es, pl. —märkte, trh na ryby	der Flug, g. es, let
die Ferien prázdniny	fischreich rybnatý	der Flügel, g. s, pl. —, křídlo
das Ferkel, g. s, pl. —, cele	der Fischstern stálice	flügge schopen letu
fern daleký, vzdálený	flach plochý, ploský	die Flir, pl. en, niva, role
fernér dále, potom, pak	die Fläche plocha	der Fluss, g. es, pl. die Flisse, řeka
fertig hotov, připraven	das Flachland, g. s, plán, rovina	flüssig tekutý
die Fertigkeit zbhlost	der Flachs, g. Flachses, len	die Flut, pl. en, proud, vlna ; příliv
die Fessel, pl. u pouto	die Flagge lodní prapor,	folgen (s dat. předm. nebo auf s akk.) 1. následo- vati koho, za kým jítí ; 2. uposlechnouti koho,
das Fest, es, e, slavnost	vrajka	poslušen býti čeho
fest pevný, tuhý; silný	die Flamme plamen	folglich následovně, tudíž
festhalten zadržeti	fledyten plásti; einen BUND	folgsam poslušný, povolný
festlich slavnostní	flechten,(básn. místo einen	fordern žádati; vors Ge- richt fordern pohnati před soud
fest festheit usaditi se	BUND schließen úmluvu zjednatí)	fördern 1. podporovati, (na- pomáhati čemus) 2. do- bývati, těžiti
der Festtag, s, e, svátek;	der Fleck, g. es, pl. e, místo,	forschen (nach etw.) pátrati po čem, hledati o čem
ein hoher F. velký svátek	skvRNA, záplata	das ForsthauS, g. es, pl. —häuser, myslivna
die Festung pevnost	das Fleisch, g. es, maso	fort pryč
fett mastný, tuhý, tlustý	der Fleischer, g. s, pl. —, řezušk	fort und fort neustále
feucht vlhký	der Fleiß, g. es, pilnosť	fortfahren 1. odejeti; 2. pokračovati
die Feuchtigkeit vlhkost	fleißig pilný, adv. pilně	fortgehen odejiti, odelházetí
das Feuer, g. s, oheň	die Fliege moucha	
die Feuerbrunst, pl. —brünste, požár	fliegen létatí	
feurig ohnivý, hnivý	der Fliegenschwamm, g. es, pl. —schwämmine, mucho- mrkva	
die Fichte, pl. n, smrk	fliehen 1. utéci (podm.) pf. iž bin geslohen; 2. (s akk.)	
das Fieber, g. s, korečka, zimnice	pfedm.) utíkatí čeho,	
finden nalézti, najítí, sich		

ortjagen odehnati
fortleben žiti, trvati
der Fortschritt, g. s, pl. e,
prospěch, pokrok
fortzjeheit odtáhnouti, stě-
hovati se (pom. sein)
die Frage otázka
fragen (intdn.) ptáti se,
tázati se koho; nach
etw. fragen ptáti se nač,
po čem, oč
Frankfurt am Main Frankfurt
nad Mohanem
Frankreich (stř. r.) Francie
Franz František
der Franzose Francouz
französisch francouzský; das
Französische francouz-
ština
die Frau, pl. en, paní
frei svoboden; frei von etw.
prost čeho; in der freien
Luft pod širým nebem
freilich ovšem
freisprechen (imdn.) za ne-
vinna prohlásiti
der Freitag pátek
fremd cizí; es ist mir fremd
není mi zvykem; der
Fremde, g. n, pl. n, ci-
zinec; die Fremde cizina
fressen žrati
die Freude radost, potěšení
freudig radostný, veselý;
sich freueit 1. (gen. neb über
s akk.) těšiti se čemu,
z čeho; 2. (auf s akk.)
těšiti se nač
der Freund, es, e, přítel; die
Freundin přítelkyně
freundlich přátelský, vlivný,
přívětivý; freundlichkeit co
nejvlivněji

die Freundschaft přátelství
der Friede, des Friedens,
mír, pokoj
friedfertig = frieblich míru-
milovný, klidný
friedliebend mírumilovný
Friedrich, g. s, Bedřich
frieren mrznouti; es friert
mich zobe mne
die Frist, pl. en doba, lhůta
frisch čerstvý, svěží, nový;
adv. chutě, čerstvě, nově
froh veselý; ich bin froh
(wessen) jsem rád; těším
se (čemu), jsem radosten
čím, užívám čeho
fröhlich veselý, radostný
fröhlichkeit über (Acc.) ple-
sati z čeho
fröhnen oddávati se čemu,
hověti (otrokem býti
čemu)
das Fröhleinhanfest, g.
es, pl. e, slavnost Bo-
žího Těla
fróntní zbožný, nábožný
der Frösch, g. es, pl. die
Frösche, žába
das Fröschelein žabka
der Frost, g. es, pl. die
Fröste, mráz
die Frucht, pl. die Früchte,
plod, ovoce; plodina
fruchtbar plodný, úrodný
die Fruchtbarkeit plodnost,
úrodnost
das Frühhorn, g. s, pl.
—örner, zruko plodu
früh časný, brzký, ranný;
adv. ráno, časně, záhy;
früher dříve, prve
das Frühjahr jaro
der Frühlings, g. s, jaro

frühstückti snídati
frühzeitig adj. časný; adv.
záhy, časně
der Fuchs, g. des Fuchses,
pl. die Füchse, liška
sich fitgen (in etw.) vpra-
viti se več
fithlen cítiti, číti
das Fithhorn, g. es, pl. die
—hörner, tykadlo
fithlen vésti
der Führer, g. s, pl. —,
vůdce, průvodčí
die Führerin vůdkyně
der Führmann, g. s, pl.
—leute, vozka
die Fülle plnost, hojnost
das Füllen, g. s, pl. —,
hřsbě
füllen naplnovati
fülluf pět; füllerlei patoro,
der fülfte páty
der Funke, g. des Fünkens,
pl. die Fünken, jiskra
funkfu trýptěti se, jiskřiti
se, lesknouti se
für pro, za, na místo
die Fürcht bázeň
fürchtbar strašný, hrozný
fürchten (alk. předm.) báti
se, obávati se; sich vor
jimdn. fürchten báti se
koho
fürchterlich strašný, hrozný
fürchtlos neohrozený
fürchtsam bázlivý, bojácný
der Fürst, g. en, pl. en,
kníže
die Fürstin, pl. —nen,
kněžna
fürstlich knížecí
das Fürwort, g. es, pl. die
Fürwörter, náměstka

der Fuß, g. es, pl. die
Füße, noha; zu Füsse
pěšky; der Fuß eines
Berges úpatí hory
das Futter, g. s, pice
füttern krmiti, živiti.

G

die Gabe, pl. u, dar
die Gabel, pl. u, vidlička
gackern kdákatí
gähnen kysati
Gallien, s (r. stř.) Gallie
der Gallier, g. s, pl. —, Gall
der Gang, g. es, pl. die
Gänge, 1. chůze, chod,
2. cesta, 3. chodba, 4.
složení (mlýna)
die Gans, pl. die Gänse,
husa
der Gänserich, g. s, pl. e,
houser
d. b. d. ganze celý, veškeren
gänzlich úplně, zcela, do-
konce
gar adv. velmi, tuze, do-
konce; fast gar nicht
skoro nic
die Garbe, pl. u, snop
das Garn, g. s, příze
der Garten, g. s, pl. die
Gärten, zahrada
der Gärtner, g. s, pl. —,
zahradník
das Gas, g. es, pl. e, plyn
die Gasse ulice
der Gast, g. es, pl. die
Gäste, host; zu Gäste
sein býti hostem
das Gasthaus, g. es, pl.
—hájser, hostinec
das Gastmahl, g. s, pl.
—máhser, hostina

der Gatte, g. n, pl. n,
manžel, chot
die Gattin, pl.—nen, man-
želka, chot
gebären roditi, zplozovati
das Gebäude, g. s, pl. —,
budova, stavení
geben dáti; es gibt Menschen
jsou lidé
das Gebet, g. es, pl. e
modlitba
gebieten přikázati; gebieten
über (Acc.) vlásti komu
der Gebieter, g. s, panov-
ník
gebisbet vzdělaný
das Gebirge, g. s, pl. —,
polohi
der Gebirgsbach, g. es, pl.
—bäche, horský potok,
bystřina
der Gebirgsbewohner, g. s,
pl. —, horal
das Gebiss, g. Gebisse, e,
pl. Gebisse, chrup
das Gebot, g. es, pl. e,
přikázání
der Gebräu, g. es, pl. die
Gebräuche, zvyk, obyčej
gebrauchen (Acc.) užívatí
čeho, upotřebiti
gebrechen; es gebricht mir
an etw. nedostává mi
se čeho
gebrechlich neduživý
die Gebrechlichkeit neduh
das Brill, g. s, řvaní
gebüren (es gebürt, ge-
bürite, h. gebürt) nále-
žeti, patřiti
der Geburtstag, g. es, pl. e,
narozeniny, den narození
das Gebüsch, es, e, kroví

das Gedächtnis, g.—nisses,
paměť
der Gedanke, g. des Gedan-
kens, pl. die Gedanken,
myšlenka
die Gedärme (pl. stř. r.)
střeva
gedeihen dařiti se; tyti (o
živočiších)
das Gedeihen, g. s zdar
gedeihen 1. (s gen. předm.)
vzpomínati čeho, pa-
mětliv býti; 2. s inf.
s žii zamýšleti, hodlati
das Gedicht, g. es, pl. e,
báseň
gediegen ryzi
die Geduld trpělivost
gedulbig trpělivý
geeht etčený, vzálený
gefallen libiti se
der Gefallen, g. s, záliba;
Gefallen finden an etw.
(Dat.) zalíbení mít, li-
bovatí si v čem
die Gefahr, pl. eu, nebezpečí
gefährlich nebezpečný
der Gefährte, g. u, pl. u,
průvodčí, soudruh, druh,
společník
die Gefangenshaft zajetí
das Gefäß, g. es, pl. e, ná-
doba
das Gefieder, g. s, perní
das Gefügel, g. s, drábež
gefräßig žravý
gefriere zamrzonti (pom.
sl. seiu v pf.)
gegen proti, na; k, ke, ku
die Gegend, pl. eu, krajina
der Gegenstand, g. es, pl.
Gegenstände, předmět
gegenüber naproti

die Gegenwart přítomnost
der Gegner, g. s, pl. —,
odpůrce, protivník
das Geheimnis, g. —nisse, pl.
—nisse, tajemství
gehen jít, chodit; es geht
mir gut vede se mi dobré,
pf. es iſt mir gut gegangen;
frisch an die Arbeit
gehen chutě do práce se
dati [moenſik]
der Gehilfe, g. n, pl. n, po-
das Gehör, g. s, sluch
gehördjen (s dat. předm.)
poslouchati, poslušen
býti koho, čeho
gehören náležeti, patřiti,
slušeči
gehörig náležitý, slušný;
adv. náležitě, slušně
gehorsam poslušný
der Gehorsam, g. s, po-
slušnost
der Geist, g. es, pl. er, duch
der Geist, g. es, pl. e, lh
geistig 1. duchovní, duše-
vní; 2. lhový
der Geiz, g. es, lakomství
der Geizhals, g. es, pl.
—hälse, lakomec, skrblič
geizig lakomy, skrbly
gelangen (wohū), ičh ge-
lange, du gelangst, ičh ge-
langte, bin gelangt do-
spěti (kam)
gelassen mírný, klidný
gels Žlutý
das Geld, g. es, pl. er, peníze
gesegen 1. položen, 2. pří-
ležitý, 2. es iſt an etwas
gelegen záleží na čem
die Gelegenheit příležitost
gelehrig učelivý

gelehrt učený; der Gelehrte,
g. n, pl. n, učenec
gelingen, es gelingt, es ge-
lang, es iſt gesungen da-
řiti so
gesloben jnđm. etwas za-
slíbiti se komu čím, slí-
biti, přísahati (co)
gelten 1. cenu mít, platiti,
2. zač pokládánu býti,
býti zač (woſlir gelten)
die Gemehlstn chof, man-
želka
gentěj podle
gemäßigt mírný
die Gemeinde obec
gemeinschädlich škodliv
(vlastně všemu škodliv)
die Gemise kamzík
das Gemüse, s, zelenina
das Gemüth, es, er, mysl
genau adv. přesně, doko-
nale, bedlivě
geneigt nakloněn
genesen uzdraviti se
die Genesung uzdravení
genießen, ičh genieſe, genoſs,
habe genoſſen (ve mluvě
obecně s akk. a ve spis.
s gen. předm.) 1. užiti,
užívati, 2. požiti, jísti
der Genus, des Genusses,
die Gentisse, požití, po-
žitek; potěšení, rozkoš
genug dosti, dost
genügsam skrovny; spoko-
jeny
gerade přímý, rovný; eine
gerade Zahl sudé číslo,
geraden Weges přímo
das Gerüth, g. es, pl. e ná-
stroj, kus nábytku; ná-
řadí; plur. též die Ges-

räthschaften nábytek, ná-
řadí
gerathen 1. zdařiti se, 2.
wohū gerathen očtnouti
so k dos
geräumig prostranný
das Geräum, g. es, šumot,
hluk, lomoz
gerben vydělati (kůži)
gerecht spravedlivý [nosť
die Gerechtigkeit spravedl-
geregelt pravidelný, zří-
zený, spořádaný
gereichen jnđm. zu etwas
býti komu zač, k čemu,
prospívati k čemu
gereuen; es gereut mičj jest
mi čeho žel, želím, lituji
čeho
das Gericht, g. es, pl. e,
soud; vor Gericht stessen
pohnati k soudu
gering skrovny, nepatrný
geringschätzēn (Acc.) málo
si vážiti čeho, za málo
si vážiti
gerinnen sraziti se (o mléce)
gerin (gerne) rád, a, o
der Geruch, g. es, čich; pl.
die Geruché zapach, vůně
geruhēn ráčiti
der Gesandte, g. n, pl. n,
vyslanec
der Gefang, g. es, pl. die
Gesänge, zpěv
geschehen státi se, diti se
das Geschenk, es, e, dar
die Geschichte příběh; děje-
pis, dějiny
das Geschicht, g. es, osud
geschičt obratný, zručný
das Geschlecht, g. es, pl. er,
rod, plémě

der Geschmack, g. s., chut
 das Gesäß, es, e, tvor
 das Geschei, g. s., křík
 das Gesäß, es, e, dělo
 geschwind rychlý
 die Geschwindigkeit rychlosť
 die Geschwister bratři a sestry
 der Geschworene, g. n, pl. n,
     porotní soudce, porotec
 der Gefelle, g. n, pl. n,
     společník, druh, soudruh,
     tovaryš
 sich gesellen přidružiti se
 die Gesellschaft společnost
 das Gesetz, g. es, pl. e,
     zákon
 der Gegebener, g. s, pl. —
     zákonodárc
 gesichert (vor etwas) bezpečen (od čeho)
 das Gesicht, g. es, pl. er,
     1. zrak, 2. obličej, tvář
 die Gesinnung smýšlení,
     mysl
 das Gespenst, g. es, pl. er,
     strašidlo
 der Gespiele, g. n, pl. n,
     společník, druh, soudruh
 das Gespinst, g. es, pl. e,
     předivo, zářeďek
 das Gestade, g. s, pl. —,
     břeh (zvl. břeh mořský)
 die Gestalt postava, tvar,
     spůsoba
 gestatten dovoliti
 gestehen (Acc.) vyznati se
     čeho
 gestern včera
 das Gestirn, g. s, pl. e,
     souhvězdí
 gesund zdravý; zdraví prospěšen

die Gesundheit zdraví
 das Getöse, g. s, hřmot,
     hluk, lomoz
 das Getränk, g. es, pl. e,
     nápoj
 das Getreide, g. s, obilí
 das Getreidekorn, g. s, pl.
     —körner, obilné zrnko
 der Getreidehändler, g. s,
     pl. —, obchodník s obilím
 die Getreidepflanze obilní bylina
 der Gewatter, g. s, pl. n,
     kmotr
 das Gewächs, des Gewächses,
     die Gewächse rostlina
 gewachsen sein (dat. předm.)
     býti s koho, seč
 gewähr werden (gen.) všimnouti si čeho, pozorovati co [nouti
 gewähren dovoliti, poskyt-
 die Gewalt, pl. en, moc,
     násilí
 gewaltig mocný, násilný
 das Gewand, g. es, pl. die
     Gewänder, šat, roucho, oděv
 gewärtig sein (einer Sache)
     nadítí se čeho
 das Gewehr, es, e, zbraň
 das Geweiß, es, e, paroh
 das Gewerbe, g. s, pl. —,
     průmysl
 der Gewerbsmann, g. es,
     pl. —leute, průmyslník
 der Gewinn, g. s, zisk
 gewinnen 1. získati, vyhrati;
     2. dohývati, vyráběti
 gewiſs (wessen) jist, bezpečen čím; adv. zajisté

das Gewissen, g. s, svědomí
 das Gewitter, g. s, pl. —,
     bouřka
 gewogen nakloněn
 gewöhnen (Acc.) zvyknouti čemu; si díl an etwas gewöhnen přivynouti zvyknouti čemu
 die Gewohnheit zvyk, obyčej
 gewöhnlich obyčejný, adv.
     obyčejně
 gewöhnt (s gen. neb akk.
     předm.) zvyklý, navykly čemu; an etw. gewöhnt zvyklý čemu
 das Gewölbe, g. s, pl. —,
     sklepení, komora
 gewölbt vydutý, klenutý,
     vypouklý
 gejzenien slušeti
 die Gicht dna, pakostnice
 der Giebel, g. s, pl. —, štit
 gierig žádostivý, lakotný,
     dychitvý
 giesen lití
 das Gift, g. es, pl. e, jed
     giltig platný
 die Giltigkeit platnost
 der Gipfel, g. s, pl. —,
     vrchol, (gen. vrcholu)
 girren vrkati
 der Glanz, g. es, lesk, skvělost, jasnosť
 glänzen lesknouti se, třpytěti se
 glänzend skvělý
 das Glas, des Glases, 1.
     sklo, 2. sklenice, pl. die
     Gläser
 das Glashaus, des Glashaus, die Glashäuser
     skleník

glatt hladký	Gott, g. Gottes, Bůh; die Götter bohové; bei Gott při živém Bohu!	Griechenland, s, Řecko
das Glätteis náledí	der Gottesdienst, es, služby	griechisch řecký
der Glaube, g. —us, víra	Boží	der Griffel, g. s, pl. —,
glaubten (jindni.) 1. věřiti	die Göttin, pl. —nen, bo-	kamének, břidlice
komu; etw. gl. věřiti	hyně	die Grille evrček
čemu; an Gott glauben	gottlos bohaprázdný, bez-	grimmig zuřivý, zlobný,
věřiti v Boha; 2. do-	božný; der Gottlose ne-	lítý
mňovati se	znaboh	grob hrubý
der Gläubiger větitel	das Grab, g. es, die Gräber,	der Gross, g. es, hněv, zášti
gleich rovný, stejný; gleich	hrob	groß veliký
sein rovnati se, podoben	graben kopati, hrabati, vy-	grossartig velikolepý
býti; adv. rovně, stejně;	hrabávati	die Größje velikost
hned	der Graben, g. s, die Grä-	die Großmacht, pl. die Groß-
gleichjen rovnati se, roven	ben, příkop	mähre, velmoc
býti, podoben býti	das Grabmal, g. s, pl. die	größtentheils většinou
gleichlomnen (jindni. an	Grabmäler, náhrobek	der Großvater, g. s, pl.
Dat.) vyrovnanati se	der Grab, g. es, pl. e,	— väter, děd
(komu čím)	stupeň, in hohen Grade	die Grotte sluj
gleichwie jako, tak jako	velikou měrou, velice	die Grube jáma
gleichwohl přece, však přece	der Graf, en, pl. en, hrabě	die Grust, pl. die Gräste,
gleiten smoknoutise, sklon-	gräflich hrabecí	hrobka
zati se, šinouti se, jeti	der Gram, g. s, hoře, žal	der Grund, es, die Grinde,
das Glieb, es, er, úd, člen	das Gramm, g. s, pl. e,	půda, země, dno, základ,
glinnen doutnati	gramm	příčina; zugrunde gehen
die Glode zvon	der Granat, s, en, granát	na mizinu přijíti, zahy-
das Glöcklein, g. s, pl. —,	das Gras, g. es, pl. die	nouti
zvonek	Gräser, tráva	grün zelený
glorrieh slavný, proslulý	grasreich travnatý	grüniden založiti
das Glüd, g. es, štěstí	grässlich hrozný, strašný	die Grundlage základ
glüden poštěstiti se, po-	grau šedý, šedivý	grünidly důkladný; adv.
dariti se	der Graus, g. es, hráza	důkladně
glüdlisch šťasten	grausam ukrutný, krutý	grünien zelenati (se)
der Glüdwunsch, pl. =wün-	Graz Hradec Štyrský	der Gruß, g. es, die Grilje,
sche, blaupřání, přání	greifen chápati, bráti	pozdrav, pozdravení
die Gnade milost	der Greis, es, e, starec	griljen pozdraviti
gnädig milostivý	d., b., d. greife staričký	gucken koukat, pokukovati,
das Gold, g. es, zlato	grell pronikavý, ostrý	nahlížeti
der Goldarbeiter zlatník	die Grenze, pl. n, hranice	der Gulden, g. s, pl. —,
das Goldblatt pozlátko	grenzen (an Acc.) hraničiti	zlataj
goldene zlatý	(s čím)	die Gunst přízeň
gönnen přáti (co kdo již má)	der Griech, u, n, Řek	die Gurle okurka
der Gönner, g. s, pl. —,		gut dobrý; ad v. dobré
příznivec		gutmacheti napraviti

das Gut, g. es, die Glüter,
statek
die Güte dobrota, dobro-
tivost
das Gymnasium, g. s, die
Gymnasten, gymnasium.

S

das Haar, g. es, pl. e, vlas,
chlup; mit Haaren besetzt
srstnatý
die Habe, pl. die Habeselig-
keiten, jmění
haben mít; habe Dau!
diky!
die Habsucht zíštnost, lakota
die Hacke sekora
der Häckerling, g. s, řezanka
der Hader, g. s, hárka,
svář
der Hafen, g. s, die Häfen,
přístav
der Haser, g. s, oves
hageln, neosob. sloveso; es
hagelt padají kroupy
der Hagelschlag, g. es, pl.
— schläge, krupobití
der Hahn, g. es, die Hähne,
kohout
der Hai — der Haifisch
der Haifisch, es, e, žralok
der Hain, g. es, pl. e, háj
der Haken, s, pl. —, hák,
skoba
halben, halber pro
die Halbinsel polonostrov
halbstadt polomirtov
die Hälste pál, polovice
der Halm g. es, pl. e, stébla
der Hals, des Hälse, pl.
die Hälse, krk
der Hassschmerz, es, en, bo-
lení v krku

das Halstuch, g. s, die Hals-
tlicher šátek na krk
halt! stój!
halten držeti, míti, peven
býti; eine Pflanze halten
bylinu chovati; jindu
für etwas halten někoho
zač pokládati; eine Be-
rathung halten úradu
míti; Rath halten raditi
se; sein Wort halten do-
stati slovu
der Hammer, g. s, pl. die
Hämmer, kladivo
die Hand, pl. die Hände,
ruka
der Handel, g. s, obchod
handelu činiti, jednat
(kupčiti)
die Handlung jednání
der Handschlag, es, die Hand-
schläge, podání ruky (prá-
vice)
das Handwerk, g. es, pl. e,
řemeslo
der Handwerker, g. s, pl. —,
řemeslník
der Hauf, g. es, konopí
hangen, ič hänge, dn hängst,
ich hieng, ič bùn ge-
hangen viseti
hängen včešti; ič h. ge-
hängt
hängend visutý
Haus, g. Hansen, Jan
sich hämmen trápití se
harren (s gen. předm.) če-
katí čeho
hart tvrdý, drsný, krutý
die Härte tvrdost
hartgesotten, ein Hartge-
sottenes Ei vejce na
tvrdovo vařené (viz sieden)

der Hase, g. u, pl. u, zajíček
der Haſs, g. es, nenávist
hassen nenáviděti
häßlich ošklivý
die Haſt chvat
haftig adv. kvapně, hltavě
hauen sekati, tlouci
häufig hojný, často, zhusta
das Häuflein, g. s, pl. —,
hrstka
das Haupthaar, s, e, vlas
der Hauptmann, g. s, pl.
— leute, setník
die Hauptstadt, pl. —städte,
hlavní město
das Haus, g. es, die Häuser,
dům; zu Hause doma,
nach Hause domů; das
Haus Hohenzollern rod
Hohenzollerský
das Hänschen, g. s, pl. —,
domek
die Hansfrau paní domu,
hospodyně
der Hausherr, g. u, pl. en,
pán domu, hospodář
das Hausthier, g. es, pl. e,
domácí zvíře
die Haut, die Hände, kůže
der Hantnerv, s, en, pod-
kožní nerv
der Hebel, g. s, pl. —,
páka
heben 1. zdvihati, 2. po-
vznéstí, zvelebiti
hebräisch hebrejský
der Hecht, g. es, pl. e, štika
das Heer, g. es, pl. e,
vojsko
der Heerfürher, g. s, pl. —,
vojevůdce
das Hejt, g. es, pl. e, sešit

hestig prudký, tuhý; ein hestiger Schmerz prudká, tuhá bolest	eiu heiterer Tag jasny den	herausziehen vytáhnouti herbeifliegen přiletěti
hegen chovati	heizen topiti, vytápěti	herbeiführen přivésti
der Hehler, g. es, pl. —, přechovavač	Hektoliter, das u. der, g. s, pl. —, hektolitr	der Herbft, g. es, podzim, jeseň
der Heide, n, n, polan	der Hels, en, en, rok	der Herd, es, e, ohnisko
heidnisch pohanský	heilbeimüthig hrdinský	die Herde stádo
das Heil, g. es, spása, spa- soní, blaho	hessen pomoc, prospěti	herein sem
der Heiland, g. s, Spasitel	hell jasny, světlý	hereiubrechen (ius iand)
heisen, 1. léčiti, hojiti, pf.	der Heller, g. s, pl. —, halér	vtrhnouti (do země)
ich habe geheilt, 2. ho- jiti se, pf. die Wunde ist geheilt	der Helm, s, e, přilba	hereintreten vstoupiti; her- ein! vejďte! volno!
heilig svatý, posvátný; das	das Hemd, g. es, pl. en, košilo	der Herr, g. n, pl. en, pán
heilige Grab hrob Boží;	hemmen zdržovati	herrlich vznesený, pře- krásny
der heilige Abend štědrý večer	der Hengst, g. es, pl. e, hřebec	die Herrschaft, pl. en, pan- ství, panstvo
heiligen světiti, zasvětiti	der Henkel, g. s, pl. —,	herrschē, über (Acc.) pano- vati komu, nad kým,
die Heimude lékařství	uecho u džbánu	vládnouti; es herrscht
das Heilmittel, s, pl. —, lék	die Henne slepice	eine groſſe Hölze jest
die Heilquelle léčivý pramen	her som	velké horko
heilsam léčivý; spasitelný	herab som dold	herjhanty pohlédnouti, na- hlédnouti sem
heim domů	herabfallen spadnouti	herüber na druhou stranu,
die Heimat domov, otčina	herabnehmei sejmouti; den	herum kolem
heimföhren domů vésti	hut herabit smeknouti	herumhüpfen poskakovati
die Heimkehr návrat domů	klobouk	herumgehen (um etw.) ob- cházeti něco, choditi ko- lem čeho
heimkehren domů se vrátit	herabschjeſſen 1. přech. sestřeliti, 2. podm. slo- těti	herumhleidē (um. etwas) plžiti se kolem čeho, obcházeti
heimlich skrytý, tajný, adv.	herabſchět shližeti	herumstehen státi kol. (čeho)
kradmo, tajmo	herabſtürzen 1. podm. spad- nouti, pf. ich bin herab- gestürzt, 2. předm. svrh- nouti, shoditi, pf. ich habe herabgestürzt	herumtanzen tancovati, po- skakovati (kolem čeho)
heimtreiben hnati domů	heracles Herkules	herunter dolu, s-
Heinrich Jindřich	heranlaufen přiběhnouti, rozběhnouti se	herunterfallen spadnouti
heiser chrapativý; heiser seii chraptěti	herannahen blížiti se, při- blížiti se	hervorbringen vynášeti, plo- dit, nésti; ein Wort h. pronéstti slovo
heiß horký, vřelý, parný	herauf vzhdu (vl. sem vzhdu) heraufkommen	heransreißen vylézti
heissen 1. (s dvoj. akk.) na- zývati, 2. (s dvojím no- minativem) jmenovati se,	přijiti nahoru	hervorragen vynikati, čnisti
slouti; 3. kázati, veleti; 4. es heift vypravuje se	heransreißen vytrhnouti	
heiter veselý; der Himmel ist heiter nebe jest jasno;		

hervorstrečen vztáhnouti
 das Herz, g. ene, pl. en,
     srdečo
 herzlich srdečný, upřímný
 herzukomnen přijíti
 das Heu (e)s, seno
 der Heuchler, g. s, pl. —,
     pokrytec
 heuer letos
 heulen výti
 heutig letosní
 heute dnes
 heutzutage podnes, nyní
 hier zde, tady; vor hier
     odtud
 hierauf potom
 hiesig zdejší
 die Hilfe pomoc
 der Himmel, g. s, uebe
 die Himmelsggegend, g. —,
     pl. en, krajina nebeská
 himmlisch nebeský
 hin tam
 hinab dolů, hinab= s-
 hinabšanen shlížeti
 hinabsinken sklesati
 hinan vzhůru, hinan= vz-;
     die Straße hinan vzhůru
     po silnici
 hinanziehen (vzhůru) vstu-
     povati
 hinauf vzhůru; hinauf= vz-
 hinausspringen vyskočiti
 hinaus ven, hinaus= vy-
 hinauslaufen vyběhnouti
 hinausschauen vylukovati,
     kleděti ven
 hindern (jindn.) překážeti
     komu, zabraňovati
     komu
 das Hindernis, des Hindernisse
     die Hindernisse
     překážka

hindurch; das ganze Jahr
     hindurd po celý rok
 hingegen však, ale
 hukou kulhati; der Hün-
     kende kulhavý
 hinraffen uchvatiti, uchiva-
     covati
 hinter za
 der Hinterfuß zadní noha
 hinfreten přistoupiti
 hinüber na druhou stranu;
     hinüberfahren, —sfiffen
     přejeti, přeplouti
 hinunter dolů, s-
 hinweisen ukázati
 hinzufügen dodati, dožožiti
 hinzuschwimmen připlouti
 der Hirsh, g. es, pl. e, jelen
 das Hirschgeweih, g. es, pl.
     e, parohy jelení
 der Hirt, g. en, pl. en,
     pastyr, pastvec
 der Hirtenkuabe pustucha
 die Hlže horko, horkost
 der Hobel, g. s, pl. —,
     hoblík
 hobelu hoblovati
 hoch 1. vysoký; 2. vze-
     šený
 der Hochmuth, g. s, pyšha
 hochmuthig vysokomyšlný;
     hrdý, pyšný
 hochschäzen (Acc.) velice si
     vážiti koho, čeho
 der Hochverrath, g. s, vele-
     zráda
 das Hochwasser velká voda,
     povodeň
 der Hof, g. es, pl. die Höse,
     dvůr
 hoffen 1. (akk. předm.) na-
     dsti se čeho; 2. auf jindn.
     hoffen spoléhati na koho

die Hoffnung naděje
 höflich zdvořilý
 die Höflichkeit zdvořilost
 die Höhe výše, výšina
 hohl dutý
 die Höhle jeskyně, skryš
 höhnisch posměšný
 hold přízniv, nakloněn
 holeu přinést, pro něco jít
 Holland, g. s, (vl. jm. r.
     str.) Hollandsko
 die Hölle peklo
 das Holz, g. es, pl. die
     Hölzer, dřevo; dříví
 holzig dřevnatý
 der Holzspan, g. s, pl.
     —spáne, tráštnka, louč
 der Holzwurm, g. s, pl.
     —wtrmer, červotoč
 der Honig, g. s, med
 der Hopfen, g. s, chmel
 hören slyšeti
 das Horn, g. s, die Hörner,
     roh
 horsten lmízdli (o orlích)
 hübsch hezký
 das Huhn, g. es, die Hühner,
     kuře
 die Hülle schránska
 die Hunniel, pl. u, čmel
 der Hund, g. es, pl. e, pes
 hundert sto; hunderterlei
     stury, hunderťastig sto-
     násobný
 der Hunger, g. s, hlad;
     Hungers sterben zemřiti
     hlady
 hungeru 1. osobné: hladov
     býti, lačněti; 2. neosob.
     es hungert mich jsem
     hladov, lačním
 hungrig hladový
 die Hunnen Hunnové

hiipfen poskakovati
der Husar, en, en, husar
husken kašlati
der Hüt, g. es, die Hüte,
klobouk
hüten (Acc.) stříci, ostříhati,
hlídati, opatrovati čeho;
sich hüten (vor jmdm.)
chrániti se koho, stříci
se koho
der Hüttler, g. s, pl. —,
strážce, hlídka
der Hutmacher, g. s, pl. —,
kloboučník
die Hütte chýže, chatrč
die Hyäne hyéna.

J

der Igel, g. s, pl. —, ježek
ihr vy; ihr její; ihr jejich
immer 1. vždy; 2. (zvše-
obecňovací příslovce)
-koli; welcher immer
kterýkoli

in v, na, do

indem spojka vět spůsobo-
vých, které se v češtine
pronášejí přechodníkem
nebo slovy an, ana,
ano

indessen mezitím co, však,
an, ana, ano

das Infusorium, g. s, die
Infusorien nálevník

der Inhalt, g. s, obsah
inhaltsschwer velevý-
znamný

immittei (Gen.) prostřed
das Innere, g. des Inneru,

vnitřek, aus dem Innern
zevnitř

innerhalb (předl. gen.) vnitř

innig vřely, vroucí; innig
verbunden těsně spojen
Innsbruck, g. s, (vl. jm.
r. stř.) Innspruk

das Insect, g. s, pl. en,
hmyz
die Insel g. —, pl. ii, ostrov
insbesondere obzvláště
infofern, insoweit pokud,
jelikoz

irben hliněný
irdisch pozemský

irren myliti se; na omylu
býti; sich irren myliti se
der Irrthum, g. s, die Irr-
thilmer, omyl, blud

Isegrim, der příjmení vlka
v bajkách německých;
(brumlal)

der Israelit, g. en, pl. en,
Israelita

israelitsch israelský

Italien (r. stř.) Italie

der Italiener Vlach.

J

ja ano,

die Jagd, pl. en honba, lov
der Jagdhund, g. es, pl. e,
pes lovecký

der Jäger, g. s, pl. —,
myslivec

das Jahr, g. es, pl. e, rok

die Jahreszeit čas roční,
doba roku

das Jahrhundert, s, e, sto-
letí, věk

jährlich ročně, každého
roku; do roka

das Jahrtausend, s, e, tisíci-
letí

Jacob Jakub

jammern bědovati

jämmerlich žalostný
der Januar leden
je kdy; von jeher od jak-
živa

je — desto čím — tím
jeder, jede, jedes každý
jedermann každý
jederzeit vždy

jedoch však, ale, přece
jemals kdy, někdy
jemand někdo, kdosi
jener, jene, jenes onen, ona,
ono

jenseits (na druhé straně),
za; ins Jenseits na onen
svět

Jerusalem, g. s, (vl. jm.
r. stř.) Jerusalém

jetzt nyní, teď

Johann Jan

der Johannistäfer, das Jo-
hannistäfchen svato-
janská muška

Juda 1. kmen judský, 2.
říše judská

der Jude, g. u, pl. n, Žid

die Jugend 1. mládí, mla-
dost, 2. mládež

die Jugendtage dnovémládí

die Jugendzeit mládí

der Juli, g. s, červenec
jung mladý; jung werden

mladnouti; der Junge,
g. u, pl. u, mladík

das Junge, g. u, pl. u,
mládč

der Jungling, g. s, pl. e,
mladík, jinoch

jüngst nedávno

der Juni, g. s, červen

Juno Juno (bohyně).

K

der Käfer, g. s, pl. —, brouk
kahly lysý, holý
der Kahn, g. (e)s, pl. die Kähne člun, ločka
der Kaiser, g. s, pl. —, císař
die Kaiserin, pl. Kaiserinnen, císařovna
das Kaiserthum, g. s, pl. —tháumer, císařství
das Kalb, g. es, pl. die Kälber, teles
das Kalbfleisch, g. es, telecí maso
der Kall, g. es, vápno
kast studený; es ist kast jest zima
die Kälte zima
das Kameel, g. s, pl. e, velbloud
kämnen česati
der Kampf, g. es, pl. die Kämpfe, boj
kämpfen bojovati
der Kampfplatz, es, —plätze, bojiště
der Kanarienvogel, s, pl. die —vögel, kanárek
das Kaninchen, g. s, pl. —, králík
die Kanone, pl. n, dělo
kantig hranatý
die Kapelle kaple
die Kappe čepice
karg skrovný
Karl, g. s, Karel
Karlsstein Karlštejn (Karlštejn)
Kärnthen (vl. jm. r. str.)
Korutany

Karoline Karolina
der Karpfen, g. s, pl. —, kapr
der Karren, g. s, pl. —, kára
Karthago Karthago, g. Karthaginy
der Karthager Karthagiňan
die Kartoffel, pl. n, brambor
der Käse, g. s, sýr
die Kastanie (ie čti jako české ije) kaštan
der Kater, s, pl. —, kocour
der Kästen, g. s, die Kästen, skříň
der Katholik, g. en, pl. en, katolík
die Katze kočka
das Kätzchen kočička, kotě
kaufen koupiti
der Käufner, g. s, pl. —, kupec (odběratel)
der Kaufmann, g. s, pl. —lente, kupec
der Kaufmannsladen, g. s, pl. —läden, krám kucecký
kaum 1. sotva, s těží; 2. (spojka časová) sotva, jakmile
kecf, směly, drzy
kehren městi, zamítati
kein, e, kein žádný, ū, s
keinerlei uijaký, nikteraký, auf keinerlei Weise nizáduým spůsobem, nikterak
keintmal nikdy
der Kelch, g. es, pl. e, kalich
der Keller, g. s, pl. —, sklep
der Kellner, g. s, pl. —, sklepnič

kennen znáti; kennen lernen poznati
die Kenntnis, pl. —nisse, vědomost, znalost
der Kerker, s, pl. —, žalář, vězení
der Kerk, g. (e)s, pl. e, jádro
die Kerze svíce, svíčka
der Kessel, g. s, pl. —, kotel
die Kette řetěz; in Ketten schlagen do pout jímati
die Keule kyj, palice
die Kiefer, pl. n, sosna, horovice
das Kilogramm, g. s, kilogramm
der nebo das Kilometer, g. s, pl. —, kilometr
das Kind, es, er, dítě
das Kindesalter = die Kindheit dětský věk
das Kindesherz srdeč dětské
die Kindheit dětství
kindlich dětský
das Kind, g. s, brada
die Kirche kostel
die Kirchengejedjichte cirkevní dějiny
der Kirchhof, es, pl. zhöfe, hřbitov
der Kirchbaum, s, die Kirchbäume, třešní
die Kirche třešňa
das Kissen, g. s, pl. —, poduška
die Klage stížnost, nárek
der Klang, g. es, pl. die Klänge, zvuk, hlahol
die Klappe klapka, chlopňa
klar jasný, světlý; čistý

klatschen tleskati, jemdn.	kniien klečeti	der Korb, g. es, pl. die
Beifall klatschen tleskati	der Knoblauch, s, česnek	Körbe, koš, košík
komu (na pochvalu)	der Knochen, g. s, pl. —, kost	das Korn, g. s, 1. žito,
der Klee, g. s, jetel	der Knopf, g. es, pl. die	2. zrno, pl. die Körner
das Kleefeld, g. es, pl. er,	Knöpfe, knoflík	der Kornboden, g. s, sýpka
jeteliště	der Knoten, s, uzol	der Körper, g. s, pl. —,
das Kleid, g. es, pl. er, šat	knurren brněti	tělo
kleiden oditi, šatiti	der Koch, g. es, pl. die	die Körperkraft, pl. —kráfte,
die Kleidung šatstvo	Köche, kuchař	tělesná síla
die Kleie, pl. n, otruby	kochen 1. vřiti, 2. vařiti	die Kost strava, potrava
klein malý, drobný, nepatrny, skrovny	das Kochgeschirr, g. s, pl. e,	kostbar drahý, drahocenný
die Kleinigkeit maličkost,	kuchyňské nádobi	die Kostbarkeit drahá věc,
věc nepatrna	die Köchin, g. —, pl. nen,	skvost
die Kleinseite Malá Strana	kuuchařka	kosten 1. státi (o cenu),
Klettern šplhati, lézti	die Kohle uhel, (hromadně) uhlí	2. okusiti
das Klínka, g. s, podnebí	der Köhler, g. s, pl. —, uhlíř	der Kostherr stravovatel
klíninen lézti (namalihavě)	der Komet, en, en, vlastice	kofitlich chutný
klingen znít, zaznívati	kommen přijiti, pf. ich bin	kostspielig drahý
klíren drnčeti, chřestěti	gekommen; um etwas	krátkzen krátkati
klopfen klepati	kommen přijiti oč, po-	die Kraft, pl. die Kráfte,
das Kloster, g. s, pl. die	zbyti čeho	síla, moc
Klöster, klášter	der König, g. s, pl. e,	kraft předl. (moci) podle
die Klüft propast	král	der Krágen, g. s, pl. die
klug chytrý, moudrý, opa-	Königgrätz Hradec Králové	Krägen, límec
tný	die Königin, g. —, pl.	die Kráhe vrána
die Klugheit chytrost, opa-	nen královna	kráhen kokrhati
tnost	königlich královský; adv.	das Kráhen kokrhání
der Knabe, g. n, pl. n, hoch,	královsky, po královsku	krank nemocný, churavý,
chlapce	die Königsburg královský	f. werbet onemocněti,
das Knabenalter, s, chla-	hrad	ochuravěti
pecký věk	der Königsthrон, s, e, krá-	kränkeli churavěti
knallen traskati, práskati	lovský trůn	kranken soužiti, trápit, ty-
knapp těsný	die Königswilde důstojnost	rati
der Knappe panoš, zbrojnoš	královská	das Krankenhaus nemocnice
knarren vrzati	können 1. moci, 2. uměti	die Krankheit nemoc
der Knäuel, g. s, pl. —,	der Kopf, g. es, pl. die	kränklich churavý
klubko	Köpfe, hlava	der Krantz, g. es, pl. die
der Knecht, g. es, pl. e, pa-	das Kopftuch, g. s, pl.	Kräenze, věnec
cholek, čeledín	—tříšker, šátek na hlavu	krants kudrnaty
die Knechťschaft poroba,		das Krant, g. es, die Kräu-
otroctví		ter, zelina
das Knie, g. s, pl. —, koleno		der Krebs, es, e, rak
		die Kreide křída

der Kreis, des Kreises, die Kreise, kruh
kreisen kroužiti
das Kreuz, g. es, pl. e, kříž
der Kreuzer, g. s, pl. —, krejcar
der Kreuzzug, die —zige, tažení křížové, výprava křížácká
kriechen, lézti, plaziti se
der Krieg, g. es, pl. e, válka
der Krieger, g. s, pl. —, vojín
der Kriegsdienst služba vojenská
das Kriegsgericht vojenský soud
das Kriegsschlach, g. s, válečné štěstí
das Kriegsrecht, es, e, vojenské právo
die Kriegszeit doba války
die Krippe, g. —, jesle
der Kroate, g. n, pl. n, Chorvát
die Krone koruna
der Krug, g. es, pl. die Krüge, džbán
der Kritappel, g. s, pl. —, mrzák
der Kudjen, s, pl. —, koláč
das Kitchlein, g. s, pl. —, kuřátko
die Kugel koule, kulka
die Kuh, pl. die Kühe, kráva
kühl chladný
kühl smělý, odvážlivý
der Kummer, g. s, starost, hoře
kündig (Genit.) povědom, znalý čeho

künftig budoucí, příští
künftighin budoucí
die Kunst, pl. die Künste, umění
der Kunstmaler, g. s, pl. —, umělec
die Kunstsammlung sbírka děl uměleckých
kunstvoll umělý; ad.v. uměle
das Kupfer, g. s, měd
der Kürbis, des Kürbisseš, die Kürbisse, tykev
die Kürbisfamilie tykev kurz krátký; adv. krátce;
kurz halten na krátko držeti
kurzlichig krátkozraký
der Kutcher, s, pl. —, vozka
Kuttenberg Hora Kutná.

Q

die Lache, pl. n, močál
lächeln (über etw.) usmívat se čemu
lachen (gen. předm. nebo über s akk.) smáti se čemu
lächerlich směšný
laden nakládati, nabíjeti, zváti; vor das Gericht laden pohnati před soud
der Laden, g. s, die Läden, krám
die Lage poloha; postavení
lagern tábořiti
lahm chromý
der Laich, g. es, potěr (ryb nebo žab)
das Lamm, g. es, pl. die Lämmer, jehně, beránek

das Lämmelein beránek, beruška
die Lampe lampa
das Land, g. es, pl. die Länder, země, kraj; auf dem Lande na venkově
die Landenge úžina zemská
das Landgut, g. es, pl. —güter, statek
der Landmann, g. s, —leute, venkovan, rolník
die Landschaft krajina
der Landsmann, g. s, die Landsleute, krajan
der Landtag, es, e, zemský sněm
das Landthier pozemní zvíře
lang dlouhý, rozsáhlý, ob-sáhlý; adv. lange dlouho
die Länge délka
länglich podlouhlý
längs podél
langsam zdlouhavý, volný, vahavý; adv. pomalu, zdlouha
längst dávno
der Lappländer, g. s, pl. —, Laponec
die Lärche, der Lärchenbaum modřín
der Lärm, g. s, hluk, povyk, lomoz, hřmot
lärmten hřmotiti
lassen 1. nechatati, zanechatati čeho, upustiti od čeho,
2. (s inf. prostým) dátati (veleti, by se něco stalo)
die Last, pl. en, břímě, obtíž
das Laster, g. s, pl. —, nepravost
lästern (Acc.) rouhati se (holm)

lästig obtížný; lästig sein za obtíž být	leer prázdný; marný, lichý legen položiti; Eier legen vejce snášeti	der Leinweber, g. s, pl. —, tkadlec
das Lastthier soumar der Lastwagen nákladní vůz	der Lehni, s, hlina	Leipzig, g. s, Lipsko
lateinisch latinský	die Lehre, pl. u, učení, na- učení, nauka	leise tichý; adv. tiše
lau vlažný	lehren (jmbo. etw.), učiti, naučiti koho čemu	leisten konati; einen Dienst leisten službu konati
das Laub, g. es, listí; chvoj	der Lehrer, g. s, pl. —, učitel	leiten vésti, řídit
lauern čhati	die Lehrerin, pl. —nen, učitelka	lenken řídit
der Lauf, g. es, 1. běh, bě- hání, 2. běh = noha (ve mluvě mysliv.) pl. die Läufe	der Lehrling, g. s, pl. c, učedník	die Lereče skřivan
laufen běžeti, běhati	lehrreich poučný	lernen (Acc.) učiti se čemu (v něm. není zvratné);
lausjen naslouchati	der Leib, g. es, pl. er, tělo	das Lernen, g. s, učení
laut hlasitý, adv. hlasitě, nahlas	leiblich tělesný	das Lesebuch, g. es, die Lese- bücher čítanka
laut (předl.) dle	die Leiche mrtvola	lesen čísti
der Laut, g. es, pl. e, zvuk,	der Leichenhōr, g. s, —djöre	d. d. d. ležte poslední
glas, hlaska	pohřební písceň, pohřební chorál	leuchten 1. svítiti se, zářiti, 2. svítiti
lauter 1. (n e s k l o n n ē) samý, 2. d. d. d. lautere čistý	der Leichenwagen umrlčí vůz	die Leute lidé
läuten zvoniti; es läutete, h. geläutet	leicht lehký, snadný; adv. lehce, snadno	leutselig vládný
leben žiti	leichtfertig lehkomyšlný	das Licht, g. es, pl. er, světlo
das Leben, g. s, život, žiti, živobytí; am Leben sein;	der Leichtslun, g. s, lehko- myšlnost	lichterloch, adv. plamenem; lichterloch brennen hořeti plamenem
bleiben na živě být, zů- statci; es herrscht Leben jest živo	leichtfinnig lehkomyšlný	lieb milý; lieb haben milo- vatí
lebendig živý	das Leid, g. s, žal, lítost	die Liebe láška [míti
das Lebensende, g. s, konec života	leiden an (Dat.) trpěti čím, zakusiti; Schaden leiden škodu vzítí; Hunger leiden hlad tráti	lieben milovati, v oblibě
das Lebensjahr, g. s, pl. c, rok věku	das Leiden, s, pl. —, trá- pení, nemoc	lieber (kompar. od gerne) raději
das Lebensmittel, g. s, pl. —, potravina	die Leidenschaft vášeň, ná- ruživost	liebevollláskyplný, laskavý
der Lebensunterhalt, g. s, výživa [vota	leider bohužel, polříchu	lieblich líbezny, liby
die Lebensweise spůsob ži- ledig (Gen.) prost čeho; einer Sache ledig werden zbýti se čeho	der Leierkasten, s, —kästen, kolovrátek	der Liebling, g. s, pl. e, miláček
	leihen půjčiti	das Lieblingstind, g. es, pl. er, miláček
	die Leinwand g. —, plátno	liebreidí laskav komu
		das Lieb, g. es, pl. er, písceň
		liefern dodávati, poskyto- vati, dávati
		liegen ležeti; es liegt mir daran záleží mi na tom;
		frank liegen stonati

die Liliie lilio
die Linde lípa
die Lindenallee lípové stro-
mořadí
d. d. d. lístek levý, á, é
lísek v levo, na levo
das Löb, g. es, chvála
loben chváliti, pochváliti
löblich chvalitebný, slavný
das Löch, es, die Löcher, díra,
otvor
die Löhe tříslo
der Löherber, g. s, pl. —,
koželuh
der Löhn, g. es, odměna,
mzda
Lohnen splatiti
das Los, es, c, los, osud
losgehen; der Schuss geht
los rána vychází
lösen řešiti, rozřešiti
löschchen hasiti (přičinné sl.)
der Löwe, g. u, pl. u, lev
die Löwin, pl. die Löwinnen
lvice
die Lust, die Luste, vzduch
der Lustzug, es, —zilge,
právan
die Lüge lež
lügen lháti
lügenhaft lhívý
der Lügner, g. s, pl. —,
lhák
Lukas, g. Lukas', Lukáš
die Lunge plíce
lungensichtig souchotivý
die Lust, pl. die Luste, chut,
rozkoš
lustig veselý, radostný
lustvandeln procházeti se
Lydién, s (r. stř.) Lydie.

M

macedonijský makedonský
machení dělati, činiti, zho-
tovovati; etwas besser
machení lépe dovésti;
jmén. zu etw. machen
učiniti koho čím, eine
Reise n. eestu konati,
cestovati
die Macht, pl. die Mächte,
moe, síla
mächtig mohutný, mocný;
einer Sprache mächtig
sein mocen býti jazyka
das Mädel, g. s, pl. —,
dívče
die Magd, die Mägde dě-
večka, služka
der Magen, s, pl. —, žaludek
mager hubený
die Maguetnadel, g. s, pl.
u, střelka
mählen kosití, žítí (žuu)
der Mäher, g. s, pl. —,
sekáč, žnec
mählen mlítí, iž habe ge-
mählen
die Mähne hřívá
Mähren (r. stř.) Morava
der Mai, g. s, květen
das Maijsloččen, s, pl. —,
zvoneček (bylina)
der Main, g. s, Mohan
Mainz (r. stř.) Molnč
die Mäjestál, g. —, pl. en,
Veličenstvo flagy
der Mälagawein víno z Ma-
malen malovati
man (neurčitá náměstka)
kdosi, lidé
maucher, mauché, mauches
mnohý, á, é

mancherlei všelikery, roz-
ličný
manchmal někdy, druhdy
der Mangel, g. s, die Män-
gel, nedostatek, vada
mangelhaft nedostatečný,
vaduý
der Mann, g. es, die Män-
ner, muž
das Männeralter, g. s,
mužný věk
das Männerchen, g. s, pl. —,
samec
mannigfach, manigfaltig
mnolionásobný, rozina-
nity
die Männerhaft mužstvo,
vojsko
der Mantel, g. s, pl. die
Mäntel plášt
Mantua, g. s, Mantova
das Märchen, g. s, pl. —,
báchorka, pohádka
der Marder, g. s, pl. —,
kuna
Marienbad (vl. jm. str. r.)
Lázně Mariánské
die Markt 1. krajistě;
2. marka (peníz)
der Markt, es, die Märkte,
trh
der Marmor, g. s, mramor
marschieren (přízvuk na ic)
postupovati, táhnouti
der Märtyrer, g. s, pl. —,
mučeník
die Mäschine stroj
das Maš, es, c, míra
die Masse, pl. —, hmota
mäsig střídomy
die Mäzigkeit střídmost
der Mästabum, g. s, pl.
-báinne stézeň, stožár

der Matrose, u, u, plavec	melden ohlásiti, oznámiti	missfallen nelsbiti se, pf.
matt mlhlý; matt werden	Mělník Mělnsk	es hat missfallen
zemletří	Mělník mělnický	das Missjahr neúrodný rok
die Mauer, pl. u, zed	die Městone moloun	misslingen nezdařiti se
der Maulbeerbaum, g. s,	die Menge množství	missraten nezdařiti se;
—báume, moruše	der Mensch, g. en, člověk,	pf. iči vnu missraten
der Maulwurf, g. (e)s, pl.	pl. eu, lidé	misstraujich nedůvěřivý
die —würfe, krtek	der Menschenfreund lidumil	der Mist, g. es, hnaj
der Maurer, g. s, pl. —,	die Menschenhand, pl.	das Mistbeet, es, e, paře-
zedník	—hände, ruka lidská	nistě
die Maus, die Mäuse, myš	das Menschenleben lidský	mit s (nebo prostým instr.);
Max zkrácelo z Maxi-	život, lidský věk	mit einander spolu
milian	die Menschheit lidstvo,	der Mitbürger, g. s, pl. —,
das Meer, es, e, moře	člověčenstvo	spoluobčan
die Meeresküste pomoří	menschlich lidský	mitfangan zároveň chytiti
das Meerwasser, s, mořská	merkvírlidig pamětihoný,	mitgehen spolu choditi
voda	památný	das Mitglied, s, er, člen
das Mehľ, g. (e)s, mouka	die Messfe mše	mithangen pospolu viseti
mehlhältig moučnatý	messfen mříti	mithin pročež, tudíž
der Mehlschandel, g. s, obchod	das Messer, g. s, pl. —, nůž	das Mitleid, g. s, útrpnost
s moukou	das Messing, s, mosaz	mitsleident spolu trpěti
die Mehlspeise jídlo z mouky	das Metall, es, e, kov	mitsleidig soucitný, útrpný
mehr více; nicht mehr již ne-	der und das Meter, g. s,	der Mitmensch blížní
mehrrelei kolikery	pl. —, metr	mitnehmien vzít s sebou
mehrfaď několikanásobný	die Miene, pl. u, tvář	mitreisen pospolu cestovati,
mehrjáhrig několikaletý	tvářnost	die Mitreisende spolu-
meiden (Acc.) stříci se,	mieten najímati (byt)	cestujici
vzdalovati se (čeho)	das Mikofstop, s, e, drobno-	mitslepen spolu vléci,
die Meierei, pl. eu, dvár	hled	táhnouti, s sebou vléci
der Meierhof, g. es, pl.	die Milch mléko	der Mittschüler, g. s, pl. —,
—höfe, dvár	das Milchweib mlékařka	spolužák
die Meile mila [se	niildern mírniti	mitspielen spolu hrati
meinen mysliti, dominívat	die Million, pl. eu, million	der Mittag, g. s, pl. e, po-
meinetwegen pro mne	das Mineral, g. s, pl. ien,	ledne; mittags v poledne
die Meinung mínění	nerost	die Mitte střed, prostředek
d. b. d. meiste nejvíce; vět-	minder méně	das Mittel prostředek; lék
šina	der Minister, g. s, pl. —,	das Mittelalter středověk
meistens (přisl.) nejvíce,	ministr	mittels skrze (neb prostý
obyčejně	die Minute minuta	instr.)
der Meister, g. s, pl. —,	missbrauchen zle uživati,	die Mittelschule střední
mistr	zneuživati čelo	škola
das Meisterwerk, es, e, mi-	die Missethat zločin, zly	die Mittelstraße prostřední
strovske dílo	skutek	cesta

b. d. b. mittlere prostřední
die Mitternacht půlnoc
mitttheilen sdělit, oznámit
mitunter časem; z části
mitzählen 1. spolu počítati,
2. připočisti
das Möbel, g. s, pl. —,
nábytek
mögen 1. moci; 2. chtiti;
3. es mag schon spät
sein jest již asi pozdě;
4. zastupuje rozkazov.
spůs. v nepřímé řeči
möglich možný
der Mohamedauer, g. s,
pl. —, Mohamedau
der Mohn, g. es, málk
die Moldau Vltava
der Monarch, g. en, pl. en,
moenář
der Monat, es, e, měsíc
der Mönch, s, e, mnich
der Mond, g. es, měsíc
das Mondlicht, g. es, světlo
měsice
das Moos, es, mech
morden vražditi
mörderisch vražedný
morgen zítra
der Morgen, g. s, jitro;
morgens z rána, za jitra;
des Morgens z rána
der Morgenstern, s, denuice
die Morgenstunde ranní
hodina, ranní doba
Moses, g. Moše Mojžíš
Moskau (stř. r.) Moskva
die Motte mol
die Mütze muška
milde unaven, mdly
die Mütze namahání, práce
mitthevoll namahavý, ob-
tížný

die Mühle mlýn
mittsam namahavý, praeñý
der Müller mlynář
der Mund, g. es, ústa
die Mundung ústí
munter čilý, veselý
die Münze peníz
murmeln bublati; das
Murmeln bublání
die Muschel škeble, mušle
die Musik lindha
müssen musiti
der Müßiggang, s, zahálka
der Müßiggänger zahaleč,
lenoch
das Muster, g. s, pl. —,
vzor
musterhaft vzorný
der Muth, g. es, mysl, smě-
lost, odvážlivost; gutes
Muthes sein byti dohře
mysli; fecken Muthes
směle
mutig udatuý, statečný,
srdatý, bujný, znužilý
der Muthwille, g. =willens,
svévolnost
die Mutter, die Mütter,
matka
die Muttersprache mateř-
ština
die Mütze čepice.

N

nach do, po, dle
nachahnen (jendm.) napo-
dobiti (aklt.)
der Nachbar, s, en, soused
die Nachbarin, pl. —nen,
sousedka
nachdem (spojka časová
při minulém nebo před-
min. čase) když

nachdenken (über s akkt.)
přemyšleti (o čem)
der Nachen, s, pl. —, člen
nachfolgen (jendm.) násle-
dovati (koho, čeho, za
kým)
nachgehen (dat. předm.) za
kým nebo za čím jít
nachher potom, později
nachlässig nedbalý
der Nachmittag, g. s, pl. e,
odpoledne
die Nachricht, pl. en, zpráva
nachrichten pohližeti nač,
přehlížeti
nachsehen (jendm.) 1. hleděti
za kým, pohližeti za
kým; 2. prominouti
nachsichtig shovívavý
nachsinen přemýšleti
nächst blíž, vedle
der Nächste, u, u, bližní
nächstehen (jendm. in einer
Beziehung) býti v čem
za kým
die Nächstenliebe láška ke
bližnímu
nachstellen (dat. předm.)
číhati na koho, nástrahy
činiti komu, pronásledo-
vatí koho
die Nacht, die Nächte, noc
die Nächtense sova noční
nachtheitig škodlivý; u. sein
na škodu, na újmu býti
die Nachtigall, pl. en, slavík
nachte v noci, noční dobou;
als des Nachts v noci
der Nachtwächter, g. s, pl. —,
ponocný
die Nachzeit doba noční
die Nachwest potomstvo
der Naden, g. s, pl. —, šíje

načt nahý, holý
 die Nadel, g. s, pl. u, jehla;
   die Nadeln (die Nadel-
 báume) jehličí
 der Nadelbaum, s, —báume,
   jehličnatý strom
 der Nagel, g. s, pl. die
   Nägel, nehet; hřebík
 nagen hrýzti
 nahe blízký; adv. blízko,
   na blízku
 nahelomu přiblížiti se
 die Nähe blízkost, in der
   N. na blízku
 nahen bližiti se (pom. seiu)
 nähen štíti
 sich näheru bližiti se
 nähren živiti, chovati; sich
   nähren živiti se
 nahrhast vyživný, vydatný
 die Nahrung potrava; das
   Nahrungsmittel potra-
 vina
 der Name, des Namens, die
   Namen, jméno
 der Namenstag, g. es, pl.
   e, jmeniny
 námlich adj. týž; adv. totíž
 der Narr, en, en, blázen
 naschen mlsati
 nass mokrý, vlhký, dešťivý
 die Nässe mokro, mokrost,
   vláha
 die Nation, pl. eu, národ
 die Natter úžovka
 die Natur příroda
 die Naturerscheinung zjev
   přírodní
 der Naturforscher, g. s, pl.
   —, přírodozpytec
 natúrlich přirozený
 Neapel, g. s, Neapole
 der Nebel, g. s, pl. —, mlha

neben vedle
 nebſt i s
 der Neffe, u, u, synovec
 der Neger, g. s, pl. —,
   mouření
 uehmen vzítí, bráti
 der Neid, g. es, závist
 ueidisch závistivý
 ueigen kloniti, schýliti
 die Neigung náklonnost
 nein nikoli
 die Nelke karafát
 ueennen (s dvojím akk.) jme-
   novati, nazývati koho
   čim
 Nero Nero (g. Nerona)
 der Nerv, g. s, pl. en
   nerv, čiva
 die Nessel kopřiva
 das Nest, es, er, hnízdo
 das Netz, es, e, síť, tenata
 neu nový; von neuem znova
 neugeboren novorozený
 die Neugkeit novina
 der Neujahrstag, g. es, den
   novoroční
 die Neustadt Nové Město
 nicht ne; nicht mehr již
   ne-; nicht einmal ani;
   nicht wahr? není-li
   pravda?
 nichtig ničemný, píarný
 nichts nic
 nichtsdestoweniger nieméně
   přece
 nie nikdy
 niederbrennen 1. shořeti,
   pom. sl. sein; 2. spáliti,
   pom. sl. haben [se
   síť] niederbřtken shýbnouti
 die Niederlage porážka
   síť niederlassen usaditi se
 niedersetzen položiti, složiti

Niederösterreich, g. s, (r.
   stř.) Dolní Rakousy
 niedervejšeu strhnouti, zbo-
   řiti
 niedersetzen posaditi,
 niedersinken sklesnouti,
   spadnouti, spadávati
 niederströmen stákatí; Ne-
   geuglisse strömen nieder
   přivaly doště spadaji
 niederwerfen sraziti, vy-
   vrátili
 niedslich úhodný, pěkný,
   něžný
 niedrig nízký
 niemals nikdy
 niemand nikdo
 Nikolas Mikuláš
 niinnermehr již nikdy
 nirgends nikde
 noch ještě; noch so viel sebe
   více
 der Nord nebo der Norden,
   g. des Nordens sever
 nördlich severní
 der Nordpol, g. s, severní
   pól
 die Nordsee Severní Moře
 norwegisch norvežský
 die Notlh potřeba, nouze
   nöthig potřebný; es ist n.
   jest třeba
 nothwendig potřebný
 der November, g. s, listopad
 nun adv. nyní
 nur jen
 Nitrnberg (vl. jm. r. stř.)
   Norimberk
 die Nuß, pl. Nüsse, ořech
 der Nutzen, g. s, užitek,
   zisk, prospěch
 užlen prospěti, s užitkem
   býti, k užitku býti

nízklý užitečný, prospěšný.

D

ob předl. 1. místní = nad,
2. příčinná = pro
ob (spojka) zdali, -li
oben nahore
oberhalb nad
die Oberfläche povrch
Oberösterreich Horní Rakousy
das Obst, g. es, ovoce
der Obstbaum, g. (e)s, pl.
—břízne, ovoceň strom
obšhon ač, ačkoli, jakkoli,
jakkolivěk, byť
obwohl, obzívar = obšhon
der Occident, s, západ
der Ocean, g. s, pl. e,
moře, okeán
der October, s, říjen
der Oájs, g. en, pl. en, vůl
vde pustý
oder nebo; (v otázce) či?
der Ofen, s, pl. die Ofen,
kamna
der Ofentopf kamnovec
offen otevřen
offenbar zřejmý, patrný
offenbaren vyjevit, sić off.
na jevo se stavěti
die Offenheit upřímuost,
otevřenosť
öffent otovřiti
die Öffnung otvor
ost často
der Oheim, s, e, strýc, ujec
ohne bez, mimo
ohne das 1. a ne, 2. vazbou
přechodniskovou do čeština přeložiti lze

die Ohnmacht pl. en, mloba,
slabost
ohnmächtig omlileý
das Øhr, g. (e)s, pl. en,
uecho
olympisclj 1. olympijský
(Olympia), 2. olympský
(Olymp)
das Öl, s, e, olej
die Ölfabrik olejna
der Onkel, g. s, pl. —,
strýc
das Opium, g. s, opium
das Opfer, g. s, pl. —,
obět
opfern obětovati
das Orakel, g. s, pl. —,
věstba, orakulum
ordentlich pořádný
ordnen pořádati, řiditi
die Ordinung pořádek
das Organ, s, e, ústroj
die Orgel, g. —, pl. n, varhany; die Orgel spiesen
hráti na varhany
der Orient, g. s, východ,
východní země
der Ort, g. es, die Orte,
(neho die Örter) místo
der Øsser, g. s, (vl. jm.)
Ostrý (vrch)
der Østen, g. s, východ
die Øster (jm. pomnožné)
velikonoco
Østerreich, g. s, Rakousko
der Østerreicher, g. s, pl. —,
Rakušan; die —in Rakusanka
østerreichsclj rakouský
die Østseite východní strana.

P

der Pad, es, Päck, balík;
mit Sack u. Pad se všim
der Palast, g. es, die Pa-
läste, palác
der Papagei, g. s, pl. en,
papoušek
das Papier, s, e, papír
die Pappel topol
Paris (vl. jm. r. stř.) Paříž
der Park, g. es, park
passen hoditli se, býti vhod
die Peitsche bič
der Pelz, g. es, pl. e, ko-
žich, kožešina, srst
das Pelzwerk, g. es, pl. e,
kožešina
die Perle perla; perlengleich
jako perla (též srovnáv.
instr. perlam) i
der Perser, g. s, pl. —,
Peršan
persisch perský
die Person, pl. en, osoba
Peter Petr; die Peterskirche
chrám sv. Petra
der Pfahl, g. (e)s, die Pfähle
kůl
das Pfand, es, die Pfändere,
zástava
der Pfarrer, g. s, pl. —,
farář
die Pfarrkirche farní kostel
der Pfau, g. en, pl. en,
páv
die Pfaufedér páví péro, pl.
n, páví peří
die Pfeife, 1. píštala, 2.
dýmka
pfeifen pískati, fičeti; (o
ptáčele) zpívati
der Pfeil, g. es, pl. e, šip

pefšíchuell adv. rychle jako šíp (též srovnáv. instr. šípem)	der Platz, g. es, die Plätze, místo; náměstí	der Professor, g. s, pl. en, professor
der Pfennig, s, e, halóř	das Pfäfchen, g. s, pl. —, místečko	der Prophet, g. en, pl. en, prorok
das Pferd, g. es, pl. e, kůň	plaudern hovořiti, žvatlati	prfisen zkoušeti, zkoumati
die Pfingsteu (pomnožné) letnice	plobitaj náhlý, náhlo	die Prifung zkouška
der Pfirsichbaum, g. s, pl. —báinne, broskev	plump neobratný, nemo- torný	der Pudel, s, pl. —, pudlík
die Pflanze bylina	pochen 1. tlouci; 2. auf- etw. (akk.) pochou zaklá- dati si na čem	das Pulver, s, pl. —, prach, prášek
pflanzen sázeti, štěpovati	der Pol, g. (e)s, pl. e, pól, točna	pinktlich přesně, správně, v čas
das Pflaster, s, dlažba	der Pole, g. u, pl. u, Polák, die Polin, pl. —nen, Polka	die Puppe pupa, kukla
der Pflasterstein, s, e, kámen dlažební, dlažidla	Pompeji Pompejí (město)	die Pyramide pyramida
die Pflege opatrování, oš- třování	das Postamt, es, die Post- amter, poštovní úřad	die Pyrenäen Pyreneje.
pflegen 1. (s gen.) hleděti si čeho, 2. (s akk.) o- patrovati, chovati čeho; 3. (v obyčejí mít) iči pflege zu singen zpívávání	prächtig nádherný, pře- krásny	Q
die Pflicht povinnost	prachtvoll stkvostný, nád- herney	quaken kváktati, kuňkatı,
pflücken utknouti (ovoco, květ)	Prag (stř. r.) Praha	das Q. kvakot
der Pflug, es, die Pflüge, pluh	Prager Pražský; der Pra- ger, g. s, pl. —, Pražan	die Quäl trýzeň, trápení, muka
pflügen orati	prägen raziti (peníze)	quälen trýzniti, trápiti
der Philosoph, g. en, pl. en, filosof	prahlen mit etw. honositi se, chlubiti se čím	das Quecksilber rtuk
die Philosophie filosofie	prangen stkvíti se	die Quelle nebo der Quell, pramen, zdroj
der Phönizier, g. s, pl. —, Foiničan	prasseln praskati (o ohni)	quellen prýštěti se
der Phryger Frygan	predigen kázati	die Quittung kvitance.
der Pilger, g. s, pl. —, poutník	der Prediger kazatel	N
Pilsen (vl. jm. stř. r.) Plzeň	der Preis, g. es, pl. e, cena, odměna	der Nábe, g. u, pl. u, kr- kavec, havran
der Pinsel, g. s, pl. —, štětec	preisen velebiti; jindu. glitč- lich preisen velebiti koho za šťastna	die Náche pomsta
die Plage trápení, útrapa	pressen tlačiti, lisovati	der Náchen, g. s, chlčtan, tlama
der Planet, g. en, pl. en, oběžnice	der Presse, g. u, pl. u, Prus	rážen etw. mstiti něčeho; sich rážení (au jindu.)
der Plapperer žvatla	der Priester, s, pl. —, kněz	pomstiti se komu
das Platina, g. s, platina	Přibramer adj. přibramský	das Nád, g. es, die Náder, kolo

raſch rychlý, hbitý; adv.	recht pravý, dobrý; adv.	der Reichsrath, g. s, říšská rada
rychle	právě, hodně, dobře; es	der Reichthum, g. s, pl.
der Räſen, g. s, drn, trávník	ist nicht recht möglich;	—thümer, bohatství
räſeln chlouštěti	není hrubě možná; es	reif zralý, dospělý; reif
der Rath, g. es, 1. rada,	jemněmeli recht machen	werden zráti, vyspěti
náraďa, pl. Rathschläge	někomu po mysli učiniti	der Reis, es, e, obruč; den
2. rada (o osobě) pl. die	rechts vp ravo, na pravo	Reis werfen metati obru-
Räthe; Rath halten. 1.	das Recht, es, e, právo,	čem
raditi se, 2. rozvažovati	pravda; mit R. právem	das Reisichen obrouček
rathen raditi	rechtschaffen řádný, po-	die Reihe řada; in Reihe
das Rathhaus, es, —häuser,	čestný	und Glied v řadě, v říku;
radnice	die Reide řeč	do řady, v říku; der Reihe
rathsam, es ist v. jest radno	reden mluviti	nach řadou
das Rathsel, s, pl. —,	redlich poetivý	rein čistý
ládanka	der Reider, g. s, pl. —,	Reineke (příjmení lišky
der Raib, g. es loupež, lup	řečník	v baje) ferina lišák
ranben loupiti, unáseti, vzítí	die Regel pravidlo; in der	reinigen čistiti; jmdn. von
der Räuber, g. s, pl. —,	R. pravidlem, obyčejuć	etwas reinigen očistiti
loupežnick	der Regen, g. s, dešť	koho čeho
das Raubthier, g. es, pl. e,	der Regenbogen, g. s, duha	reinlich čistotuč
dravec	der Regenguss, g. es, pl.	die Reise cesta
der Rauch kouř	=gůsse, lijavec	die Reisebeschreibung cestopis
raucheni kouřiti; es raucht	der Regensturm, s, e, deštník	der Reisegefährte, g. n, pl.
kouř se	der Regent, g. en, pl. en,	n, spolcestující
rauh drsný, surový	vladar, panovník	reisen cestovati, pf. ich bin
der Raum, es, die Räume,	der Regenwurm, g. (e)s, pl.	gereist
prostor, místo	=würmer, žížala, deš-	das Reisen, g. s, cestování
die Ranpe housenka	tovka	der Reisende, g. n, pl. n,
rauschen šuměti; das Raus-	regieren vládnouti, pano-	cestující, cestovatel
schén šumot, šumění, še-	vati	das Reisig, g. s, chrastí
lest	die Regierung vláda, pa-	reissen 1. trhati, pf. ich h.
das Realgymnasium, g. s,	nování	gerissen, 2. přetrhnouti
pl. ien, realní gymna-	reguen pršeti	se; der řáden ist gerissen
sium; die Realchule re-	das Reich, g. es, pl. e, srna,	reisend dravý
alní škola	srnec	reiten (koňno) jezditi
die Rebe réva	reiben třtí	der Reiter jezdee
die Rechenaufgabe početní	reich (an s dat.) bohat čím;	die Reitschule jízdárna
úloha	der Reiche boháč; reich	die Religion, pl. en, nábo-
rechnen počítati; auf etw.	macheni (akk.) obohatiti,	ženství
(akk.) v. bezpečiti se,	obohacovati	rennen páditi
spoléhati nač; das R.	das Reich, g. es, pl. e, říše	das Renthier, s, e, sob
počítani, die Rechnung	reichen podati, dáti	
počet, účet	reichlich hojný.	

der Rest, g. es, pl. e, zby-	der Ritter, g. s, pl. —,	rufen volati
tek, ostatek	rytíř	rígen káratí
retten zahrániti, vysvo-	der Röck, g. es, die Röcke,	die Ruhé pokoj, odpoči-
boditi	kabát	nutí, poklid, klid
die Rettung zahránění	der Roggen, g. s, žito	ruhen odpočívati, spočívati
die Reue žel, lítost	roh surový, hrubý	ruhig pokojný, klidný
reuen; es reut mich, reute	das Rohr, es, rákos	der Ruhm, g. es, sláva
mich, hat mich gereut,	der Röhrkasten, s, pl. —,	růženin vychvalovati; slá-
zzelelo mi se čeho; že-	kašna	r. (wessen) nebo mit et- waß vychloubatise (čím)
lím, lituji čeho	die Rolle, g. —, pl. u, 1.	ruhmvoll slavný
renevoll lítostivý	kladka, 2. úloha herce;	die Ruhř úplavice
der Rhein, g. s, Rýn	seine Rolle gnt spiešen	die Ruhne zřícenina
richten řídit, souditi, na-	dobře vyvéstisvou úlohu	der Rumpf, g. es, trup
pravovati; sij naděj etw.	Rom, g. s, Řím	rund kulatý, roundlich
richten řídit, se, spravo-	der Römer, g. s, pl. —,	okrouhlý
vati se čím	Říman; die Römerin	der Rüss, es, saze
der Richter, g. s, pl. —,	Římanka	der Rúss, u, n, Rus
soudce	römis̄ch římský	der Rüssel, g. s, pl. —,
richtig pravý, správný, adv.	die Rose růže	chobot
správně	das Rosé, des Rosess, die	Russland (vl. jm. stř. r.)
die Richtstelle popraviště	Rosse kůň	Rus, (gen. Rusi); Rusko
viechen 1. voněti, páchnouti;	rostlen rezavěti	řístitg hbitý, statný
2. čichati	rostig rezavý, r. werden	die Rutté metla.
der Niemen, s, pl. —, řemen	rezavěti	S
das Riesengebirge Krkonoše	roth červený, r. werden	der Saal, g. es, die Sále,
riesenstarck obrovsky silný,	Červenati, pýřiti se	sín
obrovský	der Rothbart Rudovous	die Saat osení
das Rind, g. es, hovado,	röthlich začervenalý	Saaz Žatec
pl. er, skot, hovězí do-	der Rubin, g. s, pl. e, rubín	die Saché věc
bytek	rlíček 1. hnouti, pom. slv.	Sachsen (stř. r.) Sasy
das Rindfleisch, g. es, ho-	haben; 2. tähnouti (o	das Sachtuč, g. (e)s, die
vězí maso	vojsku), pom. slv. sein	—tilcher, šátek kapesní
das Rindfleber, g. s, ho-	der Rücken, g. s, pl. —,	säen sítí, zasíti
vězí kůže	hřbet, záda	der Saft, g. es, die Säfte,
das Rindvieh hovězí do-	die Rücksicht návrat	štáva
bytek	die Rücksicht zření; Rücks-	fastig štavnaty
ringen zápasiti	nehmen (auf s akk.) pro-	die Sage pověst
das Ringen, s, zápas, boj	hlédati (k čemu); mit	die Säge pila
ringis kolom; ringsumher	Rücksicht auf (s. akk.)	sagen říci, praviti; über
věkol	vzhledem (ku)	jemand. etwas sagen říci
die Rippé žebro; die Rip-	der Ruf, g. es, pl. e,	cos o kom
pen der Fessen skalim	volání; 2. pověst (tol.	
útesy	v jedn. č.)	

die Sahara Sahara
die Saite struna
das Salz, g. es, pl. e, sül
Salomon Salamoun
das Salzbergwerk, es, e,
solné doly
salzig solnatý, solný
der Samaritaner, g. s, pl.
—, Samaritán
der Same, des Samens, die
Samen, sínč
das Samenkorn, g. (e)s,
die -körner, seménko
sammeln sbíratí, shro-
mázdití
die Sammlung sbírka
der Sammt, es, samet
samnit i s
die Sanction, g. —, sankce,
potvrzení
der Sand, g. es, písek
das Sandkorn, g. s, pl.
-körner, zrno písčové
sanft klidný, tichý, mírný
satt sytý; sich satt essen do
syta se najísti
der Sattler sedlář
der Saß, g. es, die Säze,
věta
sauber čistý
sauer kyselý; sauer werden
kysoleti
saufen chlentati, chlastati
saugen ssáti
das Säugetier, g. s, pl. e,
ssavec
die Säure kyselina
saufen hučeti, skučeti
die Scene výjev
der Schade, des Schadens,
die Schäden, škoda
schaden škoditi; ublížiti
schadhast chatrný

schädlich škodlivý
das Schaf, es, e, ovec
der Schäfer, g. s, pl. —,
ovčák
der Schäferhund, g. es, pl.
e, pes ovčáký
schaffen tvoriti
der Schaffer, g. s, pl. —,
šafur
Schaffhausen (vl. jm. r. str.)
Schaffhausy
der Schafsknecht g. es, pl.
e, ovčák
die Schale skořepina, šu-
pinia
der Schall, g. (e)s, zvuk
schallen znítí
die Scham stud
sich schämen (s předm. v
gen.) styděti se čeho
die Schamhaftigkeit stydli-
vost
die Schande hanba
schänden hanobiti
schändlich hanobný, mrzký
die Schar, pl. en, tlupa, dav
scharenweise davein, hejnein
die Schärse ostrost, bystrosť
scharf ostrý, bystrý
der Scharfšinn, s, bystrosť
ducha
der Schatten, g. s, pl. —,
stín
schattig stímný
der Schatz, g. es, die Scháje
poklad
schäzen (s akk. předm.)
ceniti, vůžiti si, etíti
schauderu; es sahambert mir
oder mich vor (s dat.)
děsim se čeho
schauen patřiti, hleděti
schauerlich děsný

der Schauplatz, g. es, die
—pláže, jeviště, dějiště
die Scheibe kruh, kolo
scheiden 1. odloučiti, pom.
haben; 2. rozloučiti se
pom. sein
der Schein, es, zář; zdání
scheinu svititi, zdátí se
der Scheiterhaufen, s, pl. —,
hranice dříví
scheitern ztroskotati se
(pom. sein)
der Schelm, es, e, chytrák
schelten (Acc.) láti, spílati,
přezdívatí komu; jindn.
einen Betrüger schelten
spílati komu podvodník
schenken 1. darovati, dáti,
poskytnouti; 2. Bier
schenken pivo prodávati
die Schere nůžky (v čes.
pomnož., jm.)
scheren stříhati, ostříhati
der Scherz, es, e, žert;
etwas zum Scherze thun
učiniti eos pro žert
scherzen žertovati
scheu plachý; scheu werden
zplašiti se
die Scheu ostych
scheuen (jindn.) báti, štíti
se koho, čeho
die Scheuer stodola
schicken poslati; es sjedti sich
jest slušno, sluší se
schicklich slušný, uáležitý
das Schicksal, s, e, osud
schieben strkatí
schießen stříleti
das Schießpulver, g. s,
střelný prach
das Schiff, g. es, pl. e, loď,
koráb

schiffbrüchig tāpavý, ztros- kotaný	schleichen plžiti se	schmelzbar rozpustitelný, roztaviteľný
schiffen plouti	schleisen brousiti	schmelzen 1. sil. tati (pom. sl. sein), 2. slab. taviti. (pom. sl. haben)
die Schiffahrt plavba	der Schleifer brusič	der Schmerz, g. es, pl. eu, bo- lest, bol; unter Schmer- zen s bolestmi
der Schiffer, g. s, pl. —, lodník	schleimig sliznatý	schmerzen 1. boleti; 2. rmoutiti
der Schiffsbau, g. s, stavba lodí	schleppen vléci, tahati; nositi	schmerzlich bolestný
der Schiffsmann, g. s, pl. zlente lodník, ná- mořník	Schlesien (stř. r.) Slezsko	der Schmied, es, e, kovář
der Schild, es, e, štít	schleudern (Acc.) metati,	der Schmuck, g. es, ozdoba, okrasa
schilbern liečiti, popsatí	házeti (čím, co)	schmücke zdobiti, krášliť
das Schilf, g. s, rákos, tržina	schließen zavřiti, uzavřiti, skončiti	die Schmucksdáre ozdobná věc, šperk
das Schilfrohr rákosí, sítí	schlimm zly	der Schnabel, g. s, pl. die Schnäbel zobák
schinden dříti, odfrati	schlingen 1. proplétati, 2. polykatí	schlappen sápati se po čem
die Schlacht, pl. en, bitva	der Schlitteň, s pl. —, sáně	schlunderen chrápati
schlachten zabiti, porážeti	das Schloß, g. es, die Schlößer, zámek	schnattern knáčhati
das Schlachtfeld, g. es, pl. er, bojiště	der Schlosser, g. s, pl. —, zámečník	die Schnecke hlemýžď
die Schlachtreihe řík, řada	schlender polknouti, poly- katí	der Schnee, s, sníh
der Schlaf, g. es, spaní	der Schlummer, g. s, dří- mota, spánek	das Schneefeld, es, er, sněžina
schlafen spátí	schlummern dřímati	die Schneefoppe Sněžka
der Schlag, g. es, die Schläge, ráz, rána, ude- ření; die Schläge bití	der Schlund, g. es, jícen	schneiden řezati, krájeti, stříhati; sici, žiti (žnu)
schlagen tlouci, biti, pora- ziti (v bitvě); ait (Acc.)	schlüpfrig skluzký	der Schneider, g. s, pl. —, krejčí
schlagen udeřiti oč; die Nächtigall schlägt slavsk	schlüpfen srkati, vypiti, popiti	der Schneidebezahn, es, zähre, řezák
tluče; eine Brücke schla- gen most vystavěti; der Brix schlägt hrom bije; indu. bis aufs Blut schla- gen zbiti koho až do krve	der Schlüssel, g. s, pl. —, klíč	schneien, es schneit (es h. geschnetti) padá sníh
schlamig balnity	schmačkast chutný	schneufl rychlý, spěšný;
die Schlange had	schmähen (Acc.) spiliti	die Schnelligkeit rychlosť
schlank stíhlý	komu; tupiti koho	der Schnellzug, g. es, pl.
schlau chytrý	schmähtig vyzáblý, suchý, štíhlý	=žlže, rychlovat
die Schlauheit Ištivosť	schmal úzký, těsný; schma- les Futter skrovna pice	der Schnitter, g. s, pl. —, žnec
schlecht špatný, zly	schmieden chutnati	schmurren vrčeti
die Schlechtigkeit špatnost	schmeicheln lehotiti, po- chlebovati	das Schöf (nesklon.) kopa
	der Schmeidler, g. s, pl. —, pochlebnik	

die Scholle hrouda
schon již
šjón krásný, adv. krásně
šchonen šetřiti
die Schönheit krása
der Schöpfer, g. s, stvořitel
die Schöpfung stvoření
šchrág šikuný, křivolaký
der Schrank, g. es, pl. die
Schränke, skřín
der Schrečen, g. s, pl. —,
leknutí, hráza
schreiben psáti
das Schreibheft, es, e,
pisánka
der Schreibtisch, g. es, pl.
e, psací stůl
schreien křičeti
die Schrift, pl. en, písmo,
spis
chriftstlich písemný
das Schriftzeichen, g. s, pl.
—, písemné znaménko
der Schritt, es, e, krok
die Schuhlaude šuplo
der Schnh, es, e, střevic
der Schuhmacher, g. s, pl.
—, obuvník
das Schulbuch, g. es, pl.
školník, školní kniha
die Schuld dluh, vina
schuldig 1. (s akk.) povinen
čím, dlužen; 2. (s gen.)
vinor čím
die Schuldigkeit povinnost
der Schuldnér, g. s, pl.
—, dlužník
die Schule škola
der Schüller, g. s, pl. —, žák
die Schülern, pl. nen,
žačka
das Schulgesetz, g. es, pl.
e, školní zákon

das Schuljahr, g. s, pl. e,
školní rok
das Schulzimmer, g. s, pl.
—, školní síň
die Schür stříž
die Schüssel, pl. u, mísá
der Schutt sut, ssutina
schütteln (Acc.) klátiti, trá-
sti, potřásati čím
der Schutz, g. es, ochrana;
unter jemandes Schutz
stehen býti pod něčí
ochranou
der Schütze, u, u, střelec
schützen jmdn. vor etwas
hájiti, chrániti, uchová-
vati koho čeho, od čeho
schwach slabý; schwach wer-
den slábnouti
die Schwäche slabost
die Schwachheit slabost,
kráhlost
schwächen oslabiti
schwächlich slabý
der Schwäger, g. s, die
Šváger švákr, svat
die Schwägerin, pl. nen,
švakrová, svatka
die Schwalbe vlaštovka
der Schwamm, g. es, die
Šchwämme, houšta
der Schwanz, g. es, die
Šchwáne, labuť
der Schwanz, g. es, die
Šchwáne, ocaš
schwären podhírat se
der Schwarm, s, die Schwär-
me, hejno, roj
schwarz černý; schwarz wer-
den černati; schwarz ma-
chen očerniti
der Schwäher, g. s, pl. —,
žvástal, inhlavka

schweben vznášeti so
schweigen mlčeti
das Schwein, g. es, pl. e,
veprí, prase; das Schwein
chein prasátko
die Schweiz, g. der Schweiz,
Švýceary
der Schweiß, es, pot
die Schwelle práli
schwellen 1. nabobtnati,
otéci, pf. ičh bin ge-
schwollen; 2. rozedmonti,
nadmonti, pf. ičh habe
geřichwelt
die Schwemme plaviště
schwemmen plaviti, pf. ičh
habe geschwemmt
schwer těžký, nesnadný
die Schwere tíže
schwerfällig neobratný, vln-
havý
das Schwert, es, er, meč
die Schwester, pl. u, sestra
die Schwiegertochter, pl.
—töchter, nevěsta
schwimmen plovati
der Schwimmer, s, pl. —,
plavec
schwinden mzestí
schwingen (Acc.) 1. mávatí,
máhati čím; 2. vznéstí,
vzepjati cos
schwirren fičeti, bzučeti
schwiken potiti se
schwören přísahati
der Selave, u, n, otroke
sechs šest
schseckig šestihraný
das Sechsgespann, g. s,
šestispřežení
der See, g. —s, pl. u, jezero
das Seebad, g. es, pl.
—bäder, mořské lázně

die Seele duše		selten nevšední, vzácný ; adv. zřídka	der Sieger, g. s, pl.—, vítěz
der Seemann, g. s, pl.	—Leute, námořník	seltsam neobvyčejný, po-	das Silber, g. s, stříbro
die Seereise námořní cesta;	eine Seereise machen ko-	divný, zvláštní	singen pěti, zpívati
eine Seereise machen ko-	nati cestu po moři	die Semmel, pl. n, houska	der Singvogel, g. s, pl.
der Seesturm, g. —e(s), pl.	=Sturm, bouře mořská	der Senat, g. es, senát	—vögel, zpěvavý pták
das Seemengeher, g. s,		senden poslati	stíken klesnouti, padnouti,
pl. —, mořská nestvára		das Senkkblei olovnice	opadnouti (pom. sl. sein)
das Segel, s, pl.—, plachta,		die Senkgrube prohlubeň	der Sinn, g. es, pl. e, 1.
lodní plátno		der Sennue, g. n, pl. n,	mysl, 2. smysl, 3. smy-
segeln veslovati		salašník	šlení ; eine s Sinnes
der Segen, g. s, pože-		die Sense kosa	sein téhož smyšlení býti
lužení		der September, g. s, září	das Sinnbild, s, er, obraz
segnet (Acc.) žehnati		der Serbe, g. u, pl. u, Srb	sinnen (auf s akkt.) pomý-
sehen viděti, hleděti; der		der Sessel, g. s, pl. —,	šleti nač
Sehende vidoucí		seslo	sinnig významný, vtipný,
sich sehnien toužiti po čem;		selzen posaditi, postaviti ;	jadrný
teskniti za čím		über den Fluss selzen přes	die Sitte mrav
sehnſtlichfig toužebný		řeku přejítí, převésti	die Sittlichkeit mravnost
sehr velmi, velice, tuzo		die Senche mor	sittsam mravný
seicht mělký		senžen vzdychati	die Sittenkheit mravnost
die Seide hedbáví		Seufzer, der, g. s, pl. —,	der Sítý, g. es, pl. e, se-
das Seidenband, g. es, pl.		vzdoch	dadlo, sídlo
=bänder, hedbávná stužka		Shakespeare čti: Šekspír	sízen seděti
der Seidenspinner, g. s, pl.		die Sichel, pl. n, srp	der Slave, n, n, Slovan
—, bouree		sicher (wessen) jist, bezpe-	die Slovacei Slovensko
der Seidentwurm, g. s, pl.		čeu čím; sicher vor jmdm.	so 1. tak, so viel tolik; 2.
=vitrmier, bouroc		bezpečen od koho (čeho)	jak; 3. = der, die, das
sein býti; das Sein bytosť		die Sicherheit jistota, bez-	= který; 4. = wenn
sein jeho		pečnost	jestli; so Gott will dá-li
seinerzeit adv. svým časem		sichtbar viditelný; s. werden	Bäh
seit od		zjewiti se, ukázati	sobabš jakmilo
seit wann ode které doby?		Sicilien (r. stř.) Sicilie	solange 1. dotud, 2. dokud
seitdem od té doby, co....		das Sieb, es, e, řešeto	so oft kdykoli
selbst 1. sám; 2. i		der Siebmacher, s, řešetář	sogar ano i
der Selbstmörder, g. s, pl.		sieben sedm	sogleich ihned
—, sebevráhl		sieden 1. vříti; der Topf	der Sohn, g. es, die Söhne,
selbstsichtig sobecký; der		sídet (moton.); 2. vařiti	syn
Selbstsichtige sobec		der Sieg, es, e, vítězství	solcher taký, takový
selig blažený; der selige		das Siegel, s, pl. —, pečeť	der Sold, g. es, mzda, žold,
Dinkel nebožtík strýc		siegelu pečetiti	služba
		siegen über jndu. zvítěziti,	der Soldat, en, en, voják
		vítěziti nad kym	die Sole = das Salzwasser
			rapa (solná)

sollen 1. mít; jch soll arbeiten mám pracovati;
lépe: jest mi pracovati;
2. es soll gedonnert haben hřimalo pry; 3. dn sollst nicht töbten nezabiješ
der Sommer, g. s, léto
sonder bez
sondern nýbrž
die Sonne slunce
der Sonnenaugang, g. es,
východ slunce
die Sonnenblume slunečnice
die Sonnenfinsternis, pl.
—nisse, zatmění slunce
die Sonnenkugel sluneční koule
das Sonneusicht, g. es, světlo sluneční
der Sonnenchein, s, sluneční zář, jasno
der Sonnenschirm, g. es,
pl. e, slunečník
der Sonnenuntergang, g. s,
západ slunce
der Sonntag, s, e, neděle
sonst 1. jindy, 2. sic
die Sorge starost
sorgen (für etw.) starati se,
pečovati oč
sorgfältig pečlivý, pečlivě
sorgsam starostlivý, pečlivý
soweit pokud, jelikož
sowie jako, tak jako
sowohl — als auch i — i,
jak — tak
spähen číhati, pátrati
die Spalte štěrbina
spalten štípati, rozštípati,
rozorati, ič spaltete, ič
h. gespalten

der Span, s, die Spáne,
tríštnka, dračka
Spanien, s, Španělsko
der Spanier, s, Španěl
spanisch, španělský
spannen 1. napjati, 2. za-
práhnouti
sparen šetřiti
der Spargel, s, chřest
sparsam šetrný
die Sparksamkeit šetrnost
der Spartauer, g. s, pl. —,
Spartan
spartanisch sparský
spät pozdní, adv. pozdě
der Spaten, s, pl. —, rýč
der Spatz, en, en, vrabec
spazieren procházeti se;
spazieren gehen prochá-
zeti se
der Spaziergang, g. (e)s
pl. —gänge, procházka
der Specht, es, e, datel
der Speer, g. es, pl. e, kopí,
oštěp
speien plivati, soptiti, vy-
hazovati
speisen 1. jísti, 2. nakrmiti
die Speise jídlo, pokrm
der Speisesaal, g. es, pl.
=sála, jídelna
der Sperber, s, pl. —, kra-
hujee
der Sperling, s, e, vrabec
der Spiegel, g. s, pl. —,
zrcadlo
das Spiel, g. es, pl. e, hra
spielen hráti; die Zither
spielen na citeru hráti
der Spieler hráč
der Spieß, es, e, dřevce,
kopí, hrot
die Spinne pavouk
der Spinnroden, s, pl. —,
přeslice
spinnen přisti
die Spiše špička, vrchol,
téma
spitzig špičatý
spießen štípati
der Splitter, g. s, pl. —,
tríštnka
der Sporn, g. s, die Sporen,
ostruha
spottern (jemds. neb o über
etw.) posmívat se komu,
čemu
die Sprache řeč
die Sprachlehre mluvnice
sprechen mluviti, řeći
sprengen trhati, lámati
das Sprichwort, es, =wör-
ter, přísloví
springen 1. skákat, 2. pra-
sknouti
der Sprich, es, die Sprichje
práporčed
der Sprudel, g. s, vřidlo
sprühren prýskati
der Sprung, g. es, pl.
Springe, skok
die Spur, pl. en, stopa
spüren číti, větřiti, cítiti
der Staat, g. es, pl. en, stát
der Stab, es, die Stábe, hůl
der Stachel, s, n, ostén
die Stadt, die Städte, město
die Stadtmauer, pl. ii, hrad-
ba města
der Stadtpark, g. (e)s, měst-
ské sady
der Stadtplatz, g. es, pl.
=pláze, náměstí
das Stadttor, es, e, brána
města
der Stahl, g. (e)s, ocel

ber Stall, g. (e)s, die Ställe, chlév	stellen postaviti; sich st. po- staviti se, stanouti; vors Gericht stellen k soudnu pohnati	das Stoppelfeld, g. es, pl. er, strniště
der Stamm, g. es, die Stämme, kmen, peň stamnen pocházeti, rodem být (odkud)	der Stengel, g. e, pl. —, stonek	der Storch, g. es, die Stör- che, čáp
der Stand, g. es, die Stände, stav	Stephan Štěpán	stören rušiti, znepokojovali
starč silný	die Steppe step, pustina	stößen trkati, strčiti, ude- řiti, kopnouti, naraziti;
die Stärke syla	sterben umříti	aus Land stößen přistati ke břehu
stärken siliti	das Sterbebett, g. es, úmrtní lože	die Strafe trest
starren upřeně hleděti	sterblich smrtelný	strafen trestati
die Station, pl. en, stanice	der Stern, g. es, e, hvězda	der Sträfling, s, e, tresta- nec, káranec
die Stätte, pl. u, místo	stet stály; stetě stále	straßwürdig trestuhoden
der Staub, es, prach	die Steuer, pl. u, daň	der Strahl, g. (e)s, pl. en, paprsek
staunen (über etw.) diviti se, (čemu), užasnouti se če- ho, žasnouti nad čím	stíden vyšívati	die Straße siluico, cesta, ulice
stecken 1. vězeti, váznouti, 2. strčiti, zastrčiti, stěcen	der Stiefel, g. s, pl. u, bota	Straßburg, s, Štrassburk
bleiben uváznouti	die Stiege, pl. u, schody	der Stranč, g. es, die
der Steg, g. es, pl. e, stezka, lávka	(v češt. pomnož. jm.)	Strančer (Stränče), keř
stehen státi, über jemandem	der Stier, g. es, pl. e, býk	der Stranč, g. es, die
stehen být nad koho, pře- vyšovati koho, povzne- šen být nad koho; steh- hendes Wasser stojatá voda; gestandenes Wasser	stil tichý; klidný, mírný	Stranče, kytičce
voda odražená; es steht	die Stille ticho	der Strauß, g. es, die
geschrieben jest psáno	stissen utišiti, upokojiti	Strauße pštros
stehlen kráсти	stillestehen státi, zastaviti	streben (nač etw.) snažiti
der Stehler, g. s, pl. —, krádee, zloděj	se; nepokračovati, nejítí	se (něčeho); státi oč,
steif tuhý	die Stimme hlas	přičinovati se oč
steigen stoupati, vystou- piti, das Wasser steigt	stimmen 1. hlasovati, hlas	das Streben, g. s, snaha, toluha
vody přibývá	vydati; 2. naladiti, po- hnouti	streben natáhnouti
der Stein, es, e, kámen	stinken zapáchatati (nepří- jemně); smrděti	der Streifen, g. s, pl. — pruh
das Steinchen kamének	die Stirn, pl. en, čelo	der Streit, es, die Streit- tigkeiten, rozepře, spor,
steinern kamenný	der Stock, g. es, die Stöcke, hůl, bidlo; das Stöckchen	hádka, svár
steinig kamenitý	bidélko	streiten přítí se oč, bojo- vatí
die Stelle místo	das Stockwerk, g. es, pl. e, patro, poschodí	streitsüchtig svárlivý
	der Stoff, g. es, e, látka	streng přisný
	stöhnen stenati	die Strenge přísnost
	stolz (auf etw.) hrdy, pyšný	strenen sypati, trousiti
	čím, z čeho, nač	striden pléstí (punčochy)
	der Stolz, g. es, pýcha	das Stroh, g. es, sláma

der Strom, g. es, die Ströme, proud, řeka
 Stromabwärts po proudu
 Stromauswärts proti proudu
 strömen proudem téci, valiti se
 stromweise proudem, potřekem
 der Strumpf, g. es, die Strümpfe, punčocha
 die Stube světnice
 die Stubensliege moucha domácí
 das Stück, g. es, pl. e, kus
 der Student, g. en, pl. en, studující
 das Studium, g. s, pl. die Studien, studium
 studieren studovati; der Studierende, g. u, pl. u, studující
 der Stuhl, es, die Stühle, stolice
 stumm němý
 stumpf tupy
 die Stunde hodina
 der Sturm, g. es, die Stürme, 1. bouře, 2. útok
 der Sturmwind, es, e, vichřice
 stürzen 1. podm. spadnouti, stíti se; pf. ich bin gestürzt, 2. předm. svrh-nouti, sraziti, káceti, pf. ich habe gestürzt, 3. zvrat. sich stürzen vrhati se, stíti se
 die Stute kobyla
 die Stütze podpora
 sich stützen (auf etw.) 1. spolehláti (nač), 2. zakládati se, záležeti na čem
 suchen 1. hledati čeho nebo

co; 2. s násl. inf. s zu hleděti, snažiti se
 der Sild, g. eius, jih die Sildfrucht, pl. -früchte, jižní ovoce
 sildlich jižní
 der Sildwind, es, jižní vítr Suez Suez
 der Sultan, s, pl. e, sultán die Summe úhrn, součet, suma summum bzučeti
 der Sumpf, g. es, pl. die Sumpfe, bahno, bažina
 die Sünde hřích sündigen hřešiti
 die Suppe polívka
 süß sladký
 die Süßigkeit sladkost süßlich nasládlý.

E

der Tadel, g. s, lana tadelni haněti
 der Tag, g. es, pl. e, den tageslang několik dní, po neb za několik dní
 der Tagesanbruch, g. svitání das Tageslicht, g. es, světlo denní
 tägliche denně
 der Tagelöhner, g. s, pl. —, nádenník
 das Talent, es, e, talent, výboruá schopnost
 die Tanne jedle
 die Tante teta tanzen tancovati
 tapfer udatny
 die Tapferkeit udatnost die Taube tlapa taub hluchý
 die Taube holub

die Taufe křest taufen křtiti
 der Taufname, g. us, pl. u, křestné jméno taugen (zu etw.) schopen býti, hoditi se (k čemu) täuschen klamati tausend tisíc; das Tausend, g. s, die Tausende tisio technisch technický der Teich, es, e, rybník der Tempel, g. s, pl. —, chrám die Tenne, pl. u, mlat der Teppich, s, e, koberec der Teufel, s, pl. —, čert, dábel das Thal, g. es, die Thäler, údoli der Thaler, g. s, pl. —, tolar die That pl. en, čin, skutek thätig číly, činný die Thätigkeit činnost, pravcovitost die Thatsache skutek, skutečnost der Thau, g. (e)s, rosa das Theater, g. s, pl. —, divadlo der Theil, es, e, díl, část theilen děliti, rozděliti; sič in (Acc.) theilen rozděliti se oč theilhaftig (Genit.) účasten theilnehmen (an etw.) účasten býti čeho theils — theils dilem — dilem die Theiß Tisa Theodor Bohdan die Theologie bohosloví Theresia, g. Theresiens, Trezie

theuer drahý; wie theuer
 (kauffst du Papier)? zač? —
das Thier, g. es, pl. e, zvíře
das Thierchen, g. s, pl. —,
 zvířátko
der Thiergarten obora
das Thor, g. es, pl. e,
 vrata, brána
der Thor, g. en, pl. en,
 pošetilec, blázen
die Thorheit pošetlost
thöricht pošetilý
die Thräne slza
thränen slzeti
der Thron, es, e, trůn
die Thronfolgen nástupnictví,
 následnictví na trůně
thun činiti, vykonati, uči-
 niti; es thut mir leid,
 jest mi lito; gutthum
 k dobrému býti
der Thurm, es, die Thürme,
 věž
die Thür, pl. en, dvéře
 (v Čes. pomn.)
die Thürsalte štěrbina ve
 dvéřích
 tief hluboký; adv. hluboko
die Tiefe hloubka, hlubina
der Tiger, g. s, pl. —, tigr
die Tinte inkoust
das Tintenfass, g. es, die
 —fasser, kalamář
Tirol, g. s, Tyroly
der Tiroler Tyrolan, Ty-
 rolec
der Tisch, g. es, pl. e, stôl;
 bei Tische (zu Tische) sižen
 seděti za stolem, u stolu;
 nach Tische po jíidle
der Tischler, g. s, pl. —,
 truhlář
der Tischlerleim, g. s, klíš

Tobias Tobiáš
die Tochter, pl. die Töchter,
 deera
der Tod, g. es, smrt; sňch
 den Tod geben vzít si
 život
das Tobbett úmrtní lože
die Todesstunde hodina
 smrti
todt mrtvý; der Todte
 umrlee
todtschisen zakousnouti
tödtēn usmrtniti, zabiti
der Todtengräber, g. s, pl.
 —, hrobař
todtschlagen zabiti
der Ton, g. es, die Töne,
 zvuk, tón
tönen zníti, zaznívati
der Topf, g. es, die Töpse,
 hrnec
der Töpfer, g. s, pl. —,
 hmčíř
der Torf, g. es, rašelina
tradhen bažiti, snažiti se
 tragen nésti, nositi
träge líný, lenivý
der Frank, es, nápoj
die Traube hrozen
trauen věřiti, důvěřovati
die Trauer smutek, zá-
 rmutek
trauern truchliti
das Trauerspiel, g. es, pl. e,
 truchlohra
der Traum, g. es, die
 Träume, sen
träumen sníti
traurig smutný, truchlivý
Trautenau (r. stř.) Trutnov
treffen 1. sthnouti, 2. na-
 lézti, 3. zastřeliti
treffend případně

trefflich výborný
treiben hnáti; Händel treiben
 obchod provozovati,
 kupčiti
treten 1. podm. vstoupiti,
 pom. sein; 2. předm.
 šlápnouti, pom. haben
treu věrný
die Treue věrnost; bei mei-
 ner Treue! na mou věru!
Triest (vl. jm. stř. r.) Terst
 tristig případný; eit tristi-
 ger Grund platná příčina
trinkbar k pití
trinken piti
der Triinser, g. s, pl. —,
 piják, opilec
der Triumph, g. s, pl. e,
 triumf, vítězosláva
trocken suchý
trocken sušiti
Troja, g. s, (r. stř.) Troja
der Trojaner, g. s, pl. —,
 Trojan
der Tropfen, g. s, pl. —,
 krápěj, kapka
der Tropfenfall olcap, kápěje
tröpfenweise po kapkách
der Trost útěcha
trösten těšiti, utěšiti
troz přes, při
trozbeni vzdorovati, odpor
 činiti, odolati
trübb(e) kalný, zasmušilý
trügeln klamati
die Trümmerei (pomn.) rumy
der Trunk, g. es, napiti;
 opilství
die Truppe vojsko
der Truthahn, g. (e)s, die
 —hähne, krocan
das Tuch, g. es, die Tücher,
 sukno

der Tuchmacher, g. s, pl. —,
soukeník
tlichtig rádný
die Tugend etnost
tugendhaft etnostný
die Tulpe tulipán
der Türk, u, u, Turek
die Türkeli, g. der Türkeli,
Turecko

türkisch turecký
Turnau Turnov
das Turnen, g. s, tělocvick
die Turnestanbe hrdlička.

U

über zlý, špatný; übles re-
den zle mluviti
das Übel, s, pl. —, zlo
über evičiti; siž in (Dat.)
über evičiti se v čem
über předl. s dat. a akk.
nad, přes, o, po
über hřz oder lang za čas,
za některý čas

überall všude
überaus příliš, velice
überdies nad to, mimo to
überdrüsig (Gen.) omrzely
siž überreisen přenáhliti se
überfallen (neodl.) přepad-

nouti, napadnouti
überfahren přejeti, zajeti
der Überfluss, (ʃ)es, pře-
bytek

überfüllig zbytečný
überfüllen (neodl.) jmdn.
eines Fehlers usvědčiti
koho čoho nebo v čem
der Übergang, g. es, pl.
=gänge, přechod
übergeben odevzdati(neodl.)
übergehen (rozl.) přejiti
übergroß převoliký

überheben (wessen) zbavo-
vati, zprostiti (neodl.)
überlassen (nerozl.) pře-
nehati, zanehati
überlegen rozvažovati
(předpona neodl.)
die Überlegung rozvalha
überlefern odevzdati(pře-
pona neodl.)

die Übermacht přemoc, pře-
sila
übermäßig přílišný
der Übermuth, es, přepych,
rozpustilosť

übermittelhig zpupný
übernahmen přenocovati
(předp. neodl.)
überraschen překvapiti
(předp. neodl.)
der Überrod, es, —röde,
svrchní kabát

übersehzen (neodl.) pře-
ceniti
übersehreten překročiti(ne-
odl.) pf. iž habe über-
schriften

die Übersehrennung po-
vodeň

übersehn 1. stehovati se,
2. stehovati (předm.)

überstehen (nerozl.) pře-
stati, vytrpěti [odl.]
überstehen přesypati (ne-
übertreffen (neodl.) jmdn.
an s dat. nebo in s dat.
převyšovati koho, před-
čiti koho, komu čím,
v čem

überwinden přemoci(neodl.)
überzeugen přesvědčiti
(předp. neodl.)
die Überzeugung přesvěd-
čení

überig ostatní
das Üßer, g. s, pl. —, břeh
die Ühr, pl. en, hodiny,
hodinky

das Uhrwerk, es, e, stroj
do hodin, hodinový stroj
um kolem, okolo, o, za, pro
m . . . willen pro, za
přičinou, k vůli; um
Gotteswillen pro Boh!

umbauen přestavěti (odl.)
umdréhen otočiti (předp.
odl.); den Hals umdréhen
krk zakroutiti

der Umfang, g. s, pl. Um-
fänge objem, rozměr
umfassen obsáhlý
umfattern (neodl.) s akk.
obléhati

die Umgegend okolí
umgehen zacházeti, obe-
vati s kým; nakládati
s kým (dobře, zle)
umhauen poraziti (odl.)
umherriren blouditi (jeu)
umkehren (rozl.) 1. předm.
obrátit, 2. podm. obrá-
tit se, vrátit se
umstídtig obczretný
umsonst 1. zadarmo; zdar-
ma; 2. marně, nadarmo
umstoßen (odl.) převrhnuti
umversen poraziti, skácati
(odl.)

unangenehm nepříjemný
unauhnsidh neuhledný
die Unart, pl. en, nespůsob
unartig nespůsobný
unaufmerksam nepozorlivý
unbändig nevázaný, ne-
zbedný
unebaut nevzdělaný, ne-
zoraný

unbedingt neobmezený; bez výminky	ungerecht nespravedlivý	unterdessen zatím
unbelanut neznámy	ungeschickt neobratný	der Untergang, es, 1. záhuba, 2. der II. der Sonne
unbescheiden neskromný	ungešuš nezdravý	západ slunce
unbeständig nestálý, vratký	ungetreu nevěrný, zproněvřilý, nepočitvý	untergehen zanikati; (o slunci) zapadati
und a, i	ungešlbit nevyevičený	unterhalb pod
der Unidank, g. s, nevděk	ungewiss nejistý	unterhalteň haviti, unter-
unidanckbar nevděčný	ungewöhnlich neobyčejný	halten adj. zábavný
unedel nešlechetný	das Unglück, g. s, neštěstí	unterhandeli vyjednávati,
uneigenutzig nezištný	unglückslich neštastný	smlouvati se (oč)
uneingedeneň (s gen. předm.)	uhöflich nezdvořilý	unterirdisch podzemní
' nepamětlič čeho	unklar nejasný, nezřejmý	unterjochen podmaniti
unerušlích nekonečný	das Unkraut, g. s, býlí	(unter: neodl.)
unerušlích nešmírný	unkundič neznačný	unternehmen podniknouti
uermüdet neounavný	unsängt nedávno	(neodl.)
uversätlích nenasytň	die Unlust nechut	das Unternehmen, g. s, pod-
uverschročen neohrozený	unnäsig neštřídny	níknutí, předsevzetí
uverträglích nesnesitelný	die Unnäsigkeit nestřídmost	die Unternehmung podnik
der Unfall, g. s, die Unfälle,	unnmöglich nemožný	die Unterreibung rozmluva-
nöhoda	unnith neužitečný, da-	der Unterricht, g. es, vy-
unfern nedaleko	remný	učování
unfolgsam neposlušný	die Umrordnung nepořádek	unterrichten vyučovati
unfreundlích nevlidný	unrecht nepravý, adv. ne-	(neodl.)
der Unfriede, g. ns, nepokoj,	práve	unterscheiden rozeznávati
svár	das Unrecht, g. s, křivda,	(neodl.)
unfruchtbar neúrodný, ne-	bezpráví	der Unterschied, es, e, rozdíl
plodný	unreis nezralý, nedospělý	unterříšení potopiti se,
der Ungar, s, n, Uher	unrein nečistý	utonouti (unter odl.) pf.
ungarislíč uherský	unrichtig nesprávný, š	ich bin untergesunken
Ungarn, s, (stř. r.) Uhry	unruhig nepokojný	unterstützen podporovati
ungeachtet přes, při	unschädlich neškodný	(neodl.)
ungebildet nevzdělaný	unschmaďhaſt nechutný	untersuchen pátrati, zkou-
die Ungeduld netrpělivost	unschön nehezký	mati (neodl.)
ungebildig notrpělivý	die Unschuld nevinost	der Lutherhan, g. s, pl. en-
ungefürhr asi	unschulbig nevinuň	poddaný
ungeheuer nešmírný, pře-	unser nás	unterwegs cestou
veliký	unsterblíč nesmrtečný	untreu nevěrný
das Ungehener, s, pl. —,	die Unsterblichkeit nesmrte-	unübersteiglich nepřekroči-
nestvára	nost	telný
der Ungehorsam, g. s, ne-	unstet nestálý, nejistý	unverblossen neomrzely
poslušnost	unten dole	unvergänglich nehy nouef
ungehorsam neposlušný	unter pod, mezi, za; unter	unverschämít nestoudný
ungeheimn neobyčejně, velice	dem Námeu jménem	

unverständlich nesrozumi-
telný
unvorsichtig neprozretelný
die Unwahrheit nepravda
umweit nedaleko, poblíž
der Unwisse, g. Unwissens,
nevrlost
unwissen d nevědomý
unwürdig nehodný, ne-
důstojný (čeho)
unzufrieden nespokojený
ußpig bujný
der Ural, s, Ural (pohoří)
urast prastarý
dex Urheber, g. s, pl. —,
pôvodce
die Ursache příčina
der Ursprung, es, pôvod
ursprünglich pôvodný, adv.
pôvodne
das Urtheil, g. es, pl. e,
rozsudek, úsudek
urtheilen sonditi
der Urwald, es, Urwälder,
prales.

B

der Vater, g. s, die Väter,
otec
das Vaterhaus otcovský
dûm
väterlich otcovský
das Vatersland, g. es, vlast
der Vatertörber, s, pl. —,
otcevrah
die Vatersstadt rodiště
das Vaterunser, s, Otčenáš
das Veilchen, g. s, pl. —,
fialka
verachtet opovrhovati, ne-
v  natи si
verächtlich opovržlivý

die Verachtung opovržení
veralten zastarati; veraltet
zastaralý
verantworten (Acc.) odpov  dati z čeho, zač
verarbeiten zpracovati, zd  lati
verarmen zchudnouti
verbannen vypov  děti
verbergen skryti, ukryti
verbieten zapov  děti, za-
kázati
verbinden 1. obv  zati, 2.
spojiti, sloučiti
verbünden 1. vyblednouti,
potuchnouti, 2. umřiti
verbüßen odkvésti (pom.
sein)
das Verbrechen, s, pl. —,
zločin
der Verbrecher, s, pl. —,
zločinec
verbreiten rozšiřovati, sít
verbr. rozšiřovatise, roz-
prostraňovati se
verbrennen 1. shořeti (pom.
sein) 2. spáliti (pom. hab.)
verdammen zatratiiti
verdanen ztráviti, zažiti
verbaulich záživný
verdecken zakryti
verderben (sil.) 1. zkaziti
se (pom. sein) 2. zkaziti,
(pom. haben) 3. zkaziti
(ve významu mravním;
časov. sl.)
verderblich zhoubný
verdienen (Acc.) 1. zasluh-
ovati čeho, hoden být
čeho, 2. vydělati, vy-
dobyti
der Verdienst, es, výdělek
das Verdienst, es, e, zásluha

verdorren uschnouti (pf. der
Baum ist verdotrt)
verdr  gen vypuditи, vy-
tlačiti
verdriesen mrzeti
verdrieslich mrzutý
der Verdrust, g. es, mrzu-
tosf
verdunkeln zatemniti
veredeln ušlechtiti
die Veredlerin ušlechtova-
telka, šlechtitelka
verehren ctiti
verfaulen shniti, plesnivěti
(v pf. pom. sein)
verfehlten (s gen. předm.)
minouti se čeho, s čim,
chybiti čeho
verfertigen zhotoviti
verfolgen pronásledovati,
stiliati
der Verfolger, g. s, pl. —,
pronásledovatel, stihatel
die Verfolgung pronásledo-
vání
vergänglich pomíjející
vergeben odpustiti
vergebens nadarmo, marně
vergeblich marný
vergehen zahynouti, mi-
nouti; die Zeit vergeht
čas uplyvá
vergelten oplatiti, splatiti
die Vergeltung odplata
vergessen 1. (s akk. z. B.
ein Wort) zapomenouti;
2. s gen. nepamětliy
být, zapomenouti, k. p.
einer Wohlthat
vergeuden (Acc.) mrhati,
plýtvati čim
das Vergissmeinnicht, s,
nezabudka

der Vergleich, g. es, pl. e,
 přirovnání; im Vergleich
 mit etwas proti čemu,
 vedle čeho
 vergleichen (mit etw.) srovná-
 nati s čím, přirovnati
 čennu, k čemu
 die Vergleichung přirovnání
 das Vergnügen, g. s, po-
 těšení, zábava
 die Vergnigung zábava
 vergolden zlatiti
 vergönnen dopřáti
 vergöttern zbožňovati
 vergrößern zvětšiti, roz-
 množiti
 verharren (bei etw.) zůstá-
 vati, trvati, setrvati při
 čem, na čem, v čem
 verheeren zpustošiti
 verheerend zhoubný
 verheimlichen zatajiti
 verheissen zaslíbiti
 verherrlichen oslaviti
 verhöhnen (Acc.) posmívat
     se komu
 verhindern etw. zameziti
     cos, zabrániti čemu
 verhüllen zakrývati
 verkaufen prodati
 verkehren obcovati
 verkennen zneuznati
 verflagen obžalovati
 verklägen (pom. sein) do-
     zniti
 verflindigen zvěstovati
 verlangen (Acc.) žádati čeho
 verlängern prodloužiti
 verlassen opustiti; sich auf
     (Acc.) verlassen spolehati
     nač
 verlässlich spolehlivý
 verleihen propůjčiti, dátí

verležen raniti
 verleumiden utrhati na eti,
     krviditi
 der Verleumider, s, pl. —,
     utrhač
 die Verleumidung utrhač-
     ství, pomluva, nařknutí
 versieren ztratiti, pozbyti,
     sich v. ztratiti se, mizeti
 verlöschhen shasnoti (sil.)
 der Verlust, es, e, ztráta
 verlustig werden (einer S.)
     zbavenu, obloupenu byti
     čeho, pozbyti
 vermeiden (akk. předm.)
     stríci se čeho
 sich vermissen (gen. předm.)
     osmělit se, opovážiti se,
     dopustiti se čeho
 vermissen pohčešovati
 vermöge (předl. gen.) v če-
     štině prostým instrum.
 vermögen moci, zmoci
 das Vermögen, s, moc,
     jmění, spůsobilost
 vermuthen domnívati se
 vernachlässigen zanedbati
     čeho
 vernehmen zaslechnouti,
     dozvěděti se
 vernichten zničiti
 die Vernunft rozum
 vernünftig rozumný
 verödet zpustlý
 verpachtet pronajmouti
 verpflichten povinna učiniti,
     zavázati (díkem)
 der Verrath, g. es, zráda
 verrathen zraditi, prozraditi
 der Verräther, g. s, pl. —,
     zrádce
 verrichten konati, vykonati
     učiniti

versalzen přesoliti
 versammeln shromážditi
 die Versammlung shromá-
     ždění
 versäumen zmeškatи, pro-
     meškatи, propásti
 verschieden rozličný
 die Verschiedenheit rozdíl,
     různost
 verschlingen pochliti
 verschlossen uzavřen
 verschmähēn (Acc.) zhrzeti,
     pohrdnouti (čím), zavr-
     hnouti
 die Verschönerung okrášlení,
     okrasa
 das Verschulden, s, vina,
     závina
 verschlitten zasypati
 verschwinden promrlati
 der Verschwender marno-
     tratník
 die Verschwendung marno-
     trnost
 verschwinden zmizeti
 sich versehen (mit etwas)
     opatřiti, zásobiti se
     (čím)
 versengen popáliti
 versežen 1. přeložiti, 2.
     vřaditi, 3. odpověděti
 versichern (jmén. wessen)
     ujištovati koho čím
 versinken zapadnouti, po-
     hronžiti se
 versprechen slíbiti
 das Versprechen slib
 die Versprechung slib
 verstecken schovati, skrýti
 verstehen (Acc.) rozuměti
     (čemu), uměti
 sich versteigen zahánouti
     se, zajíti, zablouditi

verstummen oněměti, umlk-nouti	verwenden vynakládati, obraceti, uživati	vollenden } dokončiti, vy-vollführen } konati (neodl.)
der Versuch, es, c, pokus	verwickeln zaplésti, za-motati	vollkommen dokonalý; adv. úplně
versuchen zkoušeti, poku-siti se (oč)	verwirren zdivočeti (v pf. pom. sein) [diti	vollständig úplný, úplně
sich versündigen prohřešiti se	verwischen smazati, vyhla-vervindet poraniti	von od, s, z, o; von Prag aus z Prahy, von Jugend auf od malíčka
versöhnen 1. osladiti, 2. pře-sladiti	die Verwunderung podiveni	vor 1. před, 2. pro, 3. in-strumental na označenou příčiny
vertheidigen hájiti koho, čeho; sich gegen jmdn.	verwitschen proklinati	vorangehen (s dat. předm.) předejeti, přecházeti
vertheidigen hájiti se proti komu	verwüstet pustositi	koho
der Vertheidiger obhájce	verzehren stráviti, snísti,	voraus napřed
die Vertheidigung hájení	žráti, sežírat; hubiti,	voraussehēt předvídati
vertheilen rozděliti	hnísti	vorbei 1. mimo, kolem (předl.) 2. die Zeit iſt
vertilgen hubiti	verzeihen odpustiti	vorbei čas minul
die Vertilgung ničení, vy-hubení	verzichten auf (s akk.) zřici	vorbeigehen jítí mimo koho, mimo eo
vertragen snéstí; sich v. snášeti se	so čeho	vorbereiten připravit
vertrauen (s dat. předm. nebo auf s akk.) důvě-řovati komu, důvěrovati se v koho	die Verzeihung odpustění	vorbeischwimmen (an s dat.)
das Vertrauen, g. s, důvěra	verzweifeln zoufati	plouti kolem čeho
der Vertrante, g. n, pl. n, důvěrník	der Vesuv, g. s, Vesuv	d. d. d. vordere přední
vertreiben zalinati, vyhnati	das Viech, es pl. er, dobytek,	vordringen postoupiti, vnik-nouti
vertreten zastupovati	dohyté	das Vorgebirge předhoří
der Vertreter, s, zástupce	die Viehzucht chov dobytka	der Vorgesetzte g. n, pl. n, představený
vertrocknen vyschlouti	viel mnoho	der Vorfaahr, g. s, pl. en,
verursachen spásobiti	vielerlei kolikery, rozličný	praotec; die Vorfahren
verurtheilen odsouditi	vielsach mnohonásobný	přeškové, otecové
die Vervollkommenung zdokonalení	vielleicht snad	das Vorhang, es, předsní
verwalten řiditi, spravovati	vielmehr anobrz, spíše, ra-ději	vorher napřed, dříve
der Verwalter, s, —, správec	vier čtyři	vorhersagen předpovídati
verwandt přesbuzný	das Vived čtyřúhelník	vorig předešlý, předchozí
die Verwandtschaft příbuz-noství	die Viper, pl. n, zmije	vorjährig loňský
verweisen pobytí, meškatí	Virgil (lat. básničk) Virgi-lus (správněji Vergilius)	vokloninen zláti se, vi-děti se
verwelsen uvadnouti (v pf. pom. sein)	der Vogel, g. s, die Vogel,	vormals dřívě, jindy
	pták	der Vormittag předpoledne;
	das Voglein (v básničk těž Bögelein) g. s, ptáče	vormittags dopoledne
	das Wolf, g. es, pl. Wölfer, národ, lid	
	die Volksschule obecná škola	
	voll (Gen.) plný čeho, čím; naplněn čím	

der Vorwund, g. s, die Vorwunder, poručník vornehm vznešený der Vorwath, s, die Vorwath, zásoba der Vorsatz, es, -sätze, předsevzetí, úmysl; einen Vorsatz fassen předsevzetí učiniti, před se vzítí vorschreiben předepsati, nařízti vorschreiten pokročiti; in einer Kunst vorschreiten prospěti v umění die Vorchrist nařízení die Vorherung prozřetelnost vorsichtig opatrny der Vorsteher představený vorstellen představiti die Vorstellung představení der Vortrab, g. s, přední voj vortragen přednisti vortrefflich vyborný vorüber = vorbei (viz tam) vorübergehen (au jutbu.) mimo (koho, co) jiti vorwärts ku předu, v před vorverfen vyčitati, vytýkati vorwitzig všeckyň vorzeiten před časy, dříve vorzeitig záhy der Vorzug, g. es, die Vorzüge, přednost, výborná vlastnost, ctnost vorzugsweise především, předkem, obzvláště.

W

die Wache stráž; Wache stehcn na stráži státi, wachen bditi

die Wachsamkeit bdělost, opatrnost, obezřelost wachsen růsti, vyrůsti die Wachskerze vosková svíce die Wachstafel, pl. n, vosková tabulka die Wachtel křepelka die Waffe zbraň waffenfähig schopný zbraně waffenlos bezbranný der Wagen, g. s, die Wägen, výz die Wahl, pl. en, volba wählen (zu etw.) vyvoliti zač wahr pravdivý, pravý; es ist wahr jest pravda wahrsich věru, opravdu, zajisté während 1. předl. za, při, 2. spojka když, co wahrhaft opravdový, adv. opravdu die Wahrheit pravda wahrheitsliebend pravdymilovný, pravdomiluvný wahrnehmen pozorovati, věmati si wahrheitlich ke pravdě podoben; přisl. bezpochyby der Wahrspruch, g. es, pl. -sprüche, rozzudek die Waise sirotek der Wald g. es, die Wälder, les der Waldbaum, g. s, pl. -bäume, lesní strom der Walisch, es, e, velryba der Wall, g. es, die Wälle, násep Wallenstein Wallenstein (správně Waldstein Waldstein)

wälzen valiti, váleti die Wand, pl. Wände, stěna wandelbar měnitivý, vrtkavý, nestály [četi wandeln jiti, choditi, kráder Wanderer, g. s, pl. —, cestujici, pocestný wandern putovati, stěhovati se (pom. sl. seit) die Wanderung cesta, poně die Wange lico wanu kdy; wanu immer kdykoli; seit wanu ods které doby? das Wappen, g. s, pl. —, štit, erb die Ware, pl. n, zboží warm teplý die Wärme teplo warnen (vor s dat.) varovati (čeho) warten i. (auf etw.) čekati čeho; 2. stříci; 3. seine s Antes warten hleděti si svého úřadu warum proč was co was für ein, e, ein? jaký? waschen myti, práti die Wäsche prádlo das Wasser, g. s, pl. die Wässer voda der Wasserfall, g. s, pl. -fälle, vodopád der Wassertropfen krupěj vody wässerit namočiti, zavodnití waten broditi se weben tkati [měna der Wechsel, g. s, střídání, wedeni vzbuditi, probouzeti weder — weder ani — ani; weder — noch ani — ani

der Weg, g. es, pl. e, cesta
 wegen pro
 wegfliegen odletěti
 wegführen odvěsti
 wegtragen odněsti
 sich wegwendend odvrátili se
 wegwerfen zahoditi, odho-
     diti
 wehe! běda!
 wehen vanouti
 wehethun 1. boleti, 2. litost
     spůsobovati, ublížiti
 die Wehr obrana; sich zur
     Wehr sežen na odpor se
     stavěti
 wehren 1. brániti, hájiti
     (čeho); sich wehren brá-
     niti se, vzpříti se čemu,
     2. překážeti (čemu)
 wehrlos bezbranný
 das Weib, es, er, žena
 das Weibchen, g. s, pl. —,
     samička
 weich měkký
 weichen ustoupiti
 weichgesottenes Ei na měk-
     ko vařené vejce
 die Weide vrba
 die Weide pastva
 die Weidentruhse prut vrbový
 weiden 1. pásti se, 2. pásti
 sich weigeru (s gen. předm.)
     zdráhati se, zpěcovati se
     (čeho, čemu, proti čemu)
 weihen posvětiti, zasvětiti
 die Weihnachten (pomnož.
     jm.) vánoce
 das Weihnachtsgeschenk, g.
     es, pl. e, vánoční dar
 weil poněvadž
 weiland druhdy; zvěčněly
     (o panovnících)
 die Weile chvíle

weilen pobývati, prodlévatii,
     meškati
 der Wein, g. es, pl. e, víno
 der Weinbauer, g. s, pl. —,
     vinař
 der Weinberg, es, e, vinice
 weinen (um jmdn.) plakati
     koho, čeho, za kym (ze-
     mřelým), plakati pro
     koho, o koho
 das Weinen, g. s; pláč
 der Weinħändler, g. s, pl.
     —, vinárník
 die Weinlese vinobraní
 der Weinloch, g. es, pl.
     -řídce, réva
 die Weintraube hrozen
 weise moudrý; der Weise,
     g. n, pl. mudréc
 die Weise spůsob
 weisen ukázati
 die Weisheit moudrost
 weiß bílý; weiß werden
     běleti, zhěleti; weiß ma-
     chen biliti, vybiliti
 weissen biliti
 weißlich bělavý
 weit daleký, širý; adv. da-
     leko; s akk. míry k. p.
     zwei Meter weit springen
     skočiti za dva metry
     dálky; von weitem z da-
     leka
 der Weizen, g. s, pšenice
 das Weizenniehl, s, mouka
     pšeničná
 welsch schöner Garten! jak
     krásná to zahrada!
 welcher který
 well uvadlý; well werden
     vadnouti, chřadnouti
 wellen vadnouti, chřad-
     nouti

die Welle vlna
 die Welt, pl. en svět, země
 das Weltall, g. s, vesmír
 weltbekannt světoznámý
 weltberühmt světoslavny
 der Welttheil, g. s, pl. e,
     světa díl
 der Weltweise, g. n, pl. n,
     mudréc
 wenden obrátiti; den Roc
     w. kabát přešti na ruby
 wenig málo; ein wenig
     trochu
 wenigstens aspoň
 wenn když, jestli, -li
     kdy(by); wenn auch ač,
     byt; wenngleich ač, jak-
     koli, byt
 Wenzel Václav
 wer kdo
 werben najímati (vojsko)
 werden státi se; ein Greis
     werden sestániouti; zum
     Verräther werden státi
     se zrádecem
 werfen házeti, metati, vr-
     hati eo; Schatten werfen
     vrhati stín, dělati stín
 das Werk, g. es, pl. e, dílo,
     skněk
 das Werkzeug, es, e, nástroj,
     ústrojí
 der Werktag, g. es, pl. e,
     všední den
 wert (s gen. předm.) hoden
     čeho; drahý, vzácný;
     einen Gulden wert sein
     býti, státi za zlatý
 der Wert, g. es, cena
 das Wesen, g. s, pl. —,
     bytost
 die Wefer Wesera
 weshalb? weswegen? proč?

der West nebo der Westen,
g. s, západ; von Westen
her od západu
westwärts adv. na západ
die Wette sázka
wetteifern závoditi, zápasiti
wetten založiti se (oč)
das Wetter, g. s, počasi,
houřa, bouřka
der Wetterhahn větrník
der Wettkampf zápas
wichtig důležity
der Widder, g. s, pl. —,
beran
wider proti
die Widersetzlichkeit odpor,
vzpurnost
widerstreitig vzpurný,
zpurný
widersprechen odporovati,
odmlouvati
der Widerstand, es, odpor
widerstehen odpor činiti,
protiviti se, odolati
widmen věnovati, obětovati
widrigenfalls jinak, sice
wie jalc, wie viel kolik; wie
wenn jakoby
wieder zase, opět
wiederfinden zase najiti
wiederhallen (neodluč.) od-
rážeti se (o zvuku), ozý-
vati se
wiederholen opakovati,
(neodl.)
wiederkehren vrátili se
wiederkommen zase přijíti
wiedersehen zase viděti
die Wiege kolébka
wiegen (sil.) vážiti
wiegen (slab.) kolébati,
houpati
Wien (vl. jm. stř. r.) Vídeň

die Wiese louka
der Wiesenbach, es, =bäche,
potok luční
der Wiesengrund, g. es, pl.
=gründ, půda luční;
lučina
der wievielste kolikatý
wiewohl jakkolи, ač
wild divoký, planý; wilд
wachsen na plano růsti
der Wildbach, g. s, pl.
=bäche, horský potok,
bystřina
das Wildbret, s, zvěřina
Wilhelm, g. s, Vilém
der Wille, des Willens vůle
willig povolný, ochotný
willkommen vítání; Will-
kommen! Bud mi vítán!
der Wind, g. es, pl. e, vítr
winden vinouti, víti, uví-
jeti; Blumen zu einem
Kranze winden květinu
víti u věnce; říč winden
vinouti se, točiti se
der Windhund, es, e, chrt
das Windspiel, s, e, chrt
der Windzug, es, průvan
der Winkel, s, kout, úhel
der Winter, g. s, zima
der Winterschlaf, es, zimní
spánek; den Winterschlaf
halten zimní spánek mít
der Winzer, g. s, pl. —,
vinár
der Wipfel, g. s, pl. —,
vrchol (stromu)
wirken působiti, činiti
wirkslich skutečný; adv.
vskutku
die Wirkung působení
der Wirt, g. es, pl. e, ho-
stinský, hostitel

die Wirtschaft hospodářství
das Wirtschaftsgebäude, s,
hospodářské stavení
wissen 1. věděti, 2. (při inf.
s zu) uměti, znáti
das Wissen, s, vědění
die Wissenschaft věda, vě-
domost
wittern čenichati, větriti,
číti
die Witterung počasi, po-
větrí
die Witwe vdova
witzig vtipný
wo kde
die Woche týden
wodurch čím
wofern pokud, jelikož
wohl proč, zač
wogegen 1. proti čemu,
2. však
woher odkud; woher des
Weges (komuž dnu)? Odk-
kud přicházíš?
wohin kam
wohl 1. dobré, 2. asi, snad,
3. arci
das Wohl, g. es blaho, dobro
der Wohlgefallen, s záliba
wohlgehen; es geht mir wohl
daří mi se dobré
der Wohlgemach, g. es, =ge-
rlíche, váně, libováně
wohlgestellt mravný
wohltreichend vonny, libo-
vonný
der Wohlstand, g. es, bla-
hobyt [dini]
die Wohlthat, pl. eti, dobro
der Wohlthäter, g. s, pl. —,
dobrodinec
wohlthätig dobročinný, bla-
hodárný

die Wohlthätigkeit dobro-
dinnost
wohlthum dobrdiní proka-
zovati
das Wohlthun, g. s. dobro-
dinnost
wohnen bydleti
die Wohnung byt, obydli
das Wohngimmer, g. s. pl.
—, světnice
wölben klenouti; gevölbт
klenutý, vypouklý, vy-
dutý
der Wolf, g. es, pl. die
Wölfe, vlk
die Wolga Volha
die Wolse mrak, oblak
die Wolse vlna
wollen chtiti
d. d. d. wollene vlněný
womit čím
woran na čem, dle čeho,
čím
woran nač, na čem
woran z čeho, odkud
warein več
worin v čem
wornat dle čeho
das Wort, g. es, pl. Wörter
slovo; 2. pl. die Worte
řeč; Wort halten slovu
dostati
worüber nad čim, z čeho
warum oč (na místě neužív.
um was?)
der Wucherer lichvář
der Wuchs, des Wuchses,
vzrůst
die Wunde rána
das Wunder g. s. pl. —,
div, zázrak
wunderniš ku podivu la-
skavý

wundern; es wundert mich
jest mi s podivením, di-
vím se čemu; ich wun-
dere mich über (s akk.)
divím se čemu; es nimmt
mich wunder jest mi s po-
divením
der Wunsch, g. es, pl. die
Wünsche, přání
wünschen (akk. předm.) přá-
ti čeho (t. j. čeho ještě
nemáme)
die Würde hodnost, důstoj-
nost, úřad
würdevoll důstojný
würdig hoden, důstojný
würdigen jindn. (wessen)
miti koho za hodna čeho
der Würfel, g. s kostka
der Wurm g. es, pl. die
die Würmer, červ
die Wurzel kořen
die Wüste poušť.

3

záhe tuhy
die Zahl, pl. en počet, číslo
záhlen platiti
záhlen čítati, počítati
záhlos nesčíslný
záhni krotký
záhmen krotiti, ochočiti
der Zahn, g. es, die Zahne,
zub
der Zahnschmerz, g. es, pl.
en, bolení zuba
das Zahnuh, es, boleň
zub
die Zange kleště
zánikš svárlivý
der Zapfen, g. s, pl. —,
šíška
zart útlý, něžný

der Zauberer, s, pl. —,
čaroděj
der Baum, es, die Bäume,
uzda
der Baum, es plot,
der Baumkönig, s, e, střízlik
die Zehe prst u nohy,
pazour
zehn deset
das Zeichen, g. s, pl. —,
znamení
zeichnen kresliti
die Zeichnung kresba, vý-
kres
zeigen ukázati
zeigen ukázati, siž zeigen
ukázati se, objeviti se
zeihen (jmbn. eines Fehlers)
viniti koho (pokleskem,
z poklesku)
die Zeit čas, doba; zur
Zeit v čas; beizeiten
v čas záhy; mit der Zeit
za některý čas
der Zeitgenosse, g. n, pl. n,
vrstevník
zeitig ranný, časný; adv.
záhy
zeitlich časné
die Zeitung noviny
zeitweise ob čas
das Zelt, es, e, stan
zerbrechen zlomiti
zerbrökeli rozdrtit, roz-
drobiti
zerfallen rozpadnouti se
zerslejschen roztrhati
zerhauen rozseknoti, pře-
tnouti
zerreissen rozetřiti
zerren tahati, trhati
zerreißen roztrhati
zerschneiden rozrezati

zerspringen prasknouti
 zerstören zbořiti, kaziti,
     hubiti
 die Zerstörung rozboření,
     vyvrácení
 zerstoßen roztlocuci
 zerstreut roztrážitý
 zertreten rozšlapnouti
 zeugen svědčiti (von o)
 das Zeugnis, g. —nisses,
     pl. —nisse, vysvědčení
 Zeus, g. des Zeus Zeus,
     Jupiter, Perun
 die Ziege koza
 der Ziegel, s, pl. —, cihla
 die Ziegelbrennerei cihelna
 ziehen 1. předm. tahati
     (pom. sl. haben); 2. podm.
     tahnouti, stěhovati se,
     odejiti (pom. sl. sein)
 das Ziel, es, e, cíl
 zielen mřížiti
 ziemien slušeti, náležeti;
     es ziemut sich sluší
 ziemlich dosti
 die Zier (ve vyšším slohu)
     místo die Zierde ozdoba)
 zieren zdobiti, krásiliti
 die Ziffer, pl. u, číslice
 das Zimmer, g. s, pl. —,
     pokoj, světnice
 der Zimmermann, g. s, pl.
     =leute, tesař
 das Zinn, g. s, cín
 das Zinngefäß, es, e, ná-
     doba cínová
 der Zins, des Zinses, ná-
     jemné, pl. Zinsen úroky
 die Zither citera
 zittern trásti se
 die Zone pás, zeměpás
 der Zorn, g. (e)s, zlost
 zornig hněvivý, zlostný

zu 1. předl. k, do, na,
     po, za, zum Fenster hin-
     auschauen dívat se ok-
     nem von; gegen den Wald
 zu (směrem) k lesu; 2.
 přisl. přiliš, tuze
 zubinden přivázati, obvá-
     zati
 zubringen 1. donášeti, 2.
     die Zeit zubringen čas
     tráviti, prožiti
 der Zunder, g. s, cukr
 die Zuckerfabrik, pl. eu, to-
     várna na cukr
 die Zuckerrübe řepa cu-
     krová, cukrovka
 zudringlich dotírávý
 zuerst nejprve, nejdříve
 der Zufall, s, Zufälle pří-
     hoda, náhoda
 die Zufriedenheit útočiště
 zufolge předl. (následkem
     čeho) dle čeho, z čeho
 zufrieden spokojen
 die Zufriedenheit spokoje-
     nost
 der Zug, g. s, die Züge,
     tah, tažení; vlak
 zugegen přítomen
 zugethau nakloněn, přízniv
 zugleich zároveň, spolu
 der Zugbegleiter průvodčí
     vlaku
 der Zugvogel, g. s, pl.
     =ö Vogel, přelétavý pták
 zuhören naslouchati
 die Zuhunft budoucnost
 zuhüstig budoucí
 zuheib(e) lhoun ublížiti
 zuhest naposledy, posléze
 zumachen zavřiti, přivříti
 zumiest po větině, větši-
     nou, obyčejně

žiliden zapáliti, chytiti
 das Zündholzchen, g. s, pl.
     —, sirka
 zunehmen; der Tag nimmt
     zu dne přibývá
 die Zunge jazyk
 zurechtlegen urovnati, uspo-
     řádati
 žurnen hněvati se
 zurück zpět, zpátky
 zurückbleiben zůstatи po-
     zadu
 zurückbringen zpět přinésti,
     zpět přivésti
 zurückfordern žádati zpět
 zurückführen 1. dovésti zpět,
     odvésti, 2. odvésti zpět
 zurückgehen zpět jít
 zurückkehren vrátiti se
 zurückkommen vrátiti se
 zurücklassen zůstaviti, za-
     nechati
 zurückstellen navrátitи
 zurückwerfen odraziti
 zurückeu (dat.) volati na
     koho, pokřikovati
 zusammenberufen svolati
 zusammencharren shrabá-
     vati
 zusammentreffen setkatи se,
     sraziti se
 zuschneiden přikrojiti, při-
     střihnouti
 zusammenkommen sejiti se
 zusammenlauben sbíratи
 zusammenzählen sečítati
 zuschicken poslati
 zussehen (s dat. předm.) dí-
     vati se čemu, (nač)
 zusperren zamknouti, za-
     vřiti
 der Zustand, g. es, pl. Zu-
     stände stav

zuftandebringen provésti, ve
 skutek uvésti, k místu
 přivésti
 zuträglidh prospěšen (ke
 zdraví)
 das Zutrauen, g. s, důvěra
 der Zutritt, g. s, přístup
 zubiel příliš mnoho
 zubor dřive
 zuvorkommen (dat. předm.)
 předejiti, předstihnouti
 koho

zweisen někdy, časem,
 druhdy
 der Zweif, es, e účel
 zwei dva; der zweite druhý;
 zweierlei dvojí; zweifach
 dvojnásobný
 der Zweifel, s, pochybnost
 zweifelhaft pochybný
 zweifeln (m s dat. předm.)
 pochybovati (o čem)
 zweifellos nepochybný
 der Zweig, g. es, pl. e, větev

zweimal dvakrát
 zweitens za druhé
 die Zwietracht nesvornost
 die Zwillinge dvojata, bli-
 ženci
 zwingen nutiti
 zwischen mezi
 zwitschern cvlikati
 zwölf dvanáct.

Slovník česko-německý.

A

a und; aber, sondern
ač, ačkoli obwohl, obzwar,
obšhou, obgleich, wiewohl,
wenngleich, wenn auch
Aegypt Ägypten, g. s.
Aegyptan der Ägypter, g.
s, pl.—
aegyptský ägyptisch
africký afrikanisch
Afrika Afrika (stř. rodu)
akademický akademisch
ale aber
Alexander Macedonský
Alexander von Mace-
donien
almužna das Almosen, s
Alpy die Alpen
Amerika Amerika (stř. r.)
an, ana, ano, und; als, in-
dem, während; da, weil;
wenn auch, obzwar, wie-
wohl
Anglie England, s
anglický englisch
ani nicht einmal; ani — ani
weder — noch; weder —
weder
ano ja
ano brž vielmehr, sondern,
ja, sogar

Antonín Anton
apoštol der Apostel, g. s,
pl.—
Arab der Araber, g. s, pl.—
arabský arabisch
as, asi 1. wohl = snad;
2. při čisl. etwa
Asie Asien, g. s
aspoň wenigstens
astrologie die Astrologie,
die Sternenterei
astronom der Astronom, g.
en, pl. en
Athéňan der Athener, g. s,
pl.—
Athéný Athen (jedn. č. stř.)
Attika Attifa, s (r. stř.)
avšak jedoch, allein
až bis.

B

babička die Großmutter,
pl. die -mütter
Badensko Baden, s (stř. r.)
bahno der Sumpf, g. es,
die Sumpfe
báchorka das Märchen, g.
s, pl.—
báj die Sage, pl. u
bajka die Fabel, pl. u
balík der Ballen, g. s, pl.
—; balík plátна ein

Balšen Leinwand (12 bis
30 Ellen)
balsamovati einbalsamieren
barva die Farbe, pl. u
básnisk der Dichter, g. s,
pl.—
báti se sich fürchten; báti
se oč sich um etw. fürchten;
báti se čelo etw. fürchten
nebo se vor etw. fürch-
ten; Boha se báti Gott
fürchten
bavlna die Baumwolle
bavlnéný d. d. d. baum-
wollene
Bavory Baiern (stř. r.)
bázlivý fürchtsam
bažant der Fasan, g. s,
pl. en
bdíti wachen (pom. haben)
bečeti blízen
běda wehe!
bedlivý fleißig, wachsam,
aufmerksam
bednář der Fassbinder, g. s,
pl.—
Bedřich Friedrich; Bedřich
Rudovousý Friedrich der
Rothbart
běhati laufen
běhati se schimmen
bělití bleichen

Benátky Benedig, g. s (vl. jm. stř. r.)	bližiti se 1. sich nähern; 2. (o době) nahen (pom. sls. sein)	bráti nehnien bratr der Bruder, g. s, die Brüder
beránek das Lamm, g. es, die Lämmer	bližní der Nächste, g. n, pl. n; láска ku bližnímu die Nächstenliebe	bratranec der Vetter, s, n břečtan der Ephen, g. s břeh das Ufer, g. s, pl.— břidlice der Schiefer, g. s břímě die Last, pl. en
Berlín Berlin	blyska se es blyst	Britan der Britte, n, n
Beroun Beroun	bobtnati schwellen (sil.)	bříza die Birke
Berounka die Beroun	bohlák die Distel, pl. n	brk der Federkiel, es, e
besídka die Laube, pl. n	boháč der Reiche, g. u, pl. n	brkové pero die Kiefseder,
bez ohne (Acc.)	bohatství der Reichthum, g. s, pl. —thümer	pl. n
bezbožnost die Gottlosigkeit	bohat čím reich an (s dat.)	Brod Český Böhmischesbrod
bezbranný wehrlos, mube- waffuet	bohatnouti reich werden	brouk der Käfer, g. s, pl. —
bezpečen 1. gefahrlos; 2. bezp. čím sicher, ver- sichert, gewiss (wessen); 3. bezpečen od čeho sicher (vor s dat.)	bohužel leider	brousírna na sklo die Glas- schleiferei
běžeti laufen, rennen	boj der Kampf, g. es, die Kämpfe	brus der Schleifstein, g. es, pl. e
bída das Elend, s; die Noth; bídu tráti Noth leiden	bojiště das Schlachtfeld, g. es, pl. er; der Kampfplatz, g. es, pl. =plätze	brzy bald
bídný elend	bojovati kämpfen, streiten;	bublání das Murmeln, g. s
bílý weiß; Bílý Nil der Weiße Nil, g. des Nijs	bojovati těžký boj einen schweren (hartem) Kampf kämpfen	bublati murmeln
bírmovati firmen	bojovník der Krieger, s, pl. —	Budín Ósen; Buda-Pest Buda-Pesth
biskup der Bischof, g. s, die Bischofe	Boleslav, (g. —i) Bunglau	Budějovice Budweis
bíti schlagen	bolest der Schmerz, g. es pl. en	budť — budť entweder — oder
bitva die Schlacht, pl. en	bolestný schmerzlich	buditi wecken
blaho das Wohl, es	bota der Stiefel, g. s, pl. —	budoucí künftig
blahobyt der Wohlstand, g. s	bouře der Sturm, g. es, die Stürme	budouenosť die Zukunft
bláto der Roth, g. es	bouřka das Gewitter, g. s, pl. —	budova das Gebäude, g. s, pl. —; budova školni das Schulgebäude
blaze wohl	Božetěch Božetěch	budovati banen
blázen der Narr, g. en, pl. en; der Thor, g. en, pl. en	boží = gen. Boha Gottes	Bůh Gott, es; pohanský bůh der Gott, g. es, die Götter
blažený glücklich, selig	brambor die Kartoffel, pl. n	bujně munter
bledý bläß; blednouti bläß werben, erblassen	brána das Thor, g. es, pl. e; brána města das Stadt- thor	bujný ilppig, feurig, munter; ilppiges Gras; ein feu- riges Ross
blesk der Blitz, g. es, pl. e	brániti wehren, verteidigen	buk die Buche, pl. n
blízký, blízko nahe; blíže 1. kompar. od blízký; 2. předl. unweit (s gen.); nächst (s dat.)	búvol der Büffel, s, pl. —	búvol der Büffel, s, pl. —

bávolf roh das Bluffelhorn,
s., -hörner
bydleti wohnen
býlī das Unkraut, g. (e)s
bylina die Pflanze, pl. n
bystřiti schärfen
byf wenn auch
býti sein; jsou lidé es gibt
Menschen; jest nouze,
pokoj, nepokoj, číly ži-
vot es herrscht Noth,
Friede, Unfriede, reges
Leben; býti ko cti, se eti
komu jindm. zur Ehre
dienen, gereichen; ke
škodě býti zum Schaden,
zum Nachtheil gereichen;
býti s koho jindm. ges-
wachsen sein; toho no-
bude das wird nie ges-
chehen, das wird nie der
Fall sein
bytosť das Wesen, g. s, pl. —
bytovati wohnen, hausen
bzučeti summieren.

C

Caesar Cäsar
cedr die Ceder, pl. n
cedrové dříví das Cedernholz
celý b. b. d. ganze; celá
Praha ganz Prag
cena der Preis, g. es, pl. e;
der Wert, g. es, pl. e
cesta 1. der Weg, g. es,
pl. e; 2. (= cestování)
die Reise, pl. n; die Fahrt
(= jízda, plavba)
cestou = na cestě unter-
wegs
cestovatöl der Reisende, g.
n, pl. n

cestovati reisen
cestující der Reisende, n, u
Cicero Cicero, g. s
cihelna die Ziegelbrennerei,
pl. en
cíl das Ziel, es, e
cín das Biun, g. s
církev Kristova die Kirche
Christi
císař der Kaiser, g. s, pl. —
císařovna die Kaiserin, pl.
nen
citron die Citrone, pl. n
cizí 1. fremd; 2. = jiného,
jiných
cizina die Fremde
cizinec der Fremde, n, u;
der Fremdling, es, e
cizozemec der Ausländer,
g. s, pl. —
co was, etwas; čemu =
proč wozu, warum
ctáti chren, schäzen; ctěná
jméno der geschätzte Name
etnost die Tugend, pl. en
eukr der Zucker, g. s
evičtí ilben, ev. se sich
über (v čem in s dat.)
evičení die Übung, pl. en
Cyrill Cyrill, g. s
Cyrus Cyrus, g. Cyrus'
nebo des Cyrus.

Č

čáp der Storch, g. es, die
Störche
čas die Zeit; v čas zur
Zeit, zur rechten Zeit;
časem mit der Zeit, bis-
weilen; před časy vor-
zeitigen; na čas auf eine
Zeit, für eine Zeit
Čáslav Časlau

časně zeitlich, d. z rána
zeitlich frith
část der Theil, g. es, pl. e
část řodi der Niedetheil, es, e
částka der Theil, der Anteil
často oft, häufig
Čech der Böhme, g. n, pl. n
Čechy Böhmen (stř. r.)
čekati čeho, nač erwarten
(Acc.); harren (Gen.);
warten (auf s akk.)
čoledln der Dienstbote, n, n
čelo die Stirn, pl. en
černý schwarz
čerstvý 1. frisch, 2. schnell
červy der Wurm, g. es, die
Würmer
červen der Juni
červeny roth
česati kämmen; ovoce č.
das Obst pfälzchen
česko-moravský böhmisch-
mährisch
český böhmisch
čest die Ehre
čestina das Böhmische, g. n
četba die Lecture, das Lesen
četný zahlreich
čí oder
čí wessen
číhati lauern (auf etw.)
číly thätig, ununter, rege,
ritthrig; číly život reges,
ritthriges Leben
čím — tm je — desto
činiti machen, thun, handeln,
bewirken; dobró činiti
Gutes wirken, zlé činiti
Böses thun; hranice činiti
die Grenze bilden
číslice die Ziffer, pl. n
číslo die Zahl, pl. en
čísti lesen

čistiti reinigen
čistotný reinlich
čistý rein

článek der Artikel, g., pl.—
člověk der Mensch, en, en
člun der Kahn, g. es, pl.

Kähne

čtvrt das Viertel, g. s;
čtvrt roku ein Vierteljahr, g. es

čtverhranný vieredig

čtvery viererlei

čtvrttek der Donnerstag, g. s

čtyři vier.

D

dál=dálka die Entfernung,
die Ferne

dalej weiter; dalej cestovati
weiterreisen

dalekohled das Fernrohr,
es, e

daleký weit, fern, entfernt;
z daleka aus der Ferne,
von weitem; daleko široko weit und breit

dar 1. die Gabe, pl. n;
2. das Geschenk, g. es, pl. e;

dar vánocní das Weihnachtsgeschenk

dařiti se gelingen (o práci);
gedeihen (o živoč. a rostl.);

gerathen (o živoč. rostl.
a o mravním zdaru);

dobře mi se daří es geht
mir wohl

darovati schenken

dáseň das Bahnfleisch, es

dáti schenken; dáti rozkaz
einen Befehl ertheilen, dáti
(s. inf.) lassen k. p. dáti

zatopiti einheizen lassen;

dáti se utišiti sich stillen
lassen

dátla die Dattel, pl. n

dav die Schar, pl. en; der

Haus, g. us, pl. u

davem haufenweise, scharenweise

David David

dávno lange, längst; ode

dávna von altersher

dbati achten (gen. nebo auf
s akk.)

dcera die Tochter, die

Töchter

děd der Großvater, g. s,

pl. -väter

dědici der Erbe, g. u, pl. u

dědictví das Erbe, g. s;

die Erbschaft

dědina das Dörfchen, g. s,

pl. —; der Weiler, g. s,

pl. —

dějepis = dějiny die Ge-

schichte

dějepisec der Geschichts-

schreiber, g. s, pl. —

dekagramm das Deka-

gramm, g. s, pl. e

deklinace die Declination,

pl. en

děkovati danien (für s akk.)

dělati machen, versetzen

děliti 1. theilen na několik

částí in einige Theile;

děliti se oč sich theilen

(in s akk.); 2. trennen =

odloučiti

dělník der Arbeiter, g. s,

pl. —

dělo die Kanone, pl. u; das

Geschütz, g. es, pl. e

démant der Diamant, g. s,

pl. en

den der Tag, es, e; den ke-
dni von Tag zu Tag(e)

denně täglich

denní světlo das Tageslicht

deska der Deckel, g. s,

pl. —

děšť der Regen, g. s

dešťovka der Regenwurm,

s, zwirmer

dětský věk das Kindes-

alter, s

devatero nenn, nennerei

děvečka die Mägd, die

Mägde

děvče das Mädchen, g. s,

pl. —

dil der Theil, es, e; dil

světa der Welttheil

dilem — dilem theils —

theils

dilo das Werk, g. es, pl. e

dítě, dítko das Kind, es, er

divadlo das Theater, g. s,

pl. —

diviti se (čemu) sich wun-

dern, staunen (über akk.)

divoč der Wilde, g. n, pl. n

divoký wild

dle nach, gemäß, laut

dlouhý lang; dlouho lange

dlužník der Schuldnér, g.

s, pl. —

dmyčhati blasen

dna die Gicht.

dnes hente

dnešní heutig

do in, nach bis, zu; do vrchu

bergan

doba die Zeit, pl. en; doba

rok = čas rok die

Jahreszeit; za naší doby

heutzutage

dobročinný wohlthätig

dobrodinec der Wohlthäter,	dominativi se meinen, wähnen, vermuthen	drahocenný kostbar
g. s., pl. —		drahokam der Edelstein, g.
dobrodiní die Wohlthat, pl.	domov die Heimat; z domova aus dem Hause	s, pl. e
en	domovník der Hausmeister,	drahý theuer, kostbar
dobrotivý glätig	g. s., pl. —	dravec das Raubthier, g.
dobrý, dobré gut	domu nach Hause	es, pl. e
dobytec das Vieh, g. es,	dopis der Brief, g. es, pl. e	dravý reißend; dravé zvíře
pl. er; ein Stíck Vieh	dopiti anstreiken	ein reißendes Thier, ein Raubthier
dobyteč trh der Viehmarkt,	dopoledno der Vormittag,	Dráždany Dresden (stř. r.)
es, =märkt	g. es, pl. e; adv. vormittags	dřevo das Holz, es, die Hölder
dobytek das Vieh, g. es,	doporučiti empfehlen, auempfehlen	drážditi reizen
pl. er	dopráti vergünzen, gewähren	dřímati schlummern
dobyti 1. erwerben = vydělati, 2. dob. ze země	doprovoditi begleiten	dřívé früher; dřívé než
gewinnten, graben, 3. dob.	dorůsti aufwachsen, erwachsen	bevor
města eine Stadt erobern,	dosahovati, dosici (čeho)	dříví das Holz, g. es
erstürmen	erreichen (etw.)	druh der Däsen, g. s
dočkatí (čeho), nebo dočkati se čeho erwarten (Acc.)	doslychatí hören	drobounký klein, winzig,
dodělati se čeho erwerben (Acc.)	dost, dosti genug ziemlich;	kleinwinzig
dohlédnouti sehen, hinsehen	ziemlich viel	drsný rauh
dojítí erreichen, erlangen (etw.)	dostati bekommen	druh 1. = spoločník der
nebo kommen, gelangten (zu etw.); dojítí vrcholu hory den Gipfel	dostavěti ausbauen	Geselle, g. u., pl. u, der
eines Berges ersteigen	dostoupiti ersteigen (Acc.)	Genosse, der Gefährte, der
dokonalost die Vollkommenheit, die Bervollkommenung	dosud bisher	Gespiele; 2. die Art, pl.
dokonalý vollkommen	dotíratvý zudringlich	en; druh obilí die Ge-
dokonati vollenden, enden, beenden	doučiti se auslernen	treideart
doktor der Doctor, s, en	doufati hoffen	druh druhia einander
dokud so lange, so lange als	douti blasen	druhy bisweilen, mitunter,
dolejší der untere	doutnati gismmen	sonst, ehedem
doma zu Hause	dovážeti verfrachten, (do země) einführen, zuführen	druhý 1. der zweite; 2. jeden... druhý, der eine... der andere; za druhé
domáci einheimisch; domáci plán der Hausherr, g. n,	dovoliti erlauben, gestatten	zweitens
pl. en; domáci zvíře das	dovoz die Zufuhr	drzost die Reckheit
Hausthier, g. es, pl. e;	dozor die Aufsicht	dub die Eiche, pl. u
domáci koza die Ziege	dozebrati se čeho erbetteln (Acc.)	duben der April, s
domluviti ausreden	dožití (se) čeho erleben (Acc.)	duch der Geist, g. es, pl. er
	dráha die Bahn, pl. en	duchovní správce der Seelsorger, g. s, pl. —
		duha der Regenbogen, s
		důležitý wichtig
		dům das Haus, g. es, die Häuser

Dunaj die Donau
dusiti blitnſten (ovoce, maso)
dusný ſchwil
dústojenſtvi die Würde
dústojník der Officier, s, e
dústojný wiſdig
duše die Seele, pl. n
dušený gedüftet
dutina die Höhlung, pl. en
dádklivý empfindlich
duty hohl
dúvěra das Gutrauen, g. s;
der Glaube
dúvěrnik der Vertraute, g.
n, pl. n
dúvěrovati komu vertrauen
(jmdm.)
dúvěrovati se v koho ver-
trauen (jmdm. nebo auf
jmdn.)
dva zwei; dvakrát zweimal
dvanáct zwölf
dvéře die Thür, pl. en
dvojí zweierlei
dvojnásobný doppelt
dvůr, dvorec der Hof, g. es,
die Höfe, der Meierhof,
g. es, pl. =höfe; die
Meierei, pl. en
dýchati atmen; dýchatí
svobodou Freiheit atmen
dýka der Dolch, g. es, pl. e
dynamit der Dynamit, g. s
džhán der Krug, g. es, die
Krüge..

E

elektrický elektrisch
Elizaenus Elisaus
Evropa Europa, g. s (stř. r.)
Evropan des Europäer, s
evropský europäisch.

F
Faraon, g. Faraona Pharaon,
g. s
farář der Pfarrer, g. s, pl.—
Ferdinand Ferdinand
fiala, fialka das Veilchen,
g. s, pl.—
fík die Feige
Foiničan der Phönizier, g.
s, pl.—
forma die Form, pl. en
Francie Frankreich, g. s
Francouz der Franzose, g.
n, pl. n
francouzský franzöſisch
František Franz.

G
German der German, g.
n, pl. n
Goliáš Golias
gordijský gordijsch
gymnasium das Gymna-
sium, g. s, die Gymnasien;
realné g. das Realgym-
nasium, g. s, pl. —ien.

H
Habsburgský Habsburgisch
had die Schlange, pl. en
hádati rathe; hádati se
streiten, janken
háj der Hain, g. es, pl. e;
das Wäldchen, g. s, pl.—
hájiti vertheidigen, wehren
haliti se sich hütten
hana der Tadel, g. s, pl.—
hanba die Schande
hanebný schändlich
haneti tadeln, schmähen
hasič der Feuerlöschmann,
es, =männer

hasiti löſchen (slabé)
hasnouti erlöſchen, verlö-
ſchen (silné)
házetí čím neb co werfen
(Acc.)
hedvábí die Seide
hejno die Schär; hejnuem
ſcharenweife
Helena Hélène, g. Hélénens
Herkules Herkules
hezký hübsch
hlad der Hunger; hlad míti
Hungar haben; hungern;
mám hlad es hungert mich
hladina vodní die Wasser-
fläche; der Spiegel
hladový hungrig
hlas die Stimme, pl. n
hlasitý laut; hlasité, na
hlas laut
hláaska der Laut, g. es, pl. e
hlava der Kopf, g. s, pl.
die Köpfe, das Haupt, g.
es, pl. die Häupter; po
své hlavě činiti nach sei-
nem Sinne, nach seiner
Ansicht thun, handeln
hlavička das Köpfchen, g.
s, pl.—
hlavní město die Hauptstadt,
pl. -städte
hleděti 1. schauen, sehen;
2. snažiti so streben, trach-
ten, suchen
hlídáč der Wächter, g. s,
pl.—
hlína der Thon, g. s
hloupý dummi
hltavý, hltavě hastig
hluboký tief
hmýz das Insect, g. es, pl. en
hnáti treiben

hned gleich
 linědý brauni
 hněv der Zorn, g. es
 hněvati se (na koho) žíren
     (jmdu.)
 hnízdo das Nest, g. es, pl. er
 hnojiti dingen
 hoden wert, würdig; mítí
     koho za hodna čeho
     jubu. wessen würdigen
 hodina die Stunde, pl. n
 hodiny die Uhr, pl. en; kolik
     je hodin? wie spät ist es?
 hodný brav
 hoch der Knabe, g. n, pl. u
 hojný reichlich; häufig
 Homér Homer
 honba die Jagd, pl. en
 honem geschnell, schnell
 honositi se prahsen
 hora der Berg, es, e; hory
     das Gebirge, s, pl. —
 horečka das Fieber, s
 hořejší d. d. d. obere
 hořeti brennen
 horko die Hitze
 horký heiß; jest horko es
     ist heiß
 hořký bitter; hořce želeti
     bitter bereuen
 hořlavý brennbar
 hornatý gebirgig
 hospodář der Hauswirt,
     es, e; der Landwirt es, e
 hospodařiti wirtschaften;
     spaten   [keit]
 hospodárnost die Sparsam-
 hospodárny wirtschaftlich,
     sparsam
 hospodářství die Wirtschaft,
     pl. en
 hospodyně die Haushfrau,
     pl. en

host der Gast, g. es, die Gäste
 hostinský der Wirt, es, e
 hošček das Knäblein, g. s,
     pl. —
 hotov 1. fertig, 2. bereit
     (ochoten); 3. hotové
     peníze bares Geld
 houba der Schwamm, g. es,
     die Schwämme; houba
     mořská der Seeschwamm
 houpati se sich schaukeln; sich
     wiegen (ich wiegte mich,
     j. mich gewiegt)
 housenka die Naúpe, pl. u
 houští das Gestrick, es, e
 hovězí dobytek das Kind-
     vieh, g. s; hovězí maso
     das Rindfleisch, g. es
 hovor das Sprechen, g. s;
     das Gespräch, es, e
 hra das Spiel, es, e
 hrabě der Graf, g. en, pl. en
 hrad die Burg, pl. en
 hradba die Schanzmauer
 hranice die Grenze, pl. u
 hraničiti s čím grenzen an
     (Acc.)
 hráti, hráti si spielen
 hráz der Damm, g. es, die
     Dämme
 hřbet der Rücken, g. s
 hrdina der Held, g. en, pl. en
 hrdinský heldenmäthig;
     hrdinsky zemřtí den
     Helden Tod sterben
 hrdnouti stolz werden
 hrdý čím stolz (auf Acc.);
     hrdým býti čím sich
     wessen rühmen
 hřeben der Kamm, g. es,
     die Kämme
 hřešiti sündigen
 hřich die Sünde, pl. n
 hřímati, hřmíti donnern;
     hřní es donnert
 hřívnik der Sínder, g. s,
     pl. —
 hrnčík der Töpfer, g. s, pl. —
 hrnec der Topf, g. es, die
     Töpfe
 hrob das Grab, g. es, die
     Gräber
 hrobka die Gruft, pl. die
     Gräfte
 hrobník der Todtengräber,
     s, pl. —
 hrom der Donner, g. s
 hrozen die Traube, pl. n;
     hrozen vlna die Wein-
     traube
 hroziti brohen
 hrozný furchtbar
 hrubě = skoro beinahe, fast;
     hrubě ne . . . . kaum
 hrušky grob
 hruška die Birne, pl. n
 hruškový strom der Biru-
     baum
 hrůza der Schrecken, g. s
 hubiti vertilgen, vernichten
 hučeti bransení, faulen
 hudeba die Musik
 hudebník der Musikanter, g.
     en, pl. en
 hukot das Brausen, g. s
 hůl der Stock, g. es, die
     Stöcke
 hůře schlimmer, ärger
 husa, hus die Gans, pl.
     die Gänsen
 husitské války die Hussiten-
     Kriege
 hustý dicht
 hus die Hütte, skelná hus
     die Glashütte
 hvězda der Stern, g. es, pl. e

hvízdati pfeifen
hynouti vergehen, zugrunde
gehen
hyzditi entstellen.

Ch

chatrný schadhaft
chladný kühl, kalt; jest
chladno es ist kühl, kalt
chlapec der Knabe, g. n., pl. n
chléb 1. das Brot, g. es, pl. e;
2. der Lebensunterhalt, g.
es; der Erwerb, g. es
chlév der Stall, g. es, die
Ställe
chlubiti se sich rühmen,
prahlten (čím mit etw.)
chobot der Rüssel, s, pl. —
chod der Gang, g. es, pl.
die Gänge
chodba der Gang, g. es,
die Gänge
choditi gehen, einhergeschrei-
ten; do školy ch. die
Schule besuchen; do špat-
né společnosti choditi
eine schlechte Gesellschaft
besuchen; za čím choditi
nachgehen (Dat.)

chopiti se čeho ergreifen
(Aee.)

chorobný krankhaft
Chorvát der Kroate, n, n
chot 1. (= manžel) der
Gatte, g. n, pl. n; 2.
(= manželka) die Gattin,
pl. nen

chov dobytka die Viehzucht
chovati 1. bewahren = za-
chovati; 2. chovati do-
bytok das Vieh züchten,
Vieh halten; chovati se

sich aufführen, sich be-
tragen
chrám der Tempel, g. s,
pl. —

chrániti schützen; koho od
čeho jindni. vor s dat.
chtiti wollen; chtiti čeho
nach etw. verlangen, chtiti

čemu etwas wünschen
chudoba die Armut
chudý arm

churav fränklich, frank
churavěti fränkeln
chuf die Lust, die Luste;

der Geschmack, g. es
chutnati schmecken

chutný schmaakhaft
chvála das Lob, g. es
chváliti loben

chvalný läblich, chvalná
pověst der gute Ruf, der
läbliche Ruf

chvěti se zittern, bebem
chyba der Fehler, g. s, pl. —

chybiti fehlten; chybiti se
(čeho) verfehlten (etw.)

chyiliti se sich neigen; chyli-
ti se ku konci sich seinem
Ende zneigen, zu Ende
gehen

chystati se sich bereiten
chyttati fangen

chytrost die Schlaumei, die
Klugheit
chytry klug.

I

i 1. auch; 2. selbst

inkoust die Tinte

indicky indisch

Italie Italien (stř. r.).

J

jablko der Apfel, g. s, die
Apfel

jabloň der Apfelbaum, g. s,
pl. -bäume

jádro der Kern, g. es, pl. e
jak, jako wie

jakkolivěk wiwohl, wie
sehr, wie auch

jakmile sobald
jako, jakož, wie; jako s
kondic. (jakoby . . . .)

als ob, als wenn, wie wenn
Jakub Jakob

jaký was für ein
Jan Johann

jantar der Bernstein, s
jarní den der Frühlingsstag
es, e

jaro der Frühling, g. s, das
Frühjahr; na jaře im
Frühjahr, im Frühling

Jaroslav Jaroslaw, g. s
jasný hell, klar

jazyk 1. die Zunge, pl. n;
2. (řeč) die Sprache,
pl. n

ječmen die Gerste
jed das Gift, g. es, pl. e

jeden, jedna, o ein, e, ein
jediný d. b. d. einzige

jedle die Tanne, pl. n
jedlý esbar

jednak — jednak einerseits
— anderseits; theils —
theils

jednati handeln; jednati oč
wegen einer Sache unter-
handeln

jedovatý giftig

jehla die Nadel, pl. n

jehličnatý strom der Nadelbaum, g. es, -bäume
 jehně das Lamm, g. es, die Lämmer
 jeho sein, e, sein
 jelen der Hirsch, g. es, pl. e
 jelikož insofern, insoweit, soweit
 jemnost die Feinheit
 jemný fein
 jen, jenom nur, bloß
 jeřáb der Kranich, g. e, pl. e
 Jerusalém Jerusalem (stř. r.)
 jestli, jestliže wenn
 ještě noch
 ještérka die Eidechse
 jezdec der Reiter, g. e, pl. —
 jezditi fahren; koňmo jezditi reiten
 jezero der See, g. e, pl. n
 ježek der Vogel, g. e, pl. —
 Ježíš Jesus
 ježto weil, da; da . . doch
 Jidáš Judas
 jídlo 1. (pokrm) die Speise,
     pl. n; 2. (požívání pokrmů) das Essen, g. e
 jih der Süd (Süden), s;
     na jih od . . südwärts,
     südlich von . .
 jinde anderswo, anderwärts
 jindy sonst
 jinoch der Fingerring, s, e
 jiný d. d. d. andere
 Jiří Georg; J. z Poděbrad
     Georg von Poděbrad
 jiskra der Funke, des Funken,
     die Funken
 jisti speisen, essen
 jistý sicher, gewiss; jist bytí
     čím sicher, gewiss sein
     (wessen)
 jisti gehen, kommen; světjde

svým chodem die Welt
 geht ihren Lauf
 jitro der Morgen, g. e
 již schou; již ne- nicht mehr
 jižní südlich
 jmění das Vermögen, g. e
 jmeniny der Namenstag, g.
     es, pl. e
 jméno der Name, des Na-
 men, die Namen
 jmenovati nennen; jm. se
 heißen; jmenovati koho
     čím = ustanoviti ernen-
     nen (jmén. zu etw.)
 Josef Josef.

K

k, ke, ku zu, gegen
 kabát der Rock, g. es, die Röcke
 kaclina die Ente, pl. n
 kalamář das Tintenfass, g.
     es, die Tintenfässer
 kalíšek der Kelch, es, e
 kam wohin
 kámen der Stein, g. es, pl. e
 kamenec der Blaum, g. e
 kamenity steinig
 kamna der Stein, g. e, die Řen
 kamzik die Gemüse, pl. n
 kanouti rinnen
 Kapitolium das Capitolum,
     g. e
 kapka der Tropfen, g. e,
     pl. —
 kapr der Käppen, g. e, pl. —
 karafiat die Nelke, pl. n
 káratí koho z chyby jmén.
     wegen seines Fehlers/rügen
 Karel Karl
 Karlova Karolinenthal (stř. r.)

Karlovo náměstí der Karls-
     platz, g. es
 Karlovy Vary Karlsbad
     (stř. r.)
 Karlštejn Karlstein, s
 Karthago Karthago (stř. r.)
 Karthagiinan der Karthas-
     ger, g. e, pl. —
 kaštan die Kastanie, pl. n
 káti se blížen
 Kato, g. Katona Cato, g. e
 katolík der Katholik, g. en,
     pl. en
 káva der Kaffee, g. e
 kázani die Predigt, pl. en
 kázati 1. predigen, 2. =
     voleti gebieten
 kaziti beschädigen, zerstören
 každý jeder, jede, jedes
 kdálkati gadern
 kde wo; kdesi irgendwo
 kdo wer; kdosi jemand
 kdy 1. wann; 2. = kdysi
     jemals
 kdyby wenn
 kdysi einst
 když wenn, als
 koř der Strauß, g. es, die
     Sträucher (Sträuche)
 kéž wenn doch, dass doch
 klapati klappert
 klapka u oka das Augen-
     lid, g. es, pl. er
 klassicky classisch
 klásti legen
 klášter das Kloster, g. e,
     die Klöster
 Clementinum das Clemen-
     tinum, g. e
 klepati klappsen
 klesnouti sinken, fallen
 klid die Ruhe
 klidný, klidně sanft, ruhig

klíti flúchen	seine Pflicht erfüllen;	kov das Metall, g. s, pl. e
Klitus Klitus	honbu konati (eine) Jagd	kovář der Schmied, es, e
klobouk der Hüt, g. es,	halten	koza die Ziege, pl. n
die Hütte	končina die Gegend	kráčeti wandeln, schreiten,
klopotně fílmímerlich, milh-	konec das Ende, g. s, pl. n	gehen
sam	konečně endlich	kraj 1. der Land, g. es, die
kmen der Stamm, g. es,	konopí der Hanf, g. es	Ränder; der Saum, g.
die Stämme	Konstantin Constantín, g. s	es; kraj šatu der Saum
kmotr der Pathe, g. n, pl. n	konsul der Consul, s, n	des Kleides; 2. das Ende;
kněz der Priester, g. s, pl. —	kopati graben; stößen	3. —krajina die Gegend,
knězna die Fürstin, die	kopřiva die Nessel, pl. n	pl. en
Fürstentochter	kopyto der Huf, g. es, pl. e	krajan der Landsmann, g.
kniha das Buch, g. es, die	koráb das Schiff, g. es,	s, pl. -leute
Bücher	pl. e	krájeti schneiden
knihovna die Bibliothek,	kord der Degen, g. s, pl. —	krajina die Gegend, pl. en
pl. en	korek der Kork, es	krajky die Spitzen; kraj-
kníže der Fürst, g. en, pl. en	Koriolán Coriolan	ková příze das Spitzen-
knižecí fílmímerlich	kořen die Wurzel, pl. n	garn
knoflík der Knopf, g. es,	kořeniti würgen	Krakov Krakau
die Knöpfe	kořisť die Vente	král der König, g. s, pl. e
koberce der Teppich, s, e	koroptev das Vlechuhjít, g.	králik das Kaninchen, g. s,
kočí der Kutschier, g. s, pl. —	s, pl. -hähner	pl. —
kočka die Katze, pl. n	koruna die Krone, pl. n	královna die Königin, pl.
kočkovitý katzenartig, katzen-	korunovati (za krále) krö-	—nen
ähnlich	nen (zum König)	královský königlich
kohout der Hahn, g. es,	kosá die Sense, pl. n	království das Königreich,
die Hähne	kost das Bein, es, e, der	g. es, pl. e
kojiti sláugen (slabé)	Knochen, s, pl. —	krásá die Schönheit, pl. en
kokrhati kváhen	kostel die Kirche, pl. n	krásný schön
koláč der Kuchen, g. s, pl. —	košík der Korb, es, die	krasopis das Schönschrei-
kolem um; kolem Prahy	Körbe	ben, g. s, pl. —
um Prag herum	košile das Hemd, g. es, pl. en	krátký kurz
koleno das Knie, s, pl. —	koště der Besen, g. s, pl. —	kráva die Kuh, pl. Kühe
kolik wie viel; kolik jest	koupati, koupati se baden	kravíčka die liebe Kuh
ti let? wie alt bist du?	koupiťi kaufen	kréhky zerbrechlich, ge-
kolikátý der wievielste	kouř der Rauch, g. es	brechlich
Kolín n. L. Kolín	Kouřim Kaurim	křehot das Quaken, g. s
Kolin n. R. Köln	kousek das Stückchen, g. s,	krejcar der Kreuzer, g. s
koło das Rad, es, die Räder	pl. —	krejčí der Schneider, g. s
kolovrat das Spinnrad,	kousnouti beißen	kresba die Zeichnung, pl. en
es, -räder	kouti (kuji) schmieden	kresliti zeichnen; kreslen!
konati verrichten, machen;		das Zeichnen, g. s'
konati svoji povinnost		křestan der Christ, en, en

křesťanský črhistický
křesťanství das Christen-
thum, g. s
krev das Blut, g. es
křičeti schreien
křídlo der Flügel, g. s, pl.
křík das Geschiere, g. s
Kristus Christus
křišťál der und das Kristall,
g. s, pl. e
křištálem (= jako křištál
jasně) kristallhell
Křišťof Christoph
křivda das Unrecht, g. es;
křivditi, křivdu činit
Unrecht thun; křivdu
snášeti Unrecht leiden
kříž das Kreuz, g. es, pl. e
krk der Hals, g. es, die Hälse
krkavec der Nabe, n, n
krmiti filtern, nähren
krocan der Truthahn, g. s,
die -hähne
Kroesus Crösus, g. Crösus^s,
nebo des Crösus
krok der Schritt, g. es, pl. e
kromě außer
krotiti zähmen, bändigen
krotký zahm
krotnoti zahm werden
kroví, krovina das Gebissch,
g. es, pl. e
krtek der Maulwurf, s,
= wilse
krůpěj der Tropfen, g. s,
pl. —
krupobití der Hagel, g. s
krutý grausam
krýti decken; bergen
kterak wie
který welcher, e, es
kterýsi einer, irgendeiner,
jemand

kuchař der Koch, es, die
Köche
kuchařka die Köchin, pl.
—nen
kudy? wo? welchen Weg?
kul der Pfahl, es, die Pfähle
kulatý rund
kule die Engel, pl. n
kůň das Pferd, g. es, pl.
e; das Ross, g. es, pl. e
kuna der Marber, g. s,
pl. —
kunovity marberartig,
marberähnlich
kupec der Kaufmann, g. s,
pl. Kaufleute
kůra die Kind
kuřátko das Küchlein; das
Küchlein
kuře das Huhn, g. es, die
Hühner
kus das Stiel, g. es, pl. e
Kutná Hora Kuttenberg
kůže 1. die Haut, 2. (= srst)
das Fell; 3. das Leder
(kůže vydělaná)
kvap die Eile, na k. in Eile
kvéstí blížhen
květ die Blüte, pl. n
květen der Mai, s
květina, kvítok die Blume,
pl. n
kvítí = květiny
kvočna die Glückschnne
kýs = jalkýs irgendein, e,
ein
kyselý sauer.

L

Labe die Elbe
labuf der Schwam, g. es,
die Schwäne

laciný, lacingo billig, wohl-
feil
lahdka der Leckerbissen, g.
s, pl. —
lakomec der Geizhals, es,
—hälse
lakomý geizig
lakota der Geiz, g. es
lampa die Lampe, pl. n
láška die Liebe
laskavý liebevoll, freundlich
latina das Latein, s; die
lateinische Sprache
látka der Stoff, es, e
lavice, lávka die Bank, pl.
die Bänke
lázeň das Bad, es, die Bäder
leči außer dass, es sei denn
dass
léčebné místo der Kurort,
es, e
led das Eis
ledek der Salpeter, g. s
lchkomyslný leichtsinnig
lehkověrný leichtgläubig
lehký, lehounký leicht
lehnoti si sich niederlegen
lék das Heilmittel, das
Mittel, g. s, pl. —
lékař der Arzt, g. es, die
Ärzte
leknouti se erschrecken, ich
erschraf, b. erschrocken;
lekati se čeho vor (s dat.)
erschrecken
len der Flachs, des Flachses
lenivý faul, träge
lenoch der Faulenzer, s,
pl. —
lenost die Faulheit
Leonidas, g. Leonidy Leo-
nidás, g. Leonidas' nebo
des Leonidas

Lepidus, g. Lepida Lepidus, g. Lepidus' nebo des Lepidus	Linec Linz (vl. jm. r. stř.)	malichorný Steinlich malo wenig
les der Walb, g. es, die Wälder	líný faul, tráge	málokterý, á, é wenige
losk der Glanz, g. es	lpa die Linde, pl. u	malovati malen
lesnatý walzig	Lipško Lipsig	maly klein, gering
lesník der Förster, g. s, pl. —	list 1. das Blatt, g. es, die Blätter; 2. = dopis der Brief, g. es, pl. e	mapa die Landkarte, pl. n
lesení die List	listí das Laub, g. es	marně vergebens
lesení das Gerüst, es, e	liška der Fuchs, g. es, die Füchse	marnivý eitel
let der Flug, g. es	lití gießen	marnotratnost die Ver- schwendung, g. —
lotěti sliegen, aufliegen	litovati bedaneni, bereuen	marný eitel, vergeblich
léto 1. der Sommer, g. s; 2. das Jahr, es, e	litr das Liter, g. s, pl. —	masity fleischig; m. polcrn
lotos heiter	lizati lecken	die Fleischspeise
lev der Löwe, g. u, pl. n	lod das Schiff, g. es, pl. e	máslo die Butter; chléb
levý d. b. d. link; v levo links	loket die Elle, pl. u	s máslem das Butterbrot
lež die Lüge	losos der Lachs, g. es, die Läuse	maso das Fleisch, g. es
ležeti liegen	loučiti se scheiden (pom. sein)	máti, matka die Mutter,
lháč der Lügner, g. s, pl. —	louka die Wiese, pl. u	pl. die Mütter
lháti lhagen	lovec der Jäger, s, pl. —	mávati (čím) schwingen
-li wein	lovení ryb der Fischfang, es	(Acc.), bewegen (Acc.)
libati löszen	lože das Lager, s, pl. —, die Bettstätte, pl. u	mdly 1. matt, 2. (o chuti) öde
Liberec Reichenberg	lstivý schlau, listig	meč das Schwert, es, er
libezný sieblich	lučina die Wiese, pl. n	med der Honig, g. s
libiti se gefallen	Ludvík Ludwig, s	medvěd der Bär, en, en
libra das Pfund, es, e	luk der Bogen, s	medvědotvý bärenartig,
Libuše Libuschá	luno der Schoss, g. es, die Schöpfe	bärenähnlich
liby sieblich, gefällig; jest libo? ist es gefällig?	lze es ist möglich (inf. s zu); man kann; lze viděti horu	mech das Moos, des Mooses
lid das Volk, g. es, die Völker	ein Berg ist zu sehen	měchli der Blasebalg, es, -bälge
lidský menschlich	lživý ilgenhaft.	měkký weich
lidstvo die Menschheit nebo die Menschen (pl.)	M	Mělník Melnik
lidumil der Menschenfreund	máchatati (čím) schwingen (Acc.)	méně weniger, minder
lichotiti schmeicheln	majetek das Vermögen, s	měřiti messen
lichvář der Bucherer	mák der Mohr, g. es	měsíc 1. (těleso nebeské)
lilie die Lilie, pl. n	makedonsky makedonisch	der Mond, es, e, 2. (čas)
limec der Krägen, g. s, die Krägen	málomi beinahe, fast	der Monat, es, e
		méstí fehren
		městečko das Städtchen, g.
		s, pl. —
		město die Stadt, pl. Städte
		měštan der Bürger, g. s, pl. —

Metoděj Methud, g. s	mlád die Brut	moře das Meer, g. es, pl.
metla die Rute, pl. n	mládě das Junge, n, u	e; die See, pl. n
metr der Meter, g. s, pl. —	mládež die Jugend	mořská voda das Meer-
mezek der Mausel, s, pl. —	mládí, mladosť die Jugend,	wasser
mezi zwiſchen, unter; o čase	z mládí in der J.	most die Brücke, pl. u
während	mladík der Jungling, s, e	motýl der Schmetterling, s, e
Milan Mailand (stř. r.)	mladistvý jugendlich	moudrost die Weisheit
mile die Meile, pl. n	mladnouti jung werden	moudrý weise, klug
mileny lieb, geliebt	mladost = mládí; dnové	moucha die Fliege, pl. n
million die Million, pl. en	mladosti die Jugendtage,	mouření der Mohr, en, en
milosrdny barinherzig (ge- gen jmdn.)	die Jugendzeit	možný möglich
milostiv gnädig (jmdm.)	mladý jung	mrak die Wolke, pl. n
nebo gegen jmdn.)	mláčeti schweigen	mrav die Sitte, pl. n
milovati lieben	mléko die Milch	mravenec die Ameise, pl. n
milovný umění kunstliebend	mlha der Nebel, g. s, pl. —	mravný slitsani
milostivý gnädig, liebreich	mlíti mahsen	mráz der Frost, g. es, die
milý lieb	mlsný genäschig	Froste
mimo außer; außerhalb	mluva die Sprache, die Rede	mrvola die Leiche, pl. n
mínění die Ansicht, pl. en	mluviti o kom reden, sprechen	mstít se sich rächen
ministr der Minister, g. s, pl. —	(von jmdm., über jmdn.)	mudrý der Weise, g. n, pl. n
minuly vorig, vergangen	mlýn die Mühle, pl. n	muchomůrka der Fliegen-
minuta die Minute, pl. n	mnohem viel, weit, bei	schwamm, g. es, die Flie- genschwämme
mír der Friede, des Friedens	mnoho viel	miň mein, e, mein
míra das Maß, g. es, pl. e	mnohonásobný vielfältig, vielfach	multa die Quäl, pl. en
mírnost die Mäßigung, die	mnohý mancher	mussti missen
Friedfertigkeit, die Milde	množství die Menge; viele..	muž der Mann, g. es, die
mírumilovný friedlich, fried- fertig	moci können, vermögen	Männer
místo der Platz, g. es, die	moenář der Monarch, en, en	myliti se 1. irren nepřech.
Plätze; der Ort, g. es,	moenářství die Monarchie,	2. sich irren
pl. e nebo die Orte;	pl. u	mysl das Gedächtnis, g. es,
die Stätte, g. —, pl. n;	moený mächtig (wessen)	pl. er; der Sinn, es, e
místo na tělo, místo ve	modlitba das Gebet, es, e	mysliti meinen, glauben
kniže die Stelle	modliti se beten	myslivec der Jäger, g. s,
mistr der Meister, g. s, pl. —	modrý blau	pl. —
míti haben; míti koho zač	Moháč Mohacs	myš die Maus, die Mäuse
für etw. halten; míti za	mohutný gewaltig, groß	myška das Mäuschen, g. s,
hodna für würdig halten,	Mojžíš Moses, g. Moses'	pl. —
würdigen (wessen); míti	mokrý nass	myšlenka der Gedanke, des
se sich befinden	Morava Mähren (stř. r.)	Gedankens, die Gedanken
	Moravské Polo das March- feld, g. es	mzda der Lohn, g. es.

N

na an, auf
 nabiti (ručnici) laden
 nabízeti anbieten
 náboženství die Religion,
     pl. en
 nábožný fromm, anbächtig
 nad über; oberhalb; nad
     míru sil über das Maß
     der Kräfte
 nadávati (komu) schmähen,
     (jindn.) schelten (jindn.);
     nad. komu lhářu jindn.
     einen Ligner schelten
 naděje die Hoffnung
 nádherný prachtvoll, kostbar
 naditi se (čeho) etwas hof-
     fen, etwas erwarten, sich
     einer S. versehen
 nadlesní der Oberförster, g.
     s, pl. —
 nádoba das Gefäß, es, e;
 nádobi das Gefäßirr es, e
 nadýmati blähen, aufblähen
 nahlas laut
 nahližeti (več) hineinsehen
 náhlý, náhle plötzlich
 nájemné der Zins, g. es;
     die Miete
 najiti finden
 náklad die Last, pl. en
 nakládati zvěřinu Wildbret
     einlegen
 nákladní vlak der Lastzug,
     es, pl. =zilge
 nakloněn geneigt
 nakoupiti kaufen, ankaufen
 nakresliti zeichnen
 nakrmiti filtern
 náledi das Glatteis, es
 nálevník das Ausgussfhier-
     chen, g. s, pl. —; das

Infusorium, g. s, pl. die
 Infusorien
 nalézti finden
 náležeti gehören, angehören,
     gebüren
 náležitý gehörig
 naliti einschaffen, eingießen
 namahání die Anstrengung,
     pl. en; die Mühe, pl. n
 namahavý beschwerlich, er-
     müdend
 naměřiti messen
 náměsti der Stadtplatz; der
     Platz, g. es, die Plätze
 námořník der Seemann, g.
     s, pl. -leute
 napadnouti angreifen
 napájeti tränken
 naplniti füllen, anfüllen
 nápoj das Getränk, es, e
 nápomocen behilflich
 náprava die Adjise, pl. n
 napraveni die Besserung
 naproti gegenüber; entgegen
 nářadí das Gerät, es, e
 nařiditi auordnen
 naříkati klagen
 naříznouti ausschneiden
 národ das Volk, g. es, die
     Völker
 naroditi se geboren werden,
     zur Welt kommen
 národní national; národní
     divadlo das National-
     theater, g. s
 narození die Geburt
 nashromážditi sammeln
 nasladly süßlich
 následovati (akk.) folgen
     (Dat.)
 naslouchati zuhören
 náslovné písmeno der An-
     fangsbuchstabe, ns, n

nasoliti einsalzen
 nastati beginnen
 nástroj das Werkzeug, es, e
 nastuditi se, nastydnouti
     (podm.) sich erläutern
 natrhati příslušen (ovoce)
 naučiti koho čemu lehren
     (jindn. etwas); naučiti se
     čemu erlernen (Acc.)
 naváděti aufleiten (k do-
     brému zum Guten)
 návrat die Rückkehr
 navrátit = vrátiti
 návsi der Dorfplatz, g. es,
     =platz
 návštěva der Besuch, es, e
 navštíviti besuchen
 nazývati nennen, heissen
     (dvojí akk.); nazývati se
     heissen (nom.)
 nebe der Himmel, g. s
 nebeský himmlisch; krajina
 nebeská die Himmels-
     gegend
 nebezpečí die Gefahr, g. —,
     pl. en
 nebezpečný gefährlich
 nebo über; denn; nebo denn
 nebroušeny ungeschliffen
 nečistý unrein
 nedaleko unweit, nächst
 nedávno unlängst
 nedbalý nachlässig
 neděle 1. der Sonntag g. s,
     pl. e; 2. = týden die
     Woche, pl. n
 nedostatek der Mangel, s,
     die Mängel
 nehezký unschön
 nehoda der Unfall, s, die
     Unfälle; das Ungemach
     (pojetnotné)
 nechati lassen

nechutný unschmackhaft	nepodobný 1. unähnlich;	nesvornost die Zwietracht
nejednou (nicht einmal, oft, öfter)	2. = k vře nepodoben	nešlechetný unedel, schlecht
nejen... ale i nicht nur ... sondern auch	unwahrscheinlich	nešťastný ungünstig
nejprve zuerst	nepohyblivý unbeweglich	nešťastí das Unglück, g. s
nejraději am liebsten	nepokojný unruhig	netoliko — nýbrž i nicht
nejvíce meistens, am meisten	Nepomuky Nepomuk, g. s	nur — sondern auch
nejvýše höchst, höchstens	(vl. jm. r. stř.)	netopýr die Fledermaus,
někdo jeinaud	neporádný unordentlich	pl. die -mäuse
někdy einst, je; = časem	nposlušnost der Ungehorsam, g. s	netřeba es ist unnötig;
bisweilen, manchmal	neposlušný ungehorsam, unfolgsam	man muss nicht (inf.);
několik einige, etliche	nepozorliv unaufmerksam	man braucht nicht (inf.
několikery mancherlei, mehrlei, verschieden, vielfach	nepřátelský feindlich	s zu)
některý mancher	nepravda die Unwahrheit	netrpělivý ungeduldig
nelibiti se mísfallen	neprávem mit Unrecht	neuhledný unansehnlich
nelze es ist nicht möglich (inf. s zu)	nepravost das Laster, g. s,	neúrodný unfruchtbar
němčina das Deutsche, g. u	pl. —	neustále beständig
Němec der Deutsche, u, u	nepřijemný unangenehm	nevěra die Untreue, die
Německo Deutschland, s	nepřítel der Feind, es, e	Treulosigkeit (ke komu
německý deutsch; německy	nerád ungeru	gegen jmdn.)
adv. deutsch	nerost das Mineral, g. s,	neviditelný unsichtbar
nemuoho nicht viel, nicht viele; wenig, wenige	die Mineralien	nevinný unschuldig
nemoc die Krankheit, pl. en	nerozumný unvernünftig	nevlidný unfreundlich
nemocny krajk	nesčíslný unzählig	nevšední ungewöhnlich
nemotorný plump	neskromný unbescheiden	nevzdělaný ungebildet
nemravný unsittlich, unartig	nesmírný unermesslich, un-	nezabudka das Vergiss-
nenaďale plötlich, unver- hofft	geheuer; nesmírné vzdá- len unermesslich weit ent- fernt [lichkeit]	meint nicht
nenáviděti (čecho) hassen (Acc.)	nesmrirtelnost die Unsterb- lichkeit	nezáživný unverdaulich
nenávist der Hass, g. es	nesmrirtelný unsterblich	nezbedný ausgelassen
neobratný plump, schwier- fäßig, ungeschickt	nesnadný schwierig,	nezdravý ungesund
neobyčejný ungewöhnlich	nicht leicht	nezdvοřilý unhöflich
nepatrny unansehnlich; vč nepatrna die Kleinigkeit,	nesnesitelny unverträglich	nezuškený unerschoren
pl. en	nespokojeny unzufrieden	nezralý unreif
neplodný unfruchtbar	nespůsobný unartig	nezřetelný undeutlich
	nestály unbeständig, unstet	nezřídka nicht selten
	néstti tragen	než als; dříve než bevor
	nestřídmost die Unmöglichkeit	ni — ni weder — noch
	nestřídmý unmöglich	nic nichts
	nestvůdra das Ungehauer, s,	niemén nicht desto weniger,
	pl. —	dennoch, dessen ungeachtet

nikoli neu
nit, nitka der Fäden, s, die
Fäden
nitro das Innere, des
Innern
nízký niedrig; slunce jest
nízko die Sonne steht tief
Nizozemsko die Niederlande
(pomnož.)
nižádný gar kein, e, kein
noc die Nacht, die Nächte;
v. noči nachts, in der
Nacht
nocovati übernachten (neod-
lučit.)
noční náčtník
noha der Fuß, g. es, die
Füße
nos die Nase, pl. n
nositi tragen
noviny die Zeitung, pl. en
nouze die Not
Nové město die Neustadt
nový neu; nový rok das
Neujahr, g. s
nutiti zwingen
nuzný arm, dirftig
nůž das Messer, g. s, pl.—
nýbrž sondern
nynější jetztig, heutig
nyní ješt, um.

O

o um, von, über; o ván-
ocích um Weihnachten
oba beide
obávati se fürchten, be-
fürchten (Acc.)
obcování der Umgang, es
občan der Bürger, g. s, pl.—
občanský bürgerlich; ob-
čanská válka der Bürger-
krieg

občerstviti erfrischen
obdariti beschaffen
obec die Gemeinde
obecný gemeinsam, gemein
oběd das Mittagmahl, g. s
obědvati zu Mittag essen,
speisen
obejiti umgehen (nerozl.)
přech. sloveso; pf. ich
habe umgaugen
obět das Opfer, g. s, pl.—
obezřetný vorsichtig, um-
sichtig
oběžnice der Planet, en, en
obchod der Handel, g. s
obchodník der Handels-
mann, der Kaufmann, g.
s, pl. -lente
obilí das Getreide, g. s
obilné zrno das Getreide-
korn, g. s, pl. -körner
objeviti entdecken; obj. se
erscheinen, sich zeigen
obléci ankleiden, anziehen
obléhlání die Belagerung,
pl. en
obletti umfliegen (nerozl.)
pf. ich h. umflogen
oblíbený beliebt
obloha der Himmel, g. s;
das Firmament, g. es
obojživelník das Amphibi-
um, g. s, pl. Amphibien
obratný gewandt, geschickt
obrážeti se sich abspiegeln
obsah der Inhalt, g. s
obtíž die Mühe, pl. n
obtížný beschwerlich, schwer,
lastig
obuvník der Schuster, g. s,
pl. —; der Schuhmacher,
g. s, pl. — [freuen
obveselovati erheitern, er-

obyčej die Gewohnheit, pl.
en; die Sitte; der Ge-
bräuch, es, pl. Gebräuche
obyčejný, obyčajně ge-
wöhnlich
obydlí die Wohnung
obyyvatel der Einwohner, g.
s, pl. —
obyyvatelstvo = obyvatelé
obývati (v čem) bewohnen
(Acc.)
obzor der Gesichtskreis, g.
es; der Horizont, g. es
obžalovati auflagen, ver-
klagen
obžinky das Schnitterfest,
das Erntefest, g. es, pl. e
oceán der Ocean, g. s, pl; e
oceel der Stahl, es
ocelové péro die Stahlfeder
oceňovati schätzen
očekávati erwarten
od von; (o čase) seit
odbíhati weglaufen, davon-
laufen
odecestovati (odejeti) ab-
reisen (pom. sein)
odeciziti entwenden
odejiti weggehen, davon-
gehen
odepríti versagen; prosbu
odepr. eine Bitte ab-
schlagen
odeslati abschicken
oděv = šat
odevšad alleenthalben
odevzdávati se do vše čí
sich in jmds. Wissen stígen,
ergeben
odeházeti weggehen, davon-
gehen
odjeti wegsfahren, abfahren
odkládati aufschieben

odkud woher
 odkvěsti abblühen, ver-
     blühen
 odloučiti scheiden
 odložiti 1. weglegen, 2. =
     odročiti aufschieben
 odměna der Lohn, g. es
 odolati widerstehen
 odpírati si sich etw. versagen
 odplata die Vergeltung; der
     Lohn, g. es
 odpočinouti ausruhen
 odpočinuti die Ruhe
 odpoledne der Nachmittag,
     e; adv. nachmittags
 odpověd die Antwort, pl. en
 odpovidati antworten (auf
     s akk.)
 odpustiti vergeben, verzeihen
 odpuštění die Vergebung,
     die Verzeihung
 odtáhnouti (o vojsku) ab-
     marschieren
 odtud von hier
 odvázati losbinden
 odvrátit abwenden
 ohavný hässlich, schändlich
 oheň das Feuer, g. s
 ohnisko der Herb, g. es, pl. e
 ohraditi umgeben
 ohromný ungeheuer
 ohyzdný hässlich
 ochabnouti erlahmen; sich
     vermindern; schwinden
 ochladiti abkühlen
 ochočiti zähmen
 ochotný, ochotně willig
 ochrana die Ohut
 okamžik, okamžení der
     Augenblick, g. es, pl. e
 oklamati täuschen, betrügen
 okno das Fenster, g. s,
     pl. —

oko das Auge, g. s, pl. u
 okolí die Umgebung; die
     Umgegend
 okolo um
 okraj der Rand, g. es, die
     Ränder
 okrasa die Zierde, pl. u,
     der Schmuck, g. es
 okres der Bezirk, g. es, pl. e
 okresní soud das Bezirks-
     gericht, g. es, pl. e
 okurka die Gurke, pl. n
 okusiti(čeho) verfosten(Acc.)
 olej das Öl, g. s, pl. e
 Olivetská hora der Ölberg,
     g. es
 olovo das Blei, g. (e)s
 omdeleti ohnmächtig werden
 omlovati entschuldigen
 omyl der Irrthum, g. s,
     pl. —thümer; na omylu
     býti im Irrthum sein,
     irren
 onen jener
 onemocněti frank werden
 opadati, absallen, sinken
 opakovati wiederholen (ne-
     odluč.)
 opanovati bemeistern
 opatrň vorsichtig, behutsam
 opatrny vorsichtig, klug
 opat der Abt, g. es, pl. die
     Abte; důstojenství opat-
     ské die Würde eines Abtes
 opěvati besingen
 opice der Affe, g. u, pl. n
 oplakávati, koho, čeho be-
     weinen (Acc.); betrauern
     (Acc.)
 opletati se sich schlingen
 opodál etwas weiter
 opovrhovati(kým)verachten
     (jmdn.) ·

opovření die Verachtung
 opozditi se sich verspäten
 opravdový wahr, ernst
 opravdu wahrhaft
 opustiti verlassen
 oráč der Ackermann, g. es,
     pl. -leute
 opraviti ansbessern
 orati pflegen, ackern
 orba der Ackerbau, g. es
 ořech die Nuss, die Nüsse
 oreł der Adler, g. s, pl. —
 ořezati beschneiden
 orient der Orient, g. es
 osamělý einsam
 osel der Esel, g. s, pl. —
 osení die Saat, pl. en
 oslabnouti schwach werden
 oslabovati schwächen
 oslavovati verherrlichen,
     feieren, verehren
 oslepnoti blind werden;
     erblinden (ich bin er-
     blindet)
 osoba die Person, pl. en
 osobní vlak der Personen-
     zug, es, pl. -züge
 ostati bestehen
 ostatní d. d. übrige
 osten der Stachel, s, n
 ostrov die Insel, g. —, pl. n
 ostříhati (čeho) beschützen
     (Acc.)
 ostrý šcharf
 osud das Schicksal, s, e
 osvědčiti se sich zeigen, er-
     weisen, bewähren
 osvoboditi befreien
 osyka die Espe
 ošetřovati pflegen, hütten
 ošileti wahnsinnig werden
 otáčeti se sich drehen, sich
     bewegen

otázati se koho fragen
(jmdn.); befragen (jmdn.)
otázka die Frage, pl. n
otcovský väterlich
otec der Vater, g. s, die
Väter
otevřeny offen, geöffnet
otevřítí öffnen, aufmachen
otíratí, otřítí abwischen
otřásati čím schütteln, er-
schütteln (Acc.)
otřásti se erzittern, erbebent
otrok der Slave, g. n, pl. n
ovce das Schaf, g. es, pl. e
ovčácký pes der Schäfer-
hund, g. es, pl. e
oves der Hafer, g. s
ovesná mouka das Hafer-
mehl, s
ovládati kym beherrschend
(Acc.)
ovoce das Obst, g. es; též
die Früchte (plurál slova
die Frucht)
ozárovati beleuchtet
ozdoba = okrasa
ozdobiti ausschmücken
označiti bezeichnen.

P

pád der Fall, g. (e)s, die
Fälle
padati fallen; padá sníh
es schneit
páditi rennen, laufen
padnouti fallen, sinken
pacholek der Knecht, es, e
pak dann, ferner, hierauf
páku der Hebel, s, pl. —
palác der Palast, g. es, die
Paläste
Palaestina Palästina, g. s
(vl. jm. r. stř.)

památka (čl) das Andenken,
g. s (gen. neb an s akk.)
pamatovati 1. merken; 2. (an
etw.) denken, 3. gedenken
(Gen.)
pamět 1. das Gedächtnis,
g. nisses, 2. = památka
das Andenken
pamětliv eingedenkt (Gen.)
pán der Herr, g. n, pl. en
paní die Frau, pl. en
panovati (komu, nad kým)
herrschend, regieren; be-
meistern (Acc.)
panování die Regierung
panovník der Herrscher
panství die Herrschaft
papír das Papier, s, e
paprsek der Strahl, g. (e)s,
pl. en
pára der Dunst, g. es, die
Dunst; der Dampf, es,
die Dämpfe
Paris, g. Parida Paříz
Paříž Paříz (r. stř.)
parní loď das Dampffschiff,
es, e
parný heiß, schwoll
past die Falle, pl. n
pastva die Weide
pastveč der Hirt, en, en
pastvisko der Weideplatz,
g. es, pl. -plätze
pastýř der Hirte, g. en, pl. en
pátek der Freitag, g. s
patřiti (někomu) gehören;
= slušeti ziemien
patro das Stockwerk, es, e
páv der Pfau, g. en, pl. en
Pavel Paříz, g. s
pavouk die Spinne, pl. n
pavučina das Spinnenge-
webe, g. s, pl. —

péci 1. braten (maso p.),
2. backen (p. z mouky)
pečlivost die Sorgfalt
pečlivý sorgsam, sorgfältig
pečovati sorgen (für etw.)
pěchota die Fußtruppe, pl.
n; die Infanterie, g. —
pekař der Bäcker, g. s,
pl. —
pěkný 1. hübsch, 2. schön
pelikán der Pelikan, s, e
pelikánovitý pelikanartig
peň, kmen der Stamm, g.
es, die Stämme
peníz das Geldstück, g. es,
pl. e; peníze 1. die Geld-
stücke, 2. Iromad. das Geld
pěnkava der Fink, en, en
perí 1. das Gefieder (dokud
jest na těle ptačím);
2. die Federn (pl.)
Perikles, Pericles, g. Peri-
cles' nebo des Pericles
perína das Bett, g. es, pl. en
perla die Perle, pl. n
perlička 1. = perla die
Perle, 2. (pták) das Perl-
huhn; perlou, perličkami
perlengleich
péro die Feder, pl. n
perský persisch
Peršan der Perser, g. s,
pl. —
pes der Hund, g. es, pl. e
pěst die Faust, pl. Fäuste
pěstovati pflegen
pestrý hund
pěsky zu Füße
pět fünf
Petr Peter, s
pěvec der Sänger
pevnost die Festung, pl. en
pevný fest

přchati stěžen
pilen býti (čeho) sebe bezležen, sebe bezležígen, bezležení sein (Gen.)
pilnost der Fleiß, g. es
pilný, pilně fleißig
písečnatý sandig
písek der Sand, g. es
písemnictví die Literatur,
g. —, pl. en
písemný schriftlich; písemné
znaménko das Schrift-
zeichen, g. s, pl. —
píseň das Lied, g. es, pl. er
pískovec der Gaudstein, g. s
písmo = písmeno der Buch-
stabe, des Buchstabens, die
Buchstaben
písmo die Schrift, pl. en
piti trinken
piti das Trinkett, g. s
pivo das Bier, g. (e)s, pl. e
plachý šchen
plakati (čeho, čeho) be-
weinen jemanden, etwas;
weinen (um jmdn.)
plán der Plan, g. es, die
Pláne
plášt der Mantel, g. s, die
Mäntel
platiti zahslu
plátmo die Leinwand
Plato, g. Platona, Plato, g. s
plavec der Schiffer, g. s,
pl. —
pleniti rauben; verwüstten
pléstí stricken (punčochy)
plies (v č. pomn.) die Lungé
plívati speien
plniti erfüllen
plný voll (wessen nebo von
etwas); plných deset let
volle zehn Jahre

plod die Frucht, die Früchte;
plodiny zemské die Feld-
früchte
plot der Baun, es, die Bäume
plovati schwimmen
plyn das Gas, des Gases,
die Gase; plynové světlo
das Gaslicht (die Gas-
flamme)
plynouti fließen, rinnen
plytvati (čím) vergenden
(etwas); verschwendend
(etw.); herauswerfen
Plzeň Pilsen (stř. r.)
po nach, auf, über, zu; po
dvou = dva a dva je zwei
pobaviti se sich unterhalten
poblíž nächst
pobytí, pobývati weilen,
verweilen, bleiben, ver-
bleiben
pocestný der Wanderer, g.
s, pl. —
poctivý rechtschaffen; pocti-
vec der Rechtschaffene
počasí das Wetter, g. s;
die Witterung
počátek der Anfang, g. s,
die Anfänge
počest die Ehre, na počest
(komu) zu Ehren jemand-
des nebo: jemandem zu
Ehren
počet 1. die Zahl, pl. en
= číslo; 2. = počítání
das Rechnen, g. s
počítati rechnen
pod unter; pod večer gegen
Abend
podatí, podávati reichen
podání ruky der Handschlag,
es, pl. -schläge
podbírati se schwären
poddany der Untergebene,
g. u, pl. u; der Unter-
thau, g. s, pl. en
podél längs
poděsiti erschrecken, pf. ich
h. erschreckt
podezřely verdächtig (Gen.)
podiveni die Bewunderung,
das Bewundern; jest mi
s podivoním es wundert
mich
podivný seltsam, wunderbar,
wunderschlich
podiviti se, podivovati se
(komu) bewundern (Acc.);
sich über (Acc.) wundern
podivuhodný bewunde-
rungswürdig
podkova das Hufeisen, s,
pl. —
podlahá der Fußboden, g. s,
pl. -böden entlang
podle nach, gemäß; längs,
podlehniouti unterstiegen,
unterworfen sein (Jmdm.),
besiegt werden
podmaniti unterjochen
(předp. neodluč.)
podoba die Ähnlichkeit
podoben ähnlich
podobizna das Bildnis, g.
nisses, pl. nisse
podomek der Haustuecht,
g. es, pl. e
podpora die Unterstützung
podporovati unterstützen
(předp. neodluč.)
podkubávati berupfen
podvod der Betrug, g. es,
pl. die Betrigereien
podzemní unterirdisch
podzim der Herbst, g. es;
na podzim im Herbst

pohan der Heide, g. n, pl. n	pokoušeti se oč sich bestreben (um etw.); sich versuchen (iii s. dat.)	poplach der Sturm, na
pohanský heidnisch		popl. zvoniti die Sturm-
pohlédnouti (nač) auf (Acc.)		glocke läuten
sehen; pohl. vzhľru hinaufsehen		ponad oberhalb
pohltiti verschlingen		pondělí der Montag, g. s.
pohoří das Gebirge, g. s, pl. —	pokryti, pokryvati bedecken, bedeuen	poněvadž weil
pohřbiti bestatten	pokud solange, insofern, insoweit	ponížiti erniedrigen
pohrdati (čím) verachten, verschmähen (etw.)	Polák der Pole, g. n, pl. n	popálići verbrennen
pohyb die Bewegung, pl. en	pole das Feld, g. es, pl. er	popatřiti vzhlern, vzhled-
pohyblivý beweglich	polekati erschrecken (ich erschreckte, ich habe erschreckt)	nouti emporblicken, hinaufblicken
pohybovati čím bewegen (Acc.)	polepšiti se sich bessern	popel die Asche
pochlebnik der Schmeichler, g. s, pl. —	poletovati herumfliegen	popelnice der Aschenkrug,
pochvala das Lob, g. es	polévati begießen	g. es, -krilje; der Aschenbecher, g. s, pl. —
pochvaly hoden des Lobes	politický politisch	popleniti pländern
würdig, lobenswert	polobůh der Halbgott, es, die =götter	popraskati bersten
pochybnost der Zweifel, s, pl. —	polouletí das Semester, g. s, pl. —	poprati gönnen, vergönnen
pochybovati zweifeln	polovice die Hälfte, pl. n	poprve das erste mal, zum erstenmal, zuerst
pokání die Buße	položiti legen	poraditi ratzen
pokárati rürgen	Polsko Polen, s	poraniti verwunden
poklad der Schatz, es, die Schätze	polský polnisch	poraziti umwerfen; porážeti stromy Bäume fällen
pokládati (zač) halten (für etw.), ansehen (für etw.)	pomalu langsam	poroučeti befehlen, gebieten;
poklesek der Fehler, das Vergehen	pomazati bestreichen	por. so sich empfehlen
poklid = pokoj der Friede, des Friedens	pominouti aufhören, weichen, nachlassen	pořádek die Ordnung; v pořádku in Ordnung
pokoj = světnice das Zimmer, g. s, pl. —	pomlouvati bereden	pořádný ordentlich
pokojný ruhig	pomluva die Nachrede	porouchati beschädigen;
pokojsk das Stillchen, g. s, pl. —	pomoc die Hilfe; o pomoc	porouchaný beschädigt; schadhaft
pokora die Demuth	volati um Hilfe rufen; na pomoc volati zu Hilfe rufen; na pomoc poslati zu Hilfe schicken	poručník der Vormund, g. es, die Vormünder
pokorně demüthig	pomoci helfen, beistehen	posaditi se sich setzen, sich niedersetzen
pokořiti demüthigen, unterwerfen, besiegen (nißses)	pomočník der Helfer, s, pl. —; der Gehilfe, g. n	posel der Bote, g. n, pl. n
pokost der Farnis, des Fir-	pomříti auststerben	poselkyně die Botin, pl. neu
	pomrznoti erfrieren	posiliti se sich stärken
	ponýšleti (nač) an (Acc.) denken	poskakovati herumhüpfen
		poskvRNA der Makel, g. s, pl. —
		poskytnouti gewähren, bie-

ten, geben; poskytnouti	potiti se schwäzen, pf. ich habe geschiwzt; potiti se	povolati berufen
pomoci Hilfe leisten	krví Blut (Acc.) schwäzen	povoz der Wagen, das Fuhr-
poslati schicken, senden	potkati begegnen (jmdn.)	werk; povozem cestu ko-
poslední d. d. d. letzte	pf. ich bin dir begegnet	nati zu Wagen fahren
poslouclati 1. = naslou-	potok der Bach, g. es, die	povýšiti erhöhen
chati gehörhen, anhören,	Bäche	povznáseti erheben
zuhören; 2. = poslušen	potom darauf, dann	povždy immer, allezeit
býti gehorchen, folgen	potrava die Nahrung	pozadu zůstatii zurückbleiben
(Dat.)	potravina das Nahrungs-	pozbyti (čeho) verlieren
posluchač der Zuhörer, g.	mittel, g. s, pl. —	(Acc.)
s, pl. —	potřeba das Bedürfnis, g.	pozdni spät; pozdější später
poslušný gehorjam, folg-	—nisses, pl. —nisse; jest	pozdě spät
sam; poslušen býti koho,	potřeba, jest potřebí es	pozdraveni der Gruss, g. es,
čeho gehorchen (Dat.)	ist nötig	die Grüsse
posmívati se spotten (jmds.),	potřeben býti čeho bedürftig	pozdraviti grüßen
höhnen (Acc.), verlachen	sein (wessen)	pozojtří übermorgen
(Acc.); über jmdn. spotten	potřebovat brančen (Acc.),	pozemek das Grundstück,
pospíšiti si sich beeilen	bedürfen (Gen.)	g. es, pl. e
postarati se (oč) sorgen	potrestati bestrafen	pozemní, pozemsky irisch;
(für etw.)	potrvati dauern, bestehen	pozemní zvíře das Land-
postava die Gestalt, pl. en	potuček das Bächlein, g. s,	thier
postaviti stellen, aufstellen	pl. —	poznání die Erkenntnis
postel das Bett, g. es, pl.	potuchnouti verblassen	poznati 1. erkennen; 2. kenn-
en; die Bettstätte, pl. n	poučení die Lehreng	nen lernen
postiti se fasten (pom. haben)	poučiti belehren, koho o	pozor die Acht; p. miti (nač)
postui den der Fasttag, es, e	čem jmdn. über (Acc.);	achtgeben, achthaben (auf
postonpiti abtreten, čeho	poučiti se lernen	s akkt.)
komu jmdn. etwas nebo	pouhý blöß	pozorlivý, pozorný auf-
etwas an jmdn.	poušť die Wüste	merksam; pozorna činiti
postrádati čeho entbehren	pontisk der Wanderer, s;	koho nač jmdn. auf etw.
(Acc.)	der Wallfahrer, s	aufmerksam machen
postřleti niederschlezen	povaha der Charakter, s,	pozorování die Beobach-
posud bisher	die Charaktere; die Ge-	tung, die Betrachtung
posuzovati beurtheilen	mitthalt, g. —, pl. en	pozorovati beobachten, be-
posvátný heilig; geheiligt	pověděti sagen, erzählen	trachten
pošetilec der Thor, en, en	pověst 1. die Sage, pl. u;	pozvatí laden, einladen
pošetily thöricht	2. der Ruf, g. es [en	pozvednouti erheben
pošpiniti beschmutzen	povídka die Erzählung, pl.	požár die Feuerbrunst, pl.
pošta die Post, pl. en	povinnost die Pflicht, pl. en	=brünste
pot der Schweiß, g. es	povodeň das Hochwasser,	požehnání der Segen, g. s
potěšení die Freude, pl. n;	die Überschwemmung	požehnaný gesegnet
das Vergnügen, g. s	povolání der Beruf, g. es	požehnati komu segnen
potíratи bestreichen		(Acc.)

požitek, požívání der Ge- nuss, des Genusses, die Genüsse	pravdomluvnost die Wahr- heitsliebe	přednost der Vorzug, s, =zilige
požívat genießen, essen, trinken	právě eben	předsín das Vorzimmer, g. s, pl. —; die Vorhalle
práce die Arbeit, pl. en pracovati arbeiten; pr. o čem an (Dat.) arbeiten; prac. oč für etw. wirken	pravěk die Urzeit	představiti vorstellen
pracovitost die Arbeitsamkeit pracovitý arbeitsam	praviti sagen	předtím zuvor, früher
pradávný uralt	právo das Recht, g. es, pl. e; právem mit Recht; býti v právu in Rechte sein	překážka das Hindernis, g. —nisses, pl. —nisse
prádlo die Wäsche	pravý l. d. b. d. rechte;	překonati überwinden,
Praha Prag (r. stř.)	pravá ruka die rechte Hand; 2. wahr; pravý přítel der wahre Freund;	übertreffen
prahnouti (po čem) nach etwaſ fájmachten	adv. v pravo, na pravo rechts; v pravý čas zu rechter Zeit	překrásný überaus schön
prach 1. der Staub, g. es, 2. das Pulver, g. s	prázdniny die Ferien (pomn.)	překročiti überstreiten
pramen die Quelle, pl. n přání der Wunsch, g. es, die Wünsche	prázdný leer	překvapiti überraschen, er- eilen
praotec der Vorfahr, s, en prápor die Fahne, pl. n	Pražský Prager	přelétavý pták der Zug- vogel, g. s, pl. —vögel
prasse das Schwein, es, e	přece doch	přeložiti übersetzen (neodl.)
prasknouti bersten (ku př. der Fels ist geborsten); springen (das Glas ist gesprungen)	přečkatati = přežiti über- leben (předp. neodl.)	přemoci besiegen, über- winden
prastary ūralt	před vor, diesseits	Přemysl Přemysl
přátelství die Freundschaft přati čeho gönnen (Acc.) =	předčiti koho, komu (před kým v čem nebo čím) übertreffeu (jindu. an etw.)	přemýšleti (o čem) über (Acc.) nachdenken
přáti, co již kdo má; wünschen (Acc.) = přátu., by se komu čeho dostalo;	předejiti zuvorkommen	přenocovati übernachten (předp. neodl.)
gönnen, dass s indik.; wünschen, dass s konj.;	(jindm.), předojeti koho do hrobu jindm. im Tode vorangehen	přeplatiti überzahlen (neodl.)
2. štěstí mi přeje das Güld ist mir hold	předešlý vorig	přepsati überschreiben (ne- odl.)
pravda die Wahrheit, pl. en; jest pr. es ist wahr;	předevčírem vorgestern	přes über; troj
pravdu mti recht haben;	především vor allem, erstens	přesazovati übersetzen (ne- odl.) ku p. stromky
ke pravdě podobný wahr- cheinlich	předkládati vorsetzen, vor- legen	přeslice der Spinnroden, g. s, pl. —
	předložka das Vorwort, g. s, pl. =wörter	přestávati aufhören, ab- lassen; p. na čem sich begnügen (mit etw.)
	předmět der Gegenstand, g. es, pl. Gegenstände	přestavěti umbauen (před- pona odl.)
	přední d. b. d. vordere, vor- nehni, vorzüglich; nej- přednější der erste, der vornehmste, der vorzülig- sichste	přestěhovati so überstiedeln (pom. sls. sein)
		přestupný rok das Schalt- jahr, g. es, pl. e
		přesvědčiti überzeugen

přesypati übergeschüttet
převážeti überführen, fah-
ren (pom. haben)
převoliký ungehener
při bei, während; troch
příběh das Ereignis, das
Erlebnis, g. — nisse, pl.
— nisse
přibuzný verwandt
přičina die Ursache, pl. n
přičinlivost der Fleiß, die
Arbeitsamkeit, die Thä-
tigkeit
přičinlivý arbeitsam, thätig,
fleißig
přidružiti se sich gesellen
přihoditi se geschehen, sich
ereignen, vorkommen
přichod die Ankunft
přijemný angenehm
přijiti, přicházeti kommen
přijížděti kommen; gefahren
kommen
přikázani das Gebot, es, e
přikázati anordnen, ge-
bieten, befehlen
překlad das Beispiel, s, e
překládati 1. zulegen (k. p.
Holz in den Ofen); 2. auf-
legen
příkop der Graben, g. s,
die Gräben
přikrásti so hineinschleichen
přiliš zu sehr; před superl.
zu, allzu, überaus; přiliš
mnóho zu viel
přilišný übermäßig
přiliti zugießen
přiměti bewegen (sil.)
přimo gerade, strack
přinést, přináseti holen
připomínati erinnern; er-
wähnen

připraviti bereiten, vorbe-
reiten, připraviti se (oč)
sich um (Acc.) bringen
příroda die Natur
přírodní vědy die Natur-
wissenschaften
přirozený natürlich
přisaha der Eid, es; pří-
sahu učiniti einen Eid
schwören; einen Eid leisten
přisahati schwören
přislbiti zusagen
přísný streng
přistati ku břehu landen
(pom. sls. sein); ans Land
stossen
přístav der Hafen, g. s,
pl. Häfen
přistěhovati se živwandern
(pom. sls. sein)
přístti spinnen
přisvědčiti Zustimmen
příšiti annähen
přítel der Freund, g. es, pl. e
přiti so streiten, sich janken
přitok der Nebenflus
přítomný antwesend, gegen-
wärtig
přiučovati se čemu od koho
von jmdm. etw. lernen
přivésti führen; na pravou
cestu auf den rechten Weg
přivětitivý fremdlidch
přivoněti riechen (zu etw.)
přivykati (čemu) gewöhnen
(Acc.) nebo sich gewöhnen
an (Acc.)
přize das Garn, s
příznivý günstig
přizvuk die Betonung; der
Accent, g. es
pro für, um, wegen
probuditi, probouzeti wecken

(pom. haben); probuditse
erwachen (pom. sein)
procitnouti = probuditi se
proč warum
prodati verkaufen
procházeti se Inſtawandeln,
spazieren, spazieren gehen
procházka der Spaziergang
g. es, die =gänge
projíti místem durch einen
Ort gehen
prokázati dobrodiní eine
Wohltthat erweisen
proklestiti cestu eine Bahn
brechen
prolévati (slzy, krev) ver-
gießen [schwenden]
promarniti, promrhati ver-
promíjeti verzeihen, ver-
geben, nachsehen
promluvitи sprechen
pronajati verpachten
pronásledovatel der Ver-
folger, g. s, pl. —
pronásledovati verfolgen
propiti vertrinken
prorok der Prophet, en, en
prorokovati vorhersagen
prosba die Bitte, pl. n
prosinec der December, s
prositi bitten (za někoho
für jmd.); oč um etwas;
prositi čeho um etwas
bitten
proslulý berühmt
prospěti, prospívati (komu)
nithen; 2. (v čem) einen
Fortschritt machen
prospěšný 1. nützlich, 2. zu-
träglich (= zdraví pro-
spěšný)
prost frei, lebig, los (Gen.
nebo von etw.)

prostřední b. d. d. mittlere
 prostranný geräumig
 prostý einfach, schlicht
 protékati fließen (durch etw.)
 protestant der Protestant,
     g. en, pl. en
 proti gegen, wider; = na-
     proti gegenüber
 proto barnum, daher, des-
     halb, deswegen, demzu-
     folge
 protože = póněvadž
 proud der Strom, g. es,
     die Ströme; proudem
     stromweise
 provázeti begleiten
 provětrávat lüften
 provozovati obchod Handel
     treiben
 prozraditi verrathen
 prožíti verleben
 prsa die Brust
 prst der Finger, g. s, pl. —
 prst die Erde
 prsten der Ring, es, e
 příši es regnet
 průhledný durchsichtig,
     durchscheinend
 průmysl das Gewerbe, g. s,
     pl. —
 průvodce der Führer, der
     Begleiter, g. s, pl. —
 pryskyřice das Harz, es, e
 prýštěti se herbvorquellen
 psaci stolek der Schreib-
     tisch, g. es, pl. e
 psaní 1. das Schreiben, g.
     s, 2. = dopis der Brief,
     g. es, pl. e
 psátí schreiben
 psovity hundartig, hunde-
     ähnlich
 pšenice der Weizen, g. s

pštros der Strauß, g. es,
     pl. e; pštrosí vejce das
     Straußenei
 ptactvo die Vögel
 pták der Vogel, g. s, die
     Vögel; ptáček das Vög-
     lein, g. s, pl. —
 ptáti se (gen.) fragen (Acc.)
 půda der Boden, g. s, die
     Böden
 půjčiti borgen, leihen
 půl ein halb . . . ; půl
     druhého anderthalb, půl
     třetího drithalb
 půlnoc die Mitternacht;
     s půlnoci nach Mitter-
     nacht
 půlostrov die Halbinsel, pl. n
 punčocha der Strumpf, g.
     es, die Strümpfe; pun-
     čochy pléstí Strümpfe
     stricken
 pustošiti verwüsten
 puška das Gewehr, es, e
 putovati reisen, wandern;
     wallfahrten
 pýcha der Stolz, g. es
 pyramidla die Pyramide, pl. n
 pýřiti se erröthen
 pyšný stolz.

R

rád gern
 rada 1. der Rath, g. es;
     pl. die Rathschläge; 2.
     = soudní rada der Ge-
     richtsrath, g. es, die
     —räthe, 3. die Berathung;
     sejiti se v radu zu einer
     Berathung zusammen-
     kommen
 rádec der Rathgeber, g. s,
     pl. —

raditi rathein
 rádlo der Pfing, g. es, die
     Pfiffige
 radnice das Rathaus, g.
     es, pl. =häuser
 radno jest es ist rathsam
 radost die Freude, g. —,
     pl. n
 radosten byti froh sein,
     froh werden (wessen)
 radovánky die Bergst-
     gnungen
 radovati se čemu, z čeho
     (wessen) nebo über s akk.)
 rafije der Zeiger, g. s, pl. —
 rachot das Getöse, g. s;
     rachot hromu das Nollen
     des Donuers
 rak der Krebs; rakem lézti
     wie ein Krebs kriechen
 rakev der Sarg, es, die
     Särge
 Rakousko Österreich; Ra-
     kušan der Österreicher,
     g. s, pl. —
 rakouský österreichisch; ra-
     kousko-uherský öster-
     reichisch-ungarisch
 Rakousy Horní Oberöster-
     reich, g. s; R. Dolní
     Unterösterreich, g. s.
 rána 1. die Wunde, pl. n;
     2. = ráz der Schlag, g.
     es, die Schläge; 3. =
     výstrel der Schuss, des
     Schusses, die Schüsse; rána
     z děla der KanonenSchuss
 raně adv. frühzeitig
 raniti verwunden
 ráno der Morgen, g. s;
     přisl. fröh; z rána mor-
     gens, des Morgens; až
     do rána bis früh

rašelina der Torf, g. es
 ráz na ráz Schlag auf
 Schlag
 raziti peníze Geld prägen
 realka die Realschule, pl. n
 republika die Republik,
 pl. en
 ret die Lippe, pl. n
 revoluce die Revolution
 rezavěti rostig werden
 rezavý rostig
 rod die Geburt, rodem der
     Geburt nach; die Familie,
     das Geschlecht; muž vzne-
     šeného rodu ein Mann
     von vornehmen Ge-
     schlechte, von vornehmer
     Abstammung
 rodiče die Eltern
 rodilý = rozený gebürtig,
     geboren
 rodina die Familie, pl. n
 roh das Horn, g. es, die
     Hörner; roh voje der
     Flügel eines Heeres
 roj der Schwarm, g. es;
     die Schwärme; rojem
     Schwarmweise
 rok das Jahr, es, e; do-
     roka im Jahre, in einem
     Jahre, jährlich
 role das Feld, g. es, pl. et;
     der Acker, g. s, die Acker
 rolnický stav der Bauern-
     stand, g. es
 rolník ber Landmann, g.
     s, pl. -leute
 rosa der Than, g. (e)s
 rostlina die Pflanze
 rouhati se Bohu Gott
     (Acc.) lästern
 roucho das Gewand, g. s,
     die Gewänder

rouška der Schleier, g. s,
 pl. —; der Vorhang, es,
     die Vorhänge
 rovina die Ebene
 rovnati se gleichen (čím
     an etw.)
 rovněž ebenso
 rovnice die Gleichung, pl. en
 rovný gleich, gerade, eben;
     rovně gleich
 rozbiti zerstören
 rozdávati verschenken
 rozdělit se (oč) sich in (Acc.)
     nebo um etw. theilen
 rozdíl der Unterschied, g. es
 rozdvojiti se (oč) sich wegen
     einer S. entzweien
 rozepřs der Streit, g. es,
     pl. die Streitigkeiten
 rozemlítí zermahlen
 rozestříti ausbreiten
 rozetříti zerreißen
 rozehnávati unterscheiden
 rozhnáděti zerstreuen
 rozhněvati erzürnen
 rozhorliti se sich ereiseru
 rozkaz der Befehl, g. s,
     pl. e; dátí rozkaz einen
     Befehl ertheilen
 rozkousati zerbeißen
 rozkvéstí aufblühen
 rozlèhati se ertönen, er-
     schallen; wiederhallen
 rozličný verschieden, man-
     nigfach
 rozloučiti se (s kým) von
     jmdm. Abschied nehmen;
     na rozloučenou zum Ab-
     schied
 rozlousknouti aufknacken
 rozmanity mannigfaltig
 rozpominati se (čeho) sich
     an eine S. erinnern,

einer Sache gedenken, an
 eine S. denken
 rozprostírati se sich er-
     strecken, sich ausbreiten
 rozprostraňovati se sich ver-
     breiten
 rozsáhlý umfangreich, groß
 rozsekouniti zerhauen
 rozstonati se frank werden;
     erfranken; pf. ich bin erk.
 rozsáhlý weitläufig, groß
 rozsudek das Urtheil, es, e
 rozsvítiti anleuchten, an-
     zünden
 rozšířiti verbreiten; roz-
     šírovati se sich erweitern
     (zu etw.) sich ausbreiten,
     sich verbreiten
 rozšítipati spalten
 rozláti schmelzen (sil.)
 rozlaviti schmelzen (slab.)
 roztržitý zerstreut
 rozum der Verstand, es;
     die Vernunft
 rozuměti (čemu) verstehen
     (Acc.)
 rozumný vernünftig, ver-
     ständig
 rozvala die Überlegung
 rozvážiti überlegen
 rozveselovati erheitern
 rozvoj die Entwicklung,
     das Aufblühen
 ručnice das Gewehr, es, e
 ruda das Erz, g. es, pl. e;
     r. stříbrná das Silbererz
 Rudolf Rudolf
 rudy roth
 Rudovous der Rothbart, g. s
 Rufus Rufus
 ruka die Hand, pl. Hände
 rukavice der Handschuh, g.
     (e)s, pl. e

rukoujet der Griffel, g. es,
pl. —

Rus der Flusse, g. n, pl. n
Rus, g. Rusi Russland

růstti wachsen

rušiti stören

růže die Rose, pl. n

růžový rosaroth, rosig

rváti se (oč) rausen (um
etwas)

ryba der Fisch, g. es, pl. e

rybář der Fischer, g. s, pl. —

rybník der Teich, g. es,
pl. e

rychlosť die Geschwindigkeit

rychlowlak der Eiszug, es,

— zeitig, der Schnellzug

rychlyj schnell, rasch, ge-
schwind

Rýn der Rhein, des Rheins.

R

řada die Reihe, pl. n

řádný recht, tüchtig, recht-
schaffen; řádně tüchtig

Řecko Griechenland, s

řecky griechisch

řeč die Sprache, pl. n; die
Rede, pl. n; die Worte;
řeč materčská die Mutter-
sprache

řečnický die Redekunst, die
Bereitsamkeit

řečník der Redner, g. s,
pl. —

řek der Grieche, g. n, pl. n

řeka der Fluss, des Flusses,
die Flusse

řemeslník der Handwerker,
g. s, pl. —

řemeslo das Handwerk, g.
es, pl. e .

řepa die Rübe

řešiti auflösen

řezník der Fleischer, g. s,

pl. —; der Fleischhacker,
g. s, pl. —; der Fleisch-

hauer, g. s, pl. —

říci sagen, mittheilen

říditi lenken

řím Řom, g. s (stř. r.)

říman der Römer, g. s,
pl. —

římský römisch

říše das Reich, g. es, pl. e

řívaní das Gebrüll, g. s

řváti hrüllen.

S

s, se mit, von; býti, s koho,
býti, s úlohu jemandem
gewachsen sein, der Auf-
gabe gewachsen sein; s vr-
chu bergab

sádra der Gips, g. es

sady die Anlagen (pl.)

sáhati reichen

samec das Männchen, s

samice das Weibchen, s

Sannitan der Sanniter, s

sáně der Schlitten, g. s

sázeti pflanzen, einsetzen,
anbauen

sbíratí samueči, aufklauen

sbor der Chor, g. es, pl.

Chore

sdělití mittheilen

sebezapření die Selbstver-
lengnung

sečítati zählen, zusammen-
zählen

sedati, seděti silen

sedmero sieben, siebenertei

sedmiletý siebenjährig

sojiti se zusammenkommen

selský bairisch; sel. statek

das Bauerugut, g. es,
pl. -güter

sen der Traum, g. es, die
Träume

seno das Heu, g. es

sepisování die Abfassung
seslabý geschwächt, schwach

seslati senden

sesle der Sessel, g. s, pl. —

sestra die Schwester, pl. n
setba die Saat, g. —, pl.

en; das Säen; der An-
bau, g. es

setrvati (na čem) ausdauern;
ausharren; bei etw. ver-
harren; setrvati na (mí-
nění) auf seiner Behanpt-
ung bestehen

setrásti herabschütten

sever der Nord nebo der
Norden, g. s; na sever
od ... nordwärts, nörd-
lich von ...

severní nördlich

shasiti auslöschen (sl.) pf.

ich h. ausgelöscht

shasnouti (podmætné) ver-
löschten (sil. časov.)

shniti verfaulen

shoditi herabstürzen

shovívavý nachsichtig

shromážditi sammeln; ver-
sammelu

schody die Stiege, g. —

schopnost die Fähigkeit,
pl. en

schopny fähig (wessen)

schovati 1. == ukryti ver-
bergen, verstecken; 2. ==

uložiti aufheben

schudnouti arm werden
verarmen (pom. sl. sein)

sice 1. zwar; 2. sonst

Sicilie Sicisien, g. s (r. stř.)	skříň der Schrank, g. es,	slon der Elephant, en, en
sídliti wohnen, siedeln	die Schränke	slouti heißen
sídlo der Sitz, g. es, pl. e	skřivan die Lerche, pl. u	sloužiti komu jmdm. dienen;
síla die Kraft, pl. Kräfte	skryš das Versteck, g. es,	jmdn. bedienen
síliti (sls. předm.) stärken	pl. e; die Höhle, pl. n	Slovan der Slave, g. u, pl. n
silnice die Straße, g. —,	skryvati 1. verbergen; 2.	slovanský slavisch
pl. u	verhehlen (= zatajiti)	slownik das Wörterbuch, g.
silný stark (čím aii s dat.)	skrize durch	es, pl. -bicher
síměder Same, des Samens,	skutek die That, pl. en,	slovo das Wort, g. es, die
die Samen	das Werk, g. es, pl. e;	Wörter (= řeč das Wort,
sín der Saal, g. es, die Säle	dobry skutek ein gutes	g. es, pl. die Worte)
síra der Schwefel, g. s	Werk	sluha der Diener, g. s, pl. —
sirotek die Waise, g. —,	skvítiti se glänzen	sluch das Gehör, g. s
pl. u	slábnouti schwach werden	sluj die Grotte, pl. u
sítí sätten	slabosf die Schwäche, pl. n	slunce die Sonne, pl. n
skáceri univerzen	slaby schwach (čím aii s dat.)	sluneční paprsek der Son-
skákati springen, hüpfen;	sladký süß	nenstrahl, g. s, pl. en
herumspringen	sláma das Stroh, g. (e)s,	slušeti gebüren, ziemen;
skála der Fels, des Felsens,	slameny klobouk der	sluší (neosob.) es ziemt
die Felsen	Strohhut, g. es, pl. -hütte	jmdn. esbo es ziemt sich
skelná továrna, hut die	slanina der Speck, es	für jmdn.
Glaschlitte, g. —, pl. u	sláva der Ruhm, g. es	slušně anständig
skládati (náklad s vozou)	slavič zpěv der Nachtigall	slušno jest es ziemit sich
abladen	gallengesang, g. s; der	služba der Dienst, g. es, pl. e
sklamati täuschen, betrügen	Schlag der Nachtigall	služka die Magd, pl. Mägde
sklenár der Glaser, g. s,	slavík die Nachtigall, pl. en	slychat, slyšeti hören
pl. —	slaviti feiern	slzsa die Thräne, pl. n
sklenice das Glas, g. es,	slavnost die Festlichkeit, pl.	smáti se lachen
die Gläser	eu; die Feier	smeknouti se ausgleiten
sklep der Keller, g. s, pl. —	slavný berühmt, ruhmvoll	smeknouti klobouk den Hut
sklizeti obili das Getreide	slepice die Henne, pl. u	absetzen; den Hut ab-
einföhren	slepý blinder; slepec der	nehmen
sklo das Glas, des Glases	Blinde, g. u, pl. n	směly lishn
skluzký schlüpfrig	sletovati se zusammenfle-	smet der Kehricht, g. s
skok der Sprung, es, die	gen, sich ansemmelu	smich das Lachen, g. s; das
Sprunge [sl. sein]	Slezsko Schlesien, g. s	Gelächter, g. s (hlucný)
skonati verscheiden (pom.	slézti heruntersteigen, herab-	smich
skoro fast, beinahe	steigen	Smichov Smichow, g. s
skot das Kindvieh, g. s	slib das Versprechen, g. s,	surk der Tod, g. es
skromnost die Bescheidenheit	pl. —; slib učiniti ein	smrtelný sterblich; smrtel-
skromný bescheiden	V. machen	ník der Sterbliche, n, u
skrovny gering, karg, klein;	slibiti zusagen, versprechen	smutný traurig
bescheiden	slitovani das Mitleid, g. s	smýšleti denken

snad vielleicht, wohl
 snadný leicht; snadno leicht
 snášeti = trpěti leiden,
 dušen, ertragen; snášeti
 vejce Eier legen
 snáditi frühlstücken
 sníh der Schnee, g. s; padá
 sníh es schneit, pf. es
 hat geschneit
 sníti träumen
 sob das Nenthier, g. s, pl. e
 sobec der Eigennützige, g.
 u; der Egoist, g. en, pl. en
 sobota der Samstag, g. s
 socha die Bildsäule, pl. u
 sochař der Bildhauer, g. s,
 pl. —
 sokol der Falke, g. u, pl. n
 solnatý salzig
 sopka der Vulkan, g. s, pl. e
 soška eine kleine Bildsäule
 sotva kaum; schwierlich
 soucit das Mitleid, g. s
 soud das Gericht, g. es,
 pl. e; okresní soud das
 Bezirksgericht
 soudces der Richter, g. s,
 pl. —
 souditi richten, urtheilen;
 beurtheilen; souditi z če-
 ho (o vök) aus etwas
 schließen (auf das Alter)
 soudruh der Gefährte, g. u,
 pl. n, der Genosse, n, u;
 der Freund, es, e
 soukromě vertraulich
 soumrak die Dämmerung
 soused der Nachbar, g. s,
 pl. (e)n
 sousední benachbart
 sousto der Bissen, g. s,
 pl. —, sousto chleba ein
 Bissen Brot

souš das feste Land, das
 Festland; na souši zu
 Lande
 sova die Eide, pl. u
 spadnouti herunterfallen,
 herabfallen, herunterstür-
 zen (pom. sls. seit)
 spáliti verbrennen
 spánek der Schlaf, g. es
 Sparťan der Spartaner
 sparťanský spartanisch
 Spasitel der Heiland, g. s
 spáti schlafen
 spátriti sehen, erblicken
 spěchatí eilen; 1. = na
 spěch mti eilen, (sls.
 pom. haben); 2. spěšně
 jítí eilen (pom. sl. sein)
 spis die Schrift, g. —, pl. en
 spláceeti lohnen, abzahlen,
 belohnen, entgelden
 splavnyj schiffbar
 splniti erfüllen [gerne]
 spočívati ruhen, pf. ich h.
 spodky das Beinkleid, es, er
 spojiti verbinden; spojené
 síly vereinte Kräfte
 spokojenosť die Zufrieden-
 heit
 spokojen ľím zufrieden mit
 etwas
 společnosť die Gesellschaft
 společný gemeinsam, ge-
 meinschaftlich
 spoléhati (nač) sich auf etw.
 verlassen; auf etw. bauen,
 rechnen, sich stützen
 spolu miteinander, zusam-
 men, gemeinsam
 spoluobčan der Mönchsger,
 g. s. pl. —
 spolužák der Mitschüler,
 g. s, pl. —

spor der Streit, g. es, pl.
 die Streitigkeiten; spor
 míti oč um etw. streiten
 spořádati ordnen
 spouštětis (čeho) sich einer
 S. entäußern
 správce der Verwalter, g.
 s, pl. —, der Verweser,
 g. s, pl. —; správce du-
 chovní der Seelsorger, g.
 s, pl. —
 spravedlivý gerecht (gegen
 jentanden)
 spravedlivost, spravedlnosť
 die Gerechtigkeit
 správný richtig, pitułtlich;
 správně richtig, pünktlich
 spravovati se čím sich richten
 (nach etw.)
 sprostý gemein
 spůsob die Art, die Weise;
 jakým spůsobem? auf
 welche Art? nižádným
 spůsobem auf keine Art
 spůsobiti verursachen, be-
 reiten; spůsobiti škodu
 Schaden anrichten
 spůsobilý geeignet
 spůsobný artig [riiuuen]
 sraziti se (o mlece) ge-
 srdeč das Herz, g. ens, pl. en
 srđnatý herhaft
 srna das Reh, g. es, pl. e
 srovnati 1. ordnen, 2. ver-
 gleichen
 srp die Sichel, pl. u
 srst 1. das Haar, g. es (=
 chlupy); 2. das Fell, s,
 pl. e (= kudzo se srsti)
 srstnatý behaart
 ssati saugen
 ssavec das Sängethier, g.
 s, pl. e

ssutina die Münze, pl. n	stavěti bauen; stavěti so	středověk das Mittelalter
stádo die Herde, pl. n	chluchým sich taub stellen	střecha das Dach, g. es, die
stále beständig, unanfhörlich	stavitel der Baumeister, g. s	Dächer
stálice der Fjerner, g. s, pl. e	stěbo der Halm, g. es, pl. e	střelec der Schilze, n, n
stály beständig, stet	stěhovati se auswandern	střelka die Magnetnadel, g.
stan das Zelt, g. es, pl. e	(pom. sls. sein)	—, pl. n
starati se sorgen (für etw.),	stejný gleich	střelný prach das Schieß-
sich filmern (um etwas)	stěna die Wand, pl. Wände	pulver, g. s
starče der Greis, g. es, pl. e	stěžiti obili das Getreide	střeva die Gedärme (plur.)
stařena das Mitterchen	fechsen	střevic der Schuh, es, e
stáří das Alter, g. s	stín der Schatten, g. s, pl. —	strhati, strhnouti nieder-
stárnouti alt werden	stipendium die Stiftung,	reissen (odlučit.)
starobylý alterthümlich	pl. en	stříbro das Silber, g. s
Staroměstské náměstí der	stkvíti se glänzen, prangen	stříci (střelu) hiltten; stříci
Altstädter Ring	sto hundert	se čeho meiden (Acc.);
starost die Sorge, pl. n;	stodola die Scheuer, pl. n	sich hiltten vor (Dat.)
der Kummer, g. s (pluralu	stolek der Tisch, g. es, pl. e;	střídmost die Mäßigkeit
není)	das Tisálein, g. s, pl. —	střídmý mäsig
starostlivý sorgfältig	století das Jahrhundert, g.	střihati scheren, schneiden
starověk das Alterthum, s	8, pl. e	stříleti schließen
starožitnost das Alterthum,	stolice der Stuhl, g. es,	stříz die Schur
g. s, die -thümer	pl. Stühle	strmý steil
starý alt	stonek der Stengel, g. s,	stroj die Maschine, pl. n
stát der Staat, g. es, pl. en	pl. —	strom der Baum, g. es, die
statečný standhaft, wacker,	stoupati steigen	Bäume
tapfer, mutig	strakatý bunt	stromek das Bäumchen, g.
statek das Gut, g. es, die	stráň der Abhang, g. s, die	8, pl. —
Güter; die Habe, g. —,	Abhänge	struna die Saite, pl. n
(pluralu není)	strana 1. die Seite, pl. u;	stryfe der Better, g. s, pl. n
státi stehlen; stillstehen (=	2. (v rozepří) die Partei,	studený kalt
nejítí)	pl. en	studium das Studium, g. s,
státi = cenu miti kosten	stránka die Seite; po strán-	die Studien
(Acc.)	ce ducha dem Geiste nach	studnice der Brunnen, s
státi se geschehen	strašidlo das Gespenst, es, er	studovati studieren
státní listina die Staats-	strašlivý furchterlich	studující der Student, g.
urkunde, g. —, pl. n	strašný grässlich	en, pl. en; der Studie-
státník der Staatsmann,	strava die Kost	rende, g. n, pl. n
g. s, pl. -männer	strávné das Kostgeld, es	stál der Tisch, g. es, pl. e
stav der Stand, g. es, die	stráž die Wache, pl. u	stvořiti erschaffen, schaffen
Stände; stav rytířský	stráže der Wächter, s, pl. —	styděti se sich schämen
der Ritterstand, es; der	strážník der Wachmann, s,	sud das Fass, g. es, die
Bustand, g. es, die Bu-	-männer	Fässer
stánky	středa der Mittwoch, g. s	suchoparný trocken

suchý trođen; na suchu
 auf trockenem Lande
 sukno das Tuch, g. es, die
 Tücher
 sůl das Salz, g. es, pl. e
 sup der Geier, s, pl. —
 surový roh
 sušení trođen
 svárliv žárlisch
 svatba die Hochzeit, pl. en
 svátek 1. der Feiertag, g. es,
 pl. e; 2. (= jmeniny)
 der Namenstag; svátek
 Božího Těla das Frohni-
 leidnamsfest, g. es
 svatý heilig
 svatyně das Heilsthum,
 g. s, die —thümer
 svědek der Zeuge, g. n,
 pl. u; svědkem býti čeho
 etwas bezeugen
 svědomí das Gewissen, s
 svědomitý gewissenhaft
 svéhlavý eigenstünig
 svěsti verleiten; ku zlému
 zum Bösen
 svět die Welt, die Erde
 světlo das Licht, g. es; světlo
 denní das Tagessicht
 světlý licht, hell; světlý
 vlas blondes Haar
 světnice die Stube, pl. n;
 das Zimmer, g. s, pl. —
 svíčka die Kerze, pl. n
 svítiti 1. leuchten; 2. scheinen
 (jen o slunci a měsici)
 svařovati befendten
 svoboda die Freiheit, pl. en
 svolávati zusammenrufen;
 zusammenberufen
 svornost die Eintracht
 syn der Sohn, g. es, die
 Söhne

sypati streuen
 sýr der Käse, g. s
 Syrie Syrien, g. s
 syrový roh.
S
 šat das Kleid, g. es, pl. er
 šedivěti grau werden
 šedivý = šedý grau
 šelma das Raubthier, es, e
 šetřiti 1. schonen (s akk. k.
 p. die Kleider schonen;
 s genit. k. p. Schone
 meiner); 2. sparen; Geld
 sparen; 3. šetř. nařízení
 die Anordnung befolgen
 šetrnost die Sparsamkeit
 šetrny sparsam
 šikmý schief
 šindel die Schindel, pl. n
 šíp der Pfeil, es, e
 široký breit
 širý weit, breit; širé nebe
 der freie Himmel, pod
 širým n. unter freiem
 Himmel
 šítí nähen; šítí das Nähen
 škoda der Schade (der
 Schaden), des Schadens,
 die Schäden; der Nach-
 theil, g. s, pl. e; ke škodě,
 se škodou komu zum
 Schaden, zum Nachtheil
 jinde.
 škoditi schaden
 škodlivý, škodný schädlich
 škola 1. die Schule; 2. —
 třída die Classe
 školné das Schulgeld, g. es
 školní budova das Schul-
 haus
 školní síň das Schulzimmer,
 g. s. pl. —

školní knihovna die Schul-
 bibliothek, pl. en
 školník der Schuldiner,
 g. s, pl. —
 šlechetný edel
 šlechta der Adel, g. s
 šlechtiti veredeln
 Španěly Spanien, g. s
 špatný, špatně schlecht
 špičatý spitzig
 šplhati klettern
 šťastný glücklich
 šťáva der Saft, g. es, die
 Säfte
 šťavnatý saftig
 štědry freigebig
 štěkatí hellen
 Šternberk Sternberg
 štěstí das Glück, g. es
 štíhlý schlanf, schmal
 štika der Hecht, g. es, pl. e
 štititi se (práce) schenken (die
 Arbeit); 2. sich scheuen
 (vor einem Kranken)
 Štýrsko Steiermark
 štyrský steirisch
 Šumava der Böhmerwald,
 g. es
 šuměti rauschen (k. p. o.
 potoku, o listi); brausen
 o řece
 šumění, šumot das Rau-
 schen, g. s; das Brausen,
 g. s; das Geräusch, g.
 es; spùsobovati šumot
 Geräusch verursachen
 švec der Schuster, g. s, pl.
 —; der Schuhmacher, g.
 s, pl. —
 švestka die Psalme, pl. n;
 die Zwetsche, pl. n
 Švýcarsko die Schweiz, der
 Schweiz.

T

tabák der Tabak, g. s
Tábor Tabor
Táborita der Taborit, g.
en, pl. en
tabule die Tafel, pl. n;
tabule do okna die Fen-
sterscheibe, pl. n
tahnouti ziehen
tak fo
také auch
taky, takový ein solcher
talíř der Teller, g. s, pl.—
tam dort
tančiti tanzen
tanec der Tanz, g. es, die
Tänze; das Tanzen
Tantalus Tantalus
tarpejský tarpejší
taška 1. == torba die Ta-
sche, pl. n; 2. (taška na
střechu) der Dachstein,
g. es, pl. e
Tatar der Tatar, g. en, pl. en
tatarský tatářský
táti schmelzen (sil.)
taviti schmelzen (slab.)
tázati se fragen (Acc.)
téci fließen; (po kapkách)
rinuen
tedy also, daher
tele das Kalb, g. es, die
Kälber
tělesný körperlich; těl. síla
die Körperfraft, pl. die
-kräfte
tělo der Körper, g. s, pl. —;
der Leib, g. es, pl. er
téměř fast, beinahe, nahezu
tenata das Netz, es, e
tenký dünn, fein
tento dieser, diese, dieses

Teplice Teplitz

teplo die Wärme; jest teplo
es ist warm
teply warm
tepua die Pulssader, pl. n
tepot der Schlag, g. es,
die Schläge
teprv erst
tesati hauen
těsitel der Tröster, g. s, pl.—
těsiti trösten; těsiti se (nač)
sich (auf s akk.) freuen;
těsiti se (čemu, z čeho);
sich freuen (gen. nebo
ilber s akk.)
teta die Tante, pl. n
též auch
těžký schwer; jest mi za
těžko es fällt mir schwer
Thermopyly Thermopylä
nebo die Thermopylen (pl.)
tigr der Tiger, s, pl.—
tichý still
tím lépe desto besser, um
so besser
tisíc tisend; sta tisíc Hun-
derttausende
tisknouti drücken; knihu t.
ein Buch drucken
tkati weben; tkani lnu die
Leinweberei
tlouci schlagen
tlukot slavičí der Nach-
tigallenschlag
tma die Finsternis, g. —,
jest tma es ist finster
tmavý dunkel, finster
tolar der Thaler, g. s, pl. —
tolik so viel
toliko nur
tonouci 1. der Ertrinkende;
2. der Schiffbrüchige
topol die Pappel, pl. n

touha die Sehnsucht; t. po
vládě die Herrschaft
toužiti po čem streben, sich
sehnen (nach etw.)
továrna die Fabrik, pl. en;
továrna na cukr die
Zuckerfabrik, g. —, pl. en
tovaryš der Gesell (nebo
der Geselle), g. des Ge-
sellen, pl. die Gesellen;
der Genosse, u, u
trápení das Leiden, g. s
trásti schützen
tráva das Gras, g. es, die
Gräser
tráviti = prožiti verleben
trávník der Rasen, g. s
třeba jest es ist nötig,
man muss . . .
trášně die Kirsche, pl. n
trest die Strafe, pl. n
trestati strafen
trestu hodon strafvídřig
trh der Markt, g. es, pl.
Märkte
trhati reißen; pflücken
(ovoce neb květiny);
sprengen (skály)
tři drei
třicetiletý dreißigjährig
třída die Classe, pl. n
triumvir der Triumvir, g.
s, pl. n
trnová koruna die Dornen-
krone
trochu etwas, ein wenig
Troja Troja (vl. jm. stř. r.)
Trojan der Trojaner, g. s
trojí dreierlei
trojnásobny dreifach
trojský trojanisch
trpělivost die Geduld, g. —
trpělivý geduldig

trpěti leiden, dulden; trpěti
čím an (einer Krankheit)
leiden
trpký herb, bitter [merni
třpytěti se glänzen, schimz-
truhlař der Tischler, g. s,
pl. —
truchliv traurig
trůn der Thron, g. es, pl. e
trvati danern, bestehen
tu da, hier
tudíž daher, also, folglich,
demnach, mithin
tulipán die Tulpe, pl. n
tupiti schmähen, tadeln
turecký türkisch
Turek der Türke, u., n
tupý stumpf
tušiti ahnen; vermuten
tužiti síly die Kräfte ilben
tužka der Bleistift, es, e
tvor das Geschöpf, es, e
tvorstvo 1. = tvorové;
2. die Schöpfung, g. —
tvrditi behaupten
tvrdnouti hart werden
tvrdohlavý = svéhlavý
eigenstimmig
tvrdý hart
tvůj dein, e, dein
týden die Woche, pl. n
týl der Milczen, s; v týle
napadnouti im Milczen
angreifen
Tyrolsko Tirol
týž derselbe.

'U

u bei
ubíhati (o časo) enteilen,
entsliehen, versliehen
ubohý arm
ubytovatí einquartieren,
unterbringen

účasten byti (čeho) theil-
haftig sein (wessen)
učedník der Lehrling, g. s,
pl. e
učelivost die Gelehrigkeit
učelivý gelehrig
učenec der Gelehrte, n, u
učení die Lehre, der Un-
terricht, g. es; u, školní
der Schulunterricht
učenik Kristián ein Jünger
Christi (des Christus)
účet die Rechnung, pl. en
učiniti thun, machen; pří-
sahu učiniti einen Eid
leisten (schwören)
účinlivý thätig, eifrig,
willfährig
učitel der Lehrer, g. s, pl. — ;
učitelkyně die Lehrerin,
g. —, pl. —innen
učiti koho čemu jindu. etwas
(Acc.) lehren; učiti se
čemu etwas (Acc.) lernen
udatnost die Tapferkeit
udatný tapfer
údöl der Untheil, g. s, pl.
e; das Los, des Loses
udití růžichern [Tháler
údolf das Thal, es, die
uhasiti löschen (slab.)
uhasnouti löschen (sil.)
uherský ungarisch
uhel, uhli die Kohle, pl. n
úhledný nett, ansehnlich,
hilbský
uhoditi schlagen, stoßen;
uhodil krom der Blitz
hat eingeschlagen
úhoř der Alal, es, e
Uhry Ungarn
ucházeti se (oči) sich um
etw. bewerben
uecho das Objekt, g. (e)s, pl. en
uchovati koho čeho, od
čeho jindu. vor etwas
(dat.) bewahren
ujimatí se (gen.) sich jindes.
annehmen
ujištovati koho čím jindu.
wessen versichern
ujiti (gen. uebo dat.) ent-
gehen, entfliehen (Dat.)
ukázati zeigen, anzeigen
úkol die Aufgabe, pl. n
ukončiti enden, beenden
ukrásti stehlen
ukrutoý grausam
ukryti verborgen, versteckt
úl der Bienenstock, g. es,
pl. -stöcke
ulice die Gasse, pl. n
uličník der Gassenbüro
úloha die Aufgabe, pl. n
uložiti aufgeben, auftragen
umělec der Künstler, g. s,
pl. —
umělecké dílo das Kunst-
werk, es, e
umělkyně die Künstlerin,
g. —, pl. —innen
umění die Kunst, pl. Künste
umění milovný künstliebend
uměti können s inf. pro-
stým; wissen s inf. s zu
umíratí, umřiti sterben
úmysl die Absicht, pl. en;
das Vorhaben, s; z
úmyslu absichtlich
umyti, umývati abwaschen
unaven (čím) ermislet
(wovon)
unaveni die Er müdigung
unaviti ermünden; unaviti se
müde werden
unéstti entführen, ranzen

uniknouti (čeho nebo čemu)	chen jmdm., 2. (od čeho)	užitek der Nutzen, g. s
entgehen, entrinnen, enteilen, entfliehen (Dativ)	ablassen (von etw.)	uživati (čeho) benützen, gebrauchen (Acc.) genießen (was od. wissen); sich bedienen (wessen).
universita die Universität,	usvědčiti koho v čem (z čeho) jmdn. überführen (wessen)	
g. —, pl. en		
únor der Februar, g. s;	ušatý langohrig, der Langohr, g. s	
der Feber, g. s	ušlechtilý edel	V in; innerhalb
úpatí hory der Fuß des Berges	ušlechtili veredeln	Václav Wenzel
úpěnlivý läufiglich	útěcha der Trost, g. es	vada der Fehler, g. s, pl. —
úplný vollständig, vollzählig	úterý der Dienstag, g. s	vadnouti wessen
uplynouti 1. wegfließen;	utíkat (koho, čeho) fliehen (Acc.)	vajíčko das Ei, g. es, pl. er
2. (o čase) verfließen	utištiti stíhlen	válečné štěsti das Kriegsglück, g. s
vergehen, dahinfliesten	útlý zart	valiti se sich wälzen; valiti se davom haufenweise strömen
upřímnost die Aufrichtigkeit, g. —	utočiště die Zuflucht	válka der Krieg, g. es, pl. e
upřímny aufrichtig (gegen jmdn.)	utonouti 1. untersinken (rozl.), 2. = utopiti se ertrinken	valně bedeutend, sehr
úraz der Unfall, es, =falle, die Verletzung	utopiti ertränken; ut. se ertrinken	vánoce die Weihnachten (pomnož.)
uraziti beleidigen	útrapa die Plage, pl. u. die Dual, pl. en	vánočka der Striezel, g. s, pl. —
urážlivý beleidigend	utrhnouti (bylinu) pflücken, abpflücken	vanouti wehen
úřad das Amt, es, die Ämter	utříti abwischen	vápenec der Kalkstein, g. s
úředník der Beamte, n; π uroditи se (o rostl.) ge- rathen, gedeihen	utření das Leiden, g. s	vápenitá voda = vápenka das Kalkwasser, s
úroduvý fruchtbar	uvadnouti verwelken	variti kochen
usednouti (kde) sich setzen (wohin)	úvaha die Erwägung	varovati (koho čeho) jmdn. vor (Dat.) warnen; v. se sich hältten vor (Dat.)
úsilný gewaltig, heftig	uvázati anbinden	vás euer, e, euer
usilovati (oč) für etw. eifern	uvědomiti benachrichtigen	Vary Karlovy Karlsbad, s
usínati einschlafen	uvéstí einführen	vášeň die Leidenschaft, pl. en
uschovati aufbewahren	uvězniti einkerkern	vavřín der Lorbeer, g. s
úskok die List	uvítati bewillkommen, begrüßen	vázati binden
usmáti se lächeln	uvrhnuti stürzen	vážiti wiegen; vážiti si čeho achten, ehren, schätzen, hochschätzen (Acc.); vážiti si čeho nade vše sich etwas über alles schätzen
usmrcovati tödtten	uzdraviti se gesund werden	vážky die Wage, g. —, pl. n
uspali einschlafen	uzel der Knoten, g. s, pl. —	
ústa der Mund, g. es	uzený geräuchert	
ustanoviti bestimmen	uznatи 1. anerkennen, 2. = zu Recht erkennen	
ustati v čem von etw. abs-	uzráti reif werden	
lassen	užitečný nützlich	
ústi die Mitlung, pl. en		
ustoupiti, ustupovati 1. wei-		

vážný ernst	věnec der Kranz, es, die Kränze	meiste; větinou grössten- theils, meistens
včela die Biene, pl. n	venkov das Land, g. es;	veverka das Eichhörnchen
včera gestern	na venkově auf dem Lande	vévoda der Herzog, s, e;
včerejší d. d. d. gestrige	venku draußen	der Fürst, en, en
vděčný dankbar	věnovati widmen	vezdejší täglich, gewöhnlich,
vdova die Witwe, pl. n	vepr das Schwein, es, e	allgemein, gemein
vče die Sache, pl. n; das Ding, g. es, pl. e	vepróvé maso das Schweinfleisch	vézti 1. führen, 2. fahren
večer der Abend, g. s, pl. e	vepróvý dobytek das Vorstehtvieh, g. es, (die Vorstehtlinia)	pf. idj habe gefahren
z večera abends; pod večer gegen Abend	veřejný öffentlich	věž der Thurm, g. es, die Thürme
večeře das Nachtmahl, g. s	verítel der Gläubiger, s, pl. —	vehod der Eingang, g. es, die Eingänge
věčnost die Ewigkeit	věřiti 1. čemu glauben (Acc.) = za pravé míti;	více mehr
věčný ewig	2. věřiti več au (Acc.) glauben; 3. věřiti komu = důvěřu mfti ke komu jndm. trauen	vicekráte mehrmals
věda die Wissenschaft, pl. en	věrnost die Treue	Vídeň Wien, (vl. jm. r. stř.)
věděti wissen	věrný treu	víděti sehen; vidí se eos
vedle neben, nächst	vesely heiter, munter, lustig, froh; fröhlich	dobrým býti etw. scheint gut zu sein; vidí mi se es dívá mich nebo mir vichřice der Sturmwind, es, e
vědomost die Kenntnis, g. —, pl. die Kenntnisse	veslo das Ruder, s, pl. —	vina die Schuld, pl. en
vejce das Ei, g. es, pl. er	vesměs insgesamt, durchwegs	vinen čím schuldig (Gen.)
věk 1. das Alter, věk dětský das Kindesalter; v 10. roce věku svého im 10. Jahre seines Lebens nebo seines Lebensalters; 2. das Jahrhundert, g. s, pl. e	vesnice das Dorf, es, die Dörfer; vesnička das Dörfchen, s, pl. —	vinice der Weinberg, es, e
velbloud das Kamel, es, e	věšti führen	viniti koho čím jindu. wessen beschuldigen
velebiti preisen	věšeti hängen	vinník der Schuldner, s, pl. —
veleti 1. = rozkázati befehlen, gebieten (Dat.); heißen s akk. a prostým inf., 2. veleti vojsku = věsti vojsko befehligen (Acc.), anführen	věškeren aller, alle, alles; d. d. d. ganze; d. d. gesammtne	víno der Wein, g. es, pl. e
velice, velmi sehr, überaus	věta der Satz, g. es, die Sätze	víra der Glaube, g. us
veliký groß	větev der Ast, g. es, die Äste	viseti 1. hängen na čem an (Dat.) 2. záviseti na čem abhängen von etw.
Veličenstvo die Majestät; g. —, pl. en	většina die Mehrzahl, der größte Theil; d. d. d.	vítaný willkommen
velkolepý großartig		vítěz der Sieger, g. s
velmoc die Großmacht, pl. zmächte		vítěziti siegen
velryba der Walfisch, es, e		vítězství der Sieg, es, e

vláha 1. die Feuchtigkeit, 2. der Regen	vodojem das Wasserbecken, s, pl. —	chu bergab, do vrchu bergauf
Vlach der Italiener, g. s, pl. —	voj das Heer, g. es, pl. e voják, vojin der Soldat, g. en, pl. en	vrchol, vrcholsek der Gipfel, s, pl. —
vlajka die Flagge, g. —, pl. n	vojevůdce der Feldherr, g. u, pl. en	vříti kochen, sieden
vlak der Zug, g. es, die Bilge	vojín der Krieger, g. s, pl. —; der Soldat, g. en, pl. en	vrozen angeboren
vlas das Haar, g. es, pl. e	vojsko das Heer, g. es, pl. e volati rufen (čeho, oč um etw.)	vrtkavý instet, unbeständig, wankelmuthig
vlasatice der Komet, en, en	Volha die Wolga, der Wolga	vrzati knarren
vlast das Vaterland, g. es	voliti wählen	vsednouti na káň ein Ross besteigen
vlasti komu über jmdn.	volný frei, langsam; vol- ným krokem langsam	vstáti aufstehen; vst. z mrt- vých von den Todten auf- erstehen
herrschen, jmdn. gebieten; čím etwas beherrschen	Schritte	vstoupiti eintreten
vlastní eigen	voněti riechen, duften; vo- něti čím riechen (nach etwas)	vstřic entgegen; vstřic bě- žeti entgegeneilen, ent- gegenlaufen; vstřic při- jiti entgegenkommen
vlastnost die Eigenschaft, pl. en	vosk das Wachs, des Wachs vous der Bart, es, die Bärte	však aber, allein
vlašský italienisch	vrabec der Sperling, s, e;	všeck, všechen aller, alle, alles; d. d. d. ganze
vlaštovka die Schwalbe, pl. n	der Spatz, eit, en	všetočný vorwitzig (nase- weis)
vláti wehen	vrána die Krähe, pl. n	všude überall, allerorten
vlácie die Wölfin, pl. neu	vraník der Kappe, n, n	vtip der Wit, es, e
vlévati se sich ergießen	vrata das Thor, es, e	vtipný witzig, smartig
vlhký feucht	vrátili zurückstellen, zurück- geben, vr. se zurückkehren, pf. ich bin zurückgekehrt;	vtrhnouti (k. p. do země) einrücken (pom. seit)
vlk der Wolf, g. es, die Wölfe	zurückkommen (odluč.)	vádce der Führer, g. s, pl. —; der Anführer, der
vlna 1. die Welle, 2. die Wolle	wiederkommen (odl.)	Befehlshaber
vlněný šat das Wollkleid, g. es, pl. er; ein wollenes Kleid	vratký unbeständig, ver- gänglich	vál der Ochs, des Ochsen, die Ochsen
Vltava die Moldau	vraziti hineinstoßen	válo der Wille, des Willens
vně außerhalb (Gen.); außer (Dat.)	vražda der Mord, es, e	váně der Gericht, es, die Gerichte; der Dux, es, die Dúste
vníknouti eindringen (pom. sls. sein)	vřaditi versetzen, einreihen	váž der Wagen, s, die Wagen
vnuček der Enkel, g. s, pl. —	vrba die Weide, g. —, pl. n	vyblednouti verblichen
voda das Wasser, g. s, die Wässer	vřely heiß	výborný vortrefflich, vor- züglich
vodní zvíře das Wasser- thier, g. s, pl. e; vodní	vrhati werfen, vrhnouti	
pták der Wasservogel, g. s, pl. -vögel	sebon sich stützen	

vyčkati warten
 vyčívati herborragen
 vydatný ausgiebig, naříhast
 vydávati se zač sich für
 etw. ausgeben
 vydělati erwerben, verbüden
 výdělek der Gewinn, es;
 der Verdienst, es; der
 Erwerb, es
 vydržeti anshalten
 vyhasnouti erlöschen (sil.)
 vyhazovati auswerfen, hin-
 auswerfen; speien
 vyhledávati suchen, anf-
 suchen, aussuchen
 vyhnati vertreiben, ver-
 bannen
 vyhořeti abbrennen, nieder-
 brennen (odl.)
 vyhrožovati drohen
 vycházeti hinausgehen;
 slunce vychází die Sonne
 geht auf (pom. sls. seit)
 vychloubatise (čím) prahljen
 (mit etw.); sich brüsten
 (mit etw.)
 východní země der Orient,
 g. es
 vychování die Erziehung
 vychvalovati anpreisen
 vyjítí ausgehen (pro-
 cházkou)
 vykonati vollenden, vyk-
 povinost die Pflicht thun;
 vykonati práci eine Ar-
 beit vollenden; vykonati
 eo dobrého etwas Gutes
 verrichten, thun, voll-
 bringen; zustände bringen
 vykoupati se haben
 vykoupiti loskaufen
 výkres die Zeichnung
 vykvéstí anföhren

vykysati ausgähren
 vyléčiti heilen (pom. haben)
 vylézti (von) hervorkriechen,
 vyl. vzhduřu hinaufsteigen,
 hinaufklimmen
 výmluva die Ausrede, g.
 —, pl. n; die Ent-
 schuldigung
 vymyslití ausfinnen
 vynálezec der Erfinder
 vynalézti erfinden
 vynikati čím nad koho 1.
 hervorragen, durch, in
 etw. (Dat.) über jmdn., 2.
 sich auszeichnen vor jmdm.
 vyňati herausnehmen
 vypátrati ausforschen
 vypínati se sich erheben;
 vyp. se čím sich brüsten
 (mit etw.)
 vypiti austrinken, veje vy-
 píjeti Eier aussaugen
 vyplísniťi ausschelten
 vypočítati berechnen, aus-
 rechnen
 vypověděti válku den Krieg
 erklären; vypověděti ze
 země des Landes ver-
 weisen
 výprava die Ausförlung
 (k boji); der Zug, es, die
 Bilge = tažení, pochod
 vypravovati erzählen
 vypuknouti ausbrechen;
 Feuer bricht aus
 vyráběti erzeugen, gewin-
 nen, bereiten, versetzen
 vyražení = zábava die
 Unterhaltung, das Ver-
 gnügen, die Vergnigung
 výroba die Erzeugung
 výrok der Ausspruch, g. es,
 pl. = sprüche

vyrostlý ausgewachsen, er-
 wachsen
 vyrezávati schälen
 vyrovnatí se = 1. roven
 býti gleichen, gleichkom-
 men; 2. vyrovnatí so
 s věřiteli sich ausgleichen
 vyrůsti wachsen, empor-
 wachsen
 vysekati aushauen
 vyschnouti austrocknen;
 verborren
 vyslanec der Gesandte, u, n
 vyslati aussenden
 výslunný sonnig
 vyslyšeti erhören
 vysmívati se komu jmdn.
 anslachjen, jmds. spotten;
 über jmdn. spotten, lachen
 vysoký hoch
 vystavěti erbauen, aufbauen
 vystoupiti austreten, aus-
 steigen (k. p. z vozu);
 vystoupiti vzhduřu steigen,
 aufsteigen, sich erheben;
 herborragen = vyčívati
 vystydnoti anföhren
 výšina die Anhöhe, die Höhe
 vytéci herausfließen
 výtí heulen
 vytrhnouti herausreißen
 vytrvalost die Ausdauer
 vytrvalý ausdauernd
 vytrvatí ausdanern, aus-
 harren
 výtvárný bildend; výtv.
 umění die bildende Kunst
 vytvořiti schaffen
 vytvořovati bilden, ver-
 fertigen
 vytýkatí hervorheben; chy-
 bu vyt. einen Fehler au-
 stellen, vorwerfen

vyučování der Unterricht, g. es	den, wachsen; (o zlém) um sich greifen	zábsti frieren; zebo mě es sřítert měch (v nohy in die Füße)
vyučovati unterrichten (no- odl.); vyučiti lehren (dvojí akk.)	vznášeti se schweben vznášti so sich erheben vznešený hoch, erhöhen, vornehm	začeti beginnen, anfangen; od čeho mit etw.
vyvážeti ausführen vyvésti herausführen vyvolený außerloren (od außerlesen); außerlesen vyvraceti stromy Bäume entwurzeln	vzniknouti eintstehen; (o řece) entspringen vzpomínati čeho denken, gedenken (Gen.) vzpírat se čemu, proti čemu sich wehreti (gegen etwas), sich widersežen	zadní b. d. d. hintere zádumčivost der Trilßmu, & zaháleč der Mütziggänger; der Fanlenzer
vyzkoumati erforschen vyžadovati čeho fordern, erfordern, erheischen (Acc.) vyžehrati erbetteln výživa die Ernährung, die Erwerbsquelle, pl. u	vzrústi wachsen vždy, vždycky immer.	zahálka der Mütziggang, g. & zahľdnouti erblicken, be- merken zahoditi wegwerfen, (wohin) werfen
vyžraný zub ein hohler Zahn vzácný 1. geschäft, kostbar; vzácné přednosti hohe Vorzüge; 2. selten == nevšední vzbuditi wecken vzdálený entfernt vzdáti se čeho 1. sich ent- schlagen, entlaufen, sich begeben (eines Rechtes); 2. entsagen (Dat.) vzdávati pochvalu Beifall zollen vzdělání, vzdělanost die Bildung vzdělávati lehnen, bear- beiten, bilben; vzdělávati se sich ausbilden vzdorovati trogen vzduch die Luft, die Lüfte vzhůru hinauf, empor vzítí nehmnen vzlézti ersteigen (einen Berg, eine Burg); hinaufsteigen vzmáhati se mächtig wer-	Z	záhodno jest es ist billig, schönlich, rathsam zahrada der Garten, g. & die Gärten zahradnictví die Gärtnerei zahradník der Gärtner, g. & pl. — zahřívati erwärmen záhubný verderblich záhy zeitsich; beizeiten zalynouti umklounien zacházeti (s učkým) mit jemdm. verkehren; mit jemdm. umgehen zachovati bewahren, er- halten zajatec der Gefangene, n, n zajíc der Hase, g. u, pl. n zajisté 1. gewiss, unstreitig 2. (spojka) nämlich zajiti 1. o slunci untergehen, 2. = zalyhnouti vergehen zakázati verbieten, unter- sagen (neodl.) zakládati se na čem auf (Dat.) beruhen základ die Grundlage, pl. u zaklepati anklöpfen zákon das Gesetz, g. es, pl. e

zákonodárství die Gesetzgebung
 zakopati vergraben
 záležati begießen
 záležti sich vertrieben
 záležeti v čem 1. in etw. (Dat.) bestehen; 2. = složen - být z něčeho aus etw. bestehen
 zaličněn bevolkt
 záliv der Meerbusen, g. s. pl. —
 založení die Gründung
 založiti gründen; anlegen
 zámečník der Schlosser, g. s. pl. —
 zámek das Schloß, des Schlosses, die Schlösser
 zaměstnání die Beschäftigung, pl. en
 zameškatи versäumen
 zametati lehren, h. geföhrt
 zámožný vermögend, reich
 zamrznoti einfrieren (pom. sein)
 zanášeti se čím sich mit etw. befassen, beschäftigen
 zanechati 1. = upustiti od čeho lassen (Acc.); ablassen von etw. 2. = zustaviti hinterlassen
 zapadnouti versinken; slunce zapadá die Sonne geht unter
 západ slunce der Sonnenuntergang, g. es
 zapáchatи riechen, stinken
 zápal die Begeisterung = nadšení
 zápasiti ringen
 zapíratи leugnen
 zaplaviti überschwemmen (neodl.)

zapomenouti čeho, nač vergessen (Gen.) nebo auf s akk.
 zapřísahati se sich verzöören
 zapůjčiti borgen; leihen
 zář der Schein, g. es; der Wiederschein, g. es
 zardousiti erdrosseln, erwirgen
 zarmoutiti betreiben
 zármutek die Betriebus, die Trainer, der Kümmer
 září der September, g. s
 zárovoň zugleich
 zasaditi einsetzen, pflanzen, anbauen
 zasazeni die Einführung; der Anbau, es
 zase wieder
 zasíti säen, anbauen
 zaslechnouti hören
 zaslepiti blenden; zaslepit jicé blendend
 zaslíbiti geloben; zaslíbená země das gelobte Land
 zásluha das Verdienst, g. es, pl. e
 zasluhovati (čeho) verdienen (Acc.)
 zasoliti einsalzen
 zaspali verschläfern
 zastávati čeho verteidigen (Acc.)
 zastaviti se stehu bleiben; ich bleibe stehen
 zastihnouti 1. = dohoniti erreichen, erzielen 2. = nalézti treffen, antreffen
 zastímiti beschatten
 zástup die Schar, pl. en zástupem scharenweise
 zastyděti se sich schämen

zasvitnouti scheinen
 zatmění slunce die Sonnenfinsternis, g. —, pl. —nisse; zatm. měsice die Mondesfinsternis
 zaujati (k. p. horu) besetzen
 zavaditi o něco an etwas (Acc.) stoßen
 zavěsiti co kam etw. wohin hängen, aufhängen
 záviděti komu čeho jindn. um etwas beneiden
 zavíratи schließen
 záviseti na čem von etw. abhängen, abhängig sein
 závisl der Neid, g. es
 závod die Wette; o závod um die Wette
 závoditi wettelefern
 zavolati rufen
 zavražditi ermorden
 zavřiti zumačhen, schließen; na zámkol zuperren
 zazdítí vermaueri
 zazušíti, zaznítati ertönen, erklingen, erschallen
 záživný verbaulich
 zbabiti koho čeho 1. = zprostiti befreien, erslösen von etwas; entsiedigen (Gen.); 2. zbabiti koho důstojenství einer Würde entkleiden = 3. oloupiti berauben (Gen.); 4. zhabiti se los werden
 zbhlost die Fertigkeit, die Gewandtheit, die Gesangsfähigkeit
 zbleti weiß werden
 zblednouti erblassen
 zblouditi abirren (pom. sein)
 zboliatnouti reich werden

bořiti zerstören
 boží die Ware, pl. u
 božňovati vergöttern, au-
 beten
 božný fromm, andächtig
 braň die Waffe, pl. n
 Vbraslav Königsal
 budovati aufbauen
 bytečný überflüssig
 černati schwarz werden
 da, zdali ob
 dar das Gedeihen, das Ge-
 lingen
 dařitise gelingen (o práci);
 gebeihen, gerathen
 dárny brav, wohlgerathen
 dáti se (čím) scheinen, er-
 scheinen (s nomin. jm.
 podst. nebo s přisudko-
 vým tvarem příd. jinéna)
 de hier; zde onde hie u. da
 děditi erben, everben
 dejší b. d. d. d. hiesige
 zdélí lang; 2 metry zdélí
 2 Meter lang
 zdobiti zieren, schmücken
 zdráhati se čeho sich weigern
 (Gen.)
 zdraví die Gesundheit
 zdraviti grüßen
 zdravý gesund
 zdržeti se 1. (čeho) sich er-
 wehren, enthalten (Gen.);
 2. zdržovati se = pohyti
 sich aufhalten
 zdvhnouti heben, aufheben;
 zdv. se sich erheben
 zdvořilý höflich
 zed die Maner, pl. n
 zedník der Maner, s, pl.—
 zojtřek der morgige Tag
 zelenati (se) grünen
 zelenina das Gemüse, g. s

zelený grün
 zelina das Kraut, g. es, die
 Kräuter
 zemdlou erntildet, müde
 země 1. die Erde, 2. das Land
 k. p. země Česká das
 Land Böhmen; 3. der
 Boden = půda
 zeměpán der Landesherr, u,
 en; der Landesfürst, en, en
 zemětřesení das Erdbeben,
 g. s, pl. —
 zemřelý der Verstorbene, u
 zemřítí sterben; zemř. leh-
 kou smrti einen leichten
 Tod neb eines leichten
 Todes sterben; od čeho
 an (Dat.) [sprache
 zemský jazyk die Landes-
 zeslabiti schwächeln
 zeslánouti schwach werden
 zešedivěti exgrauen
 zhasiti auslöschen
 zhotoviti ververtigen
 zhoubný verderblich
 zhrdnouti stolz werden
 zhusta häufig
 zchudnouti arm werden
 zima 1. die Kälte (protiva
 tepla); 2. der Winter, g.
 s (část roku); jest zima
 es ist kalt; jest veliká
 zima es ist sehr kalt; na
 zimu int Winter
 zimní doba die Winterszeit
 zisk der Gewinn, der Nutzen,
 der Vortheil
 ziskuchtivost der Eigennutz,
 g. es
 zítra morgen
 zjednatni verschaffen (slab.);
 zj. mřír den Frieden ver-
 mitteln; Frieden schließen

zkáza das Verderben, die
 Zerstörung
 zkaziti 1. verderben (pom.
 haben); zkaziti se ver-
 derben (pom. seit); zka-
 ziti (mravy) verderben
 (slab.); 2. = zničiti ver-
 nichten
 zkoumati prüfen, erproben
 zkoušeti 1. prüfen, erproben;
 2. versuchen = pokoušeti
 se oč [filtr]en
 zkracovati verkürzen, ab-
 zkúšenosť die Erfahrung
 zkušený erfahren
 zlatník der Goldarbeiter, g.
 s, pl. —
 zlato das Gold g. es
 zlatý der Gulden, g. s, pl. —
 zlatý, k., é, golden
 zlepšiti se besser werden
 zlézti ersteigen, besteigen
 zlo das Übel, g. s, pl. —
 zlobiti se sich ärgern
 zločin das Verbrechen, g.
 s, pl. —
 zločinec der Verbrecher, s,
 pl. —
 zloděj der Dieb, es, e
 zlomiti zerbrechen, zl. si
 ruku die Hand brechen;
 zlomiti se brechen (podun.)
 pf. die Achse ist gebrochen
 zlorožiti komu jindř. sru-
 ťen, jindř. versuchen
 zlosk der Horn, g. es
 zlosyn der Bosewicht, g. es,
 pl. e neb er
 zly böse, schlimm, arg, schlecht
 změniti se sich ändern, sich
 verändern
 zmocnit se čeho sich be-
 mächtigen (Gen.)

zmoudřeti klug werden
 zmrskati durchpeitschen
 zmrzlý gefroren
 zmužlost der Muth, g. es
 zmyliti se sich irren
 značný hebeutend
 znaly čeho fundig (des Gesetzes); mächtig (einer Sprache)
 znám bekannt
 znamenati merken, bemerken, bezeichnen
 znamení, znamenko das Zeichen, g. s, pl. — ; das Vorzeichen, die Bedeutung [gezeichnet]
 znamenitý bedeuten; ausznámost die Kenntnis, pl. Kenntnisse
 znati kennen
 znečistiti verunreinigen
 znepokojiti beunruhigen
 zneuznati verkennen
 zničiti vernichten, zerstören
 zobák der Schnabel, g. s, die Schnäbel
 zotaviti se sich erholen
 zoufalství die Verzweiflung
 zoufati verzweifeln
 zpátky jítí zurückgehen
 zpěv der Gesang, g. es, die Gefänge
 zpívati singen
 zpověd die Weichte, g. —
 zpovídati se hríchu svých
     seine Sünden beichten
 zpraviti = uvědomiti be-
     nahridjtigen; = opraviti
     herstellen
 zprošlovati koho čeho be-
     freien, entheben, entbin-
     den, entlasten, entledigen
     (jmdn. wessen)

zpustošiti verwüstten, ver-
     heeren
 zpyšněti (čím) stolz werden
     (auf s akkus.)
 zpytovati erforschen
 zrádce der Verräther, g. s,
     pl. —
 zraditi verrathen
 zrak das Gesicht, g. es; das Augenlicht, g. es; přede
     zraky vor den Augen
 zraniti verletzen
 zráti reif werden; reifen
     (v min. č. pom. sein)
 zralý reif
 zrcadlo der Spiegel, g. s,
     pl. —
 zrezavěti rostig werden; ver-
     rostien (pom. slvs. sein)
 zřetelný, zřetelně deutlich
 zříceniny die Trümmer
     (žen. r. pl.)
 zříci se čeho entsagen
     (Dat.); (auf ein Recht)
     verzichtien
 zříditati errichten; gründen
     (die Republik)
 zřídka selten
 zrno das Korn, g. (e)s, die Körner; zrnko obilné das Getreidekorn
 zručnost die Fertigkeit, die Gewandtheit, die Geläufigkeit
 zrušiti klášter ein Kloster aufheben
 ztráviti 1. verzehren, ver-
     dauen, 2. die Zeit zu-
     bringen
 ztrpčiti, ztrpčovati ver-
     bittern
 zub der Bahn, g. es, die Bähne

zůstatci čím bleiben (s nom.)
 zvadnouti verwelken (pom.
     sein)
 zvedati erheben
 zvědavý neugierig
 zvěř das Wild, g. es
 zvěřina das Wildbret, g. s
 zvestovati verkünden, ver-
     kündigen
 zvířátko das Thierchen
 zvíře das Thier, g. es, pl. e;
     z. domácí das Hausthier;
 zvíře vodní das Wasser-
     thier
 zvítěziti 1. siegen über jmdn.,
     2. jmdn. besiegen, 3. über
     jmdn. den Sieg davon-
     tragen
 zvlášť besonders, vorzugs-
     weise
 zvláštní d. d. d. besondere;
     eigenhändig
 zvolati rufen, ausrufen
 zvoliti koho čím nebo zač
     jmdn. zu etw. erwählen
 zvolna langsam
 zvon die Glocke, pl. u
 zvoniti läuten
 zvuk der Laut, es, e; der Klang, es, Klänge
 zvyk die Gewohnheit, pl.
     en; der Gebrauch, g. es,
     die Gebräuche
 zvyklý čemu gewohnt
     (prostý akkus. nebo an
     s akkus.)
 zvýší hoch; 2 metry zvýší
     2 Meter hoch.

Ž

Žuba der Frösche, g. es, die Frösche

žábra (dýchací ústroj ryb)	žebro die Rippe, pl. n	živiti nähren, ernähren,
die říeme, pl. n	žehnati komu segnen (Acc.)	flittern; živiti se sich mit
žádati verlangen, fordern,	želeti čeho bereuen (Acc.)	etw. nähren, sich ernähren,
wünschen	železný eiseru	vou etw. leben
žádný kein, e, kein	železná dráha, železnice	živitel der Ernährer, g. s,
žádost die Begierde, pl. n;	die Eisenbahn, pl. en	pl. —
der Wunsch, g. es, die	železo das Eisen, g. s	živobytí das Leben; za ži-
Wünsche; die Sucht, g.	žen die Ernte	vobytí bei Lebzeiten
—; k žádosti auf Ver-	žena das Weib, g. es, pl. er	živočich das lebende Wesen;
langen, über Wunsch	žert der Scherz, g. es, pl. e	das Thier, es, e
žák der Schüler, g. s, pl. —	žer:ovati z čeho mit etw.	život das Leben, s
žalář der Kerker, g. s, pl. —	Scherz treiben, scherzen	živoucí lebend
žaludek der Magen, g. s,	(über etw.)	žízeň der Durst, g. es; mám
pl. —	žhavý glühend	žízeň ich durste, ich bin
žatba der Schnitt, das Mä- hen, die Ernte; žatba sena	žid der Jude, g. u, pl. n	durstig; však obyčejněji
die řezmahd	židlice der Stuhl, g. es,	ich hahe Durst
že 1. dass ve větách vy- pravovacích; 2. weis, da, iudem ve větách pří- činnych	die Stühle	žiznivý durstig
žebrák der Bettler, g. s	žiti (žiji) leben	žloutnouti gelb werden
žehrati betteln	žitl, život das Leben, g. s	žlutý gelb
	žiti (žnu) ernten, mähen	žuec der Schnitter, g. s,
	žito das Korn, g. (e)s	pl. —
	živ lebend; na živě býti	žrati fressen
	am Leben sein	žravý gefräsig.

Opravy.

Chyba

- Na str. 3. ř. 10. shora: vystaveny
 „ „ 6. ř. 12. shora: Ein Märchen
 „ „ 9. ř. 1. shora: Dejte mi vody!
 „ „ 9. ř. 12. shora: nur noch ein Herr
 „ „ 14. ř. 2. zdola: Noc ustupuje dni.
 „ „ 22. ř. 6. shora: Peter des Großen
 „ „ 24. ř. 4. shora: za Boha
 „ „ 25. úk. 25. B. 3. s vašemi polemi
 „ „ 31. ř. 4. shora: Vně přístavu
 „ „ 31. ř. 13. shora: hinanf
 „ „ 31. ř. 19. shora: Pád s předložkami auf...
 „ „ 32. ř. 2. zdola: smeti
 „ „ 37. úk. 34. A. 13. Ermündung
 „ „ 41. ř. 16. shora: ihre Bekannte
 „ „ 43. ř. 6. shora: kněh
 „ „ 43. ř. 7. shora: vystaven
 „ „ 48. ř. 15. shora: zamítej
 „ „ 49. ř. 2. zdola: pozbydeš
 „ „ 49. ř. 2. zdola: své žádosti aneb
 „ „ 67. ř. 14. zdola: svá role
 „ „ 75. ř. 14. zdola: den Muth
 „ „ 76. ř. 8. shora: zusammensließen
 „ „ 80. ř. 15. shora: které si zdědil
 „ „ 112. 2. sloupec, ř. 11. zdola: zvoneček

Oprava

- vystavěny
 Ein Märchen
 Dejte mi trochu vody!
 nur noch ein Heer
 Noc ustupuje dni.
 Peters des Großen
 za boha
 s vašimi poli
 Ve přístavu
 hinanf
 Pád s předložkami: auf...
 smetí
 Ermündung
 ihre Bekannten
 knih
 vystavěn
 zamítej
 pozbydeš
 své žádosti, aneb
 své role
 den Muth
 zusammensließen
 které jsi i zdědil
 konvalinka

ÚK VŠP HK

100000201587

